॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ

ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗਟੀਕਾ

੧. ਪਾਥਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧. **ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤਾਯ ਅਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਿਨਵਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਨਾ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ। ''ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਾਗਤਮਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਲ੍ਲੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਿਯਸਾਮਨ੍ਤਾ ਕਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਦਿ ਨ ਤਾਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਕਸ੍ਮਾ ''ਪਾਵਿਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ”**ਤਿਆਦਿ, ਤੇਨ ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਾਵਿਨਿ ਭੂਤੇ ਵਿਯ ਉਪਚਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **“ਯਥਾ ਕਿ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ''ਅਤਿਪ੍ਪਗੋ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਚਿਨ੍ਤਨਂ **ਅਹੋਸਿ। ਅਤਿਵਿਯ ਪਗੋ ਖੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਪਾਤੋਵ। ਛਨ੍ਨਕੋਪੀਨਤਾਯ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਮੇਨ ਚ **ਛਨ੍ਨਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ,** ਨ ਨਗ੍ਗਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ।

੨. ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਤਂ, ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤਂ, ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਦੁਕ੍ਕਰਚਰਣਂ, ਵਿਵੇਕਵਾਸਂ, ਲੋਕਸਮ੍ਭਾਵਿਤਤਂ, ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨੀਹਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਬਹੁਪਕਾਰਤਂ, ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਮਦ੍ਦਨਂ, ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਂ , ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਤਂਤਂਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਗੁਣਵਿਸੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦਰਗਾਰਵਬਹੁਮਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਾਨਥਦ੍ਧਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਲੋਕਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਕੋਪਚਾਰਵਸੇਨ। **ਚਿਰਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰਕਾਲੇਨ। **ਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ** ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਗ੍ਗਵਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ। **ਗਿਹਿਸਹਾਯੋ**ਤਿ ਗਿਹਿਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਹਾਯੋ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤੋ**ਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩. **ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਕਾਰਭਾਵੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਭਗਵਾ ਮੇ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਦਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ''ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਨਾ, ਤਦਾ ਏਵਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੋਚਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥਿ ਅਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਭਾਵਤੋ ਸਾਸਨਤੋ ਪਰਿਬਾਹਿਰਤ੍ਤਾ। ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿਕੋਵਿਦੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਸਯੋਤਿ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਪਿ ਨੁ”**ਤਿ ਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ **“ਕੋ ਸਨ੍ਤੋ ਕਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਸੀ”**ਤਿ ਆਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਮੁਖਾਗਤੋਯਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਨ ਪੂਜਾਗਤਾਦਿਕੋ, ਯੋ ਚ ਯਾਚਕਯਾਚਿਤਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਦੁਭਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ''ਕੋ ਸਨ੍ਤੋ ਕਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਸੀ''ਤਿ ਅਵੋਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯਾਚਕੋ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਾਚਿਤਕੋ ਵਾ ਯਾਚਕਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਨੇਵ ਯਾਚਕੋ** ''ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ। **ਨ ਯਾਚਿਤਕੋ** ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤ ਮਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਿਹਰਾਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਯਾ ਅਪਤ੍ਥਿਤਤ੍ਤਾ।

ਕੋ ਸਮਾਨੇਤਿ ਯਾਚਕਯਾਚਿਤਕੇਸੁ ਕੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੋ। **ਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਚਕਯਾਚਿਤਕੇਸੁ ਏਵ ਕੰ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੰ ਮੰ **ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਸਿ।** **ਤੁਚ੍ਛਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਝਾਨਮਗ੍ਗਾਦਿਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਭਾਵਾ ਰਿਤ੍ਤਪੁਰਿਸਾ। ਨਨੁ ਚਾਯੰ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਾਨਿ, ਏਕਚ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੀਤਿ? ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਤਤੋ ਪਨ ਭਗਵਤਿ ਆਘਾਤੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸਹੇਵ ਪਰਿਹੀਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਪਰਾਧੋ ਨਾਮ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਰਜ੍ਝਨਹੇਤੁਭੂਤੋ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਆਹ "**ਯਤ੍ਤਕੋ ਤੇ ਅਪਰਾਧੋ, ਤਤ੍ਤਕੋ ਦੋਸੋ**"ਤਿ। **ਯਾਵਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਵਧਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਭਾਵਦਸ੍ਸਨੰ ''ਯਾਵਞ੍ਚ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩) ਵਿਯ। **ਤੇ**ਤਿ ਤਯਾ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਅਪਰਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਜ੍ਝਿਤੰ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ''ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਾਮਿਦਾਨਾਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਤੁਚ੍ਛਪੁਰਿਸ ਤਯਾ ਯਾਵਞ੍ਚਿਦੰ ਅਪਰਦ੍ਧੰ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਾਧਸ੍ਸ ਪਮਾਣੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

੪. **ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੇਨ ਵਿਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾ। ਸੋ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਮਤ੍ਤੇਨ ਇਜ੍ਝਨਤੋ ਤੇਸੰ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਧਮ੍ਮੋ ਵਿਯ ਠਿਤੋ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤੇਸੁ ਬਹੁਲੰ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਇਦ੍ਧਿਭੂਤੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ,** ਨ ਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਤੇ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇ। **ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਗ੍ਗਮਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮੇ ਹਿ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਤੰਸਮਙ੍ਗਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਨਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੰ, ਯਾਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਪਧਾਨਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯ ਨਿਯ੍ਯਨ੍ਤੇਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਤਸ੍ਮਿਂ...ਪੇ॰... ਸਂਵਤ੍ਤਮਾਨੇ**"ਤਿ।

੫. ਅਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਞਾਯਤੀਤਿ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞੰ। ਲੋਕਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ। **ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਯੇ "**ਇਦੰ ਨਾਮ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗ"ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ** ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਗ੍ਗਮਰਿਯਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਮਰਿਯਾਦੰ।

੬. **ਏਤ੍ਤਕੰ ਵਿਪ੍ਪਲਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨ ਦਾਨਾਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ''ਨ ਹਿ ਪਨ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ, ''ਨ ਹਿ ਪਨ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ''ਤਿ ਚ ਏਤ੍ਤਕੰ ਵਿਪ੍ਪਲਪਿਤ੍ਵਾ। ਇਦੰ ਕਿਰ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥੁਕਿਚ੍ਚੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ, ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਪਞ੍ਞਾਪਨਞ੍ਚ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਉਤ੍ਤਰਵਚਨਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭਾਵਤੋ **ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ।** ਤਤੋ ਏਵ **ਨਿਰਵੋ** ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦੋ।

ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਯਮੇਵ ਗਰਹੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸੀ**"ਤਿ। ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ ਪਨ ਆਦੀਨਵਾ ਅਨੇਕਵਿਧਾ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਨ ਸਦ੍ਦਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣੰ । **ਅਨੇਕਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੭, ੨੫੫) ਅਨੇਕਵਿਧੇਨ ਵਣ੍ਣਕਾਰਣੇਨ। ਏਵਂ ਮੇ ਅਵਣ੍ਣੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਾਲਤਾਯ** ਵਣ੍ਣਾਰਹਾਨੰ **ਅਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ।** ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਮਕ੍ਖਿਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸ ਕਥਨੇ ਕਾਰਣੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ ''ਇਤਿ ਖੋ ਤੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹਾਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤਤੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਕੋਪਿ ਵਚਨੋਕਾਸੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। **ਅਪਕ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਠਿਤਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਪਸਕ੍ਕਿ। **ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ** ਸਾਸਨਤੋ ਭਟ੍ਠੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਚੁਤੋ**"ਤਿ। **ਏਵਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਚ ਨ ਯਥਾ ਤਥਾ ਅਪਕ੍ਕਮਿ, ਯਥਾ ਪਨ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਅਪਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ **ਅਪਕ੍ਕਮਿ।**

ਕੋਰਖਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੭. **ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾਕ੍ਯੇਹਿ **ਆਰਦ੍ਧੰ** ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਤਦੁਭਯਤ੍ਥਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤਅਨੁਸਨ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ।

ਏਕਂ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਚ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ**”ਤਿ ਚ। **ਥੂਲੂ ਨਾਮ ਜਨਪਦੋ**ਤਿ ਜਨਪਦੀਨਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਥਾਲਦ੍ਧਨਾਮੋ। ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਂ ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੋ**”ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਮ੍ਪੀ**ਤਿ ‘‘ਚਤੁਕ੍ਕੋਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸੇਵ ਵਿਚਰਣਂ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾਵ ਖਾਦਨਂ, ਭੁਞ੍ਜਨਂ, ਵਾਮਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸੁਨਖੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਰਿਯਂ। ਚਤੂਹਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਹਿ ਕੁਣ੍ਡਨਂ ਗਮਨਂ **ਚਤੁਕ੍ਕੋਣ੍ਡੋ,** ਸੋ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਚਤੁਕ੍ਕੋਣ੍ਡਿਕੋ।** ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੂਹਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਹਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਤਗਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਚਤੁਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਤੋ**”ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਦ੍ਵੇ ਜਣ੍ਣੂਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਭਕ੍ਖਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਭਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਸਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯ**”ਨ੍ਤਿ। ਕਾਮਂ ਖਾਦਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਮੁਖੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਉਪਨਾਮਨਂ ਨਿਵਾਰੇਤੁਂ ਅਵਧਾਰਣਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ, ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਨੂਰਰੂਪੋ**ਤਿ ਸੁਨੂਰਭਾਵੋ। **ਵਤਾਤਿ ਪਤ੍ਥਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ** ‘‘ਅਹੋ ਵਤਾਹਂ ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ‘‘ਸਮਣੇਨ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋ ਵਤਾਹਂ ਏਦਿਸੋ ਭਵੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਨਾ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਏਵਂ ਕਿਰਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਗਰਹਤ੍ਥੇ ਅਪਿ-ਕਾਰੋ ‘‘ਅਪਿ ਸਿਞ੍ਚੇ ਪਲਣ੍ਡਕ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਚ** ਬੁਦ੍ਧੇ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇ ‘‘ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ **ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ।** ਯਥਾਹ **ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇ** ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੬)। **ਸਤ੍ਤਮਂ ਦਿਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਅਲਸਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਜੀਰਣੇਨ ਆਮਰੋਗੇਨ।

ਅਟ੍ਠਿਤਚਮਤ੍ਤਤਾਯ **ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਸਦਿਸੋ। ਬੀਰਣਤ੍ਥਮ੍ਭਕ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਰਣਗਚ੍ਛਾ।

ਮਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਤ੍ਤਂ,** ਭੋਜਨਮਤ੍ਤਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਮਨ੍ਤਾ ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਾਯ ਮਨ੍ਤਾਯ।

੮. **ਏਕਦ੍ਵੀਹਿਕਾਯ** ਗਣਨਾਯ। **ਨਿਰਾਹਾਰੋਵ ਅਹੋਸਿ** ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਾਤੁਕਾਮੋ, ਤਥਾਭੂਤੋਪਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇਨ ਉਪਨੀਤਂ ਭਕ੍ਖਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਧੀ’’ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭੋਜਨਤਣ੍ਹਾਯ ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨਹਦਯੋ ਤਂ ਕੁਚ੍ਛਿਪੂਰਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਥਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਚੇਪਿ...ਪੇ॰... ਚਿਨ੍ਤੇਯਜਾ**ਤਿ ਯਦਿ ਏਸੋ ਅਚੇਲੋ ‘‘ਧੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜਪਿ ਅਹਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਯਜ, ਤਥਾਚਿਨ੍ਤਨੇ ਸਤਿਪਿ ਦੇਵਤਾਵਿਗ੍ਗਹੇਨ **ਤਂ ਦਿਵਸਂ... ਪੇ॰... ਕਰੇਯਜ।** ਕਸ੍ਮਾ? **ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝਵਚਨਾ ਹਿ ਤਥਾਗਤਾ,** ਨ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਵਿਤਥਂ ਹੋਤਿ।

ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਙ੍ਗਣਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਹਿ ਤਂ ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਗਤਗਤਪ੍ਪਦੇਸੋ ਉਤ੍ਤਰਕਸਾਮਨ੍ਤਾ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। **ਤੇ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ। **ਸੁਸਾਨਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਬੀਰਣਤ੍ਥਮ੍ਭਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਤਂ ਅਨੁਸਂਯਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਤਂਯੇਵ ਸੁਸਾਨਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ।

੯. **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਮਤਸਰੀਰਂ। “**ਤਮੇਵ ਵਾ ਸਰੀਰਂ ਕਥਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਤਂ ਸਰੀਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਪੇਤੇਨ ਕਥਾਪੇਸੀ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। ਕੋਰਖਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ ਅਸੁਰਯੋਨਿਤੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕਥਾਪੇਤੁ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਪੇਤਂ, ਕੋ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ। “**ਅਚਿਨ੍ਤੇਯਜੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੋ**”ਤਿ ਪਨ ਵਚਨਤੋ ਤਦੇਵ ਸਰੀਰਂ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਪਹਤਮਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਟ੍ਠਾਯ ਤਮਤ੍ਥਂ ਞਾਪੇਸੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪੁਰਿਮੋਯੇਵ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ’’ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੦)।

੧੦. **ਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਂ, ਅਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਆਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਸਰੂਪਤੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਂ ਪਠਮਾਦਿਤਾ ਭਗਵਤਾ ਵੁੱਤਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਪਰਚਿਤ੍ਤਵਿਭਾਵਨਂ, ਆਯੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਿਭਾਵਨਂ, ਬਜਾਧਿਵਿਭਾਵਨਂ, ਗਤਿਵਿਭਾਵਨਂ, ਸਰੀਰਨਿਕ੍ਖੇਪਵਿਭਾਵਨਂ, ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾਵਿਭਾਵਨਞ੍ਚਾਤਿ ਛ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯਦਿ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਵਿਭਾਵਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ''ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਿਅਵਣ੍ਣਵਿਭਾਵਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਅਥ ਅਚੇਲਸ੍ਸ ਮਰਣਚਿਤ੍ਤਵਿਭਾਵਨਂ, ਤਂ ''ਸਤ੍ਤਮਂ ਦਿਵਸਂ ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਚੇਲਕਲ਼ਾਰਮਟ੍ਟਕਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਦਨੁਮਟ੍ਟਕੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਦਨ੍ਤੋ ਮਟ੍ਟਕੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਚੇਲਕਭਾਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਟ੍ਟਕਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿ ਵਿਵਰਦਨ੍ਤੋ ਚ, ਤੇਨ ਨਂ ''ਕੋਰਮਟ੍ਟਕੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤੋ ''ਸਾਧੁਰੂਪੋ ਅਯਂ ਸਮਣੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਂ ਸੇਟ੍ਠਂਯੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ **"ਲਾਭਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਗ੍ਗਲਾਭਂ ਪਤ੍ਤੋ"**ਤਿ। ਬਹੂ ਅਚੇਲਕਾ ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਗਹਟ੍ਠਾ ਚ ਤਂ ਬਹੂ ਅਡ੍ਢਾ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ **"ਯਸਗ੍ਗਂ ਅਗ੍ਗਪਰਿਵਾਰਂ ਪਤ੍ਤੋ"**ਤਿ। **ਵਤਾਨਿਯੇਵ** ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਦਾਨਿ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ **ਵਤਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਵਾ। ਸਮਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਮਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੇਨਾਤਿ ਏਨ**-ਸਦ੍ਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ''ਵੇਸਾਲਿ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਅਵਿਦੂਰਤ੍ਥੇ ਚ **ਏਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਞ੍ਚਮਜਨ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਵੇਸਾਲਿਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ"**ਤਿ।

੧੨. ਸਾਸਨੇ ਪਰਿਚਯਵਸੇਨ **ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਾਸੀ**ਤਿ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਿ ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮ੍ਮਾ ਞਾਣਗਤਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਮ੍ਪਾਯਨਂ** ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦਨਂ। ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ **ਸਮ੍ਪਾਦਨਂ** ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਕਥਨਨ੍ਤਿ ਤਦਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਥ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕੋਪਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਕਮ੍ਪਨਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂਸੂਤਿ ਆਹ **"ਕਮ੍ਪਨਕ੍ਖੀਨਿਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਕੋਪ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਧਂ, ਸੋ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਕੁਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ **"ਕੁਪ੍ਪਨਾਕਾਰ"**ਨ੍ਤਿ । **ਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਘਾਤਂ, ਸੋ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਦੁਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦੁਸ੍ਸਨਾਕਾਰ"**ਨ੍ਤਿ। **ਅਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਪੀਤਿਯਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਂ। ਕਾਯਵਚੀਵਿਕਾਰੇਹਿ **ਪਾਕਟਮਕਾਸਿ। ਮਾ ਵਤ ਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, **ਨੋ**ਤਿ ਮਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਹੋ ਵਤ ਮੇ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ। **ਮਂ ਵਤ ਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਨੋ**ਤਿ ਸਂਸਯੇਤਿ ਆਹ **"ਅਹੋਸਿ ਵਤ ਨੁ ਮਮਾ"**ਤਿ।

੧੪. **ਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਦਹਿਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਥਨਿਵਾਸਨਂ ਵਦਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਦਹਿਤੋ ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਯਸਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤਾਯ ਲਾਭਸ੍ਸ ਯਸਪਰਿਹਾਨਿਯਾਵ ਲਾਭਪਰਿਹਾਨਿ ਵੁੱਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ **"ਯਸਾ ਨਿਹੀਨੋ"**ਤਿ ਵੁੱਤਂ।

ਅਚੇਲਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. ''ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਂ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਵਦਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਞਾਣਵਾਦੋ, ਤੇਨ ਮਯਾ **ਞਾਣਵਾਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਪਦੇਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਾਤੁਂ ਗਚ੍ਛਤੋ। ਕਿਂ ਪਨਾਯਂ ਅਚੇਲੋ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ, ਕਸ੍ਮਾ ਸੁਕ੍ਖਗਜ੍ਜਿਤਂ ਗਜ੍ਜੀਤਿ? ''ਏਵਾਹਂ ਲੋਕੇ ਪਾਸਂਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਗਜ੍ਜਿਤਂ ਗਜ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ **"ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ।

੧੬. **ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ...ਪੇ॰... ਉਦਪਾਦਿ।** ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾ ਸਤ੍ਤਾ ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕੇ ਏਵ ਸਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤਿ ਭਜਨ੍ਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੮)।

ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾ ਤਥਾਰੂਪਚਿਤ੍ਤਹੇਤੁਕਾ, ਤਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਥਾਰੂਪਦਿਟ੍ਠਿਚਿਤ੍ਤਹੇਤੁਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਂ ਵਾਚਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਪ੍ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯਾ''ਤਿ ਆਹ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਯਥਾ ਅਪ੍ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਵੋਚ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤਥਾਰੂਪਾ ਵਾਚਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਤੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰਂ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਭਾਵਤੋ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਪਨ ਤਤੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਮਾ ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਮੂਲਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾਯ ਇਮਂ ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ ਠਪਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਯਥਾ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਅਹ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **''ਨਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਾਠੇਯ੍ਯੇਨ ਵਿਨਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ''ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨ ਹੋਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ। **ਚਿਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਨੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਵਿਪਤੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਠਮੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਨ ਵਿਸਰਣਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **''ਸਤ੍ਤਧਾ ਵਾ ਪਨ ਫਲੇਯ੍ਯਾ''**ਤਿ।

੧੭. **ਏਕਂਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ, ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਪਨ ਵਚਨਪਰਿਯਾਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **''ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ''**ਤਿ। **ਓਧਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਿਤਾ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਾ। **ਵਿਗਤਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਗਤਸਭਾਵੇਨ । ਤੇਨਾਹ **''ਵਿਗਚ੍ਛਿਤਸਭਾਵੇਨਾ''**ਤਿ, ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਪਨੀਤਸਕਭਾਵੇਨ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਤ੍ਤਨੋ''**ਤਿਆਦਿ।

੧੮. ਦ੍ਵਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਦ੍ਵਯਗਾਮਿਨੀ।** ਕੀਦਿਸਂ ਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ ਆਹ **''ਸਰੂਪੇਨਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੋ ਗਣ੍ਡਸ੍ਸੁਪਰਿਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਦੋਸਂ।

੧੯. ਅਜਿਤਸ੍ਸ ਲਿਚ੍ਛਵਿਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਚੇਲਸ੍ਸ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਰੋਦਨਂ। **ਅਭਾਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਪਰਿਸਾਯਂ ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥਂ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਮਕਾਸਿਯੇਵ। ਯਥਾਹ **''ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ।

ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦. ਨਿਚਯਨਂ ਧਨਧਞ੍ਞਾਨਂ ਸਞ੍ਚਯਨਂ **ਨਿਚਯੋ,** ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਨੇਚਯਿਕਾ**, ਗਹਪਤਿ ਏਵ ਨੇਚਯਿਕਾ **ਗਹਪਤਿਨੇਚਯਿਕਾ।** ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਜਙ੍ਘਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਪਰਿਮਾਣਾਭਾਵਤੋ **ਸਹਸ੍ਸੇਹਿਪਿ ਅਪਰਿਮਾਣਗਣਨਾ। ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਯ ਏਵਂ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਬਨ੍ਧਨਮੋਕ੍ਖਂ ਕਾਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਤੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ।

੨੧. **ਚਿਤ੍ਤਤ੍ਰਾਸਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਰਾਸਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਭਯਂ, ਨ ਞਾਣਭਯਂ, ਨਾਪਿ ''ਭਾਯਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਭਯਂ। **ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤਤ੍ਰਾਸਭਯੇਨ ਸਕਲਸਰੀਰਸ੍ਸ ਛਮ੍ਭਿਤਭਾਵੋ। **ਲੋਮਹਂਸੋ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਭਯੇਨ, ਤੇਨ ਚ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੇਨ ਸਕਲਸਰੀਰੇ ਲੋਮਾਨਂ ਹਟ੍ਠਭਾਵੋ, ਸੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਭਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨਾਗਦਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧਂਮੁਖਤਾਤਿ ਆਹ **''ਲੋਮਾਨਂ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਭਾਵੋ''**ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਆਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸੀਦਨਤ੍ਥਂ ਨਿਗ੍ਗੁਲ੍ਲਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਅਨੁਸਂਯਾਯਿਤ੍ਵਾ, ਕਸ੍ਸਚਿਦੇਵ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸਦਿਸਸ੍ਸ ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਟਿਞ੍ਞਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੇ ਸਤ੍ਤਧਾ ਤਸ੍ਸ ਮੁਦ੍ਧਾਫਲਨਂ ਧਮ੍ਮਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਮਾ ਨਸ੍ਸਤੁ ਬਾਲੋ''**ਤਿਆਦਿ।

੨੨. **ਸਂਸਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਾਸਾਣਫਲਕੇ ਬਾਲਦਾਰਕੋ ਵਿਯ ਉਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਵਸੀਦਨਵਸੇਨ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਂਸਪ੍ਪਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਓਸੀਦਤੀ''**ਤਿ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਞ੍ਚਰਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਾਸਾਣੇ ਆਨਿਸਦੁਪਟ੍ਠਿਨੋ ਸਞ੍ਚਲਨਂ ਨਿਸਜ੍ਜਵਸੇਨੇਵ ਸਞ੍ਚਰਤਿ, ਨ ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਦਸਾ।

੨੩. **ਵਿਨਟ੍ਠਰੂਪੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯ ਵਿਨਾਸੇਨ, ਲਾਭਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸੇਨ ਚ ਵਿਨਟ੍ਠਸਭਾਵੋ।

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੫. **ਗੋਯੁਤ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਬਲਵਨ੍ਤੁਬਲੀਬਦ੍ਦਯੋਜਿਤੇਹਿ।

੨੬. **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਲਿਯਸ੍ਸ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਣ੍ਡਿਸੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿ, ਤਤੋ ਪੁਰੇਤਰਂ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣਾਨਂ ਅਜਾਨਨਕਾਲੇ ਅਯਂ ਪਵਤ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਤਾਵ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ…ਪੇ॰… ਪਰਾਜਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿ।

੨੭. **ਤਿਣਸੀਹੋ**ਤਿ ਤਿਣਸਦਿਸਹਰਿਤਵਣ੍ਣੋ ਸੀਹੋ। **ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣੋ ਸੀਹੋ। **ਪਣ੍ਡੁਸੀਹੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੋ ਸੀਹੋ। **ਕੇਸਰਸੀਹੋ**ਤਿ ਕੇਸਰਵਨ੍ਤੋ ਸੇਤਵਣ੍ਣੋ, ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣੋ ਵਾ ਸੀਹੋ। **ਮਿਗਰਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਿਗ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਸਦਕੁਰੁਙ੍ਗਾਦੀਸੁ ਕੇਸੁਚਿਦੇਵ ਚਤੁਪ੍ਪਦੇਸੁ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਇਧ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਿਗਰਞ੍ਞੋਤਿ ਸਬ੍ਬਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਂ ਰਞ੍ਞੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਆਸਯੋ,** ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸੀਹਨਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਸਹਨਤੋ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਹਨਨਤੋ ''ਸੀਹੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਸ੍ਸ ਮਿਗਾਧਿਪਸ੍ਸ ਘੋਸਂ, ਸੋ ਪਨ ਤੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਕੁਤੋਚਿਪਿ ਅਭੀਤਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਭੀਤਨਾਦ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਭਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਗੋਚਰੋ** ਘਾਸੋਤਿ ਆਹ **"ਗੋਚਰਾਯਾਤਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। **ਵਰਂ ਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਗਸਙ੍ਘੇ ਮਿਗਸਮੂਹੇ ਮੁਦੁਮਂਸਤਾਯ ਵਰਂ ਵਰਂ ਮਹਿਂਸਵਨਵਰਾਹਾਦਿਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਥੂਲਂ ਥੂਲ"**ਨ੍ਤਿ। ਵਰਵਰਭਾਵੇਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਵਰਭਾਵੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ। ਸੂਰਭਾਵਂ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ **ਸੂਰਭਾਵਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ,** ਤੇਨ। ਸੂਰਭਾਵੇਨਾਪਿ ਹਿ ''ਕਿਂ ਇਮੇ ਪਾਣਕੇ ਦੁਬ੍ਬਲੇ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਥਾਮੇਸੁ ਪਾਣੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਉਪਤਿਟ੍ਠਤਿ।

੨੮. **ਵਿਘਾਸੋ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਭਕ੍ਖਿਤਸੇਸਤਾਯ ਵਿਰੂਪੋ ਘਾਸੋ ਵਿਘਾਸੋ, ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਭਕ੍ਖਿਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਮਂਸ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਵਿਘਾਸੇ,** ਵਿਘਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਦੋਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਦੋਸਹੇਤੁ, ਅਹਂਕਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਯਥਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਰਾਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

''ਸੇਗਾਲਕਂਯੇਵਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭੇਰਣ੍ਡਕਂਯੇ**ਵਾਤਿ ਭੇਰਣ੍ਡਸਕੁਣਰਵਸਦਿਸਂਯੇਵ, **ਭੇਰਣ੍ਡੋ** ਨਾਮ ਏਕੋ ਪਕ੍ਖੀ ਦ੍ਵਿਮੁਖੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਸਦ੍ਦੋ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੂਪੋ ਅਮਨਾਪੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਪ੍ਪਿਯਅਮਨਾਪਸਦ੍ਦਮੇਵਾ"**ਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਤਾਤਿ **ਸੁਗਤਾ,** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ। ਤੇ ਅਪਦਾਯਨ੍ਤਿ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਸੁਗਤਾਪਦਾਨਾਨਿ,** ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਹਿ ਤੇ ''ਸੁਗਤਾ''ਤਿ ਲਕ੍ਖੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਚ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਭੂਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਸੁਗਤਲਕ੍ਖਣੇਸੂ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਤਾ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਭੂਤਾ, ਸਾਸਨਭੂਤਾ ਚ, ਕਥਂ ਪਨੇਸ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਾਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਜੀਵਤਿ, ਕੋ ਤਸ੍ਸ ਤਾਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਤਿ ਆਹ **"ਏਤਸ੍ਸ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦੇਮਾਤਿ ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਞ੍ਞਾਯ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨ **ਏਸ…ਪੇ॰… ਜੀਵਤਿ ਨਾਮ** ਨ ਸੁਗਤਨ੍ਵਯਅਜ੍ਝੁਪਗਮਨਤੋ। **"ਤਥਾਗਤੇ"**ਤਿਆਦਿ ਏਕਤ੍ਤੇ ਪੁਥੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤਥਾਗਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਬਹੁਵਚਨਂ ਏਵ** ਗਰੁਸ੍ਮਿਂ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਤੋ **ਏਕਵਚਨਂ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਂ** ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ।

੨੯. **ਸਮੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਪਨ ਅਪੇਕ੍ਖਨਂ ਤਥਾ ਮਞ੍ਞਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮੇਕ੍ਖਨਮ੍ਪਿ ਮਞ੍ਞਨਂ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਮਞ੍ਞੀਤਿ ਪੁਨ ਅਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥਾ"**ਤਿ, ਤੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਞਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਭੇਰਣ੍ਡਕਰਵਂ ਕੋਸਤਿ ਵਿਕ੍ਕੋਸਤੀਤਿ **ਕੋਤ੍ਥੁ।**

੩੦. ਤੇ ਤੇ ਪਾਣੇ ਬਜਾਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਘਸਤੀਤਿ ਬਜਗ੍ਘੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਬ੍ਬਚਨੇਨ ''ਬਜਗ੍ਘੋ''ਤਿ ਮਿਗਰਾਜਸ੍ਸਪਿ ਸਿਯਾ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਬਜਗ੍ਘੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਸੀਹੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀ"**ਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਚਨਵਸੇਨ ਸੀਹੋਪਿ ''ਬਜਗ੍ਘੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ, ਬਜਗ੍ਘ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਮਿਗਰਾਜੇ ਏਵ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੀਹੇਨ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੩੧. ਸੀਹੇਨ ਵਿਚਰਿਤਵਨੇ ਸਂਵਡ੍ਢਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਮਹਾਵਨੇ ਸੁਵ੍ਵਵਨੇ ਵਿਵਡ੍ਢੋ''ਤਿ।

੩੪. **ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਬਨ੍ਧਨਤੋ। ਤਣ੍ਹਾਬਨ੍ਧਨਞ੍ਹਿ ਥਿਰਂ ਦਲ਼੍ਹਬਨ੍ਧਨਂ ਦੁਮ੍ਮੋਚਨੀਯਂ। ਯਥਾਹ –

''ਸਾਰਤ੍ਤੁਰਤ੍ਤਾ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲੇਸੁ,
ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਾਰੇਸੁ ਚ ਯਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ।
ਏਤਂ ਦਲ਼੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਨਮਾਹੁ ਧੀਰਾ,
ਓਹਾਰਿਨਂ ਸਿਥਿਲਂ ਦੁਪ੍ਪਮੁਞ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੪੬; ਜਾ॰ ੧.੨.੧੦੨)।

ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਾਤਿ ਵਾ ਦਸਵਿਧਸਂਯੋਜਨਤੋ। **ਮਹਾਵਿਦੁਗ੍ਗਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਓਘਾ** ਮਹਨ੍ਤਂ ਜਲਵਿਦੁਗ੍ਗਂ ਵਿਯ ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਦੁਗ੍ਗਮਟ੍ਠੇਨ।

ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. **ਇਮਸ੍ਸ** ਪਦਸ੍ਸ। ਇਦਂ ਨਾਮ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ,** ਸੋ ਪਨ ਲੋਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋ ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਵੇਣੀ ਚਾਤਿ ਆਹ **"ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਚਰਿਯਵਂਸ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਂ ਨਾਮ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥਿ ਪਜਾਨਿਤਬ੍ਬੇਸੁ, ਤਂ ਪਨ ਕੋਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਾਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾ ਪਜਾਨਾਮੀ"**ਤਿ ਆਹ। ''ਮਮ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ, ''ਅਹਂ ਪਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ, ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਜਾਨਾਮਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਮਾਨਵਸੇਨ ਨ ਪਰਾਮਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵਾ''ਤਿ ਪਦਂ ''ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ ਵਿਦਿਤਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂਯੇਵ ਵਿਦਿਤਾ''ਤਿ, ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ ਸਯਮੇਵ ਵਿਦਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਵਿਧਵਿਭਤ੍ਤਿਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਵੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਆਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵਿਦਿਤਨਿਬ੍ਬਾਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਪਜਾਨਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਦਧਿਗਮਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤਿ ਇਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਯੋ,** ਸੁਖਂ। ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਅਨਯੋ,** ਦੁਕ੍ਖਂ। ਤਦੇਵ ਹਿਤਸੁਖਸ੍ਸ ਬਜਸਨਤੋ **ਬਜਸਨਂ।**

੩੭. **ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਗਵਾਪਿ ''ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਤਤ੍ਥ ਸਾਰਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। **ਆਧਿਪਚ੍ਚਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਆਧਿਪਚ੍ਚਸਭਾਵੇਨ। ਯਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਵਾਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪੁਰਿਸੋ ''ਆਚਰਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਆਚਰਿਯਭਾਵੋਤਿ ਆਹ **"ਆਚਰਿਯਭਾਵਂ ਆਚਰਿਯਵਾਦ"**ਨ੍ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਵਾਦੇ। **ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ। **ਸੋ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ। **"ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ" ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ** ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਵਿਸਯਤ੍ਤਾ। **ਕੇਨ ਵਿਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਹਿਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਕੇਨ ਵਿਹਿਤਂ ਕਿਨ੍ਤਿ ਵਿਹਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮)। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਇਧ ਅਤਿਦਿਸਤਿ, ਪਾਲ਼ਿ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਚੇਵ ਇਧ ਚ ਏਕਸਦਿਸਾ ਵਾਤਿ।

੪੧. ਖਿਡ੍ਡਾ ਪਦੋਸਿਕਾ ਮੂਲਭੂਤਾ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਂ,** ਆਚਰਿਯਕਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਮੂਲਕ"**ਨ੍ਤਿ। **ਮਨੋਪਦੋਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੪੨. ਯੇਨ ਵਚਨੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਅਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿ। **ਤੁਚ੍ਛਾ, ਮੁਸਾ**ਤਿ ਚ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤੁਚ੍ਛੇਨ, ਮੁਸਾਵਾਦੇਨਾ"**ਤਿ। ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਂ ਨਾਮ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਤਦਭਾਵੇਨਾਹ **"ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਵਿਰਹਿਤੇਨਾ"**ਤਿ। **ਅਭਿਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਅਯਾਥਾਵਸਞ੍ਞੋ। **ਸੁਭਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖਂ। ਵ**ਣ੍ਣਕਸਿਣ**ਨ੍ਤਿ

ਸੁਨੀਲਕਸੁਪੀਤਕਾਦਿਵਣ੍ਣਕਸਿਣੰ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸੁਭਂ, ਅਸੁਭਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਕਸਿਣਂ, ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ। **ਨ ਅਸੁਭ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਭਮ੍ਪਿ ''ਅਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਨ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਅਥ ਖੋ ''ਸੁਭਂ'' ਤ੍ਵੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪਰੀਤਾ** ਅਯਾਥਾਵਗਾਹਿਤਾਯ, ਅਯਾਥਾਵਵਾਦਿਤਾਯ ਚ।

੪੮. ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਿਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਮਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮਯਾ ਏਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ। **ਮਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਮ੍ਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪੀਲ਼ਾਜਨਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸੁਟ੍ਠੁ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ। ਯਥਾ ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ **ਅਨੁਰਕ੍ਖ।**

ਵਾਸਨਾਯਾਤਿ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਵਹਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾਸਨਾਯ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪਾਥਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੨. ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਗ੍ਰੋਧਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. **ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ**”ਤਿ। ‘‘ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਤਥਾ ਸਤਿ ਅਧਿਕਰਣੇ ਏਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯ ਰਞ੍ਞੋ ਦੇਵਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਆਰਾਮੋ ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾ, ਤਸ੍ਸਂ ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕੇ**”ਤਿ। ਤਾਯ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਕੋ। ਵਣ੍ਣਾਦਿਪਾਠਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਥਬੋਧਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਂ। **ਸਨ੍ਧਾਨੋ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਪਨੇਨ ‘‘ਸਨ੍ਧਾਨੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ। **ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋ**ਤਿ ਪਸਂਸਿਤੋ। **ਇਰਿਯਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਅਰਿਯੇਨ ਞਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਨ ਞਾਣੇਨ। **ਅਰਿਯਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ।

ਦਿਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਦਿਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਦਿਵਸਪਰਿਯਾਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਭਾਵੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਦਿਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਵਿਸੇਸਂ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਆਹ “**ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਦਿਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਪਟਿਸਂਹਤਂ ਹੋਤਿ, ਝਾਨਸਮਙ੍ਗੀ ਚ ਪਵਿਵੇਕੂਪਗਮਨੇਨ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਭਾਵਤੋ ਏਕਾਕਿਯਾਯ ਨਿਲੀਨੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਤਤੋ ਤਤੋ…ਪੇ॰… ਗਤੋ**”ਤਿ। ਮਨੋ ਭਵਨ੍ਤਿ ਮਨਸੋ ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਡ੍ਢਿਂ ਆਵਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਨੋਭਾਵਨਿਯਾ**ਤਿ ਆਹ “**ਮਨਵਡ੍ਢਕਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਉਨ੍ਨਮਤਿ** ਨ ਸਙ੍ਕੁਚਤਿ, ਅਲੀਨਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੧. **ਯਾਵਤਾ**ਤਿ ਯਾਵਨ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਯਤ੍ਤਕਾ**”ਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਞ੍ਚ ਕੇਨਚਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੇਹਿ ਚ ਗੁਣਵਿਸੇਸੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾ ਉਪਾਸਕਾ ਰਾਜਗਹੇ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਇਮਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦੀਪੇਤੁਂ “**ਤੇਸਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਭਗਵਤੋ ਕਿਰਾ**”ਤਿਆਦਿ।

੫੨. **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ। **ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਯ। **ਦਸ੍ਸਨੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਨੇਨ। **ਆਕਪ੍ਪੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਸੇਨ। **ਕੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ। **ਆਚਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਆਚਰਿਤਬ੍ਬਆਚਾਰੇਨ। **ਵਿਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਵਿਹਰਿਤਬ੍ਬਵਿਹਰਣੇਨ। **ਇਰਿਯਾਪਥੇਨਾ**ਤਿ ਠਾਨਾਦਿਇਰਿਯਾਪਥੇਨ। ਅਞ੍ਞਾਕਾਰਤਾਯ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ। ਸਙ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ** ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ **ਰਾਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ** ਪਰੇਹਿ **ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ।** ਅਰਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਚਾਤਿ **ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ।** ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਅਰਞ੍ਞਕਙ੍ਗਨਿਪ੍ਫਾਦਕਂ ਆਰਞ੍ਞਕਾਨਂ, ਤਂ ‘‘ਅਰਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵ**ਨਪਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨੁਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਨ ਕਸੀਯਤਿ ਨ ਵਪ੍ਪੀਯਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦੂਰਾਨਮੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ‘‘ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵਨਸਣ੍ਡਾਨਮੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨਾਨਂ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਭੀਸਨਕਾਨਮੇਤਂ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਸਲੋਮਹਂਸਾਨਮੇਤਂ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਮੇਤਂ ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਨ ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਾਨਮੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੩੧)। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਗਾਮੂਪਚਾਰਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਪਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਅਤਿਦੂਰਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਦੂਰਤਰਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਦੇਸੇਨ। **ਅਦ੍ਧਿਕਜਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਗਾਮਿਨੋ ਜਨਸ੍ਸ। **ਮਨ੍ਦਸਦ੍ਦਾਨੀ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾਭਾਵਤੋ ਤਨੁਸਦ੍ਦਾਨਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਮਾਗਮ੍ਮ ਏਕਜ੍ਝਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸਦ੍ਦੋ **ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ,** ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦੁਬ੍ਬਿਭਾਵਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਵਿਭਾਵਿਤਤ੍ਥੇਨ ਨਿਗ੍ਘੋਸੇਨਾ**”ਤਿ। **ਵਿਗਤਵਾਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਗਤਸਦ੍ਦਾਨਿ। “**ਰਹਸ੍ਸ ਕਰਣਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਾਨੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਤੇਸਂ ਠਾਨਾਨਂ ਅਰਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਯੁਤ੍ਤਤਂ, ਜਨਵਿਵਿਤ੍ਤਤਂ, ਵਨਵਿਵਿਤ੍ਤਮੇਵ ਚ ਵਿਭਾਵੇਤਿ, ਤਥਾ “**ਏਕੀਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਾਨੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ।

੫੩. **ਕੇਨਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ, ਸਹਯੋਗੇ ਚ ਕਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਕੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**”ਨ੍ਤਿ। ਏਕੋਪਿ ਹਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਤਦ੍ਧਿਤਤ੍ਥਪਦਸਮਾਹਾਰੇਤਿ।

ਸੰਸਨ੍ਦਨਨ੍ਤਿ ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਵਸੇਨ ਕਥਾਸੰਸਨ੍ਦਨੰ। **ਞਾਣਬ੍ਯਤ੍ਤਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤਞਾਣਭਾਵੰ, ਸੋ ਪਨ ਪਰਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਉਤ੍ਤਰਦਾਨਵਸੇਨ, ਪਰੇਨ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਉਤ੍ਤਰੇ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਦਾਨਵਸੇਨ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਉਤ੍ਤਰਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਨਯੇਨਾ**"ਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਪਰਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਤਿਪੁਕ੍ਖਲੇਨ ਨਯੇਨ ਰੂਪੇਤਿ, ਤਥਾ ਪਰਸ੍ਸ ਰੂਪਨਵਚਨੰ ਜਾਤਿਭਾਵੰ ਆਪਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸੰ ਵਚਨਸਭਾਵੰ ਞਾਣਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ ਪਾਕਟੰ ਕਰੋਤੀਤਿ। **ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇਸੁ ਨਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇਸੁ ਨਿਵਾਸੇਸੁ ਨਟ੍ਠਾ ਵਿਨਟ੍ਠਾ ਅਭਾਵੰ ਗਤਾ। **ਨਾਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯ** ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਕਤਪੁਚ੍ਛਨਪਟਿਪੁਚ੍ਛਨਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਨਾਪਟਿਭਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸਾਰਮਾਪਨ੍ਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ। **ਓਰੋਧੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹੰ ਵਿਯ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਵਰੋਧੇਯ੍ਯਾਮ, ਤੰ ਪਰਸ੍ਸ ਓਰੋਧਨੰ ਵਾਦਜਾਲੇਨ ਵਿਨਨ੍ਧਨੰ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਵਿਨਨ੍ਧੇਯ੍ਯਾਮਾ**"ਤਿ । ਤਦਤ੍ਥੰ ਤੇਨ ਤੁਚ੍ਛਕੁਮ੍ਭਿਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਕਤੰ, ਤੰ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਪੂਰਿਤਘਟੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਬਲਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਭੂਤਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਬਲੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ। **ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦਾਭਾਵੇਨ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੰ। ਅਞ੍ਞਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦੇ ਸਤਿ ਅਸ੍ਸਤਰਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਸ੍ਸ ਜਾਤਭਾਵੋ ਵਿਯ ਸੀਹਸ੍ਸਪਿ ਸੀਹਥਾਮਾਭਾਵੋ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਕੇਸਰਸੀਹ**"ਨ੍ਤਿ। **ਠਾਨਸੋ** ਵਾਤਿ ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ।

੫੪. ''ਸੁਮਾਗਧਾ ਨਾਮ ਨਦੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ, ਤੰ ਮਿਚ੍ਛਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਸੁਮਾਗਧਾ ਨਾਮ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਭਾਵਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇ ਆਗਤਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਸ੍ਸਾ ਤੀਰੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮੋਰਾਨੰ ਨਿਵਾਪੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਮੋਰਨਿਵਾਪੋ।** ਬ੍ਯਧਿਕਰਣਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਦਾਨੰ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋ ਹੋਤਿਯੇਵ ਯਥਾ ''ਉਰਸਿਲੋਮੋ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਨਿਵੁਤ੍ਥੰ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਿਵਾਪੋ,** ਮੋਰਾਨੰ ਨਿਵਾਪੋ **ਮੋਰਨਿਵਾਪੋ,** ਮੋਰਾਨੰ ਨਿਵਾਪਦਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਤ੍ਥ ਮੋਰਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਵਾਦੋ, ਸਾਸਨੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੰ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੇਨ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਕਾਯਕਿਲਮਥੇਨ ਵਿਨਾਵ ਸਾਵਕੇ ਵਿਨੇਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਸਨ੍ਦੇਹੋ ''ਕੋ ਨਾਮ ਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਸ੍ਸਸਤਿ ਅਨੁਸਙ੍ਕਿਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੋ ਹੋਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਸ੍ਸਾਸੋ,** ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਅਧਿਕੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਆਸਯੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ **ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਉਤ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਆਦਿਭੂਤੰ ਪੁਰਾਤਨੰ ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯੰ **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ,** ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹੇਸ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਹਿ ਤੇਨੇਵ ਆਕਾਰੇਨ ਅਧਿਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਰਾਣ...ਪੇ॰... ਅਰਿਯਮਗ੍ਗ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੰ ਭਗਵਾ ''ਅਦ੍ਦਸ ਪੁਰਾਣੰ ਮਗ੍ਗੰ ਪੁਰਾਣਮਞ੍ਜਸ''ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ। **ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ** ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ। ''ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਾ ਇਦੰ ''ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਠਸੇਸੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ।

ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾਵਾਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਪਕਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ **ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ**"ਤਿ।

੫੬. **ਵੀਰਿਯੇਨ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਵਾਦੋ**ਤਿ ਲੂਖਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਧਨੇਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਅਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਵਿਨੋਦਨਵਸੇਨ ਪਾਪਕਸ੍ਸ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨਵਾਦੋ। ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਜਿਗੁਚ੍ਛੋ,** ਤਬ੍ਭਾਵੋ **ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ,** ਅਧਿਕੰ ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਅਧਿਜੇਗੁਚ੍ਛੰ, ਅਤਿਵਿਯ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਅਧਿਜੇਗੁਚ੍ਛੇ।** ਕਾਯਦਲ੍ਲੀਬਹੁਲੰ ਤਪਤੀਤਿ **ਤਪੋ,** ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਵੀਰਿਯੰ, ਤੇਨ ਕਾਯਦਲ੍ਲੀਬਹੁਲਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਸ੍ਸ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੰ, ਵਿਰਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ **ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਵੀਰਿਯੇਨ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਾ**"ਤਿ। ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਸੇਨਾਸਨਤਣ੍ਹਾਵਿਨੋਦਨਮੁਖੇਨ ਅਤ੍ਤਸ੍ਨੇਹਵਿਰਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪਰਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਸੁ ਨਾਨਾਕਾਰੇਸੁ ਅਚੇਲਕਾਦਿਵਤੇਸੁ ਏਕਜ੍ਝੰ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾਨੰ ਪਰਿਸੋਧਨਮੇਵੇਤ੍ਥ **ਪਾਰਿਪੂਰਣੰ** , ਨ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਮਾਦਾਨੰ ਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਆਹ

“ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ”ਤਿ। **ਪਰਿਸੋਧਨ**ਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਸਕਸਮਯਸਿਦ੍ਧੇਨ ਨਯੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਮੇਵ। ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੫੭. **“ਏਕਂ ਪਞ੍ਹਮ੍ਪਿ ਨ ਕਥੇਤੀ”**ਤਿ ਪਠਮਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਅਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਪਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋਤਿ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਪਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨਕੋ। **ਸੀਹਨਾਦੇ**ਤਿ ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮. ‘‘ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਯਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਯਨ**ਞ੍ਚਸ੍ਸ ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਾਹੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਦਲ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ”**ਤਿ। ‘‘ਸਾਸਨਾਵਚਰੇਨਾਪਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਏਕਚ੍ਚੋ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਤਾਮਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਤਪਸਮਾਦਾਨਧੁਤਙ੍ਗਧਰਤਾਨਂ ਸਤਿਪਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤ੍ਤੇ ਸਦਿਸਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

“ਦੁਵਿਧਸ੍ਸਾਪੀ”ਤਿ ‘ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ’ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਭੇਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਤਪਸ੍ਸਿਨੋ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਸਾਸਨਿਕਵਸੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਰਕਸ੍ਸ, ਸਾਸਨਿਕਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਤਪਸ੍ਸਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਚੇਵ ਹਿ ਉਪਰਿਪਿ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਵਕ੍ਖਤੀਤਿ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਯਦਿਦਂ ‘‘ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਤਿਮਾਨਸ੍ਸ, ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸੇਵ ਚ ‘‘ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਤਿਮਾਨਸ੍ਸ ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਨਂ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ।

ਉਕ੍ਕਂਸਤੀਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਕਰੋਤਿ। **ਉਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਉਪਰਿ ਖਿਪਤਿ, ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਂ ਸਂਹਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਸਂਹਰਂ ਨਿਹੀਨਂ ਕਰੋਤਿ। **ਅਵਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਅਧੋ ਖਿਪਤਿ, ਅਵਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਾਨਮਦਕਰਣੇਨਾਤਿ ਮਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਦਸ੍ਸ ਕਰਣੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਨੇਨ। **ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮੁਚ੍ਛਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਪਨ ਮੁਚ੍ਛਾਪਤ੍ਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਕਾਯਗਨ੍ਥੇਹਿ ਗਧਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਤਿਲਗ੍ਗਭਾਵੋਤਿ ਆਹ **“ਗਧਿਤੋ ਅਜ੍ਝੋਸਨ੍ਨੋ”**ਤਿ। **ਪਮਜ੍ਜਨ**ਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਮਜ੍ਜਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **“ਪਮਾਦਮਾਪਜ੍ਜਤੀ”**ਤਿ। ਕੇਵਲਂ ਧੁਤਙ੍ਗਸੁਦ੍ਧਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਾਯ ਏਵ ਧੁਤਙ੍ਗਸੁਦ੍ਧਿਕਤਾਯ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਾਸਨੇ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਧੁਤਙ੍ਗਮੇਵ…ਪੇ॰… ਪਚ੍ਚੇਤੀ”**ਤਿ।

੫੯. **ਤੇਯੇਵ** ਪਚ੍ਚਯਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਆਦਰਗਾਰਵਯੋਗੇਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਵਸੇਨ ਉਪਨਯਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਾ। **ਵਣ੍ਣਭਣਨ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਪਸ੍ਸਿਨੋ।

੬੦. **ਵੋਦਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਸਨਂ, ਵਿਭਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਭਜ੍ਜਨਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਇਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਦ੍ਵੇਭਾਗਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ”**ਤਿ। **ਦ੍ਵੇ ਭਾਗੇ ਕਰੋਤਿ** ਰੁਚ੍ਚਨਾਰੁਚ੍ਚਨਵਸੇਨ । **ਗੇਧਜਾਤੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਗੇਧੋ। **ਮੁਚ੍ਛਨਂ** ਨਾਮ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਤਿਯਾ ਸਤੀਤਿ ਆਹ **“ਸਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ”**ਤਿ। **ਆਦੀਨਵਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਗਧਿਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪਰਿਭੋਗੇ ਆਦੀਨਵਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ।** **ਮਤ੍ਤੁਞ੍ਞੁਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗੇ ਮਤ੍ਤੁਞ੍ਞੁਤਾ। **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਭੋਗਮ੍ਪਿ ਏਕਵਾਰਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਮ੍ਪਿ **ਨ ਕਰੋਤਿ।**

੬੧. ਵਿ**ਚਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਤਮਚਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਾ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਭੁਞ੍ਜਨਤੋ ਅਯੋਕੂਟਸਦਿਸਾ ਦਨ੍ਤਾ ਏਵ **ਦਨ੍ਤਕੂਟਂ। ਅਪਸਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਪਸਾਦੇਤਿ। **ਅਚੇਲਕਾਦਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਚੇਲਕਵਤਾਦਿਵਸੇਨ। **ਲੂਖਾਜੀਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਲੂਖਜੀਵਿਕਂ।

੬੨. **ਤਪਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਮਨਸਿਕਾਰਲਕ੍ਖਣਂ ਤਪਂ ਚਰਤਿ ਚਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਚਙ੍ਕਮਂ ਓਤਰਤਿ** ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਯ। ਵਿ**ਹਾਰਙ੍ਗਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤਿ** ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ।

''ਆਦਸ੍ਸਯਮਾਨੋ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਯਿਕਂ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕਂ ਵਾ ਦੋਸਂ। **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਰੁਚ੍ਚਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਰੁਚ੍ਚਮਾਨਂ। **ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਮੇਤਿ** ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਮੇ''ਤਿ ਵ**ਦਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਚ੍ਛਾਵਿਪਰੀਤਭੂਤਭਾਵੇਨ ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਵਨਮਨੋਹਾਰਿਤਾਯ ''ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ''ਤਿ **ਅਨੁਮੋਦਿਤਬ੍ਬਂ।**

੬੩. ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲਤਾਯ **ਕੋਧਨੋ।** ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਉਪਨਾਹੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਉਪਨਾਹੀ।** ਏਵਂਭੂਤੋ ਚ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀ ਹੋਤੀਤਿ "**ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਇਸ੍ਸਤਿ ਉਸੂਯਤੀਤਿ **ਉਸ੍ਸੁਕੀ।** ਸਠਨਂ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਂ **ਸਠੋ,** ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਠੋ।** ਸਨ੍ਤਦੋਸਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਸਭਾਵਾ **ਮਾਯਾ,** ਮਾਯਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਾਯਾਵੀ।** ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣਿਪਾਤਾਕਰਣਲਕ੍ਖਣਂ ਥਮ੍ਭਨਂ **ਥਦ੍ਧਂ,** ਤਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਥਦ੍ਧੋ।** ਗੁਣੇਹਿ ਸਮਾਨਂ, ਅਧਿਕਞ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਹੀਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞਨਸੀਲਤਾਯ **ਅਤਿਮਾਨੀ।** ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥਿਕਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਾਪਾ ਲਾਮਕਾ ਇਚ੍ਛਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ।** ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਿਪਰੀਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ।** ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧੮੭, ੨੦੨, ੪੨੭; ੩.੨੭, ੨੯; ਉਦਾ॰ ੫੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੦; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫੮) ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਤਾਯ ਸਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿ,** ਤਮੇਵ ਪਰਾਮਸਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ।** ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਸਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਆ ਬਾਲ੍ਹਂ ਵਿਯ ਧੀਯਤੀਤਿ **ਆਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਦਲ੍ਹਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਗਹਿਤਂ ਗਾਹਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸੀਲੋ **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ,** ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ।** ਪਟਿਸੇਧਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ **ਦੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ''ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ, (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੯) ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੧੩; ੧੦.੭੫; ਪਾਰਾ॰ ੧੯੫; ਧ॰ ਪ॰ ੩੦੮) ਚ।

ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਪਟਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. **ਇਧ ਨਿਗ੍ਰੋਧ ਤਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਯਥਾਨੁਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਪੁਰਿਮਪਾਲ਼ਿਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਏਕਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਵਂ ਭਗਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਗਹਿਤਲਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਚੇਲਕਾਦਿਭਾਵੋ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਤੇਨ ਚ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਗਹਿਤਲਦ੍ਧਿਂ। **ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਤਪ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਯ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਅਚੇਲਕਵਤਾਦਿਤਪਂ। "**ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਂ ਵਕ੍ਖਤਿ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ''ਲੂਖਤਪਸ੍ਸਿਨੋ ਚੇਵ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੬੪), ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਰੂਪਸ੍ਸ ਲੂਖਸ੍ਸ ਤਪਸ੍ਸਿਨੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। "**ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਾਲ਼ਿ ਯੇਵੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਪਨ ਤਦਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵੁ**ਤ੍ਤਵਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇਨ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਵਂ ਸੋ ਤੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਾਯਮਮਾਨੋ**ਤਿ ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇਹਿ ਧੁਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਪਰਿਤੁਟ੍ਠੋ, ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ।

੬੯. **ਇਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਤੋ ਪਰਂ। **ਅਗ੍ਗਭਾਵਂ ਵਾ ਸਾਰਭਾਵਂ ਵਾ**ਤਿ ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾਯ ਅਗ੍ਗਭਾਵਂ ਵਾ ਸਾਰਭਾਵਂ ਵਾ **ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ।** ''ਅਯਮੇਵਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਭਾਵੋ ਸਾਰਭਾਵੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ "**ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚਾ**"ਤਿ **ਆਹ।**

ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਚਪ੍ਪਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦. ਯਮਨਂ ਸਂਯਮਨਂ **ਯਾਮੋ,** ਹਿਂਸਾਦੀਨਂ ਅਕਰਣਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਯਾਮੋਵ **ਚਾਤੁਯਾਮੋ,** ਸੋ ਏਵ ਸਂਵਰੋ, ਤੇਨ ਸਂਵੁਤੋ ਗੁਤ੍ਤਸਬ੍ਬਦ੍ਵਾਰੋ **ਚਾਤੁਯਾਮਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ।** ਤੇਨਾਹ "**ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਸਂਵਰੇਨ ਪਿਹਿਤੋ**"ਤਿ। **ਅਤਿਪਾਤਨਂ** ਹਿਂਸਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਾਣਂ ਨ ਹਨਤੀ**"ਤਿ। ਲੋਭਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਵਿਤਂ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਭਾਵਿਤਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ।** ਅਯਞ੍ਚ ਤੇਸੁ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਮਗ੍ਗੋਟ੍ਠਾਪਕਂ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਞਾਯਾ**"ਤਿ।

ਏਤਨ੍ਤਿ ਅਭਿਹਰਣਂ, ਹੀਨਾਯ ਅਨਾਵਤ੍ਤਨਞ੍ਚ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੋ ਅਭਿਹਰਤੀਤਿ ਆਦਿਲਕ੍ਖਣ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਬੁਦ੍ਧਿਂ ਨੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀ**"ਤਿ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿ ਕਰੀਯਤੇਵਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਸੇਟ੍ਠਾ ਗੁਣਵਿਸੇਸਯੋਗਤੋ, ਦੋਸਵਿਰਹਿਤਤੋ ਚ, ਯਤੋ ਸਾ ਪਣ੍ਡਿਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਗਿਹਿਭਾਵੋ ਪਨ ਨਿਹੀਨੋ ਤਦੁਭਯਾਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਹੀਨਾਯ ਗਿਹਿਭਾਵਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ।

੭੧. **ਤਚਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਚਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਤਚਸਦਿਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੭੪. **ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸਮਯਵਸੇਨ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ। **ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਤਚਸਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਤਚਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾਯਾਸਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਵਿਸੇਸਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਸਭਾਵਂ।

ਅਚੇਲਕਪਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀਤਿ ਅਚੇਲਕਪਾਲ਼ਿਆਗਤਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਨਤ੍ਥਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਂ ਅਨਸ੍ਸਾਮ ਵਿਨਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅ**-ਕਾਰੋ ਵਾ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, **ਨਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਾਮ। **ਕੁਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਾਲ਼ੀ**ਤਿ ਕੁਤੋ ਏਵ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਾਲ਼ਿਆਗਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਸੁਤਿਵਸੇਨਾਪੀ**ਤਿ ਸੋਤਪਥਾਗਮਨਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ **ਨ ਜਾਨਾਮ।**

ਨਿਗ੍ਰੋਧਸ੍ਸਪਜ੍ਝਾਯਨਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫. **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਧਾਨਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ। **ਕਕ੍ਖਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਫਰੁਸਂ। **ਦੁਰਾਸਦਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਫਰੁਸਵਚਨਂ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਮਾਪਿਤੇ ਖਮਾਪਕਸ੍ਸ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਯਂ ਮਯੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੭੬. **ਬੋਧਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ,** ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਘੋਸਨਤ੍ਥਾਯ। **ਵਾਦਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਵਾਦਭਞ੍ਜਨਵਾਦਤ੍ਥਾਯ। **ਰਾਗਾਦਿਸਮਨਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ,** ਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਮਜਤਾਯ। **ਓਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਰੋਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਓਰਪਾਰਾਤਿਣ੍ਣਮਾਵਹਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾਯ। **ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ** ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਲੇਸੇਨਪਿ ਦੇਸਨਾਯ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਭਾਵਤੋ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੭. **ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ''ਸਤ੍ਤਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ। **ਅਸਠੋ ਪਨ ਅਮਾਯਾਵੀ ਉਜੁਜਾਤਿਕੋ** ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੋ ਹਿ ਤਂਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। **ਵਙ੍ਕਵਙ੍ਕੋ**ਤਿ

ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦੀਹਿਪਿ ਵਙ੍ਕੇਹਿ ਵਙ੍ਕੋ ਜਿਮ੍ਹੋ ਕੁਟਿਲੋ। “**ਸਠਂ ਪਨਾਹਂ ਅਨੁਸਾਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ**”ਤਿ ਨ ਇਦਂ ਭਗਵਾ ਕਿਲਾਸੁਭਾਵੇਨੇਵ ਵਦਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਜਨਭਾਵੇਨੇਵ।

੧੮. **ਪਕਤਿਯਾ ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਯੋ ਏਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਕਤਿਯਾ ਆਚਰਿਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਸੋ ਏਵ ਇਦਾਨਿਪਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨ ਆਚਰਿਯੋ ਹੋਤੁ, ਨ ਮਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਕਾਤੁਕਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨ ਮਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕਾ**, ਧਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿ ਮੇਵ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਮ੍ਹਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਆਜੀਵਤੋ**ਤਿ ਜੀਵਿਕਾਯ ਵੁਤ੍ਤਿਤੋ। **ਅਕੁਸਲਾਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਾਤਿ ਤਂ ਤਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤਂਯੇਵ ਉਪਗਤਾ। **ਕਿਲੇਸਦਰਥਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਦਰਥਸਹਿਤਾ ਤਂਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨਤੋ । ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਾਨਂ ਹਿਤਾਤਿ **ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ।** ਸਂਕਿਲੇਸੋ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਂਕਿਲੇਸੇ ਵਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ।** **ਵੋਦਾਨਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਵੋਦਾਨਿਯਾ।** ਤਥਾਭੂਤਾ ਚੇਤੇ ਵੋਦਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਸਤ੍ਤੇ ਵੋਦਾਪੇਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਵੇਪੁਲ੍ਲਤਾ ਮਗ੍ਗਫਲਵਸੇਨੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ “**ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ...ਪੇ॰... ਵੇਪੁਲ੍ਲਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਉਭੋਪਿ ਵਾ ਏਤਾਨਿ** ਪਾਰਿਪੂਰਿਵੇਪੁਲ੍ਲਾਨਿ। ਯਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਿਪੂਰੀ, ਸਾ ਏਵ ਵੇਪੁਲ੍ਲਤਾਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਪ੍ਪਹਾਨਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਾਭਿਬੁਦ੍ਧਿਹੇਤੁ।

੧੯. “**ਯਥਾ ਮਾਰੇਨਾ**”ਤਿ ਨਯਿਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਤਥਾਭਾਵਕਥਨਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਮਾਰੋ ਕਿਰਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਮਾਰੇਨ ਤੇਸਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਪਗੇਵ ਨ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ? ਅਨਾਵਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ। **ਮਾਰਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਮਾਰੇਨ ਤੇਸੁ ਕਤਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਧਮੇਤ੍ਵਾ, ਨ ਤੇਸਂ ਸਤਿ ਪਯੋਜਨੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ। **ਸੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ। **ਤੇਸਂ** ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ।

ਫੁਟ੍ਠਾਤਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਫੁਟ੍ਠਾ। **ਯਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਯੇਸੂ**”ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਜਾਨਨਤ੍ਥਂ, ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤ੍ਥ **ਆ**-ਕਾਰੋਤਿ ਆਹ “**ਜਾਨਨਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਜਾਨਾਮ ਤਾਵਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਆਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਏਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਸਤ੍ਤਾਹੋ ਪਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਏਤੇਸਂ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪੂਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪੂਰੇਤੁਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਸੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪੂਰੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਵਾਦਭਿਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਮਦ੍ਦਨਂ। **ਸਕਵਾਦਸਮੁਸ੍ਸਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਵਾਦਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ। **ਵਾਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧਵਾਸਨਾਯ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਕਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ, ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਚ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਵਾਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੩. ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਤ੍ਤਦੀਪਸਰਣਤਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦. ਉਤ੍ਤਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਾਕਟਂ, ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਂ** ਅਪਾਕਟਂ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਅਪਚੁਰਂ, ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਞ੍ਚ। ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਵਣ੍ਣਨਾ **ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।** ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ **ਅਨੁਤ੍ਤਾਨ**ਗ੍ਗਹਣਂ। “**ਮਾਤੁਲਾ**”ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਏਕੋ ਰੁਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਆਸਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸੇ ਮਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ‘‘ਮਾਤੁਲਾ’’ ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਮਾਤੁਲਾਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ**”ਤਿ। **ਅਵਿਦੂਰੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ।

ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਦਲ੍ਹਨੇਮਿ ਨਾਮ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤੀਤਵਂਸਦੀਪਿਕਾ ਕਥਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਾ, ‘‘ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਵਸ੍ਸਸਤਾਯੁਕਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਯੁਕਾ ਪੁਤ੍ਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਸਵਿਸੇਸਂ ਅਨਾਗਤਤ੍ਥਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ ਆਗਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਨਾਗਤਵਂਸਦੀਪਿਕਾਯ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਕਥਾਯਾ**”ਤਿ। ਅਨਾਗਤਤ੍ਥਦੀਪਨਞ੍ਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਤਮਂ। **ਸਮਾਗਮੇਨਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਨ।

“**ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਂ ਅਮਨਾਪ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਕੇਵਲਂ ਤੇਸਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤਂ। **ਅਮਨਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਨੁਞ੍ਞਂ। ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤੋ ਅਪ੍ਪਕੋਪਿ ਅਪਰਾਧੋ ਅਪ੍ਪਕੋ ਕਾਰੋ ਵਿਯ ਗਰੁਤਰਵਿਪਾਕੋਤਿ ਆਹ “**ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ…ਪੇ॰… ਸਦਿਸਂ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਾਤੁਲਨਗਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ, ਤਸ੍ਸਂ ਵਾ ਪਰਿਸਾਯਂ।

ਅਤ੍ਤਦੀਪਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਂ ਯੋ ਪਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਸਸਨ੍ਤਾਨੋ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਹਿਤਸੁਖੇਸਿਭਾਵੇਨ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮੋ ਇਧ “**ਅਤ੍ਤਾ**”ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਧਮ੍ਮੋ**”ਤਿ। ਦ੍ਵਿਧਾ ਆਪੋ ਗਤੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਦੀਪੋ,** ਓਘੇਨ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਤੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋ। ਇਧ ਪਨ ਕਾਮੋਘਾਦੀਹਿ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਦੀਪੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਦੀਪੋ,** ਅਤ੍ਤਾ ਦੀਪੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਤ੍ਤਦੀਪਾ।** ਤੇਨਾਹ “**ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦੀਪ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਦੀਪਭਾਵੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਟਿਸਰਣਤਾਤਿ ਆਹ “**ਇਦਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਸਰਣਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਸਰਣਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਣਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਰਣਸਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ ਚ ਤੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਨ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਨ ਸਾਧੇਤੁਂ “**ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਕਤਿਕੋ ਅਤ੍ਤਾ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਕਥਂ ਤਸ੍ਸ ਦੀਪਸਰਣਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਿਕੋ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ “**ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮਾ**”ਤਿ। ਇਤਰੋ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਧਮ੍ਮੋ**”ਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਾਰੋਪਿ ਪਠਮਵਾਰਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਯਾਯਭਾਵੇਨ ਦੇਸਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤੇਨਾਹਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗੋਚਰੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਗੋਚਰਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ। ਤੇਨਾਹ “**ਚਰਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ**”ਤਿ। **ਸਕੇ**ਤਿ ਕਥਂ ਪਨਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਕੋਤਿ ਆਹ “**ਪੇਤ੍ਤਿਕੇ ਵਿਸਯੇ**”ਤਿ। ਪਿਤਿਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗੋਚਰੋ’’ਤਿ ਤੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਪੇਤ੍ਤਿਕੇ ਵਿਸਯੇ**ਤਿ। **ਚਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ**”ਤਿ, ਚਰਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਨਾਯਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨਪਿ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਓਤਾਰਾਲਾਭੇਨੇਵ ਇਤਰਮਾਰਾਨਮ੍ਪਿ ਓਤਾਰਾਲਾਭੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਗੋਚਰੇ ਚਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਵਤ੍ਥੁ ਪਨ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਆਗਤਂ।

ਸਕੁਣੇ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ,** ਮਹਾਸੇਨਸਕੁਣੋ। **ਅਜ੍ਝਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਨਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਾ ਉਪਗਤਾ। **ਨ ਮ੍ਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੇ ਅਯਂ ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ ਨਾਲਂ **ਅਭਵਿਸ੍ਸ। ਨਙ੍ਗਲਕਟ੍ਠਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਙ੍ਗਲੇਨ ਕਸਿਤਪ੍ਪਦੇਸੋ। **ਲੇਡ੍ਡੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੇਡ੍ਡੂਨਂ ਉਟ੍ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸਕੇ ਬਲੇ**ਤਿ

ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲਹੇਤੁ। **ਅਪਤ੍ਥਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਵਗਾਲ਼੍ਹਤ੍ਥਮ੍ਭਾ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਥਮ੍ਭਾ। **ਅਸ੍ਸਰਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਵਾਯਨ੍ਤੀ।

ਮਹਨ੍ਤੰ ਲੇਡ੍ਡੁਨ੍ਤਿ ਨਙ੍ਗਲੇਨ ਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਕ੍ਖਤਾਯ ਤਿਖਿਣਸਿਙ੍ਗਅਯੋਘਨਸਦਿਸਂ ਮਹਨ੍ਤੰ ਲੇਡ੍ਡੁਂ। **ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਧੋਭਾਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਲੀਨਯੋਗ੍ਗਪ੍ਪਦੇਸਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੁਪਰਿ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ **ਅਸ੍ਸਰਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। "ਏਹਿ ਖੋ"**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਰਮਾਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਵਾਤਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ **ਉਭੋ ਪਕ੍ਖੇ** ਸਮਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਚੁਪਾਦੀ**ਤਿ ਪਾਵਿਸਿ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਲਾਪੋ ਠਿਤੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਲੇਡ੍ਡੁਮ੍ਹਿ । **ਉਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਰਪ੍ਪਦੇਸਂ। **ਪਚ੍ਚਤਾਲੇਸੀ**ਤਿ ਪਤਿ ਅਤਾਲੇਸਿ ਸਾਰਮ੍ਭਵਸੇਨ ਵੇਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਹਰਣਤੋ ਵਿਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਪਤਾਲੇਸਿ। **ਆਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਂ। ''ਅਵਸਰ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

''ਕੁਸਲਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ? ਯਥਾਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਏਵ। ਆਦਿਤੋ ਹਿ ''ਅਤ੍ਤਦੀਪਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਹਰਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦) ਯੇਵ ਅਤ੍ਤਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ, ਤੇ ਯੇਵੇਤ੍ਥ ਕੁਸਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾਤਿ। **ਅਨਵਜ੍ਜਲਕ੍ਖਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਜ੍ਜਪਟਿਪਕ੍ਖਸਭਾਵਾਨਂ। ''ਅਵਜ੍ਜਰਹਿਤਸਭਾਵਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮੇ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਗਹਿਤਾ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਨ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਾਪਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ, ਕਥਂ ਤੇਸਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ? ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ''ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਾ ਸੀਲਾਦਿ ਵਿਯ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। **ਸਮਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਹਿਤਾ ਆਯੁਆਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਭੂਤਾ ਉਪਰੂਪਰਿਕੁਸਲਵਿਸੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪੁਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਪੁਞ੍ਞਫਲਂ ਵਡ੍ਢਤੀ"**ਤਿ। **ਪੁਞ੍ਞਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪੁਞ੍ਞਫਲਞ੍ਚ ਪੁਞ੍ਞਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਉਪਰੂਪਰਿ ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞਵਿਪਾਕੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ।

"ਮਾਤਾਪਿਤੂਨ"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਹੇਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਿਨੇਹਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਸ੍ਸ ਸਿਨੇਹਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਨ ਹਿ ਸਿਨੇਹਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕੁਸਲਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਮੁਦੁਮਦ੍ਦਵਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਮਦ੍ਦਵਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ...ਪੇ॰... ਮੁਦੁਮਦ੍ਦਵਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵੰ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿ...ਪੇ॰... ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦਞ੍ਞੇਪਿ ਪਨ ਦਾਨਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾ **ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਂ** ਵਿਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾ **ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਵਿਸੇਸਾਵਹਤਾਯ ਫਲਦਾਯ ਕੋਟਿ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਸਿਰਿਵਿਭਵੋਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ **"ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ"**ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਵਸੇਨੇਵ ਚਾਯਂ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾਤਿ। ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਂ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ** ''ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਖੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੦੮)।

ਦਲ਼੍ਹਨੇਮਿਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧. **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ''ਕੁਸਲਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੧੦) ਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਭਾਵੇਨ ਸਾਧਾਰਣੇ ਕੁਸਲਗ੍ਗਹਣੇ। ਤਤ੍ਥ ਵ**ਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ "ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ"ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ**, ਆਰਭਨ੍ਤੋ ਚ ਦੇਸਿਯਮਾਨਮਤ੍ਤਂ । ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਏਵੰ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰਭੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਭਿਕ੍ਖਵੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਠਮਂ ਤਥਾ ਅਦੀਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦੀਪੇਤਿ ਵਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੮੨. **ਈਸਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ। **ਅਵਸਕ੍ਕਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਓਗਤਭਟ੍ਠਂ। **ਨੇਮਿਅਭਿਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨੇਮਿਪ੍ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ। **ਬਨ੍ਧਿਂਸੁ** ਚਕ੍ਕਰਤਨਸ੍ਸ ਓਸਕ੍ਕਿਤਾਨੋਸਕ੍ਕਿਤਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤੁਂ। **ਤਦੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾ ਚਵਨਂ। **ਅਤਿਬਲਵਦੋਸੇ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਬਲਵਤਿ ਅਨਤ੍ਥੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ **ਸਤਿ।**

ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਆਣਾਯ ਪਮਾਦਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ।

ਏਕਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਸੋ ਉਤ੍ਤਰਤੋ ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣਪਬ੍ਬਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਏਕਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤੋ। **ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵਾਵਹਾਯ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵਸੇਨ।

੮੩. **ਏਵਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਸੁਕਤਂ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਮੇਵ ਵਦਤਿ।

"**ਦਸਵਿਧਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਵਿਭਾਗੋ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨੇਵ। **ਨਿਦ੍ਦੋਸੇ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਨਂ ਦੋਸਾਨਂ ਅਪਗਮਨੇ ਨਿਦ੍ਦੋਸੇ। **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ ਵਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜੂਹਿ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤੇ। ਭਾਵਿਨਿ ਭੂਤੇ ਵਿਯ ਹਿ ਉਪਚਾਰੋ ਯਥਾ ''ਅਗਮਾ ਰਾਜਗਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੧੦)। ਅਧਿਗਤਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵਾਪਿ ਹਿ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਵਾਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਅਰਿਯਵਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪. ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਦਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਤੇਨ **ਤਦਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਚੇਤਸਾ। ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਦਰਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਥਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਗਰੁਕਰਣਵਸੇਨ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਰਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ**"ਤਿ। **ਮਾਨੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਮਨੇਨ ਪਿਯਾਯਨ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਮੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਪੂਜਯਤੋ ਅਪਚਾਯਤੋ ਏਵਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਂ ਅਪਦਿਸਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤਿਭੂਤੋ ਆਗਤਭਾਵੇਨਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਜੇਟ੍ਠਕਭਾਵੇਨ ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਤਰਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਸਮੁਪਚਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। "**ਧਮ੍ਮਵਸੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਨਂ ਕਰਣੇਨਾ**"ਤਿ ਏਤੇਨ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿਯਾ। **ਪਰਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ** ਅਞ੍ਞਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਨਤ੍ਥਤੋ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਤੇਨੇਵ ਪਰਤ੍ਥਸਾਧਨੇਨ ਖਨ੍ਤਿਆਦਿਗੁਣੇਨ **ਅਤ੍ਤਾਨਂ** ਤਤੋ ਏਵ **ਰਕ੍ਖਤਿ। ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ। **ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਗੇਹਾਦੀਨਂ** ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦਿਪਟਿਬਾਹਨੇਨ **ਆਵਰਣਂ। ਅਨ੍ਤੋ ਜਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਭੂਤੇ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਜਨੇ।

"**ਸੀਲਸਂਵਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਹੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, "**ਵਤ੍ਥਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਨਿ ਦੇਹੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਵਰਣਂ, ਇਤਰੇਨ ਗੁਤ੍ਤਿਂ। **ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੀਲਸਂਵਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਾਦੀਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣੇਸੁ। ਨਿਗਮੋ ਨਿਵਾਸੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਨੇਗਮਾ,** ਏਵਂ **ਜਾਨਪਦਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਨਿਗਮਵਾਸਿਨੇ**"ਤਿਆਦਿ।

ਨਵਵਿਧਾ ਮਾਨਮਦਾਤਿ ''ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੮; ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੨੧; ਵਿਭ॰ ੮੬੬; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੧, ੧੭੮) ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਵਵਿਧਾ ਮਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮਦਾ। ਮਾਨੋ ਏਵ ਹੇਤ੍ਥ ਪਮਜ੍ਜਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਮਾਨਮਦੋ। ਸੋਭਨੇ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਕਮ੍ਮੇ ਰਤੋਤਿ **ਸੂਰਤੋ** ਉ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਸੋਰਚ੍ਚਂ,** ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਾ ਕਾਯਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਰਤੋਤਿ **ਸੋਰਤੋ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਸੋਰਚ੍ਚਂ,** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸੁਚਰਿਤਂ। **ਰਾਗਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਮਾਨਾਦੀਨਂ। **ਦਮਨਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਦਮਨਸਮਨਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪਨੇਹਿ। **ਏਕਮਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰਾਗਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਂ ਦਮਨਾਦਿਪਚ੍ਚੇਕਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਵਿਯ ਏਕਜ੍ਝਂ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਮੁਖੇਨ ਪਜਹਨਤੋ। **ਏਕਮਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਿਵੇਕਵਸੇਨ ਏਕਂ ਏਕਾਕਿਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ। **ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੇ ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ।

ਇਧ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ''ਇਦਂ ਖੋ, ਤਾਤ, ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ। **ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਂ। **ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਦਸਵਿਧਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਗਣਨਾਯ ਚ ਸਮਾਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਨੂਨਂ ਅਨਧਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ

ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਧਮ੍ਮਰਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਰਾਗਸ੍ਸ। **ਵਿਸਮਲੋਭਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਅਤਿਵਿਯ ਬਲਵਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਲੋਭਸ੍ਸ।

ਚਕ੍ਕਰਤਨਪਾਤੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

੮੫. **ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ, ਨੋ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਤਿ ਆਹ “**ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ? ਤਤ੍ਥ ‘‘ਕਤਾਧਿਕਾਰਸ੍ਸ ਤਾਵ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿਪਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇਹਿ ਪੂਰਤਿ, ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ, ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਵਾ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇਹਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਭੇਦੋ ਧਮ੍ਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਤਿਕ੍ਖਮਜ੍ਝਮੁਦੁਤਾਵਸੇਨ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਤਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਪੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਾਦਿਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦. **ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਂ ਪੁਰਾਣਂ ਤਨ੍ਤਿਂ ਪਵੇਣਿਂ ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਿਤਾਕਾਰੇਨ। ਤੇਨਾਹ “**ਪੋਰਾਣਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਨ ਪਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਿਯਾ ਨ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਫੀਤਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਤਥਾ ਚਾਹ “**ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੁਞ੍ਞਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਕਿਚ੍ਚੇ ਰਞ੍ਞਾ ਅਮਾ ਸਹ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਮਚ੍ਚਾ,** ਯੇਹਿ ਵਿਨਾ ਰਾਜਕਿਚ੍ਚਂ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਸਾਯ ਭਵਾਤਿ **ਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾ।** ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਿਸਾਵਚਰਾ**”ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਯਂ, ਵਯਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਗਣੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਣਕਾ।** ਜਾਤਿਕੁਲਸੁਤਾਚਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਪੁਥੁਤ੍ਤਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਮਹਤੀ ਮਤ੍ਤਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਹਾਮਤ੍ਤਾ,** ਤੇ ਪਨ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਅਮਚ੍ਚਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ “**ਮਹਾਅਮਚ੍ਚਾ**”ਤਿ। ਯੇ ਰਞ੍ਞੋ ਹਤ੍ਥਾਨੀਕਾਦੀਸੁ ਅਵਟ੍ਠਿਤਾ, ਤੇ **ਅਨੀਕਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਆਹ “**ਹਤ੍ਥਿਆਚਰਿਯਾਦਯੋ**”ਤਿ । ਮਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਂ ਅਸਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਜੀਵਿਨੋ,** ਮਤਿਸਜੀਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਕਿਚ੍ਚੇ ਉਪਦੇਸਦਾਯਿਨੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਨ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਪਰਿਹਾਨਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧. **ਬਲਵਲੋਭਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਇਦਾਨਿ ਦਲਿਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਾਮ ਬਹੂ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਧਨੇ ਅਨੁਪ੍ਪਦਿਯਮਾਨੇ ਮਯ੍ਹਂ ਕੋਸਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਯੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਲੋਭਤ੍ਤਾ। **ਉਪਰੂਪਰਿਭੂਮੀਸੂ**ਤਿ ਛਕਾਮਸਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਾਸੁ ਉਪਰੂਪਰਿਕਾਮਭੂਮੀਸੁ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਫਲਂ **ਅਗ੍ਗਂ** ਨਾਮ, ਤਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਗਾਮੀਤਿ ਆਹ “**ਉਦ੍ਧਂ ਅਗ੍ਗਂ ਅਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਸਗ੍ਗਪ੍ਪਯੋਜਨਾਤਿ ਵਾ **ਸੋਵਗ੍ਗਿਕਾ। ਦਸਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਆਯੁਵਣ੍ਣਯਸਸੁਖਆਧਿਪਤੇਯਜਾਨਞ੍ਚੇਵ ਦਿਬ੍ਬਰੂਪਾਦੀਨਞ੍ਚ ਫਲਵਿਸੇਸਾਨਂ । **ਵਣ੍ਣ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਕੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਵਣ੍ਣੋ ਗਹਿਤੋ, **ਰੂਪ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ।

੯੨. **ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਸਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਯਂ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤਤੋ ਨਿਸੇਧਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਮੂਲਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਨੇਨ ਮੂਲੇ ਏਵ ਹਤਂ।

੯੬. ਰਾਗਵਸੇਨ ਚਰਣਂ **ਚਰਿਤ੍ਤਂ,** ਚਰਿਤ੍ਤਮੇਵ **ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ,** ਮੇਥੁਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਂ ਪਨ ‘‘ਪਰੇਸਂ ਦਾਰੇਸੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ “**ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

੧੦੦. **ਪਚ੍ਚਨੀਕਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੧; ੨.੯੪; ਵਿਭ॰ ੭੯੩) ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ।

੧੦੧. ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਦਿਕਾ ਉਪਰਿ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਅਤਿਬਲਵਲੋਭੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਬਲਵਾ ਬਹਲਕਿਲੇਸੋ, ਯੇਨ ਅਕਾਲੇ, ਅਦੇਸੇ ਚ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਮਿਚ੍ਛਾਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਿਪਰੀਤੋ ਅਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕੋ ਲੋਭਧਮ੍ਮੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਰਿਸਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਯੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਚ ਕਿਰਿਯਾ **ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾ।** ਤੇਨਾਹ "**ਮਾਤਰਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਤੰ ਨਾਮ**"ਨ੍ਤਿ । ਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਸੋਪਿ ਦੋਸੋ ਅਗਾਰਵਕਿਰਿਯਾਦਿਭਾਵਤੋ। ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ "**ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਾਵੋ ਚੇਵ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾ ਚ ਅਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾ**"ਤਿ। **ਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੇ ਵੁਦ੍ਧਾਨੰ ਮਹਾਪਿਤੁਚੂਲ਼ਪਿਤੁਜੇਟ੍ਠਕਭਾਤਿਕਾਦੀਨੰ।

ਦਸਵਸ੍ਸਾਯੁਕਸਮਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. "**ਯ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਯੋ ਆਮਟ੍ਠੋ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਚੇਤੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ**"ਤਿ। ਅਲੰ ਪਤਿਨੇਤਿ **ਅਲੰਪਤੇਯ੍ਯਾ।** ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਤਾ ਭਰਿਯਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਦਾਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਰਸਾਨੀ**ਤਿ ਮਧੁਰਭਾਵੇਨ, ਭੇਸਜ੍ਜਭਾਵੇਨ ਚ ਅਗ੍ਗਭੂਤਰਸਾਨਿ।

ਦਿਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਸਮੁਜ੍ਜਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਕੁਸਲਨ੍ਤਿਪਿ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ । **ਅਹੋ ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਮਾਤਾਦੀਸੁਪਿ ਈਦਿਸੋ, ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਕੇਸੰ ਕਿੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਹੋ ਤੇਜਵਪੁਰਿਸੋਤਿ।

ਗੇਹੇ ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹੇ ਦਾਸਿਭਰਿਯਾਭੂਤਮਾਤੁਗਾਮੰ ਵਿਯ। **ਮਿਸ੍ਸੀਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਮਾਤਾਦੀਸੁ ਭਰਿਯਾਯ ਵਿਯ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਙ੍ਕਰੰ।

ਬਲਵਕੋਪੋਤਿ ਹਨ੍ਤੁਕਾਮਤਾਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਲਵਕੋਪੋ। **ਆਘਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਆਹਨਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ਫਰੁਸਭਾਵੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਬਾਧਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਸ੍ਸਯਦਹਨਰਸੋ ਹਿ ਦੋਸੋ। **ਬ੍ਯਾਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, **ਮਨੋਪਦੂਸਨਤੋ** ਮਨਸ੍ਸ ਪਕੋਪਨਤੋ। **ਤਿਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਕ੍ਖੰ, ਸਾ ਪਨਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤਾ ਸਰੀਰੇ ਅਵਹਨ੍ਤੇਪਿ ਸਿਨੇਹਵਤ੍ਥੁੰ ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ "**ਪਿਯਮਾਨਸ੍ਸਪੀ**"ਤਿਆਦਿ।

੧੦੪. ਕਪ੍ਪਵਿਨਾਸੋ **ਕਪ੍ਪੋ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਕਪ੍ਪੋ **ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ।** ਤਞ੍ਹਾਦਿਭੇਦੋ ਕਪ੍ਪੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕਪ੍ਪੋ,** ਸਤ੍ਤਲੋਕੋਤਿ ਆਹ "**ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਲੋਕਵਿਨਾਸੋ**"ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ ਕਤਿਵਿਧੋ, ਕਥਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ, ਕਿੰ ਗਤਿਕੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧੰ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ ਚ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਲੋਭੁਸ੍ਸਦਾਯਾ**ਤਿ ਲੋਭਾਧਿਕਾਯ **ਪਜਾਯ** ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ।

ਏਵ ਚਿਨ੍ਤਯਿੰਸੂਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਥਾਨੁਸ੍ਸਵਾਨੁਸ੍ਸਰਣੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਆਯੁਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਲਭਨਤੋ। **ਗੁਮ੍ਬਲਤਾਦੀਹਿ ਗਹਨੰ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਮ੍ਬਲਤਾਦੀਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਤਾਯ ਗਹਨਭੂਤੰ ਠਾਨੰ। **ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਗਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਨਿਚਿਤੇਹਿ ਗਹਨਭੂਤੰ । **ਨਦੀਵਿਦੁਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਤਟਾਹਿ ਨਦੀਹਿ ਓਰਤੋ, ਪਾਰਤੋ ਚ ਵਿਦੁਗ੍ਗੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਦੀਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਬ੍ਬਤੇਹਿ ਵਿਸਮੰ** ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੰ। **ਪਬ੍ਬਤੇਸੁ** ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਤਟੇਸੁ ਦੁਰਾਰੋਹੰ **ਵਿਸਮਟ੍ਠਾਨੰ। ਸਭਾਗੇ**ਤਿ ਜੀਵਨਵਸੇਨ ਸਮਾਨਭਾਗੇ ਸਦਿਸੇ **ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।**

ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਡ੍ਢਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. ਆਯਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਦੀਘੰ ਚਿਰਕਾਲਿਕੰ। ਮਰਣਵਸੇਨ ਹਿ ਞਾਤਿਕ੍ਖਯੋ ਆਯਤੋ ਅਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਨ ਰਾਜਭਯਾਦਿਨਾ ਉਕ੍ਕਮਨਵਸੇਨ ਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। **ਓਸਕ੍ਕੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਓਰਮੇਯ੍ਯਾਮ। ਵਿਰਮਣਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਜਹਨਮੇਵ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਪਜਹੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਸੀਲਗਬ੍ਭੇ ਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਾਤੁ, ਪਿਤੁ ਚ ਸੀਲਵਨ੍ਤਤਾਯ ਤਦਵਯਵਭੂਤੇ

ਗਬ੍ਭੇ ਵਡ੍ਢਿ ''ਸੀਲਗਬ੍ਭੇ ਵਡ੍ਢਿਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਤੇਨ ਉਤੁਆਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਯ ਤਦਵ੍ਵਸ੍ਸਾਪਿ ਬਾਹਿਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਧਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਟੀਕਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਖੇਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਵਤ੍ਥੁਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। ਨਨੁ ਚ ਤਂ ਵਿਸੇਸਾਧਾਨਂ ਜਾਯਮਾਨਂ ਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਏਵ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਪਨ ਤਥਾ ਆਹਿਤਵਿਸੇਸਾਯ ਅਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਪਿ ਲਦ੍ਧੂਪਕਾਰਾ ਏਵ ਹੋਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੇ ਰੂਪਕਾਯੇ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਪਨ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਾਦੀਨਂ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾ ਤੇ ਤੇ ਵਿਸੇਸਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਭਾਵਤੋ, ਤਦਭਾਵੇ ਚ ਅਭਾਵਤੋ, ਏਵਮੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਯਮਾਨਾਨਂ ਦੀਘਾਯੁਕਤਾ ਖੇਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਸਂਵੇਗਧਮ੍ਮਛਨ੍ਦਾਦਿਸਮੁਪਬ੍ਰੂਹਿਤਾਯ ਤਦਾ ਤੇਸਂ ਕੁਸਲਚੇਤਨਾਯ ਤਥਾ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੇਨ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ, **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ। **"ਅਤ੍ਤਨੇਵ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ। ਖੇਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਿ ਪਨ ਇਧਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ।

ਕੋਟ੍ਠਾਸਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਵਸ੍ਸਾਯੁਕਾਤਿਆਦਯੋ ਅਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਏਕਾਦਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ। **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਾਯਿਕਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਾਪਕੋਟ੍ਠਾਸਾਨਂ ਗਹਣਂ।

ਸਙ੍ਖਰਾਜਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬. ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਤਣ੍ਹਾਤਿ ਏਵਂ ਵਚੀਭੇਦਂ ਪਾਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾ। **ਅਨਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਕਿਰਿਯਾਅਸਮਤ੍ਥਤਾਹੇਤੁਭੂਤੋ ਸਰੀਰਸਙ੍ਕੋਚੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਭਾਵੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਘਨਨਿਵਾਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਨਂ ਘਨਨਿਵਿਟ੍ਠਤਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਾਤਿਦੂਰਵਤ੍ਤਿਤਂ। **ਨਿਰਨ੍ਤਰਪੂਰਿਤੋ**ਤਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵਿਯ ਪੂਣ੍ਣੋ ਤਤ੍ਰੁਪਗਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਬਹੁਭਾਵਤੋ।

ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭. ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਡ੍ਢਮਾਨਕਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ ਆਹ **"ਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾਯੁਕਕਾਲੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਂਸਾਰੇ ਸਂਵੇਗਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਭਾਵਨੀਯਤ੍ਤਾ । ਤਤੋ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਤੋ ਓਰਮੇਵ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਕਾਲੋ।

੧੦੮. ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਟ੍ਠੇਨ ਯੂਪੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਯੂਪੋ,** ਯੂਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕਭੂਮਿਕੂਟਾਗਾਰੋਵਰਕਾਦਿਵਨ੍ਤਤਾਯਾਤਿ **ਯੂਪੋ,** ਪਾਸਾਦੋ। **ਰਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿਦਸ੍ਸੇਤਿਉਸ੍ਸਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। ਮਹਤਾ ਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਮਹਤਾ ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਰਞ੍ਜਨਤੋ **ਮਹਾਪਨਾਦੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਜਾਤੋ। ਜਾਤਕੇ**ਤਿ ਮਹਾਪਨਾਦਜਾਤਕੇ (ਜਾ॰ ੧.੩.੪੦ ਮਹਾਪਨਾਦਜਾਤਕੇ)।

ਪਨਾਦੋ ਨਾਮ ਸੋ ਰਾਜਾਤਿ ''ਅਤੀਤੇ ਪਨਾਦੋ ਨਾਮ ਸੋ ਰਾਜਾ ਅਸ੍ਸੋਸੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਨ੍ਤਰਤਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਂ ਵਿਯ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਭਦ੍ਦਜਿਤ੍ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਪੁਬ੍ਬਂ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ। **ਯਸ੍ਸ ਯੂਪੋ ਸੁਵਣ੍ਣਯੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਯਂ ਯੂਪੋ ਪਾਸਾਦੋ ਸੁਵਣ੍ਣਯੋ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੋ। **ਤਿਰਿਯਂ ਸੋਲ਼ਸੁਬ੍ਬੇਧੋ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਸੋਲ਼ਸਸਰਪਾਤਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਸੋ ਪਨ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੋ ਹੋਤਿ। **ਉਬ੍ਭਮਾਹੁ ਸਹਸ੍ਸਧਾ**ਤਿ ਉਬ੍ਭਂ ਉਚ੍ਚਭਾਵਂ ਅਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਸਹਸ੍ਸਧਾ ਸਹਸ੍ਸਕਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਂ

ਆਹੁ, ਸੋ ਪਨ ਯੋਜਨਤੋ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੋ ਹੋਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਂ ‘‘ਆਹੂ’’ਤਿ ਦੀਘਂ ਕਤਂ, ਅਹੁ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸਹਸ੍ਸਕਣ੍ਡੋਤਿ ਸਹਸ੍ਸਭੂਮਿਕੋ, ‘‘ਸਹਸ੍ਸਖਣ੍ਡੋ’’ ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤਗੇਣ੍ਡੂ**ਤਿ ਅਨੇਕਸਤਨਿਯੂਹਕੋ। **ਧਜਾਲੂ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੂਹਸਿਖਰਾਦੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਪਿਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਿਧਜਵੀਰਙ੍ਗਧਜਾਦੀਹਿ ਧਜੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਹਰਿਤਾਮਯੋ**ਤਿ ਚਾਮੀਕਰਸੁਵਣ੍ਣਮਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ **ਹਰਿਤਾਮਯੋ**ਤਿ ‘‘ਹਰਿਤਮਣਿਪਰਿਕ੍ਖਟੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਨਟਾ। **ਛਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤਧਾ**ਤਿ ਛਮਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤਧਾ ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਰਞ੍ਞੋ ਅਭਿਰਮਾਪਨਤ੍ਥਂ ਨਚ੍ਚਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇ ਏਵਂ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਾਪਿ ਕਿਰ ਰਾਜਾਨਂ ਹਾਸੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਅਥ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਦੇਵਨਟਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ, ਤਦਾ ਰਾਜਾ ਹਸੀਤਿ।

ਕੋਟਿਗਾਮੇ ਨਾਮ ਮਾਪਿਤੋ। **ਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਭਦ੍ਦਜਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ। ਤਂ **ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਭਦ੍ਦਜਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਆਗਤਮੇਵ। **ਇਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਲ਼ਕਾਰਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਆਨੁਭਾਵਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।

ਦਾਨਵਸੇਨ ਦਤ੍ਵਾਤਿ ਤਂ ਪਾਸਾਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਭਾਵਵਿਯੋਜਨੇਨ ਦਾਨਮੁਖੇ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਵਸੇਨ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਕਰਣੇਨ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। **ਏਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਪਦਂ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਦੇਸਨਾਮਗ੍ਗੇਨ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਡ੍ਢਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦. ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਯੁਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਆਯੁਸ੍ਮਿਂ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੇ ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਚਿਰਜੀਵਿਤਾਯ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਦਂ ਆਯੁਕਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ।

ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਸ੍ਸ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਪਾਮੋਜ੍ਜਪੀਤਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸੁਖਸਮਾਧਿਯਥਾਭੂਤਞਾਣਾਦਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਪਣੀਤਰੂਪੇਹਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਫੁਟਤ੍ਤਾ ਸਰੀਰੇ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੀਲਵਤੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਾਦੀਤਿ ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਧਿਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ, ਅਪੀਤਿਜਂ ਕਾਯਸੁਖਂ, ਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਜਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸੁਖਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਤਾਵਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਤੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵਤੋ। ਹਿਤੂਪਸਂਹਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਫਰਣਅਪ੍ਪਮਾਣਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾ।

"ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬਲ"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਕੇਨਚਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਭਾਵਤੋ।

"ਲੋਕੇ"ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾ **"ਏਕਬਲਮ੍ਪੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀਯਤਿ, ਏਵਂ ‘‘ਦੁਪ੍ਪਸਹਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿਪਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਹੇਵ ਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਤੇਸਂ ਬਲਸ੍ਸ ਦੁਪ੍ਪਸਹਤਾ, ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਤਾ, ਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਹੀਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਏਵ, ਤਦਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪੀਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞਫਲਮ੍ਪਿ। **ਯਾਵ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾ ਪਵਡ੍ਢਤਿ** ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਦਾਨਹੇਤੂਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਮਤਪਾਨਂ ਪਿਵਿਂਸੁ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਫਲਸਮਧਿਗਮਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੪. ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧. ਏਤ੍ਥਾਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ, ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦਦ੍ਵਯੇ। ਕੋਯਂ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੋ, ਕਥਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੋ, ਕਾ ਚ ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ, ਕਥਞ੍ਚਸ੍ਸਾ ਪਾਸਾਦੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨੋਲੀਨੇ ਅਨੁਯੋਗੇ। **ਅਯਂ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ** ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ। **ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ** ਏਕਂ ਉਪਾਸਿਕਂ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਤਤ੍ਥ ਸਞ੍ਜਾਤਗਾਰਵਬਹੁਮਾਨਾ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ **ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਮੇਣ੍ਡਕਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ** ਤਥਾ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ।

ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ। **ਉਪਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਵਿਨਿਯੋਗਂ ਅਗਮਂਸੁ। **ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ** ਵੇਲ਼ੁਰਿਯਲੋਹਿਤਙ੍ਕਮਸਾਰਗਲ੍ਲਾਦੀਹਿ। **ਭਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਓਤਰਤਿ। **ਸੁਦ੍ਧਪਾਸਾਦੋਵ ਨ ਸੋਭਤੀ**ਤਿ ਕੇਵਲੋ ਏਕਪਾਸਾਦੋ ਏਵ ਵਿਹਾਰੋ ਨ ਸੋਭਤਿ। ਨਿਯੂਹਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ''ਦੁਵਡ੍ਢਗੇਹਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਜ੍ਝੇ ਗਬ੍ਭੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਤੋਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸੇਨਾਸਨਾਨਿ **ਦੁਵਡ੍ਢਗੇਹਾਨਿ। ਚੂਲ਼ਪਾਸਾਦਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਪਾਸਾਦਾ।

ਉਤ੍ਤਰਦੇਵੀਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਨਗਰਸ੍ਸ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ ਕਤਵਿਹਾਰੋ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਨੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿ।** ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਨ੍ਨਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ। **ਤੇਵਿਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਤੇਵਿਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਂ **ਸੁਤ੍ਵਾ।**

੧੧੩. ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਚਙ੍ਕਮਿਂਸੁ ਅਨਨੁਚਙ੍ਕਮਨੇ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਨਾਦੀਨਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਣ੍ਡਿਤਤਰੋ**"ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਭਵਤ੍ਥ। **ਕੁਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲਾ ਉਦਿਤੋਦਿਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਾ ਏਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਭੋਗਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਇਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ** ਉਚ੍ਚਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਇਮਂ ਵਸਲਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ **ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਭਾਸਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰੂਪਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਾਯ। ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਪਰਿਭਾਸਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਖਣ੍ਡਭਾਵਤੋ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਨ੍ਤਰਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਤਾਯਾਤਿ ਅਪਸ੍ਸਯਰਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਵਿਭਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਵਿਨਟ੍ਠੋ।

ਇਤਰੇ ਤਯੋ ਵਣ੍ਣਾਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਵਣ੍ਣਾ **ਹੀਨਾ।** ਨਨੁ ਖਤ੍ਤਿਯਾਵ ਸੇਟ੍ਠਾ ਵਣ੍ਣਾ ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਤਰਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਤੇ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਮਾਨੇਨ, ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੇਨ ਚ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ। "**ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਨਿਨ੍ਦਂ ਗਰਹਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ** ਵਾ ਸਂਸਾਰਤੋ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੇਸਾ ਵਣ੍ਣਾ ਅਸੁਕ੍ਕਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਾਭਾਵਤੋ ਚਾਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ **ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ** ਵੇਦਵਚਨਤੋ ਜਾਤਾਤਿ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ। ਤਤੋ ਏਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਵੇਦਵਚਨਤੋ ਵਿਜਾਤਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ।** ਤੇਨ ਦੁਵਿਧੇਨਾਪਿ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।** ਵੇਦਵੇਦਙ੍ਗਾਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਜ੍ਜਂ ਅਰਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ। ਮੁਣ੍ਡਕੇ ਸਮਣਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕ**-ਕਾਰੋ ਗਰਹਾਯਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਦਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਇਬ੍ਭੇ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਦੇ, ਤੇ ਪਨ ਘਰਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਨਿਹੀਨਤਰਾਤਿ ਆਹ "**ਗਹਪਤਿਕੇ**"ਤਿ। **ਕਣ੍ਹੇ**ਤਿ

ਕਣ੍ਹਜਾਤਿਕੋ। ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ **ਬਨ੍ਧੁ,** ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਬਨ੍ਧੂਤਿ ਆਹ "**ਮਾਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧੁਭੂਤੇ**"ਤਿ। **ਪਾਦਾਪਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਪਾਦਤੋ ਜਾਤਾਪਚ੍ਚੇ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ, ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਉਰਤੋ, ਊਰੂਹਿ ਵੇਸ੍ਸਾ, ਪਾਦਤੋ ਸੁਦ੍ਦਾ''ਤਿ।

੧੧੪. ਯਸ੍ਮਾ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਕਾਲੇ ਚਤੁਵਣ੍ਣਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਸਤ੍ਤਾ ਏਕਸਦਿਸਾ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਪਯੋਗਭੇਦਵਸੇਨ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤਂ "**ਪੋਰਾਣਂ...ਪੇ॰... ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਲਦ੍ਧਿਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਵਿਨਿਵੇਠਨਤ੍ਥਂ। **ਪੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ''ਏਵਂ ਮਯਂ ਪੇਤ੍ਤਿਕਂ ਇਣਂ ਸੋਧੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ। **ਸਞ੍ਜਾਤਪੁਪ੍ਫਾ**ਤਿ ਰਜਸ੍ਸਲਾ। ਇਤ੍ਥੀਨਞ੍ਹਿ ਕੁਮਾਰਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਤੋ ਓਰਂ ਅਸਤਿ ਵਿਬਨ੍ਧੇ ਅਟ੍ਠਮੇ ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਗਬ੍ਭਾਸਯਸਞ੍ਞਿਤੇ ਤਤਿਯੇ ਆਵਤ੍ਤੇ ਕਤਿਪਯਾ ਲੋਹਿਤਪੀਲ਼ਕਾ ਸਣ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹਿਤਪੁਪ੍ਫਾ ਏਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਲੋਹਿਤਂ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਉਤੁਸਮਞ੍ਞਾ, ਪੁਪ੍ਫਸਮਞ੍ਞਾ ਚ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ। **ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਯਦਿ ਸਿਯਾ, **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਨਂ...ਪੇ॰... ਮੁਖਂ ਭਵੇਯ੍ਯ,** ਨ ਚੇਤਂ ਅਤ੍ਥਿ।

ਚਤੁਵਣ੍ਣਸੁਦ੍ਧਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫. **ਮੁਖਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਵਾਦਸ੍ਸ ਛੇਦਕਵਾਦਂ। **ਅਰਿਯਭਾਵੇ ਅਸਮਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਨਰਿਯਭਾਵਾਵਹਾ। **ਪਕਤਿਕਾਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਨ ਸੁਦ੍ਧਾ। **ਕਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਉਪਤਾਪਕੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੁਕ੍ਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ।

ਸੁਕ੍ਕਭਾਵੋ ਨਾਮ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਤਿ ਆਹ "**ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਭਾਵੇਨ ਪਣ੍ਡਰਾ**"ਤਿ। **ਸੁਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਨ ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਅਨੁਪਤਾਪਕੋਤਿ ਵੁੱਤਂ "**ਸੁਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ।

੧੧੬. **ਉਭਯਵੋਕਿਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਭਯੇਸੁ ਵੋਕਿਣ੍ਣੇਸੂ**"ਤਿ। **ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੇਸੂ**ਤਿ ''ਕਦਾਚਿ ਕਣ੍ਹਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਕਦਾਚਿ ਸੁਕ੍ਕਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੇਸੁ, ਨ ਪਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਵੁੱਤਧਮ੍ਮਾਵ ਅਨ੍ਵਾਧਿਟ੍ਠਾਤਿ ਆਹ "**ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਧਮ੍ਮੇਸੂ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਨ ਚੇਵ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਯਾਯ ਚ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਾਪਿ ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਦਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤਂ "**ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪੀ**"ਤਿ। **ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ** ਅਯਥਾਭੁਚ੍ਚਵਾਦਭਾਵਤੋ। **ਅਨੁਜਾਨਨਞ੍ਚ** ਨਾਮ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਨ੍ਤਿ ਤਦਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਨਾਨੁਮੋਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਸਂਸਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁੱਤਂ। **ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪਿ ਵਾ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਤੇ ਚ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ **ਨ ਏਵਰੂਪਾ** ਨ ਏਦਿਸਾ, ਯਾਦਿਸੋ ਅਰਹਾ ਏਕਦੇਸੇਨਾਪਿ ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸਦਿਸਤਾਭਾਵਤੋ, **ਤਸ੍ਮਾ** ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ **ਨੇਸਂ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਵਾਦਂ **ਵਿਞ੍ਞੂ** ਯਥਾਭੂਤਵਾਦਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਅਰਿਯਾ **ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ।**

ਆਰਕਤ੍ਤਾਦੀਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਪਹੀਨਭਾਵਤੋ ਦੂਰਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਂ,** ਕਿਲੇਸਾਰੀਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਂ,** ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਰਾਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਂ,** ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਂ,** ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵੇਨ **ਅਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੨੫ ਆਦਯੋ), ਤਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੨੪) ਚ ਵੁੱਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । **ਆਸਵਾਨਂ ਖੀਣਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਸਵਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ। ਤਸ੍ਸ ਵਾਸਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਵੁੱਤ੍ਥਵਾਸੋ,** ਦਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਰਿਯਵਾਸਾਨਂ ਵੁੱਤ੍ਥਤ੍ਤਾ **ਵੁੱਤ੍ਥਵਾਸੋ।** ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਦਸਯਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਾਵਾਸਾ, ਯਦਰਿਯਾ ਆਵਸਿੰਸੁ ਵਾ ਆਵਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਆਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ। ਕਤਮੇ ਦਸ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ ਛਲ਼ਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਏਕਾਰਕ੍ਖੋ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ ਪਣੁਣ੍ਣਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋ ਸਮਵਯਸਠੇਸਨੋ ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸ ਅਰਿਯਾਵਾਸਾ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੯)।

ਵੁਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਵੁਸਿਤਂ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਅਰਿਯਫਲਞ੍ਚ, ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤਿਸਯਵਚਨਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਅਰਹਾ **“ਵੁਸਿਤਵਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਕਰਣੀਯਂ** ਨਾਮ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਾਵਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਾਤੁਕਾਮੇਹਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਚਤੂਹਿ…ਪੇ॰… ਕਤਕਰਣੀਯੋ”**ਤਿ। ਓਸੀਦਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਭਾਰਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਭਾਰਾ,** ਕਿਲੇਸਾ, ਖਨ੍ਧਾ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਭਾਰਾ ਹਵੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੨) **ਓਹਾਰਿਤੋ**ਤਿ ਅਪਨੀਤੋ। **ਸਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਦਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ਕਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋਪਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਏਵ, ਤਥਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਭਵਸਂਯੋਜਨਟ੍ਠੋ ਸਾਤਿਸਯੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੀਵਰਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਸਂਯੋਜਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿ। (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੫, ੧੨੬, ੧੨੭, ੧੩੨, ੧੩੪, ੧੩੬, ੧੪੨; ੩.੫.੫੨੦; ਕਥਾ॰ ੭੫) ਤਤੋ ਸਾ ਏਵ ਸੁਤ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੩, ੧੩੩; ੩.੩੭੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੦੮੧; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੩੪ ਆਦਯੋ) ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਭਵਸਂਯੋਜਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਣ੍ਹਾ”**ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਨਭੂਤਾਯ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਯਂ ਯਥਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਤਥਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ। **ਇਧਤ੍ਤਭਾਵੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ, **ਪਰਤ੍ਤਭਾਵੇ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ, ਇਧਲੋਕੇ, ਪਰਲੋਕੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੭. ਅਨੁਰਵਿਰਹਿਤਾਤਿ ਵਿਭਾਗਵਿਰਹਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੇਨ ਸਦਿਸਾ”**ਤਿ। ਅਨੁਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ, ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ ਏਵ **ਆਨੁਯਨ੍ਤਾ,** ਅਨੁਵਤ੍ਤਕਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ”**ਤਿ।

੧੧੮. ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਤਿ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਪਵਿਸਨਵਸੇਨ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ। ਤਤੋ ਏਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਂ ਨਿਵਿਸਨਤੋ **ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾ। ਅਚਲਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਅਚਲਭਾਵੇ ਠਿਤਾ।

ਯਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਤਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਨਂ, **ਏਤਂ ਅਟ੍ਠਾਨਂ** ਅਕਾਰਣਂ ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਜਨਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ, ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਮਾਰੋ। **ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਕਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਆਗਤਫਲਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਮੁਸਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਿਸਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਆਮ ਮਾਰੋਸ੍ਮੀਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿ। ਸਿਲਾਪਥਵਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਮਯਸਿਲਾਪਥਵਿਯਂ। ਸਿਨੇਰੁਂ ਕਿਰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯੋ, ‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੋ’’ਤਿ ਕੇਚਿ, ਸਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ, ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਅਨੇਕਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਾ ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲਾ। **ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਥ। ‘‘ਠਿਤੋ’’ਤਿ **ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿ। ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਯਂ ਮਾਰੋਪਿ ਨਾਮ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਉਜੁਕਂ ਪਟਿਪ੍ਪਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਮਗ੍ਗੋ ਏਵ ਮੂਲਂ **ਮਗ੍ਗਮੂਲਂ,** ਤਸ੍ਸ। **ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਤਾ** ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਤੇਨ ਮਗ੍ਗਮੂਲੇਨ** ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਲਦ੍ਧਪਤਿਟ੍ਠਾ। ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ **“ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਰਿਯਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **“ਉਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਇਦਂ ਧਮ੍ਮਘੋਸਸ੍ਸ ਉਰਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਰੇ ਵਾਯਾਮਜਨਿਤਾਭਿਜਾਤਿਤਾਯ ਵਾ **ਓਰਸੋ।** ਮੁਖਤੋ ਜਾਤੇਨ ਜਾਤੋ **“ਮੁਖਤੋ ਜਾਤੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਾਰਣਕਾਰਣੇਪਿ ਹਿ ਕਾਰਣੇ ਵਿਯ ਵੋਹਾਰੋ ਹੋਤਿ ‘‘ਤਿਣੇਹਿ ਭਤ੍ਤਂ ਸਿਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਰਿਮੇਨਤ੍ਥੇਨ ਯੋਨਿਜੋ, ਸੇਦਜੋ, ਮੁਖਜੋਤਿ ਤੀਸੁ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਸੁ ਮੁਖਜੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਧਮ੍ਮਜਭਾਵੋਯੇਵ ਦੀਪਿਤੋ। ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਲਦ੍ਧਵਿਸੇਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਤਦੁਤ੍ਤਰਕਾਲਿਕੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ ‘‘ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਤੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ,

ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚ ਜਾਤੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ''ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਤੋ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਅਰਿਯਭਾਵੇਨ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ **"ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਿਯੋਸਿਤਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਤਥਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਉਪਾਦਾਯ **"ਨਿਮ੍ਮਿਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਤੋ ''ਧਮ੍ਮਜੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਦਾਯਂ ਆਦਿਯਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੋ'' ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਭਗਵਤੋਮ੍ਹਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਕਜਸ੍ਸ। **ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਾਵਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੂਹਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਕਾਯਤਾਯ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਤ੍ਥੁਟ੍ਠਾਨਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਧਮ੍ਮਕਾਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਧਮ੍ਮਕਾਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ **"ਤਥਾਗਤੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। **ਹਦਯੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਇਮਸ੍ਸ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਵੇਨੇਯਜਜਨਸ੍ਸ ਬੋਧਨਤ੍ਥਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। **ਵਾਚਾਯ ਅਭਿਨੀਹਰੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਾਚਾਯ ਕਰਵੀਕਰੁਤਮਞ੍ਜੁਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਵੇਨੇਯਜਸਨ੍ਤਾਨਾਭਿਮੁਖਂ ਤਦਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਹਿਤਮਤ੍ਥਂ ਨੀਹਰਿ ਉਪਨੇਸਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮਮਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਧਮ੍ਮੋ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮਕਾਯਤ੍ਤਾ ਏਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯੋ"**ਤਿ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਧਮ੍ਮਂ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ ਭੂਤੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਭੂਤੋ।** ਤਥਾਰੂਪੋ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸਭਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਏਵਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੋ"**ਤਿ।

੧੧੯. ਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਨ੍ਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੧੬) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਭਾਵਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਂ। **ਅਪਰੇਨਪਿ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਤੋ ਅਪਰੇਨਪਿ ਪੋਰਾਣਕਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਨਯੇਨ। **ਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦ...ਪੇ॰... ਦਸ੍ਸੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਪਿ ਹਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ, ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੧੪) ਚ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਨਿਵੇਠਨੇ ਜਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਸ੍ਸ ਛੇਦਨਤੋ ਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਨਵਾਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਤ੍ਥਭਾਵਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਕਾਰਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵਂ। ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾ ਹਿ ਵਿਸੇਸੇ ਅਵਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਕਰਣਵਸੇਨ ਵਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਵਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਮਨੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਬਾਹਿਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲਂ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਮਨਸਾਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਯਾਯ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨਾਯ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਨੀਵਰਣਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਾਦਿਨਾ ਉਲ਼ਾਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਝਾਨਫਲਕਪ੍ਪੋ ਤਸ੍ਸਾ ਫਲਵਿਸੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਵਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **"ਸਯਂਪਭਾ"**ਤਿ ਪਦਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕਾਦੀਹਿ ਵਿਨਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤਾ ਸਯਮੇਵ ਪਭਾਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਯਂਪਭਾ,** ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਆਕਾਸੇ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰਾ,** ਤਦਞ੍ਞਕਾਮਾਵਚਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਵਿਚਰਣਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਸੁਭਤਾਭਾਵਤੋ **ਸੁਭਂ,** ਸੁਭੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੁਭਟ੍ਠਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਰਸਪਥਵਿਪਾਤੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੦. ਸਬ੍ਬਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਂ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ। **ਸਮਤਨੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀ ਵਿਪ੍ਫਰਿ, ਸਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਆਹ **"ਪਤਿਟ੍ਠਹੀ"**ਤਿ। **ਵਣ੍ਣੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਣ੍ਣਾ। **ਮਕ੍ਖਿਕਣ੍ਡਕਰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਕ੍ਖਿਕਾਹਿ ਚ ਤਾਸਂ ਅਣ੍ਡਕੇਹਿ ਚ ਰਹਿਤਂ।

ਅਤੀਤਾਨਨ੍ਤਰੇਪਿ ਕਪ੍ਪੇ ਲੋਲੋਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਵਂ ਚਿਰਪਰਿਚਿਤਲੋਲਤਾਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਤਥਾ ਅਕਾਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਿਮੇਵਿਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਵਣ੍ਣਤੋ, ਗਨ੍ਧਤੋ ਚ ਤਾਵ ਞਾਤਂ, ਰਸਤੋ ਪਨ ਕਿਮੇਵਿਦਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਂਸਯਜਾਤੋ ਵਦਤਿ। **ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਦਿਪਾਤੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. **ਆਲੁਪ੍ਪਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਲੋਪਪਰਿਯਾਯੋ **ਆਲੁਪ੍ਪ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ “**ਆਲੋਪਂ ਕਤ੍**ਵਾ”ਤਿ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਾਨਮ੍ਪਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਲੋਕਿਯਾਨਂ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਵਿਧਮਿਤੁਂ “**ਕੋ ਪਨ ਤੇਸ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਟ੍ਠ ਪਞ੍ਹਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ। **ਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। “**ਕੋ ਉਪਰੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ਕੋ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਤਥਾ “**ਕੋ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੋ ਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। **ਵੀਥਿਯੋ**ਤਿ ਗਮਨਵੀਥਿਯੋ। **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ **ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ।** ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੇ ਪਨ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। **ਛਨ੍ਦਂ ਞਤ੍**ਵਾ ਵਾਤਿ ਰੁਚਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਯ।

ਉਭਯਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ, ਬਹਿ ਚ।

ਉਜੁਕਨ੍ਤਿ ਆਯਾਮਤੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ, ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਚ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ।

ਉਜੁਕਂ ਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਮਾਵਾਸਿਯਂ ਸੂਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਓਹੀਯਨ੍ਤੋ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਂ ਉਪਡ੍ਢਮਗ੍ਗਮੇਵ ਓਹੀਯਨਤੋ। **ਤਿਰਿਯਂ ਸੀਘਂ** ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਮਾਸੇ ਕਦਾਚਿ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਉਤ੍ਤਰਤੋ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। “**ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੂ**”ਤਿ ਇਦਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ, ਪਚ੍ਛਤੋ, ਸਮਞ੍ਚ ਤਾਰਕਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਥਿਯਾਵ ਗਚ੍ਛਨਤੋ। ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਜੁਕਂ ਗਮਨਸ੍ਸ ਸੀਘਤਾ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਗਮਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਿਰਿਯਂ ਗਮਨਂ** ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਤੋ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯ, ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਤੋ ਚ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯ ਗਮਨਂ **ਦਨ੍ਧਂ** ਛਹਿ ਛਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਇਜ੍ਝਨਤੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਸੂਰਿਯੋ। **ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥਤੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਉਪੋਸਥੇ ਚਨ੍ਦੇਨ ਸਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ। **ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ। **ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਘਗਾਮਿਤਾਯ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਦਨ੍ਧਗਾਮਿਤਾਯ। **ਲੇਖਾ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ** ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯਂ। **ਯਾਵ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾ। “**ਚਨ੍ਦੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍**ਵਾ”ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਰਿਭਾਗਤੋ ਪਤਿਤਸੂਰਿਯਾਲੋਕਤਾਯ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਦੂਰਭਾਵੇਨ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਾਯਾਯ ਵਸੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਪ੍ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਮਾਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ। **ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ** ਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ,** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਣ੍ਡਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ** ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਗਤਿਤਾਯ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਸੀਘਗਤਿਤਾਯ। **ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਹਾਯਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਛਾਯਾਯ ਹਾਯਮਾਨਤਾਯ ਮਣ੍ਡਲਂ ਵਡ੍ਢਮਾਨਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧ ਛਾਯਾਯ ਵਡ੍ਢਮਾਨਤਾਯ ਮਣ੍ਡਲਂ ਹਾਯਮਾਨਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਯਾਯ ਵੀਥਿਯਾ ਸੂਰਿਯੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਸੂਰਿਯਾਭਿਤਾਪਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮਾਨਤੋ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਕਿਰ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨਂ ਪਕਤਿਮਗ੍ਗਤੋ ਅਧੋ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਓਰੁਯ੍ਹ ਚਰਣੇਨੇਵ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਧੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਚਰਤਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਵੀਥਿ ਉਦਕਾਭਾਵੇਨ ਅਜਾਨੁਰੂਪਤਾਯ “**ਅਜਵੀਥੀ**”ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਂ ਗਤਾ। ਯਾਯ ਪਨ ਵੀਥਿਯਾ ਸੂਰਿਯੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਸੂਰਿਯਾਭਿਤਾਪਾਭਾਵਤੋ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮਾਨਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਕਿਰ ਸੂਰਿਯਵਿਮਾਨਂ ਪਕਤਿਮਗ੍ਗਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਚਰਣੇਨੇਵ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਮ੍ਪਿ ਉਦ੍ਧਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਚਰਤਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਤਗ੍ਗਤਿਕਤਾ ਚ ਸਮਾਨਗਤਿਨਾ ਵਾਤਮਣ੍ਡਲੇਨ ਵਿਮਾਨਸ੍ਸ ਫੇਲ੍ਲਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਵੀਥਿ ਉਦਕਬਹੁਭਾਵੇਨ ਨਾਗਾਨੁਰੂਪਤਾਯ “**ਨਾਗਵੀਥੀ**”ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਂ ਗਤਾ। ਯਦਾ ਸੂਰਿਯੋ ਉਦ੍ਧਮਨਾਰੁਹਨ੍ਤੋ, ਅਧੋ ਚ ਅਨੋਤਰਨ੍ਤੋ ਪਕਤਿਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਾ ਯਥਾਕਾਲਂ, ਯਥਾਰੁਚਿ ਚ ਵਿਮਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖੇਨ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਵਸ੍ਸਨਤੋ ਲੋਕੇ ਉਤੁਸਮਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਯ ਉਤੁਸਮਤਾਯ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯ ਸਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਗਤਿ ਗਵਾਨੁਰੂਪਤਾਯ “**ਗੋਵੀਥੀ**”ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਂ ਗਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਜਵੀਥੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਏਵਂ ''ਕਤਿ ਨੇਸਂ ਵੀਥਿਯੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਕਥਂ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ **"ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਿਨੇਰੁਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਸਮੀਪੇਨ ਤਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਤਤੋ ਗਮਨਵੀਥਿਤੋ ਬਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਿਰਿਯਗਮਨੇਨ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾਭਿਮੁਖਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਛ ਮਾਸੇ ਖਣੇ ਖਣੇ ਸਿਨੇਰੁਤੋ ਅਪਸਕ੍ਕਨਵਸੇਨ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਮੀਪਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਤਤੋਪਿ ਛ ਮਾਸੇ ਖਣੇ ਖਣੇ ਅਪਸਕ੍ਕਨਵਸੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਸਮੀਪਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਤੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸ੍ਸ ਚ ਯਂ ਠਾਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝਂ, ਤਸ੍ਸ, ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਚ ਯਂ ਠਾਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝਂ, ਤੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ **"ਸਿਨੇਰੁਸਮੀਪੇਨ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਿਨ੍ਦੂਅਲ੍ਲੀਨਾ। **ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਮੀਪੇਨ ਚਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਜ੍ਝੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸ੍ਸ ਚ ਉਜੁਕਂ ਵੇਮਜ੍ਝੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ। **ਚਿਤ੍ਤਮਾਸੇ ਮਜ੍ਝੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨਾਤਿ ਏਕਵੇਲਾਯ, ਏਕੇਨੇਵ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ। **ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ**ਤਿ ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ ਕਾਲੋ **ਹੋਤਿ।** ਤਦਾ ਹਿ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦੀਪੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਮੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੂਸੁ ਠਿਤਸ੍ਸ ਓਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਏਕਵੇਲਾਯਮੇਵ ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਆਲੋਕਕਰਣਂ।

ਯੇਸੁ ਕਤ੍ਤਿਕਾਦਿਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਾਨਿਪਿ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ ਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੇਸਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ ਚਾ"**ਤਿ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤਤਾਰਕਰੂਪਤੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਤਾਰਕਰੂਪਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਭਯਾਨਿਪਿ ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਨਂ ਵਸਨਕਵਿਮਾਨਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਰਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਤਿਯਤਿ ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਰਤ੍ਤਿ,** ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਕਾਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਜੋਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਦਿਵਾ।** ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਯੁਂ ਮਿਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਿਯਤਿ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਮਾਸੋ।** ਤਂ ਤਂ ਕਿਰਿਯਂ ਅਰਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਉਤੁ।** ਤਂ ਤਂ ਸਤ੍ਤਂ, ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਰਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਸਂਵਚ੍ਛਰੋ।**

੧੨੨. ਵਿਵਜ੍ਜਨਂ **ਵਿਵਜ੍ਜੋ,** ਸੋ ਏਵ **ਵੇਵਜ੍ਜਂ,** ਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵੇਵਜ੍ਜਂ **ਵਣ੍ਣਵੇਵਜ੍ਜਂ,** ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਗਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿਤਾ **"ਵਣ੍ਣਵੇਵਜ੍ਜਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਵਜ੍ਜਭਾਵੋ"**ਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। **ਅਤਿਮਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਵਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਣ੍ਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾ, ਮਾਨਸਮ੍ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾਤਿਸਯੋ ਰਸੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਰਸਾਤਿ ਲਦ੍ਧਮਾਨਾਯ, ਅਨੁਭਾਸਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਨੁਰੋਧਵਸੇਨ ਭਾਸਿਂਸੁ। **ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਂਸਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਂਸਜਂ ਪਵੇਣੀਕਥਂ, ਆਦਿਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਵੇਣੀਆਗਤਕਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਨੁਪਤਨ੍ਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ।

ਭੂਮਿਪਪ੍ਪਟਕਪਾਤੁਭਾਵਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੩. **ਏਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਸਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ।

੧੨੪. **ਪਦਾਲਤਾ**ਤਿ **"ਪਦਾ"**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਾ ਏਕਾ ਲਤਾ, ਸਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸਾ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਭਦ੍ਦਾਲਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਨਾਲ਼ਿਕਾ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਵਲ੍ਲਿ। **ਅਹਾਯੀ**ਤਿ ਨਸ੍ਸਿ।

੧੨੫. **ਅਕਟ੍ਠਪਾਕੋ**ਤਿ ਅਕਟ੍ਠੇਯੇਵ ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨਕੋ, ਨੀਵਾਰੋ ਵਿਯ ਸਞ੍ਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਣੋ** ''ਕੁਣ੍ਡਕ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਥੁਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਂ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਚੋ, ਤਦਭਾਵਤੋ **"ਅਕਣੋ, ਅਥੁਸੋ"**ਤਿ ਸਾਲਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **"ਪਟਿਵਿਰੂਲ਼੍ਹ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਕ੍ਕਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। ਪਟਿਵਿਰੂਲ਼੍ਹਤੋ ਹਿ ਤਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਾਯਂ ਪਕ੍ਕੋ ਸਾਲਿ ਗਹਿਤੋ, ਤਦੇਵ ਠਾਨਂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪਾਤੋ ਪਕ੍ਕੇਨ ਸਾਲਿਨਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਾਯਂ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਾਤੋ ਪਕ੍ਕਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਲਾਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਯਿਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਲਾਯਿਤਮੇਵ **ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੂਨਂ** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮੇਵ **ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ,** ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਞ੍ਞਾਯਨਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਤਥਾਭੂਤਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਾਦਿਪਾਤੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬. **"ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਲੇ"**ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਾਨਂਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਇਦਾਨਿ ਨਿਕਨ੍ਤਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦੇਵਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਯਂ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਠਿਤਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਰਾਗਾਦਿਪੁਰਿਸਤ੍ਤੁਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਸਤਿ ਤਦਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਮੇਵ ਪਾਤੁਭਵਤਿ। **ਪੁਰਿਸਤ੍ਤੁਪਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਅਨਿਸ੍ਸਰਤਾ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪਰਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾ, ਰਜਸ੍ਸਲਤਾ ਵਞ੍ਝਤਾ, ਗਬ੍ਭਧਾਰਣਂ, ਪਠਮਾਯ ਪਕਤਿਯਾ ਨਿਹੀਨਪਕਤਿਤਾ, ਸੂਰਵੀਰਤਾਭਾਵੋ, 'ਅਪ੍ਪਕਾ ਜਨਾ'ਤਿ 'ਹੀਲੇਤਬ੍ਬਤਾ'ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਆਦੀਨਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੇ 'ਅਲਂ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੇਨ, ਨ ਹਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਿਰਿਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸਿਰਿਯੋ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਿਤੁਂ, ਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ, ਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ'ਤਿ ਏਵਂ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਵਿਰਜ੍ਜਨਂ, 'ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਆਦੀਨਵਵਿਰਹਤੋ ਉਤ੍ਤਮਪਕਤਿਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸੇਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਮਂ, ਏਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਏਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁ'ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਪੁਬ੍ਬਕਂ ਪਤ੍ਥਨਾਠਪਨਂ, 'ਤਤ੍ਥ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਤਾ'ਤਿ'' ਏਵਮਾਦਿਕੇ ਪੁਰਿਸਭਾਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ **ਧਮ੍ਮੇ। ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ** ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਭੂਤਂ, ਸਦਿਸਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਸੁਵਿਪੁਲਂ ਅਨਤ੍ਥਂ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਮੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਚਰਣਂ ਕੇਵਲਂ ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਆਸਾਪਤ੍ਤਿ ਫਲੇਨੇਵਾਤਿ ਆਸਾਆਪਤ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਾਵਹਾਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵੇਨ ਤਨ੍ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪੁਰਿਸੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਭਾਵਂ ਲਭਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਭਤੀ"**ਤਿ। **ਤਦਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਕਾਲੇ। **ਪਕਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਭਾਵੇਨ। **ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਮਾਤੁਗਾਮਭੂਤਸ੍ਸ। **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਪਕਤਿਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। **ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਾਨਂ। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਸਾਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਾਪੇਕ੍ਖਭਾਵੇਨ **ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨਂ। ਰਾਗਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਰਾਗਜੋ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ।

ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਮਾਨਾਯਾਤਿ ਪਰਿਣਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਮਾਨਾਯ।

ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਮਾਚਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੭. **ਗੋਮਯਪਿਣ੍ਡਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਲਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਵਾਹਕਮ੍ਮਂ ਨਾਲਤ੍ਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਤਬ੍ਬਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਪਿਵਿਤਬ੍ਬਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਿਵਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਂ ਪਿਵਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਅਤਿਵਿਯ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਂ **ਆਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਪਾਤਬ੍ਬਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਕਤਂ **ਆਪਜ੍ਜਿਂਸੁ** ਉਪਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ **ਪਾ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੇ ਚ **ਤਬ੍ਬ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਂ, **ਕ**-ਕਾਰੋ ਪਦਵਡ੍ਢਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਅਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਖਣ੍ਡਨਂ। **ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਵਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। **ਗੁਮ੍ਬਗੁਮ੍ਬਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜਾ।

ਸਾਲਿਵਿਭਾਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੮. **ਸੀਮਂ ਠਪੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਅਸੁਕਸ੍ਸ, ਅਯਂ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਅਸੁਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮ। **ਤਂ ਅਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਰਾਜਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੦. **ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਸਵਸੇਨ ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬਂ। **ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਪਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਹਾਰੇਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਤੋ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਂ।

ਨੇਸਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ।

੧੩੧. **ਅਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਂ। ਸਾ ਹਿ ਮਹਾਜਨੇਨ ਸਮ੍ਮਤੋਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ , ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਿਰੂਲ੍ਹਭਾਵਤੋ , ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਸਞ੍ਚਰਣਤੋ ਅਕ੍ਖਰਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ ਸਙ੍ਖਾਤਬ੍ਬਤੋ **ਸਙ੍ਖਾ**, ਸਮਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ **ਸਮਞ੍ਞਾ**, ਪਞ੍ਞਾਪਨਤੋ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**, ਵੋਹਰਣਤੋ **ਵੋਹਾਰੋ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ। **ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਕ੍ਖਰਮੇਵਾ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਮਞ੍ਞਾਕਰਣਮੇਵ। **ਖੇਤ੍ਤਸਾਮਿਨੋ**ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਭੂਮਿਭਾਗਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸਤ੍ਤਾ। **ਤੀਹਿ ਸਙ੍ਖੇਹੀ**ਤਿ ਤਿਵਿਧਕਿਰਿਯਾਭਿਸਙ੍ਖਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਙ੍ਖੇਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਹਿ ਤੀਹਿ ਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹਿ। ''ਖਤ੍ਤਿਯਾਨੁਯਨ੍ਤੁਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਨੇਗਮਜਾਨਪਦੇਹਿ ਤੀਹਿ ਗਹਪਤੀਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹੀ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਞਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਂ ਕੁਲਨ੍ਤਿ ਞਾਤੇਨ। ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ। ਯਥਾਹ ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਜਨੇਤਸ੍ਮਿਂ, ਯੇ ਗੋਤ੍ਤਪਟਿਸਾਰਿਨੋ''ਤਿ, (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੭; ੩.੧੪੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੨, ੨੪੫) ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਪਨ ਅਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਸੇਟ੍ਠਤਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਗ੍ਗਞ੍ਞੇਨ ਅਕ੍ਖਰੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਵਿਨਾ ਏਵ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਗ੍ਗੇ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਣ੍ਡਲਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੨. ਯੇਨ ਅਨਾਰਮ੍ਭਭਾਵੇਨ ਬਾਹਿਤਾਕੁਸਲਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਮੇਵ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਵੀਤਙ੍ਗਾਰਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਚਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਮੇਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਤੇ ਏਤੇ"**ਤਿ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮਨੁਭਾਵੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਕਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਾ ਚ। **ਵਾਚੇਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾ, ਯੇ ਤਥਾ ਗਨ੍ਥੇ ਕਾਤੁਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਅਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਸਨ੍ਤਿ, ਉਪਵਿਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਸਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਅਚ੍ਛੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਲਂ ਖੇਪੇਨ੍ਤਿ। **ਹੀਨਸਮ੍ਮਤਂ** ਝਾਨਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਥੇ ਪਸੁਤਤਾਦੀਪਨਤੋ। **ਸੇਟ੍ਠਸਮ੍ਮਤਂ ਜਾਤਂ** ''ਵੇਦਧਰਾ ਸੋਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਏਵਂ ਸੇਟ੍ਠਸਮ੍ਮਤਂ ਜਾਤਂ।

੧੩੩. **ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਜਾਯਾਪਤਿਕਭਾਵੇਨ ਦ੍ਵਯਂ ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਵਾਸਂ ਅਜ੍ਝੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਵਾਣਿਜਕਮ੍ਮਾਦਿਕੇ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਸਿਕਮ੍ਮਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੧੩੪. **ਲੁਦ੍ਦਾਚਾਰਕਮ੍ਮਖੁਦ੍ਦਾਚਾਰਕਮ੍ਮੁਨਾ**ਤਿ ਪਰਵਿਹੇਠਨਾਦਿਲੁਦ੍ਦਾਚਾਰਕਮ੍ਮੁਨਾ, ਨਲ਼ਕਾਰਦਾਰੁਕਮ੍ਮਾਦਿਖੁਦ੍ਦਾਚਾਰਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚ। **ਸੁਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁ**-ਇਤਿ ਸੀਘਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਦਾ**-ਇਤਿ ਗਰਹਣਤ੍ਥੇਤਿ ਆਹ **"ਸੁਦ੍ਦਂ ਸੁਦ੍ਦਂ ਲਹੁਂ ਲਹੁਂ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

੧੩੫. **ਅਹੂ**ਤਿ ਕਾਲਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਹੋਤਿ ਖੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ''ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਚਤੂਹਿ ਮਣ੍ਡਲੇਹਿ ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ। **ਇਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਂ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਂ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਦਿ ਇਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਇਮਾਨੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਪਧਾਨਾਨਿ, ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਂ ਅਪ੍ਪਧਾਨਂ ਤਤੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ? ਨਯਿਦਮੇਵਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਮਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਗੁਣੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। ਗੁਣੋ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਹੇਤੁ, ਨ ਕੋਲਪੁਤ੍ਤਿਯਂ, ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾ, ਵਾਕ੍ਕਰਣਮਤ੍ਤਂ ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਧਮ੍ਮੇਨਾ"**ਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਯੇਨ ਸਂਸਾਰਤੋ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮਣਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਾਸਨਿਕਮੇਵ ਸਮਣਗਣਂ ਵਦਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੬. ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ''ਕੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਜੋਤਗ੍ਗਿਸੋਟ੍ਠਿਮਿਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਞ੍ਞਵਿਧਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਹਿਂਸਾਦਿਪਾਪਕਮ੍ਮਂ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਏਸ ਸਦ੍ਧਾਧਿਗਤੋ ਦੇਵਯਾਨੋ, ਯੇਨ ਯਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਿਨੋ ਵਿਸੋਕਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਸਮਾਦਾਨਂ** ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਨਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪਗਮਨਂ।

੧੩੭. ਦ੍ਵਯਕਾਰੀਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਾ। ਤਯਿਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਜ੍ਝਂ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਕਾਲੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਉਭਯਵਿਪਾਕਦਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾਯ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਪਨ ਦ੍ਵਯਕਾਰਿਨੋ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪਟਿਸਂਵੇਦਿਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਯੇਨ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਵਂਭੂਤੋ**ਤਿ ਵਿਕਲਾਵਯਵੋ। ਦ੍ਵੇਪਿਹਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤੂਪਚਿਤਾਨਿ ਸਭਾਵਤੋ ਬਲਵਨ੍ਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਰਣਕਾਲੇ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ । **ਤੇਸੁ ਅਕੁਸਲਂ ਬਲਵਤਰਂ ਹੋਤਿ** ਪਚ੍ਚਯਲਾਭਤੋ। ਨਿਕਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਾ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸੇਵ ਸਭਾਗਾ, ਨ ਕੁਸਲਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਤੂਪਚਿਤਭਾਵੇਨ ਸਮਾਨਬਲੇਸੁਪਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭੇਨ ਵਿਪਚ੍ਚਿਤੁਂ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਤਾਯ ਕੁਸਲਤੋ ਅਕੁਸਲਂ ਬਲਵਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ, ਤਥਾਭੂਤਮ੍ਪਿ **ਤਂ** ਯਥਾ ਵਿਪਾਕਦਾਨੇ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਸ੍ਸ ਕੁਸਲਸ੍ਸਾਪਿ ਅਵਸਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਦਾਨਾਭਿਮੁਖਂ **ਕੁਸਲਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ** ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਦੇਨ੍ਤਂ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪੇਤੀ**ਤਿ। ''ਅਕੁਸਲਂ ਬਲਵਤਰਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਕੁਸਲਂ ਚੇ ਬਲਵਤਰਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਕੁਸਲਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਕੁਸਲਂ ਚੇ ਬਲਵਤਰਂ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪੇਤਿ, ਅਕੁਸਲਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵੇਦਨੀਯਂ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਨਂ ਤਂ ਕਾਣਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ ਖੁਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਪੀਠਸਪ੍ਪਿਮ੍ਪਿ ਕੁਚ੍ਛਿਰੋਗਾਦੀਹਿ ਵਾ ਉਪਦ੍ਦੁਤਂ। ਏਵਂ ਸੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਤੀਤਿ ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਾ ਕਾਰੇਨ ਸਮਾਨਬਲੇਸੁ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਸੁ ਮਰਣਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਵੇਲਾਯਂ ਯਦਿ ਬਲਵਤਰਾਨਿ ਕੁਸਲਜਵਨਾਨਿ ਜਵਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਅਕੁਸਲਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਦੇਤਿ। ਅਥ ਬਲਵਤਰਾਨਿ ਅਕੁਸਲਜਵਨਾਨਿ ਜਵਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਕੁਸਲਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਅਕੁਸਲਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਦੇਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਨਬਲਵਭਾਵਤੋ, ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਾਪੇਕ੍ਖਤੋ ਚਾਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਭਾਵਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੮. ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਭਾਵਤੋ, ਤਂਸਭਾਵਤੋ ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਪਕ੍ਖੇ ਭਵਾਤਿ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾ, ਸਤਿਵੀਰਿਯਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਸਂ **ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ। ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਦੇਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਭਾਵਨਂ ਪਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਵਸੇਨ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਇਤਰਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇ ਤਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੀਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀ**"ਤਿ। **ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਚਤੁਵਣ੍ਣਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ।

੧੪੦. ਤਮੇਵਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ''ਖੀਣਾਸਵੋਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੇਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ।

ਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਮੇਵਾਤਿ ਜਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਸਮੁਚ੍ਛੇਦਕਮੇਵ ਕਥਂ। **ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ** ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ। **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਲੋਕਿਯਧਮ੍ਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਂ ''ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਮਨ੍ਵਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤੋ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਅਸਂਸਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤਾ। **ਅਨੁਮਜ੍ਜਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾਤਿ।

ਅਗ੍ਗਵ੍ਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੫. ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੀਹਨਾਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੧. ਪਾਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਾਵਾਰੋ**, ਵਤ੍ਥਂ। ਪਾਵਰਣਂ ਵਾ **ਪਾਵਾਰੋ**, ''ਵਤ੍ਥਂ ਦੁਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਸਦ੍ਦਾ ਏਤੇਤਿ ਦੁਸ੍ਸਮੇਵ ਪਾਵਾਰੋ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਬਹੁਵਿਧੋ ਅਨੇਕਕੋਟਿਪ੍ਪਭੇਦੋ ਭਣ੍ਡਭੂਤੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਦੁਸ੍ਸਪਾਵਾਰਿਕੋ।** ਸੋ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਹਰਕਾਲੇ ਦੁਸ੍ਸਪਾਵਾਰਭਣ੍ਡਮੇਵ ਬਹੁਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾਣਿਜ੍ਜਂ ਅਕਾਸਿ, ਤੇਨ ਨਂ ਸੇਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ''ਪਾਵਾਰਿਕੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਭਗਵਤੀਤਿ ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਪਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਤੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਅਵੋਚਾ''ਤਿ ਤਥਾਵਚਨੇ ਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ **''ਸੋਮਨਸ੍ਸਪਵੇਦਨਤ੍ਥ''**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪਯੋਜਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ, ਤਯਿਦਂ ਅਮ੍ਬਂ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲਬੁਜਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਸਦਿਸਨ੍ਤਿ? ਨਯਿਦਮੇਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਾ ਹਿਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਦਾ ਭਗਵਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਰੂਪਾ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਚੋਦਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਅਵੋਚਾਤਿ, ਸਾ ਏਵ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਰੂਪਾ ਪਵੇਦਨਵਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਤਥਾਵਚਨਂ ਪਯੋਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੋਮਨਸ੍ਸਪਵੇਦਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਪਯੋਜਨਭਾਵੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪਵੇਦਨੇ। ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਵਾਸਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ **ਸੁਨਿਵਤ੍ਥਨਿਵਾਸਨੋ। ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ।

ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ''ਅਹੋ ਸਨ੍ਤੋ ਵਤਾਯਂ ਅਰਿਯਵਿਹਾਰੋ''ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਮੁਖੇਨ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ**, ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਚ ਨੇਸਂ ਤਂ ਤਂ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਗਹਿਤਸ੍ਸੇਵ ''ਪਠਮਂ ਞਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸੇਸਵਿਭਾਗੋ, ''ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਚ ਗਹਿਤਸ੍ਸੇਵ ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸੇਸਵਿਭਾਗੋ ਉਦ੍ਧਟੋ। ''ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਇਤਰੇਹਿ ਸਾਤਿਸਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਮ੍ਪਿ ਪਨ ''ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ, ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਇਤਰੇਸਂ ਪੇਤ੍ਥ ਗਹਿਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਥੇ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ **ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ।** ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮੇ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ **ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ।** ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ।** ਪਟਿਭਾਨਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨ ਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਪਟਿਭਾਨੇ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ **ਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ।** ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ,** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੪੨੮) ਤਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੨੮) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਾਵਕਵਿਸਯੇ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਞਾਣਂ **ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਂ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਵਿਸੁਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸਮਧਿਗਮੇਨੇਵਸ੍ਸ ਸਮਧਿਗਮੋ ਹੋਤਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਯਾਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭਗਵਤੋ ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਗੁਣਾਨਂ ਬਹੁਭਾਵਤੋ ਨੇਸਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਆਪਾਥਾਗਮਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਤਿ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਿਰੂਪਿਤਰੂਪੇਨੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਸਵਿਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤੇ ਅਨੁਪਦਂ ਸਰੂਪਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਸੀਲਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਭਗਵਤੋ ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''**ਤਿ ਆਹ, ਸੀਲਂ ਆਰਬ੍ਭਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ਥੇਰੋ ਏਕੇਕਵਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਚਤੁਕ੍ਕਪਞ੍ਚਕਾਦਿਵਸੇਨ

ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤੁਯੋਨਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ** ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੨) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਵਂਸਾ** ਅਰਿਯਵਂਸਸੁਤ੍ਤੇ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੭) ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੫) ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਛ ਸਾਰਣੀਯ ਧਮ੍ਮਾ** ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੧) ਆਗਤਾ ਏਵ। ਸੁਖਂ ਸੁਪਨਾਦਯੋ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੧.੧੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੨੨) **ਏਕਾਦਸ** ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਸਂਸਾ । ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧, ਮਹਾਵ॰ ੧੫, ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੩੦) ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਤਿਪਰਿਵਤ੍ਤਵਸੇਨ ਆਗਤਾ **ਦ੍ਵਾਦਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਾਕਾਰਾ।** ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਞਾਣਾਨਿ, ਛ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਨਿ ਚਾਤਿ **ਚੁਦ੍ਦਸ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਾਨਿ। ਪਞ੍ਚਦਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ** ਮੇਘਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧) ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, **ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ** ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੪੮), **ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾ** (ਮਹਾਨਿ॰ ੬੯, ੧੫੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੮੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੦੫) ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ –

> ਅਤੀਤਂਸੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਞਾਣਂ, ਅਨਾਗਤਂਸੇ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂਸੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਞਾਣਂ। ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਛਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਹਾਨਿ। ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਦਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਰਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਫੁਟ੍ਠਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੇਗਾਯਿਤਤ੍ਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਬ੍ਯਾਵਟਮਨੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **"ਨਤ੍ਥਿ ਦਵਾ**ਤਿ ਖਿਡ੍ਡਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਿਰਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਰਵਾ**ਤਿ ਸਹਸਾ ਕਿਰਿਯਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਹਸਾ ਪਨ ਕਿਰਿਯਾ **ਦਵਾ,** ''ਅਞ੍ਞਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਰਣਂ **ਰਵਾ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਫੁਟ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਫੁਸਿਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਵੇਗਾਯਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਰਿਤਕਿਰਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਅਬ੍ਯਾਵਟਮਨੋ**ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਚਿਤ੍ਤਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣੁਪੇਕ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਹਾਨੀ''ਤਿ ਅਪਠਿਤ੍ਵਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਤਿਯਾ [ਸਤ੍ਤਿਯਾ (ਵਿਭ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ)] ਹਾਨੀ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ।

ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਸੁ ਏਕਾਦਸਸੁ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਯੋਜਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ **ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸ** ਞਾਣਾਨਿਯੇਵ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩) ਸੁਖਵਿਸੇਸਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ **ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ।** ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਯਤੋ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਏਵਂ ਜਰਾਮਰਣਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਜਰਾਮਰਣਸਮੁਦਯਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩)।

ਜਰਾਮਰਣਸਮੁਦਯੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਜਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਸੇਸਪਦੇਸੁ ਭਵਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ **ਪਰੋਪਣ੍ਣਾਸ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ।**

''ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਂ, ''ਅਸਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਂ, ਅਤੀਤਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ''ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਂ, ''ਅਸਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਂ, ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ''ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਂ, ''ਅਸਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਂ। ''ਯਮ੍ਪਿ ਇਦਂ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਖਯਧਮ੍ਮਂ ਵਯਧਮ੍ਮਂ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਂ

ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਸੁ ਏਕਾਦਸਸੁ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਕਤ੍ਵਾ **ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ** (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪) ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਛਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਏਕਜ੍ਝੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਛਪਿ ਞਾਣਾਨਿ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਞਾਣੰ। “**ਖਯਧਮ੍ਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਪਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੰ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਟਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਨ ਤੰ ‘‘ਅਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪) ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਞਾਣਵਸੇਨ ਅਙ੍ਗਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ “**ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਞਾਣ**”ਨ੍ਤਿ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੰ ਸਤ੍ਤਮੰ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਨ ਹਿ ਯਮ੍ਪਿ ਇਦੰ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਹੋਤਿ ਞਾਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਞਾਣਭਾਵਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ, ‘‘ਖਯਧਮ੍ਮੰ...ਪੇ॰... ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਚਾਤਿ। **ਚਤੁਵੀਸਤਿ...ਪੇ॰... ਵਜਿਰਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਤਾਵ ਆਹੁ ‘‘ਭਗਵਾ ਦੇਵਸਿਕੰ ਦ੍ਵਾਦਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮੇਵ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਸੰ ਪੁਰੇਚਰੰ, ਸਹਵਚਰਞ੍ਚ ਞਾਣੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਅਭੇਜ੍ਜਤੰ, ਮਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯ **ਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣੰ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ –

‘ਤਥਾਗਤੰ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਦ੍ਵੇ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਬਹੁਲੰ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ – ਖੇਮੋ ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਪਵਿਵੇਕੋ ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੋ’ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੩੮)।

ਖੇਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਪਵਿਵੇਕਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਭਵਙ੍ਗਪਰਿਵਾਸੋ ਲਹੁਕੋ, ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਵਸੀਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਕਤਿਪਯਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਹੇਵ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦਸ, ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸੇਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਚਾਰਿਤਞਾਣੰ **ਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣੰ** ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ‘‘ਯੰ ਤੰ ਭਗਵਤਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮੁਖੇਨ ਪਟਿਲੋਮਨਯੇਨ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਞਾਣੰ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਵਿਦੁਗ੍ਗੰ ਮਹਾਗਹਨੰ ਮਹਾਵਨੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨਿਸਾਨਸਿਲਾਯੰ ਫਰਸੁੰ ਸੁਨਿਸਿਤੰ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਨਿਸਾਨਸਿਲਾਸਦਿਸਿਯੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸੂਰਭਾਵੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਲਕ੍ਖਕੋਟਿਲਕ੍ਖਕੋਟਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ **‘ਚਤੁਵੀਸਤਿ...ਪੇ॰... ਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**’ਤਿ’’। ਨਨੁ ਭਗਵਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮੇ ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਯਿਦੰ ਏਕਨ੍ਤਿਕੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੇਦਨਾਪਟਿਪ੍ਪਣਾਮਨਾਦੀਸੁ ਸਵਿਸੇਸੰ ਪਰਿਕਮ੍ਮਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ‘‘ਲੋਕਿਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇ ਤਜ੍ਜੰ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

‘‘ਅਪਰਮ੍ਪਰਾ’’ਤਿ ਪਦੰ ਯੇਸੰ ਦੇਸਨਾਯ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇ **ਅਪਰਮ੍ਪਰਿਯਾਵ। ਕੁਸਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੋ। **ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਞਾਣੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਯਾਦਿਸੋ ਪੁਬ੍ਬੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ, ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ। **ਮਹਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੂਹਤਿ** ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਗਮੇਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਯਪਿ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਅਵਸੇਸਅਰਹਨ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਪਕਤਿਸਾਵਕੇਹਿ। **ਅਸੀਤਿ ਮਹਾਥੇਰਾ** ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਨਾਮਤੋ ਉਦ੍ਧਟਾ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਥੇਰਾ**ਤਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਅਨੁਰੁਦ੍ਧਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰਾ। **ਤੇਸੁਪਿ** ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਸੁ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਸਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਤੋਪਿ ਏਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ** ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਞਾਣੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਸਮ੍ਭਤਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਤ੍ਤਾ। ਸਤਿਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਯਾ ਅਵਿਸੇਸੇਸੁ ਬਹੂਸੁ ਏਕਜ੍ਝੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਵਸੇਨ ਲੋਕਿਯੇ ਵਿਸਯੇ ਸਿਯਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ

“**ਸਚੇ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। “**ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋਵ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਹਤੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਗਤਦੇਸਨਾਸੋਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਦ੍ਦਹਨਵਸੇਨ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮਾ**”ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਵਾ ਉਤ੍ਤਾਨੋ ਵਾਤਿ **ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ।** “**ਏਵਮੇਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਉਪਮਾਯ ਉਪਮੇਯ੍ਯੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਨਂ। ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਵਿਸਯਮ੍ਪਿ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਞਾਣਂ ਅਪਵਤ੍ਤਿਤਰੂਪੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਅਨਵਤ੍ਤਿਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਏਕਬ੍ਯਾਮ...ਪੇ॰... ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਤੋ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ। ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਨਕਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਰੂਪੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਵੇਧਾਨੁਰੂਪਂ, ਅਭਿਨੀਹਾਰਾਨੁਰੂਪਞ੍ਚ ਅਵਤ੍ਤਿਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਦਸਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚਾਨਮ੍ਪਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਪੁਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਞਾਣਂ ਸਾਤਿਸਯਂ, ਮਹਾਨੁਭਾਵਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਞਾਣਸ੍ਸ ਦਸਬ੍ਯਾਮਉਦਕਂ ਉਪਮਮ੍ਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੇਸਂ ਦਸੁਤ੍ਤਰਦਿਗੁਣਦਸਗੁਣਅਸੀਤਿਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਉਦਕਂ ਓਪਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਨਨੁ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਪਰਿਮਿਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਥੇਰੇਨ ਚ ਤੇ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਞਾਤਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਬ੍ਯਾਮਸਹਸ੍ਸਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਯੋਤ੍ਤੇਨ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਬ੍ਯਾਮਸਹਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਉਦਕਂ ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਪੁਰਿਸੋ। ਸੋ ਹਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤੋ। **ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਮਾਨਞਾਣੇਨ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ‘‘ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ ਅਨ੍ਵਯਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬੁਜ੍ਝਨਤੋ **ਅਨ੍ਵਯਬੁਦ੍ਧਿ,** ਅਨੁਮੇਯ੍ਯਂ ਅਨੁਮਿਨੋਤੀਤਿ **ਅਨੁਮਾਨਂ,** ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ ਦਿਟ੍ਠਨਯੇਨ ਅਨੁਮੇਯ੍ਯਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ “**ਨਯਗ੍ਗਾਹੋ**”ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। ਯਦਿ ਥੇਰੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਏਕਦੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਕਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞੇ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਗਣ੍ਹਿ, ਨਨੁ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਪਰਿਮਿਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ? ਨਯਿਦਂ ਏਵਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਨਨ੍ਤਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾ**”ਤਿ।

‘‘ਸਦ੍ਦਹਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ “**ਥੇਰੇਨ ਹਿ...ਪੇ॰... ਬਹੁਤਰਾ**”ਤਿ ਆਹ। ਕਥਂ ਪਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਏਵਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਭੇਦਕਂ ਉਪਮਾਯ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ “**ਯਥਾ ਕਥਂ ਵਿਯਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਉਪਮਾਯਮਿਧੇਕਚ੍ਚੇ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸਾ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਆਜਾਨਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੭) **ਇਤੋ ਨਵ ਇਤੋ ਨਵਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਾਵ ਦਕ੍ਖਿਣਤੀਰਾ ਨਵ ਇਤੋ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਾਵ ਉਤ੍ਤਰਤੀਰਾ ਨਵ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਂ “**ਬੁਦ੍ਧੋਪੀ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਯਮਕਯੁਗਲ਼ਮਹਾਨਦੀਮਹੋਘੋ ਵਿਯਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਏਕਤੋ ਸਮਾਗਤਤ੍ਤਾ ਯੁਗਲ਼ਭੂਤਾਨਂ ਮਹਾਨਦੀਨਂ ਮਹੋਘੋ ਵਿਯ।

ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਯਂ ਮਮ ਪਸਾਦੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਆਰਬ੍ਭ ਓਗਾਲ਼੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਅਨੁਰੂਪਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ** ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ **ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ** ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਨਵਬੁਜ੍ਝਨਤੋ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਤੋ, ਪਚ੍ਚਯਤੋ, ਸਭਾਵਤੋ, ਕਿਚ੍ਚਤੋ, ਫਲਤੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ। **ਪੂਰਤ੍ਥਨ੍ਤਿ** ਪੁਣ੍ਣਭਾਵੇ। **ਪਗ੍ਘਰਣਕਾਲੇ**ਤਿ ਵਿਕਿਰਣਕਾਲੇ, ਪਤਨਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਪਸਨ੍ਨੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤਾ ਦੀਪਿਤਾਤਿ “**ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਧੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਆਹ “**ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਹਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞੋ,** ਅਧਿਕੋ ਅਭਿਞ੍ਞੋ **ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞੋ,** ਸੋ ਏਵ ਅਤਿਸਯਵਚਨਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ “**ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞਤਰੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ “**ਭਿਯ੍ਯਤਰੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ**”ਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਅਭਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞਾ,** ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞੋ,** ਸੋ ਏਵ ਅਤਿਸਯਵਚਨਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ **ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞਤਰੋ,** ਸ੍ਵਾਯਮਸ੍ਸ ਅਤਿਸਯੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਕਤੋਤਿ ਆਹ “**ਭਿਯ੍ਯਤਰਾਭਿਞ੍ਞੋ ਵਾ**”ਤਿ। ਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਮ੍ਬੋਧਿ,** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣਞ੍ਚ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣਂ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਸਮ੍ਬੋਧਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਤਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨੇ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੋ, ਪਦਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ

ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣੰ, ਨਨੁ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿਪਿ ਭਗਵਤੋ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨਿ ਸਵਾਸਨਮੇਵ ਯਥਾਸਕੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ। ਸਵਾਸਨਪ੍ਪਹਾਨਞ੍ਹਿ ਞੇਯ੍ਯਾਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣੇ** ਵਾ"ਤਿ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰਿਯਾਨੰ ਬੋਧਿਤ੍ତਯਪਾਰਿਪੂਰੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾ। **ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਗਹਿਤੇਨ ਅਧਿਗਤੇਨ ਗਹਿਤਾ ਅਧਿਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿਨਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ।

੧੪੨. ਖਾਦਨੀਯਾਨੰ ਉਲ਼ਾਰਤਾ ਸਾਤਰਸਾਨੁਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਮਧੁਰੇ ਆਗਚ੍ਛਤੀ"**ਤਿ। ਪਸੰਸਾਯ ਉਲ਼ਾਰਤਾ ਵਿਸਿਟ੍ਠਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਸੇਟ੍ਠੇ"**ਤਿ, ਓਭਾਸਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਤਾ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਵਿਪੁਲੇ"**ਤਿ। ਉਸਭਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ **ਆਸਭੀ,** ਇਧ ਪਨ ਆਸਭੀ ਵਿਯਾਤਿ **ਆਸਭੀ।** ਤੇਨਾਹ **"ਉਸਭਸ੍ਸ ਵਾਚਾਸਦਿਸੀ"**ਤਿ। ਯੇਨ ਪਨ ਗੁਣੇਨਸ੍ਸਾ ਤੰਸਦਿਸਤਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਚਲਾ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਨੰ **ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ।** ਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਕਤਪਰਿਚਯਾਨੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਤੰ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੀ ਪਵੇਣੀ **ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾ।** ਕੇਵਲੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿਯਾ ''ਇਤਿਕਿਰ ਏਵੰਕਿਰਾ''ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾ **ਇਤਿਕਿਰ।** ਪਿਟਕਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤੋ ਸਯੰ ਸਮ੍ਪਦਾਨਭਾਵੇਨ ਗਹਣੰ **ਪਿਟਕਸਮ੍ਪਦਾਨੰ।** ਯਥਾਸੁਤਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਆਕਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਨੰ **ਆਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਤਥੇਵ ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਨੰ **ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ।** ਆਗਮਾਧਿਗਮੇਹਿ ਵਿਨਾ ਤਕ੍ਕਮਗ੍ਗੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਕ੍ਕਨੰ **ਤਕ੍ਕੋ।** ਅਨੁਮਾਨਵਿਧਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਨਯਗ੍ਗਾਹੋ।** ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਅਯੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚੋਦਨਾ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਸੋ ਅਵਿਸਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੀਹਨਾਦੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਸੀਹਨਾਦੋ,** ਤੰਸਦਿਸਤਾ ਚਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੇਨ, ਸੋ ਚੇਤ੍ਥ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੀਹਨਾਦੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨੇਵ ਦਨ੍ਧਾਯਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਨ ਮਨ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇਨ। **ਨ ਭਗ੍ਗਰਾਯਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਨ੍ਤੇਨ।

ਅਨੁਯੋਗਦਾਪਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਨੁਯੋਗੰ ਸੋਧਾਪੇਤੁੰ। ਵਿਮਦ੍ਦਕ੍ਖਮਞ੍ਹਿ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਯੋਗੰ ਸੋਧੇਤਿ ਨਾਮ। ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚ ਨੰ ਸੋਧਾਪੇਤਿ ਨਾਮ। **ਦਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਧੇਤੁੰ। ਕੇਚਿ ''ਦਾਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਦਯੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਯੋ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਯੋਗੰ ਦੇਤੀਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਨਿਘੰਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਦ੍ਦਨੰ। **ਧਮਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਪਯਮਾਨੰ, **ਤਾਪਨ**ਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਗਗ੍ਗਰਿਯਾ ਧਮਾਪਨਸੀਸੇਨ ਵਦਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਅਤੀਤੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ, ਤੇਨੇਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ – ਯੇ ਤੇ ਅਹੇਸੁੰ ਅਤੀਤੰ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਤਵ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਓਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇਸੰ ਤਾਵ ਸਾਵਕਞਾਣਗੋਚਰੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਮਾਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਲੋਕਿਯਚਿਤ੍ਤਚਾਰੰ ਤ੍ਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯੇ ਪਨ ਤੇ ਅਬ੍ਭਤੀਤਾ ਤਤੋ ਪਰਤੋ ਛਿਨ੍ਨਵਟੁਮਾ ਛਿਨ੍ਨਪਪਞ੍ਚਾ ਪਰਿਯਾਦਿਣ੍ਣਵਟ੍ਟਾ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸਾਵਕਞਾਣਸ੍ਸ ਅਵਿਸਯਭੂਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਕਥੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸੀਤਿ।

ਅਨਾਗਤਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਨਾਤਿ ਪਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਨੋ, ਤੇਨ ਅਤੀਤੇਸੁ ਤਾਵ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਵਿਸਯੇ ਗਤਿ, ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਸਞ੍ਜਾਤੇਸੁ ਕਥਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਜੋਤੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਨਾਗਤਾਪੀ''ਤਿਆਦਿ । ''ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦਿਤਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਨੁ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ? ਨਯਿਦੰ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਅਨਾਗਤੰਸਞਾਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਯੰ ਦੋਸੋ।

ਵਿਦਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਕਰੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸੇਤੁਘਾਤਤੋ ਚ। ਕਥੰ ਪਨ ਥੇਰੋ ਦ੍ਵਯਸਮ੍ਭਵੇ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੇਵ ਅਕਾਸਿ, ਨ ਵਿਭਜ੍ਜ ਬ੍ਯਾਕਾਸੀਤਿ ਆਹ **"ਥੇਰੋ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਪਾਰੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਮਿਨੋਤੀਤਿ **ਪਾਰਮੀ,** ਸਾ ਏਵ ਞਾਣਨ੍ਤਿ **ਪਾਰਮਿਞਾਣੰ,** ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਾਰਮਿਞਾਣੰ **ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣੰ,** ਤਸ੍ਮਿੰ। ਸਾਵਕਾਨੰ ਉਕ੍ਕੰਸਪਰਿਯਨ੍ਤਗਤੇ ਜਾਨਨੇ ਨਾਯੰ ਅਨੁਯੋਗੋ, ਅਥ ਖੋ **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਯ ਜਾਨਨੇ। ਕੇਚਿ ਪਨ **"ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣੇ**ਤਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਵਿਸਯੇ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ। **ਸੀਲ ..ਪੇ॰... ਸਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ

ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਕਾਰਣਾਨਂ ਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਂ। ਬੁਦ੍ਧਸੀਲਾਦਯੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ, ਪਰੇਹਿ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿ ਜਾਨਨਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਂ।

੧੪੩. ਅਨੁਮਾਨਞਾਣਂ ਵਿਯ ਸਂਸਯਪਿਟ੍ਠਿਕਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਮਿਦ’’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਞੇਯ੍ਯਂ ਧਾਰੇਤਿ ਨਿਚ੍ਛਿਨੋਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮੋ,** ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਞਾਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸਾ”**ਤਿ। ਅਨੁਏਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਵਯੋ**ਤਿ ਆਹ **“ਅਨੁਯੋਗਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ”**ਤਿ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਿਦ੍ਧਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮਾਨਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨੁਮਾਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਦਿਤੇ ਵੇਦਕਮ੍ਪਿ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਦਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ **“ਅਨੁਮਾਨਞਾਣਂ ਨਯਗ੍ਗਾਹੋ ਵਿਦਿਤੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਦਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਦ੍ਧੋ ਪਟਿਲਦ੍ਧੋ, ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਅਪਰਿਮਾਣੋ ਮਹਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਪਰਿਯਨ੍ਤੋ”**ਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤੇਨ ਵਾ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ, ਏਤੇਨੇਵ ਥੇਰੋ ਯਂ ਯਂ ਅਨੁਮੇਯ੍ਯਮਤ੍ਥਂ ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਗਮਪ੍ਪਟਿਹਟਅਨੁਮਾਨਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਸੋ ਇਮਿਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ। ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਥਿਰਭਾਵਂ ਉਦ੍ਧਮੁਦ੍ਧਂ ਆਪੇਤੀਤਿ **ਉਦ੍ਧਾਪਂ,** ਪਾਕਾਰਮੂਲਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਕਾਰਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਪਰਿਖਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਭਵਂ **ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਂ।** ਪਣ੍ਡਿਤਦੋਵਾਰਿਕਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਏਕਦ੍ਵਾਰਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਹਾ”**ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਯਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਸੇਨ ਪੁਰਿਸੋ ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ **ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ”**ਤਿ। ਤਂਤਂਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਸੁ ਛੇਕਭਾਵੋ ਬ੍ਯਤ੍ਤਭਾਵੋ **ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ।** ਮੇਧਤਿ ਸਮ੍ਮੋਸਂ ਹਿਂਸਤਿ ਵਿਧਮਤੀਤਿ **ਮੇਧਾ,** ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੇਧਾਵੀ।** ਠਾਨੇ ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾ,** ਠਾਨਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪਞ੍ਞਾ। ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਨੁਪਰਿਯਾਯੋ,** ਸੋ ਏਵ ਪਥੋਤਿ **ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਪਥੋ,** ਪਰਿਤੋ ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਸਂਯਾਯਨਮਗ੍ਗੋ। ਪਾਕਾਰਭਾਗਾ ਸਨ੍ਧਾਤਬ੍ਬਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਾਕਾਰਸਨ੍ਧਿ,** ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਫੁਲ੍ਲਿਤਪ੍ਪਦੇਸੋ। ਸੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਇਟ੍ਠਕਾਨਂ ਵਿਗਮੇਨ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **“ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਇਟ੍ਠਕਾਨਂ ਅਪਗਤਟ੍ਠਾਨ”**ਨ੍ਤਿ। **ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ। ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਵਿਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਕਿਲਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਮਲੀਨਂ। **ਉਪਤਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲਾਹੇਨ ਸਨ੍ਤਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਵਿਬਾਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੀਲੇਨ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹ **“ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤੀ”**ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੂਪਘਾਤੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਤੋ। **ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਯਪਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਠਪਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਯਥਾਸਭਾਵੇਨ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵੇਨ ਯਥਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ।

ਪੁਰਿਮਨਯੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਚ ਮਿਸ੍ਸਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਤ੍ਤੁਂ **“ਅਪਿਚੇਤ੍ਥਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਿਸ੍ਸਕਾ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕਾ। ‘‘ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ** ‘‘ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂਯੇਵ ਚ ਨੇਸਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਤੋ, ਤੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਧਿਗਤੇਸੁ ਲੋਕਨਾਥੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਅਧਿਗਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ **“ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਮਗ੍ਗੋ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਗਹਿਤੇ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਪਞ੍ਹੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿ ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ, **ਨ ਪਨੇਵਂ ਗਹਿਤਂ** ਪੋਰਾਣੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਪਰਾਮਸਨਂ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਨਗਰਾਦੀਸੁ। **ਨਗਰਂ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ** ਤਦਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਉਪਗਤਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਸ੍ਸਯਰਹਿਤਸੁਖਾਧਿਗਮਨਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਪਾਕਾਰੋ ਵਿਯ ਸੀਲਂ** ਤਦੁਪਗਤਾਨਂ ਪਰਿਤੋ ਆਰਕ੍ਖਭਾਵਤੋ। **ਪਰਿਯਾਯਪਥੋ ਵਿਯ ਹਿਰੀ** ਸੀਲਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਪਰਿਯਾਯਪਥੋਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹਿਰਿਯਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ। **ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਪ੍ਪਵੇਸਨਅਞ੍ਜਸਭਾਵਤੋ। **ਪਣ੍ਡਿਤਦੋਵਾਰਿਕੋ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਪਵਿਟ੍ਠਪਵਿਸਨਕਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਤੋ। **ਦਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਦਾਪਿਤੋ, ਸੋਧਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੪੪. ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਅਧਿਗਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਪਞ੍ਞਵਾਦਿਤਿਪਾਸਣ੍ਡੇ"**ਤਿ ਇਦਂ ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰਮਾਨੋ ਤੇ ਤੇ ਪਾਸਣ੍ਡਿਨੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤੇ ਨਾਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਸੁਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਪਨ ਪਾਸਣ੍ਡਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। **ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਸਯੇਵ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਦੇਸਿਯਮਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ। ਪਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਯ **ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਂ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਅਕਾਸਿ** ਅਧਿਗਚ੍ਛਿ। **ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਣਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਪਾਪਿਤਤਾਯ **ਪਣੀਤਪਣੀਤਂ। ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਉਪਰੂਪਰਿ। **ਪਣੀਤਪਣੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤਤਰਂ, ਪਣੀਤਤਮਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਂ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਂ। **ਸੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਾਤਂ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਂ। **ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਪਹਾਯਕਭਾਵਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਉਭਯਂ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਅਯਂ ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਅਯਂ ਪਹਾਯਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ **ਕਣ੍ਹਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ** ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ **ਸੁਕ੍ਕਂ,** ''ਅਯਂ ਸੁਕ੍ਕਧਮ੍ਮੋ, ਇਮਿਨਾ ਅਯਂ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਵਂ **ਸੁਕ੍ਕਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਹਂ। ਸਉਸ੍ਸਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਫਲੁਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾਵਸੇਨ ਸਬ੍ਯਾਪਾਰਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਵਿਪਾਕ"**ਨ੍ਤਿ। ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ **ਏਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ** ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। ਤਂਜਾਨਨੇ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਜਾਨਨਂ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ। **"ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੂ"**ਤਿ ਇਦਂ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। ਵਿਪਕ੍ਖੋ ਪਨ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠਂ ਅਗਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ। **ਥੇਰਸਲ੍ਲਾਪੋ**ਤਿ ਥੇਰਾਨਂ ਸਲ੍ਲਾਪਸਦਿਸੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਾਦੋ । **ਕਾਲ਼ਵਲ੍ਲਵਾਸੀ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਵਲ੍ਲਵਿਹਾਰਵਾਸੀ। **ਇਦਾਨੀ**ਤਿ ਏਤਰਹਿ ''ਇਦਾਹਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਕਾਲੇ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ**ਤਿ ''ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠਂ ਅਗਮ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਾਰਣਭੂਤੇ ਯੋਨਿਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਨੇ। ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਸਮਧਿਗਤਕਾਲੇ ਏਵ ਥੇਰੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿਆਦਿ ਸੁਮਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ। **ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਨੁਯੋਗਪਰਿਹਾਰਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਦਿਪਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ''ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਂ ਮਯਾ ਸਮਧਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਜਾਨਾਤਿਯੇਵ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਭੇਦੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਨਯਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਞਾਣੇ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰੋ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣੇ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ"**ਤਿ ਅਵੋਚ।

ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਪਨ ਨਯਤੋ ਆਗਤਾ, ਤੇ ਨਯਗ੍ਗਾਹਤੋ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣੇ ਤਥਾਜਾਨਨਵਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਬਹੁਤਾਵਸੇਨ ਚ **"ਧਮ੍ਮੇਸੂ"**ਤਿ ਪੁਥੁਵਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਾਨਂ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਨਯਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯੋ ਭਗਵਤਿ ਪਸਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ **"ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਕ੍ਖਾਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਏਵਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਕ੍ਖਾਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਤਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯਦਤ੍ਥਂ ਦੇਸਿਤੋ, ਤਦਤ੍ਥਸਾਧਨੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਫਲਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਫਲਨਿਪ੍ਫਾਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਟ੍ਟਚਾਰਕਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ,** ਨਿਯ੍ਯਾਨਸੀਲੋਤਿ ਵਾ। **ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਨਿਮ੍ਮਦਨਸਮਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ''ਪਸਨ੍ਨੋਸ੍ਮਿ ਭਗਵਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਵਙ੍ਕਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਜਿਮ੍ਹਕੁਟਿਲੇ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਭਗਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾ, ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਮਨੇਨ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣੇ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਮਯ੍ਹਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਭੂਤਾ ਸੁਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਪਸੀਦਿ''ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ।

ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੫. ਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵੋਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੋ। ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਗੁਣੇਨ, ਸੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵੋ, ਤੰ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ।** ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਗੁਣਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੰ ਨਤ੍ਥਿ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਦੇਸਨਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਤਿ ਵਦਤੀ''ਤਿ। **ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਹਿ ਏਤੰ ਭੁਮ੍ਮੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਹੇਤੁਪਿ ਭਗਵਾਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭੂਮਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਿਸਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਹਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਸਯੋ। **ਵੁਤ੍ਤਪਦੇ**ਤਿ ''ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਵਾਕ੍ਯੇ, ਏਵੰ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। ''ਪਞ੍ਞਧਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਨੁ ਛੇਕਟ੍ਠੇਨਪਿ ਕੁਸਲੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ''ਕੁਸਲੋ ਤ੍ਵੰ ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੂਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੮੭)? ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ, ਸੋ ਪਨ ਛੇਕਟ੍ਠੋ ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਵਿਸੁੰ ਨ ਗਹਿਤੋ। ''ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਭੋਤੋ ਕੁਸਲੰ, ਕਚ੍ਚਿ ਭੋਤੋ ਅਨਾਮਯ''ਨ੍ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੧੫.੧੪੬; ੨.੨੨.੨੦੦੮) **ਜਾਤਕੇ** ਆਗਤਤ੍ਤਾ **"ਜਾਤਕਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਆਰੋਗ੍ਯਟ੍ਠੇਨ ਕੁਸਲੰ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਹਪਤਯੋ, ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾ ਸਾਵਜ੍ਜਾ ਵਾ ਅਨਵਜ੍ਜਾ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੇਸੁ ''ਕੁਸਲਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ''ਅਨਵਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਕੁਸਲੰ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ''ਕੋਸਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ ਆਗਤਾਤਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਕੁਸਲਸ੍ਸ **ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੋ,** ਦਰਥਾਭਾਵਦੀਪਨਤੋ **ਨਿਦ੍ਦਰਥਟ੍ਠੋ,** ''ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਟ੍ਠਵਿਪਾਕਨਿਦ੍ਦਿਸਨਤੋ **ਸੁਖਵਿਪਾਕਟ੍ਠੋ** ਚ ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਆਹ **"ਅਭਿਧਮ੍ਮ...ਪੇ॰... ਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿ। **ਬਾਹਿਤਿਕਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੮) ਭਗਵਤੋ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਕੇ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੇਨ ''ਯੋ ਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋ''ਤਿ ਕੁਸਲੋ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਸੁਖਵਿਪਾਕਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਵਜ੍ਜਰਹਿਤਾ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਯੋ ''ਕੁਸਲਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਪਨ ''ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ''ਕੁਸਲਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਚ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਸੁਖਵਿਪਾਕਾ ਏਵਾਤਿ ਅਵਜ੍ਜਰਹਿਤਤਾਮਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਾਯ ਅਨਵਜ੍ਜਤ੍ਥੋ ਕੁਸਲ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ **"ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ...ਪੇ॰... ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਫਲਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਪਨ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਵਚਨੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ ਸਵਿਪਾਕਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

"ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧੇਨਾ"ਤਿਆਦਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਪਗ੍ਗਹਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਸਭਾਵੇਨ। **ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ। ਤਤੋ ਏਵ ਚਸ੍ਸ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਤਾ। **ਇਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸਭਾਵੇਨ। ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਏਵ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ ਵਿਸਿਟ੍ਠਸਭਾਵਾ, ਇਤਰੇ ਅਵਿਸਿਟ੍ਠਾ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਛਨ੍ਦਾਦਿਕਤੋਤਿ ਆਹ **"ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾਸਭਾਵਾ"**ਤਿ।

ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਸਭਾਵਵਸੇਨਾਤਿ ਪਸਾਦਾਧਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ। **ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਕਭਾਵੇਨ। **ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਸਭਾਵੇਨ। **ਸਲਕ੍ਖਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਸਭਾਵੇਨ। **ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਸੰਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਤੋ, ਵਟ੍ਟਚਾਰਕਤੋ ਚ ਨਿਗ੍ਗਮਨਟ੍ਠੇਨ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਧਮ੍ਮਵਿਚਯਪਗ੍ਗਹਸਮ੍ਪਿਯਾਯਨਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਸਮਾਧਾਨਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ। **ਹੇਤੁਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਪਕਹੇਤੁਭਾਵੇਨ। **ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਰੋਪਨਪਰਿਗ੍ਗਹਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਵੋਦਾਪਨਪਗ੍ਗਹੁਪਟ੍ਠਾਨਸਮਾਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ।

ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨੰ ਨਾਮ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਹਗਤਾ, ਤੇ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਦਿ, ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਮਜ੍ਝੇ, ਫਲਭੂਤਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਤੰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਪੁਨ **ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਯਥਾਰਦ੍ਧਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਨਿਗਮਨੰ। ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਚਨਞ੍ਹਿ ਨਿਗਮਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤੰ ਦੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦੇਸਨਾਪ੍ਪਕਾਰੰ, ਦੇਸਨਾਵਿਧਿੰ, ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ, **ਸਕਲੰ** ਵਾ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੰ ਅਨਵਸੇਸੰ **ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ**

ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਾਤਿ, **ਅਸੇਸੰ ਅਭਿਜਾਨਨਤੋ** ਏਵ **ਉਤ੍ਤਰਿ** ਉਪਰਿ **ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਨਤ੍ਥਿ।** **ਇਤੋ**ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਤੋ। **ਅਞ੍ਞੋ** ਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ **ਧਮ੍ਮੋ** ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ** ਵਾ ਅਯੰ ਨਾਮ ਯੰ ਭਗਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਇਦੰ ਨਤ੍ਥਿ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। **ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ** ਅਭਿਜਾਨਨੇ, ਦੇਸਨਾਯਞ੍ਚ **ਭਗਵਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਨਤ੍ਥਿ।**

ਆਯਤਨਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੬. ਆਯਤਨਪਞ੍ਞਾਪਨਾਸੂਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨੰ, ਰੂਪਾਦੀਨਞ੍ਚ ਆਯਤਨਾਨੰ ਸਮ੍ਬੋਧਨੇਸੁ, ਤੇਸੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਵਿਭਾਗਤੋ, ਸਭਾਗਵਿਭਾਗਤੋ, ਸਮੁਦਯਤੋ, ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ, ਆਹਾਰਤੋ, ਆਦੀਨਵਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਚ ਦੇਸਨਾਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੭. ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਮਨੇਸੂਤਿ ਗਬ੍ਭਭਾਵੇਨ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਅਵਕ੍ਕਮਨੇਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੇਸੁ, ਗਬ੍ਭੇ ਵਾ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿੰ ਅਵਕ੍ਕਮਨੇਸੁ। **ਪਵਿਸਤੀ**ਤਿ ਪਚੁਰਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਠਾਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਵਸਤੀ**"ਤਿ। **ਪਕਤਿਲੋਕਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਠਮਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਚੁਰਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਇਧ ਪਠਮਾ। "**ਦੁਤਿਯਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਲਮੇਵਾਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਥਾ ਵਾਤਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਮੇਵ ਵਦਤਿ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ''ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਾਠਪ੍ਪਦੇਸੰ ਵਦਤਿ।

ਆਦੇਸਨਵਿਧਾਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਦਿਸਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਆਦੇਸਨਾਨਿ,** ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ, ਤਾਨਿ ਏਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਸੰਕਿਣ੍ਣਰੂਪੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਆਦੇਸਨਵਿਧਾ,** ਆਦੇਸਨਾਭਾਗਾ, ਤਾਸੁ **ਆਦੇਸਨਵਿਧਾਸੁ।** ਤੇਨਾਹ "**ਆਦੇਸਨਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੂ**"ਤਿ। **ਆਗਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਆਦਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਉਪਗਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲਾਭਾਲਾਭਾਦਿਆਦਿਸਨਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ "**ਇਦੰ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਤੇ ਮਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਦਿਸਨਮੇਵ ਆਗਤੰ, ਤੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਇਦੰ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਆਗਤੰ। **ਗਤਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ ਗਮਨਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। **ਠਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪੇ ਠਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਪਰਸ੍ਸ ਗਮਨਵਸੇਨ, ਠਾਨਵਸੇਨ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ** ਪਰਚਿਤ੍ਤਵਿਦੂਨੰ, ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਵਨਵਸੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨੰ **ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ।** **ਯਕ੍ਖਪਿਸਾਚਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਙ੍ਕਾਰਯਕ੍ਖਾਨਞ੍ਚੇਵ ਕਣ੍ਣਪਿਸਾਚਾਦਿਪਿਸਾਚਾਨੰ, ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਨਾਗਾਦੀਨਞ੍ਚ।

ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨਾਤਿ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ। **ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਬੋਧਨਤੋ ਵਿਰੂਪੰ, ਵਿਵਿਧੰ ਵਾ ਪਲਪਨ੍ਤਾਨੰ। **ਸੁਤ੍ਤਪਮਤ੍ਤਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੇਦਨਾਟ੍ਟਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨ ''ਇਦੰ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਏਵੰ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਯਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਅਭਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਵਚੀਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਕਥਾਪਿ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਜਾਗਰਨ੍ਤਾਨੰ ਪਕਤਿਯੰ ਠਿਤਾਨੰ ਅਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਾਨੰ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਸਦ੍ਦੋ ਕਦਾਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਯੋ ਲੋਕੇ ''ਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯਸ੍ਸ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਅਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਹਜਮੇਵ ''ਜਿਵ੍ਹਾਤਾਲੁਚਲਨਾਦਿਕਰਵਿਤਕ੍ਕਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਸੁਖੁਮਸਦ੍ਦੰ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਦਿਸਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ਵਚੀਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) **ਆਨਨ੍ਦਾਚਰਿਯੋ** ਅਵੋਚ। ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਏਵ ਪਨ ਨਾਤਿਸੁਖੁਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚ ਮੰਸਸੋਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਾਥੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁੰ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। **ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ਏਵੰ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਦੇਸਨਵਿਧਾ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਵਸੇਨੇਵ ਆਗਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ । ਕੇਚਿ ਪਨ "**ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਯੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤੰ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਾਨੁਸਾਰੇਨਪਿ ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਏਤੇਨੇਵ ਯਦੇਕੇ "**ਯੰ ਵਿਤਕ੍ਕਯਤੋ**ਤਿ ਯਮਤ੍ਥੰ ਵਿਤਕ੍ਕਯਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ "**ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ।

ਮਨਸਾ ਸਙ੍ਖਰੀਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਾ,** ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾ। **ਪਣਿਹਿਤਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਰਿਬਨ੍ਧਵਿਨਯੇਨ ਪਧਾਨਭਾਵੇਨ ਨਿਹਿਤਾ ਠਪਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸੁਟ੍ਠਪਿਤਾ**"ਤਿ। ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਨੰ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਾਦਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਪਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ। ''ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਆਨੇਤਿ। **ਆਗਮਨੇਨਾ**ਤਿ ਝਾਨਸ੍ਸ ਆਗਮਨਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਰਮ੍ਭੇਨ। ਉਭਯੰ ਪੇਤੰ ਯੋ ਸਯੰ ਝਾਨਲਾਭੀ, ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗੋ ਚ ਅਞ੍ਞੰ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਧਾ ਝਾਨੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਗ੍ਗੰ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਵਿਨਾ ਅਨੁਮਾਨਵਸੇਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਗਮਨੇਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਨਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤਕਾਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਦਾ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਵਿਤਕ੍ਕਪਜਾਨਨੇਨੇਵ ਝਾਨਸ੍ਸ ਹਾਨਭਾਗਿਯਤਾਦਿਵਿਸੇਸਪਜਾਨਨੰ।

ਕਿੰ ਪਨਿਦੰ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣੰ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਜਾਨਨ੍ਤੰ ਇਦ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨ ਅਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤੇ ਅਰਿਯਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ, ਤੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਭਾਵਤੋ । ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਾਨੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਅਰਿਯੋਪਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੋ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਏਵ । ਯਥਾ ਪਨ ਉਪਰਿਮੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਿੰ ਏਵੰ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਉਪਰਿਮੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਸ੍ਸ ਜਾਨਾਤੀ**"ਤਿ, ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਉਪਰਿਮੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮੰ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਤੇਸਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾਨੰ। **ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ** ਭੂਮਨ੍ਤਰਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਪ੍ਪਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਰੁਪਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਹੋਤੀ**"ਤਿ, ਨ ਉਪਰਿਭੂਮਿਪਤ੍ਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਞਾਤਸ੍ਸ ਕਦਾਚਿ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੋਪਿ ਸਿਯਾ, ਨ ਪਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਞਾਣੇਨ ਞਾਤਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਚੇਤੋ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿ। ''ਤੰ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿ **ਸੇਸੰ** ਨਾਮ।

ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੯. **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ। ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਹੇਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਆਤਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯੰ** ਆਤਪ੍ਪਤਿ ਕੋਸਜ੍ਜੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸੰਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਕੁਸਲਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਗਹਣੰ ਅਪ੍ਪਮਾਦਾਦਿਪਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ। **ਪਦਹਿਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਪਦਹਨਤੋ, ਭਾਵਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਾਯਮਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨਤੋ। ਈਦਿਸਾਨੰ ਪਦਾਨੰ ਬਹੁਲੰਕਤ੍ਤੁਵਿਸਯਤਾਯ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਆਤਪ੍ਪਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ,** ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਮਨਸਿਕਾਰੋ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤੋ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਮੇਵ ਤਥਾ ਵਦਤਿ। ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੇਨ **ਪਠਮਾ, ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ** ਕਰਜਕਾਯੇ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਕਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। **ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ, ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗਫਲਭਾਵਤੋ ਚ ਪਠਮਸਾਮਞ੍ਞਫਲੰ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਿਨਾ **ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ।**

ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਛਵਿਮੰਸਲੋਹਿਤੰ ਅਟ੍ਠਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀਤਿ ਤਾਨਿ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਮੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। **ਅਟ੍ਠਿਆਰਮ੍ਮਣਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਟ੍ਠਿਆਰਮ੍ਮਣਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਲੋਕਕਸਿਣੇ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੇ ਕਾਯੇ ਅਟ੍ਠਿੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਯੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ **ਦੁਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ।** ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਟ੍ਠਿ ਅਟ੍ਠੀ''ਤਿਆਦਿ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰਮਨਸਿਕਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਮਗ੍ਗਸੋਧਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਕਤਪਰਿਚਯਸ੍ਸ ਸੁਖੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਅਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਸਮਿਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ''ਇਮੰ ਚੇਵਾ''ਤਿ **"ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਚਾ"**ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤੰ ਝਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ । ਸਾਤਿਸਯੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਾਗਮਨਤੋ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਿਨਾ ਮੁਖ੍ਯਾ **ਦੁਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਾਵ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗਾ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ** ''ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ''ਤਿ।

ਪਾਲ਼ਿਯੰ **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕੇ, ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਯਤੋ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੰਯੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੰ ਜੋਤੇਤਿ। ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸੋਤਸਦਿਸਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਸੋਤੰ,** ਤਦੇਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪੁਰਿਮਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਯੰ ਅਸ੍ਸ ਸੋਤਾਗਤਤਾਯ ਸੋਤਸਦਿਸਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਜਾਨਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਏਕਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ , ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ **"ਵਿਞ੍ਞਾਣਸੋਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇ**ਵਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਭਾਗੇਹੀ**ਤਿ ਓਰਭਾਗਪਰਭਾਗੇਹਿ। ਇਧਲੋਕੋ ਹਿਸ੍ਸ ਓਰਭਾਗੋ, ਪਰਲੋਕੋ ਪਰਭਾਗੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨੇਤੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਧਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਮੰ ਨਤ੍ਥਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤਾ, ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਪਨ ਤੰ ''ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

> ''ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੇ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਹਾਰੇ ਅਤ੍ਥਿ ਰਾਗੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਨਨ੍ਦੀ, ਅਤ੍ਥਿ ਤਣ੍ਹਾ, ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਵਿਰੂਲ਼੍ਹੰ। ਯਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਵਿਰੂਲ਼੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਆਯਤਿੰ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੪; ਕਥਾ॰ ੨੯੬; ਮਹਾਨਿ॰ ੭)।

ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮੰ, ਉਪਯੋਗਵਚਨਮੇਤੰ। **ਕਮ੍ਮਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਭਾਵੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਸਹਗਤੰ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤਬ੍ਭਾਵਮੇਵ ਉਪਗਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਇਧਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨਾਮ** ਇਧ ਕਤੂਪਚਿਤਕਮ੍ਮਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ। **ਕਮ੍ਮਭਵੰ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮੰ ਜਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਤਦਭਿਮੁਖੰ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤੰ। ਤੇਨੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ **ਪਰਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨਾਮ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨੇਨ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਰਤੋ ਵਿਪਾਕੰ ਦਾਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੰ ਇਧਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨਾਮ, ਦਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੰ ਪਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤਿਮਤ੍ਤੰ ''ਉਭਯਤੋ ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਞ੍ਚ ਤੇਹਿ ''ਪਰਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਇਧਲੋਕੇਪਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਇਧਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਵਿਨਾ ਪਰਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਕ੍ਖਾਨੰ , ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਞ੍ਚ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਕਞਾਣੰ। **ਕਥਿਤੰ** ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚੇਤਸੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਜੋਤਨਤੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤਿਯਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪੁਰਿਮਾਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮਥਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਚ੍ਚਲਮੇ**ਵ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਅਤ੍ਥਨੁਰਤ੍ਤਤਾਯ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨਾਯ ਪਦੰ ਚਲਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਅਪਰੋ ਨਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ। **ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨੰ ਦੁਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ

ਪਨ ''ਅਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਕਸਿਣਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਦੁਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ। ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਪਨ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਲੋਕਕਸਿਣੇ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੇ ਅਟ੍ਠਿਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਕਸਿਣਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਝਾਨਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ। **ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਤਤਿਯਾ** ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਸ੍ਸ ਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੇਨ ਤਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਰਹਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਞ੍ਹੇਸਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। **"ਪਠਮਮਗ੍ਗੋ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਿਆਰਮ੍ਮਣਪਠਮਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕੋ **ਪਠਮਮਗ੍ਗੋ ਪਠਮਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ।** ਅਟ੍ਠਿਆਰਮ੍ਮਣਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕੋ **ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯਾ** ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਰਚਿਤ੍ਤਞਾਣਸਹਗਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕਾ **ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਾ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ । ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਜਾਨਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪੁਗ੍ਗਲਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੦. ਪੁਗ੍ਗਲਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀਸੂਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇਸੁ। ਗੁਣਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਠਪਨੇਸੁ। **ਲੋਕਵੋਹਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ। ਲੋਕਵੋਹਾਰੋ ਹੇਸ, ਯਦਿਦਂ ''ਸਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿਆਦਿ। ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਵਿਸਤ੍ਤਤਾਯ **ਸਤ੍ਤੋ।** ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਸ੍ਸ ਪੂਰਣਤੋ ਗਲਨਤੋ, ਮਰਣਵਸੇਨ ਪਤਨਤੋ ਚ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ।** ਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਨਯਨਤੋ **ਨਰੋ।** ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪੋਸਨਤੋ **ਪੋਸੋ। ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾਸੁ** ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬਾਸੁ। ''ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਅਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਲੋਕਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕਗਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਹੋਤਿ** ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨਸ੍ਸ।

ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹੀਤਿ ਕਾਰਣੇ, ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਚੇਤਂ ਪੁਥੁਵਚਨਂ, ਆਵੁਤ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਚਾਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ, ਏਤੇਨ ''ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ,** ''ਨਾਮਕਾਯਤੋ, ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਤਿਪਿਟਕਮਹਾਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ,** ''ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਏਕਵਾਰਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਵ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਏਕਵਾਰਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਾਭਯਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ** ਚਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਥੇਰਵਾਦਾਨਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨੇਹਿ ਵਾ ਕਾਯਦ੍ਵਯਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਅਨਾਗਾਮਿਨੋ**ਤਿ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਪਾਲ਼ੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਾਲ਼ਿ। **ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਹਜਾਤਨਾਮਕਾਯੇਨ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ, ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਹੇਤੁ। ਨ ਹਿ ਆਸਵੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦਸ੍ਸਨਕਾਰਣਾ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ''ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਸ੍ਸਨਾਯਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਕਿਰਿਯਾਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਸੇਸਤੋ **ਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ** ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ। **ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨੇਵ,** ਨ ਤਦੇਕਦੇਸਭੂਤਰੂਪਜ੍ਝਾਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਕਦੇਸਾਭਾਵੇਪਿ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ **ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤੋ,** ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰੋ ਕਾਲੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਚੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਫੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਕਾਲਮੇਵ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣੂਪਾਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੋ ਝਾਨਫਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਵਜ੍ਝਾ ਆਸਵਾ। ਯੋ ਹਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਨ ਰੂਪਕਾਯਤੋ, ਨਾਮਕਾਯੇਕਦੇਸਤੋ ਚ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਆਲੋਚਿਤੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਕਾਯੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ। ਨਿਰੋਧਂ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਆਸਵੇਸੁ ਖੇਪਿਤੇਸੁ ਤੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ ਨਿਰੋਧਂ ਯਥਾਲੋਚਿਤਂ ਨਾਮਕਾਯੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਤੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ।

ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੁਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਪਠਮਫਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਏਸੋਪਿ ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ ਵਿਯ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਨ ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ **ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ।** ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਯਾਥਾਵਸਰਸਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਂ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ''ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਣ੍ਹਂ ਪਨ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਇਤੋ ਸਮੁਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ।** ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ **"ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ।** ਅਰਿਯੋ ਪਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਤਂ **"ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ"ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ।** ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਾਨਕ੍ਖਣੇ ਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ**ਤਿ ਤਥਾਗਤੇਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਵਿਦਿਤਾ ਪਾਕਟਾ ਕਤਾ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ। **ਵੋਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੁਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਵੋਚਰਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਚਰਿਤਾ, ਤੇਸੁ ਤੇਨ ਪਞ੍ਞਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਰਾਪਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਏਵਰੂਪੋ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ "ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ"ਤਿ** ਵੁ**ਚ੍ਚਤਿ।**

ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨਵਸੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। **ਨੋ ਚ ਖੋ ਯਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨ ਏਵਂ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ? ਆਗਮਨੀਯਨਾਨਤ੍ਤੇਨ। ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹਿ ਆਗਮਨਮ੍ਹਿ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਦੁਕ੍ਖੇਨ, ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਚ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤੁਂ, ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਤੇਸੁ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਾਰੇਤਿ ਅਵਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮੋ,** ਪਞ੍ਞਾ। **ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪਧਾਨਂ। ਪਞ੍ਞਂ ਵਾਹੇਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਵਾਹੀ,** ਪਞ੍ਞਂ ਸਾਤਿਸਯਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਞਾ ਵਾ ਇਮਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਾਹੇਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਮੁਖਂ ਗਮੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰਿ**ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੭੭੦, ੭੭੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਏਵ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ, ਤਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੭੬) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਧਾਨਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੧. ਪਦਹਨਵਸੇਨਾਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ। **ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਪਧਾਨਾ**ਤਿ **ਵੁਤ੍ਤਾ** ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪਦਹਿਤਬ੍ਬਤੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਤੋ।

ਪਟਿਪਦਾਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੨. ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਸਮਾਧਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਆਗਮਨਕਾਲੇ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਸਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਦਨ੍ਧਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੇਸੁ ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸੇ ਚਿਰਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਠਾਨਂ ਦਨ੍ਧਂ ਸਣਿਕਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਏਸਾ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਟਿਪਦਾਯ ਦੁਕ੍ਖਤ੍ਤਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਦਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਕਾਲੇ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ **ਪਞ੍ਞਾ** ਆਗਮਨਵਸੇਨ ''ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਪਰਿ ਤੀਸੁ ਪਦੇਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰਾਦਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰੇਤਿ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੇ। **ਠਿਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਰਦ੍ਧਂ ਤਂ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਥਾਮਗ੍ਗਂ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। **ਮੁਸਾਵਾਦੂਪਸਞ੍ਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਉਪਸਂਹਿਤਂ। **ਵਿਭੂਤਿ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਸੁਂਭਾਵੋ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਭੂਤਿਕਂ, ਤਦੇਵ **ਵੇਭੂਤਿਯਂ,** ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਭੇਦਕਰਵਾਚਾ**"ਨ੍ਤਿ। ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਾਰਮ੍ਭਤੋ ਜਾਤਾਤਿ **ਸਾਰਮ੍ਭਜਾ।** ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ "**ਤ੍ਵਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਬਹਿਦ੍ਧਾਕਥਾ ਅਮਨਾਪਾ, ਮਨਾਪਾਪਿ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਵਿਘਾਤਾਵਹਤ੍ਤਾ ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਪਕ੍ਖਿਯਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤੁਯ੍ਹ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਪਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ। **ਜਯਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਯਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਭਾਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਮਨ੍ਤਾ"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ,** ਮਨ੍ਤਨਂ ਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। "**ਮਨ੍ਤਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਨਿਪਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਯੁਤ੍ਤਕਥਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪਮੇਵ ਕਥਂ। **ਹਦਯੇ ਨਿਦਹਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਥਵੇਦਾਦਿਪਟਿਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਭਾਵੇਨ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਵਾਚਾ ਅਕਾਲੇ ਭਾਸਿਤਾ ਅਭਾਜਨੇ ਭਾਸਿਤਾ ਵਿਯ ਨ ਅਤ੍ਥਾਵਹਾਤਿ ਆਹ "**ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਲੇਨਾ**"ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸੁਭਾਸਿਤਵਾਚਾ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਬੋਧਾਵਹਾਦਿਤਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਮਹਾਨਿਸਂਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏਵਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੀਲਾਚਾਰੇਤਿ ਸੀਲੇ ਚ ਆਚਾਰੇ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੇ ਚੇਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਸਮਾਚਾਰੇ ਚ। **ਠਿਤੋ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ। ਸਚ੍ਚਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਸਚ੍ਚਕਥੋ**"ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਸਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**"ਤਿ। ''ਨਨੁ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਚ੍ਚਂ ਕਥਿਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਹੇਟ੍ਠਾ ਹਿ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਸਚ੍ਚਂ ਕਥਿਤਂ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਇਧ ਸੀਲਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਤਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਚ੍ਚਂ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਕਥਿਤਂ। ''ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਕਥਾਯ ਆਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰਞ੍ਚੇਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਕਥਨਂ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਚੋਦਨਾਵਸਰੋ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਹਾਰਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ "**ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਾਚਾਸਚ੍ਚਂ ਕਥਿਤਂ** ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਸੁਭਾਸਿਤਵਾਚਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ। **ਅਨ੍ਤਮਸੋ…ਪੇ॰… ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਂ** ''ਏਵਂ ਸੀਲਂ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ''ਏਵਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਲਜ੍ਜਾ''ਤਿਆਦਿ ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ **ਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ** ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਂ।

ਗੁਤ੍ਤਾ ਸਤਿਕਵਾਟੇਨ ਪਿਦਹਿਤਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਛਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੂ**"ਤਿਆਦਿ । ਪਰਿਯੇਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ। ਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸਮਂ। ਸਮਚਾਰਿਤਾ ਹਿ ਕਾਯਵਿਸਮਾਦੀਨਿ ਪਹਾਯ ਕਾਯਸਮਾਦਿਪੂਰਣਂ। **ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ''ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ

ਪਰਿਸੋਧੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਭਾਵਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਸੋਧਨਞ੍ਹਿ ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗੋ, ਨ ਨਿਦ੍ਦਾਵਿਨੋਦਨਮਤ੍ਤਂ। **ਨਿਤ੍ਤਨ੍ਹੀ**ਤਿ ਵਿਗਤਥਿਨਮਿਦ੍ਧੋ। ਸਾ ਪਨ ਨਿਤ੍ਤਨ੍ਹਿਤਾ ਕਾਯਾਲਸਿਯਵਿਗਮਨੇ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਕਾਯਾਲਸਿਯਵਿਰਹਿਤੋ"**ਤਿ। **"ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਤਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਤਂ **"ਕਾਯਿਕਵੀਰਿਯੇਨਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਗਣਵਿਹਾਰੋ ਸਹਵਾਸੋ **ਸਙ੍ਗਣਿਕਾ,** ਸਾ ਪਨ ਕਿਲੇਸੇਹਿਪਿ ਏਵਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਤਂ **"ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਣੇਨ ਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਨ੍ਤਿ। **ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਕਾਰਣਵਸੇਨ **ਏਕਵਿਹਾਰੀ,** ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਕੀਭਾਵਵਸੇਨ। **ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਹਿਤਚਿਤ੍ਤਂ। **ਯਥਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ, ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨ ਵਾ। ਸਮਥਵਸੇਨ **ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ।** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ **ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ।**

ਕਲ੍ਯਾਣਪਟਿਭਾਨੇਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਪਟਿਭਾਨੇ, ਸਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਟਿਭਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਵਚਨਚਾਤੁਰਿਯਸਹਿਤਾਵ ਇਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਆਹ **"ਵਾਕ੍ਕਰਣ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚਾ"**ਤਿ। ''ਪਟਿਭਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਿਤਵਚਨਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਂ ਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਭਾਨਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਯੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੋ।** ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸੀਘਂ ਬ੍ਯਾਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਨੋ ਮੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਨੋ ਮੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੋ।** ਇਧ ਪਨ ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚੋ ਮੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਸੀਲਸਮਾਚਾਰਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁ ਮੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੋ ਨ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਮਨਸਮਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਗਮੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯ। **ਧਾਰਣਸਮਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਾਤਿਸਯਂ ਸਤਿਵੀਰਿਯਸਹਿਤਤਾਯ ਯਥਾਸੁਤਂ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯ। ਮੁਨਨਤੋ ਅਨੁਮਿਨਨਤੋ **ਮੁਤੀਤਿ** ਅਨੁਮਾਨ **ਪਞ੍ਞਾਯ ਨਾਮਂ। ਤੀਹਿ ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ''ਗਤਿਮਾ ਧਿਤਿਮਾ ਮੁਤਿਮਾ''ਤਿ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਇਧਾ**ਤਿ ''ਧਿਤਿਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ। ਵੀਰਿਯਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗੁਣਭੂਤਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। **ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ''ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਝਾਯੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ ਕਥਿਤਾ। ਇਧਾ**ਤਿ ''ਧਿਤਿਮਾ ਮੁਤਿਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਗਣ੍ਹਨਪਞ੍ਞਾ** ਕਥਿਤਾ ਕਰਣਪੁਬ੍ਬਾਪਰਕੋਸਲ੍ਲਪਞ੍ਞਾਦੀਪਨਤੋ। ਕਿਲੇਸਕਾਮੋਪਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੋ ਵਿਯ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਾਦੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਅਗਿਦ੍ਧੋ"**ਤਿ।

ਅਨੁਸਾਸਨਵਿਧਾਦੇਸਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੪. ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭੂਤੇਨ ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਭਾਵਨਾਮਨਸਿਕਾਰੇਨ। **ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ।

੧੫੫. ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣੇਤਿ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਜਾਨਨੇ।

੧੫੬. ਪਰਿਯਾਦਿਯਮਾਨੇਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਦ੍ਧਕ੍ਖਨ੍ਧੇਯੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ** ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਏਕੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤੁਂ। **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ,** ''ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿਂ ਏਵਂਨਾਮੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚ ਆਰੋਹਨੇ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਓਰੋਹਨੇ ਪਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਥਿਰਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੁਦ੍ਧਕ੍ਖਨ੍ਧੇਯੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧਂ। **ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ** ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ ਕੁਣ੍ਠਞਾਣਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਅਵਟ੍ਠਾਨਂ। **ਨਿਯਮੋ**ਤਿ ਵਾਦਨਿਯਮੋ ਪਟਿਨਿਯਤਵਾਦਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ।

੧੫੭. ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਾਯਾਤਿ ''ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਲਨਪਦੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਨਾ ਪਿਣ੍ਡਨਵਸੇਨ ਗਣਨਾਯ। **ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਗਣਨਾਵਸੇਨ ਗਣਨਾ ਕਮਗਣਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਪਣ੍ਣਾਨੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਜਲਾਸਯੇ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਉਦਕਾਲ੍ਹਕਾਨੀ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਗਣੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਏਕਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਣਨਾ। ਕਮਗਣਨਾ ਹਿ

ਅਨੁਰਨੁਰਾ ਵਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਿਕਾ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਗਣਨਾ ਸਵਨਨ੍ਤਰੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਨਸਾਵ ਗਣੇਤਬ੍ਬਤੋ "**ਮਨੋਗਣਨਾ**"ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ "**ਮਨੋਗਣਨਾਯਾ**"ਤਿ। **ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ,** ਨ ਵਿਭਾਗਗਣਨੰ। **ਸਙ੍ਖਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ** ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਭਾਵਤੋ। ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਯਾ ਪੂਰਿਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਤਰਾਸੰ ਪੂਰਣੇਨ ਵਿਨਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪੂਰਣੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ "**ਦਸਨ੍ਨੰ ਪਾਰਮੀਨੰ ਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਏਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਥਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ** ਥੇਰੋ। ਯੰ ਪਨ ਪਾਲਿਯੰ ''ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਆਯੁਨੋ ਵਸ੍ਸਾਦਿਗਣਨਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੰ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਸਯਭਾਵਤੋ।

੧੫੮. **ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਯੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ** ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਿਭਾਗਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਤੀਤਬੁਦ੍ਧਾਪੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵੇਨ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਏਕਸਦਿਸਭਾਵੇਨ ਚ।

੧੫੯. ਆਸਵਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ **ਸਾਸਵਾ।** ਉਪੇਚ੍ਚ ਆਧੀਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਪਾਧੀ,** ਦੋਸਾਰੋਪਨਾਨਿ, ਸਹ ਉਪਾਧੀਹੀਤਿ **ਸਉਪਾਧਿਕਾ।** ਅਨਰਿਯਿਦ੍ਧਿਯਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਦੋਸੇਨ ਏਕਚ੍ਚੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭੰ ਦਦਨ੍ਤਿ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਕੇਵਟ੍ਟਸੁਤ੍ਤੇਨ** ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਨੋ "ਅਰਿਯਾ"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ** ਸਾਸਵਭਾਵਤੋ। ਨਿਦ੍ਦੋਸੇਹਿ ਖੀਣਾਸਵੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ** ਦੋਸੇਹਿ ਸਹ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨੁਪਾਰਮ੍ਭਾ।** ਅਰਿਯਾਨੰ ਇਦ੍ਧੀਤਿ **ਅਰਿਯਿਦ੍ਧੀਤਿ** ਵੁ**ਚ੍ਚਤਿ।**

ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞੀਤਿ ਇਟ੍ਠਸਞ੍ਞੀ ਇਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੇ**ਤਿ ਅਮਨੁਞ੍ਞੇ ਅਨਿਟ੍ਠੇ । **ਧਾਤੁਸਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਾਤੁਯੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞੰ। **ਉਪਸੰਹਰਤੀ**ਤਿ ਉਪਨੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਅਨਿਟ੍ਠਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਵਾ ਫਰਤੀ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤੰ ਹਿਤੇਸਿਤੰ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਫਰਤਿ। **ਧਾਤੁਤੋ ਵਾ ਉਪਸੰਹਰਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਚਿਨ੍ਤਨੇਨ ਧਾਤੁਸੋ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰੰ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੇ ਸਤ੍ਤੇ** ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਕੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਚਿਨ੍ਤਨੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਸਭਾਗਭੂਤੇ ''ਕੇਸਾਦਿ ਅਸੁਚਿਕੋਟ੍ਠਾਸਮੇਵਾ''ਤਿ **ਅਸੁਭਸਞ੍ਞੰ ਫਰਤਿ** ਅਸੁਭਮਨਸਿਕਾਰੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਛਲਾਰਮ੍ਮਣਾਪਾਥੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਕਤਿਭਾਵਾਵਿਜਹਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ''ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਾਯ।

ਤੰ ਦੇਸਨਨ੍ਤਿ ਤੰ ਦ੍ਵੀਸੁ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਸੁ ਦੇਸਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦੇਸਨਾਵਿਧਿੰ। **ਅਸੇਸੰ ਸਕਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੇਸੰ ਨਿਰਵਸੇਸੰ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੰ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਅਸੇਸੰ ਅਭਿਜਾਨਤੋ** ਤਤੋ **ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਨਤ੍ਥਿ।** **ਇਤੋ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਤੋ। **ਅਞ੍ਞੋ** ਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ **ਧਮ੍ਮੋ** ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ** ਵਾ **ਅਯੰ ਨਾਮ ਯੰ ਭਗਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਇਦੰ ਨਤ੍ਥਿ** ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਦ੍ਵੀਸੁ **ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਸੁ** ਅਭਿਜਾਨਨੇ, ਦੇਸਨਾਯਞ੍ਚ **ਭਗਵਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਨਤ੍ਥਿ।** **ਇਮਿਨਾਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯੰ ਤੰ ਭਨ੍ਤੇਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣਦਸ੍ਸਨੰ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਿਭਾਵਨੰ।

ਅਞ੍ਞਥਾਸਤ੍ਥੁਗੁਣਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੦. ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਏਵਾਯੰ ਪਕਾਰੋ ''ਯੰ ਤੰ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਰਦ੍ਧੋਤਿ ਆਹ "**ਅਪਰੇਨਾਪਿ ਆਕਾਰੇਨਾ**"ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਸਦ੍ਦਹਨਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ **ਸਦ੍ਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ,** ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇ ਹਿ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾਬੋਧਿਯੰ ਸਤ੍ਤਾ ਆਸਤ੍ਤਾ ਲਗ੍ਗਾ ਨਿਯਤਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਸੰਹਾਰਿਯਭਾਵਤੋ। ਯਤੋ ਨੇਸੰ ਨ ਕਥਞ੍ਚਿ ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਤੇਨੇਵ ਤੇਸੰ ਕਮ੍ਮਫਲੰ ਸਦ੍ਧਾਯਪਿ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਾਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤਿਸਯਵਚਨਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ, ''ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਤੰ ਭਗਵਤਾ''ਤਿ

ਸਦ੍ਧਨੁਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਨ ਚ ਵਿਸਿਟ੍ਠਵਿਸਯੰ ''ਸਦ੍ਧੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਦੰ, ਤਸ੍ਮਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸਮਧਿਗਮਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਗੁਣਸਮਧਿਗਮਸ੍ਸ ''ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **"ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨਾ"ਤਿਆਦੀਸੁ** ਸਮਾਸਪਦੇਸੁ **"ਵੀਰਿਯੰ ਥਾਮੋ"ਤਿਆਦੀਨਿ** ਅਵਯਵਪਦਾਨਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਕ੍ਕਮਪਦੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਧੋਰਯ੍ਹਪਦੰ। ਨ ਹਿ ਤੰ ਵੀਰਿਯਵੇਵਚਨੰ, ਅਥ ਖੋ ਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤਵਾਚਕੰ। ਧੁਰਾਯ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਹਿ **ਧੋਰਯ੍ਹੋ।** ਤੇਨਾਹ ''ਤੰ ਧੁਰੰ ਵਹਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਮਹਾਪੁਰਿਸੇਨਾ''ਤਿ। **ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਿਥਿਲਵੀਰਿਯੇਨ। **ਥਿਰਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਵੀਰਿਯੇਨ। **ਅਸਮਧੁਰੇਹੀ**ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਧੁਰੇਹਿ। ਪਰੇਸੰ ਅਸਯ੍ਹਸਹਨਾ ਹਿ ਲੋਕਨਾਥਾ। **ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ** ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਭੇਦੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਗੁਣਜਾਤੰ। ਪਾਰਮਿਤਾ, ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਇਦੰ ਤਯੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਮਾਨਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਅਤੀਤਾਨਾਗਤ...ਪੇ॰... ਊਨੇ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ।

ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਨ੍ਤਿ ਕਾਮਸੁਖੇ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨੰ। **ਕੋ ਜਾਨਾਤਿ ਪਰਲੋਕੰ** ''ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ''ਕੋ ਏਕਵਿਸਯੋਯੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਗੋਚਰੋ''ਤਿ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੁਖੋ**ਤਿ ਇਟ੍ਠੋ ਸੁਖਾਵਹੋ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਤਰੁਣਿਯਾ। **ਮੁਦੁਕਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਖੁਮਾਲਾਯ। **ਲੋਮਸਾਯਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਮੁਦੁਲੋਮਵਤਿਯਾ। **ਮੋਲ੍ਹਿਬਨ੍ਧਾਹੀ**ਤਿ ਮੋਲ੍ਹਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਕੇਸਾਹਿ। **ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਰਿਚਾਰਿਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਤੋ ਚਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਲਾਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕਿਲਿਟ੍ਠੰ। **ਗਾਮਵਾਸੀਨੰ** ਬਾਲਾਨੰ **ਧਮ੍ਮੰ।** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮਿਦਨ੍ਤਿ **ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕੰ।** ਯਥਾ ਪਨ ਤੰ ''ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਲਭਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਨਰਿਯੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਅਨਰਿਯੰ।** ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤ੍ਥੋ ਅਰਿਯਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਨਰਿਯਨ੍ਤਿ ਨ ਨਿਦ੍ਦੋਸ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਨਤ੍ਥਸੰਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦਿਵਿਵਿਧਵਿਪੁਲਾਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੰ। **ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ ਖੇਦਨਸ੍ਸ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨੰ। ਦੁਕ੍ਖੰ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਦੁਕ੍ਖੰ।** ਦੁਕ੍ਖਮਨੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਮੰ।**

ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਨ੍ਤਿ **ਅਭਿਚੇਤੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਭਿਚੇਤਸਿ ਜਾਤਾਨੀਤਿ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ, ਅਭਿਚੇਤੋਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਵਾ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ, **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਵਿਹਾਰਭੂਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਰੂਪਾਵਚਰਜ਼ਾਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਝਾਯਿਨੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖੰ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ। **ਕਥਿਤਾ** ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰੋ''ਤਿ ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਪਾਕਸੁਖੁਮਸਞ੍ਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। **ਸਹ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ਼ਾਨੰ** ਕਥਿਤੰ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ ਚੁਨ੍ਦ ਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਾ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੪) **ਚਤੁਤ੍ਥਜ਼ਾਨਿਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ਼ਾਨਿਕਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਭਾਵੇਨ ਕਥਿਤਾ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਰੂਪਾਵਚਰਾਨਿ **"ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਜ਼ਾਨਾਨੀ"**ਤਿ **ਕਥਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ**ਤਿ ਨਿਕਾਮੇਨ ਲਾਭੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਲਾਭੀ। ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾਕਾਮਲਾਭੀ"**ਤਿ। **ਅਦੁਕ੍ਖਲਾਭੀ**ਤਿ ਸੁਖੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ। **ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ**ਤਿ ਅਕਸਿਰਾਨੰ ਵਿਪੁਲਾਨੰ ਲਾਭੀ, ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਲਾਭੀਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਤਥਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਪਾਰਿਬਨ੍ਧਕੇ ਪਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਤਥਾ ਚ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਰਿਬਨ੍ਧਕੇ ਚ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ , ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਨਾਲਿਕਯਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁੰ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਾਰਿਬਨ੍ਧਕਤ੍ਤਾ ਵਸਿਭਾਵਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਅਨੁਯੋਗਦਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੧. ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਾਤਿ ਇਮਾਯ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਇਮਂ ਲੋਕਧਾਤੁਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਯ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਾ। ਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਹਿ ਤਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਤਕਾਯ ਏਵ ਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤਭਾਵੋ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਪਰਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਤਤ੍ਤਕਂ ਏਵ ਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤਂ। ''ਤਨ੍ਨਿਵਾਸੀਨਂਯੇਵ ਚ ਦੇਵਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਕਮ੍ਪਨਦੇਵਤ੍ਤੂਪਸਙ੍ਕਮਨਾਦਿਨਾ ਜਾਤਚਕ੍ਕਵਾਲੇਨ ਸਮਾਨਯੋਗਕ੍ਖਮਟ੍ਠਾਨਂ **ਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤਂ।** ਸਰਸੇਨੇਵ ਆਣਾਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨਂ **ਆਣਾਖੇਤ੍ਤਂ।** ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤਂ ਠਾਨਂ **ਵਿਸਯਖੇਤ੍ਤਂ। ਓਕ੍ਕਮਨਾਦੀਨਂ** ਛਨ੍ਨਮੇਵ ਗਹਣਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਾਦਿਕਾਲੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪਕਮ੍ਪਨਲਬ੍ਭਨਤੋ। **ਆਣਾਖੇਤ੍ਤਂ ਨਾਮ,** ਯਂ ਏਕਚ੍ਚਂ ਸਂਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਿਵਟ੍ਟਤਿ ਚ। **ਆਣਾ ਵਤ੍ਤਤਿ** ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਿਦੇਵਤਾਨਂ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਕੇਵਲਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੇਨੇਵ, ਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ। ''ਯਾਵਤਾ ਪਨ ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੧) ਵਚਨਤੋ ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਆਣਾ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੇਵ।

ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ''ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫; ੨.੩੪੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਕਥਾ॰ ੪੦੫) ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਠਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸੁਤ੍ਤੇ ''ਕਿਂ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਤ੍ਥੇਤਰਹਿ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਮਸਮੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬੧) ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਨੋਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬੧) ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਦ੍ਵੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੭; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫੭; ਮਿ॰ ਪ॰ ੫.੧.੧) ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਭੂਤਂ ਇਮਂ ਲੋਕਧਾਤੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਕਤੋਤਿ ਸਹ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਪਨ ਕਾਲੋ ਕਥਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਤਿ? ਚਰਿਮਭਵੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਥ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਲੋਮਕ੍ਕਮੇਨ ਵਦਤਿ। **ਖੇਤ੍ਤਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਕਤੋ**ਵ ਹੋਤਿ ''ਇਦਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਕੇਨ ਪਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਕਤੋ? ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਚਰਿਮਭਵੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ।

ਤਿਪਿਟਕਅਨ੍ਤਰਧਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

''ਨ ਨਿਵਾਰਿਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤੀਣਿ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਰਧਾਨੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਓਸਕ੍ਕਿਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਾਵਸਰਾ ਹੋਤਿ। **ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਾਵਹਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ।

''ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਯਿਦਂ ਹੀਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹਿ ਠਿਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਮਾਤਿਕਾਯ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯਾਤਿ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯, ੪੪; ਪਾਚਿ॰ ੪੫) ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਾਲ਼ਿਮਾਤਿਕਾਯ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ। ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮੇਸੁ ਚ **ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।** ਯਥਾ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਧਰਨ੍ਤੇ ਏਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਏਵ ਤਦੁਭਯੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਤਦੁਭਯਾਭਾਵੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਯਿਦਂ ਤਯਂ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਠਿਤਿਹੇਤੂਤਿ ਆਹ **"ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸੁ ਠਿਤਾਸੁ ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਧੀਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਧੀਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ, ਤਂ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧਾਸੁ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਸੁ ਚ ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਓਸਕ੍ਕਿਤਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕਪਟਿਵੇਧਸੀਲਭੇਦਦ੍ਵਯਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਨਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਕਪਟਿਵੇਧਤੋ ਪਰਂ ਪਟਿਵੇਧਸਾਸਨਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਕਸੀਲਭੇਦਤੋ ਪਰਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਸਨਂ ਵਿਨਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਾਸਨਅਨ੍ਤਰਹਿਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਤੇਨ ਕਾਮਂ ‘‘ਸਾਸਨਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁੰ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕਾਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਸਾ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ ਪਟਿਵੇਧੋ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਸਾਸਨੋਸਕ੍ਕਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਯਿਦਂ ਸਾਸਨੋਸਕ੍ਕਨਂ ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਤੀਣਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੁੰ। **ਧਾਤੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਨਾਦਿ** ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਾਤਿ ਰਸ੍ਮਿਯੋ। **ਕਾਰੁਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਨਕਾਰੁਞ੍ਞਂ। ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ, ਦੀਪਨ੍ਤਰੇਸੁ, ਦੇਵਨਾਗਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਸੁ ਚ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਨਂ, ਰਸ੍ਮਿਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਉਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਕਜਾਲਿਭਾਵੋ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਅਚ੍ਛਰਿਯਤ੍ਤਾਭਾਵਦੋਸਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਿਯ ਏਕਸਦਿਸਾਤਿ ਤੇਸਂ ਦੇਸਨਾਪਿ ਏਕਰਸਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਦੇਸਨਾਯ ਚ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ”**ਤਿ, ਏਤੇਨ ਚ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਤ੍ਤਮੇਵ ਸਾਧੇਤਿ। **“ਵਿਵਾਦਭਾਵਤੋ”**ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਿਵਾਦਾਭਾਵਤ੍ਥਂ ਦ੍ਵੇ ਏਕਤੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਮਿਲਿਨ੍ਦਪਞ੍ਹੇ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੫.੧.੧)। **ਏਕੁਦ੍ਦੇਸੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਏਕਵਿਧੋ ਅਭਿਨ੍ਨੋ ਉਦ੍ਦੇਸੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਏਕਂ ਏਵ ਬੁਦ੍ਧਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਏਕਬੁਦ੍ਧਧਾਰਣੀ,** ਏਤੇਨ ਏਵਂਸਭਾਵਾ ਏਤੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ, ਯੇਨ ਦੁਤਿਯਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਅਯਂ ਲੋਕਧਾਤੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਨਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਭਾਵਵਿਸੇਸੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਵਾਰੇਤੁਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਅਧਾਰਣਂ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **“ਚਲੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਚਲੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। **ਕਮ੍ਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਵੇਧੇਯ੍ਯ। **ਨਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਕਪਸ੍ਸੇਨ ਨਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਓਣਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਓਸੀਦੇਯ੍ਯ। **ਵਿਨਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਧਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਨਮੇਯ੍ਯ। **ਵਿਕਿਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਾਤੇਨ ਭੁਸਮੁਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰੇਯ੍ਯ। **ਵਿਧਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। **ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਥਾਭੂਤਾ ਚ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ **“ਨ ਠਾਨਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯਥਾ ਮਹਾਰਾਜਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮੁਪਾਦਿਕਾ**ਤਿ ਸਮਂ ਉਦ੍ਧਂ ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਮੁਪਾਦਿਕਾ, ਉਦਕਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਸਮਂਗਾਮਿਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨੇਨ। **ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਆਰੋਹੇਨ। **ਕਿਸਥੂਲੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਸਥੂਲਭਾਵੇਨ, ਪਰਿਣਾਹੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਰੀਰਭਾਰਂ।

ਛਾਦੇਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਰੋਚੇਨ੍ਤਂ ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਂ। **ਤਨ੍ਦੀਕਤੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਤਨ੍ਦੀਭੂਤੋ। **ਅਨੋਣਮਿਤਦਣ੍ਡਜਾਤੋ**ਤਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਭੋਜਨੇਨ ਓਣਮਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਨੋਣਮਿਤਦਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਜਾਤੋ। **ਸਕਿਂ ਭੁਤ੍ਤੋ**ਵਾਤਿ ਏਕਂ ਵਡ੍ਢਿਤਕਂ ਭੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੋਵ **ਮਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ। **ਅਤਿਧਮ੍ਮਭਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਨਾਮ ਪਥਵੀ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਸਕਿਂ ਤੇਨੇਵ ਚਲਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਪੁਨ ਥੇਰੋ ਰਤਨਂ ਨਾਮ ਲੋਕੇ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਨ੍ਤਂ, ਅਭਿਮਤਞ੍ਚ ਲੋਕੇਨ; ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਰੁਸਭਾਵਤਾਯ ਸਕਟਭਙ੍ਗਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਅਤਿਭਾਰਭੂਤਂ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਹਿਤਸੁਖਵਿਸੇਸੇਹਿ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ, ਅਭਿਮਤੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਭਾਵੇਨ ਗਰੁਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਅਤਿਭਾਰਭੂਤੋ ਪਥਵਿਚਲਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਇਧ ਮਹਾਰਾਜ ਦ੍ਵੇ ਸਕਟਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਏਤੇਨੇਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਓਕ੍ਕਮਨਾਦਿਕਾਲੇ ਪਥਵਿਕਮ੍ਪਨਕਾਰਣਂ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਕਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਾ, **ਏਕਸ੍ਸ** ਵਾ ਸਕਟਸ੍ਸ **ਰਤਨਂ** ਤਸ੍ਮਾ **ਸਕਟਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਓਸਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਂ, ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਗ੍ਗੋਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਹਿ ਅਗ੍ਗੋ।

ਸਭਾਵਪਕਤਿਕਾਤਿ ਸਭਾਵਭੂਤਾ ਅਕਿਤ੍ਤਿਮਾ ਪਕਤਿਕਾ। **ਕਾਰਣਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਾਨਂ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ, ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਾਰਮਿਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਥਵਿ**ਆਦੀਨਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਮਹਨ੍ਤਾ ਚ **ਸਕ੍ਕ**ਭਾਵਾਦਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਏਕੇਕਾਵ, ਏਵਂ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ** ਮਹਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਏਕੋ ਏਵ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋ? ਬੁਦ੍ਧਭੂਮਿ, ਯਾਵਤਕਂ ਵਾ ਞੇਯਜਮੇਵਂ ''ਆਕਾਸੋ ਵਿਯ ਅਨਨ੍ਤਵਿਸਯੋ ਭਗਵਾ ਏਕੋ ਏਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲੋਕਧਾਤੁਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਅਪਰਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

''ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਜਾਕਰਣਂ ਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਥਤਾਯ ਸਤ੍ਥੁਰਿ ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾਵਹਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਪਟਿਪਦਾ"**ਨ੍ਤਿ। ਵਾਦਸ੍ਸ ਅਨੁਪਤਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ **ਵਾਦਾਨੁਪਾਤੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਵਾਦੋਯੇ**ਵਾ"ਤਿ।

ਅਚ੍ਛਰਿਯਅਬ੍ਭੁਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. **ਉਦਾਯੀ**ਤਿ ਨਾਮਂ, ਮਹਾਸਰੀਰਤਾਯ ਪਨ ਥੇਰੋ **ਮਹਾਉਦਾਯੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ, ਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਿਨਯੇ ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸ ਦਸਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। **ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਿਕਾਦਿਭੇਦਤੋ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਾ। ਪੀਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਪਣੀਤਰੂਪੇਹਿ ਅਤਿਬਜਾਪਿਤਦੇਹੋ **"ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪੀਤਿਯਾ ਫੁਟਸਰੀਰੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਤੋ ਏਵਸ੍ਸਾ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਫਰਣਲਕ੍ਖਣਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੧; ੫.੧੫੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੭੧) ਵਿਯ ਇਧ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਤਾ"**ਤਿ। **ਤੀਹਾਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾਲਾਭਯਥਾਬਲਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ।

ਨ ਨ ਕਥੇਤਿ ਕਥੇਤਿਯੇਵ। **ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਹੇਤੁਭੂਤਂ ਪਯੁਤ੍ਤਕਥਂ **ਨ ਕਥੇਤਿ। ਵੇਨੇਯਜਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ। **ਕਥੇਤਿ** ''ਏਵਮਯਂ ਵਿਨਯਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ''ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ ਸਬ੍ਬਵਿਦੂਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫; ੨.੩੪੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਕਥਾ॰ ੪੦੫; ਧ॰ ਪ॰ ੩੫੩) **ਗਾਥਾਪਿ** ''ਦਸਬਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧, ੨੨) **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਪਿ।**

੧੬੩. **ਅਭਿਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਣ੍ਹਂ। **ਨਿਗ੍ਗਾਥਕਤ੍ਤਾ**, ਪੁਚ੍ਛਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਚ "**ਵੇਯਜਾਕਰਣ"ਨ੍ਤਿ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਂ ਏਵਾਤਿ।

ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੬. ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਗਣ੍ਠਨਾਟਪੁਤ੍ਤਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਲਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਰਵੇਧੰ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਨ ਵਿਜ੍ਝਨਵਿਧਿੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ **ਵੇਧਞ੍ਞਾ।** ਤੇਨਾਹ "**ਧਨੁਮ੍ਹਿ ਕਤਸਿਕ੍ਖਾ**"ਤਿ। **ਸਿਪ੍ਪੰ ਉਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯਾਤਿ** ਧਨੁਸਿਪ੍ਪਾਦਿਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ। ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਸਰਪਾਤਯੋਗਜਤਾਵਸੇਨ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਦੀਘਪਾਸਾਦੋ।**

ਸਮ੍ਪਤਿ ਕਾਲੰ ਕਤੋਤਿ ਅਚਿਰਕਾਲੰ ਕਤੋ। **ਦ੍ਵੇਧਿਕਜਾਤਾ**ਤਿ ਜਾਤਦ੍ਵੇਧਿਕਾ ਸਞ੍ਜਾਤਭੇਦਾ। **ਦ੍ਵੇਜ੍ਝਜਾਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਭਣ੍ਡਨੰ,** ਵਿਰੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੰ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਭਣ੍ਡਨੰ। ''ਇਦੰ ਨਹਾਨਾਦਿ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁੰ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਵਿਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਵਚਨੰ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੰ। **ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ** ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ। **ਸਹਿਤੰ ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਵਚਨੰ ਸਹਿਤੰ ਸਿਲਿਟ੍ਠੰ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤੰ ਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਧਿਚਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਿਣ੍ਣੰ। **ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਰਾਵਤ੍ਤਿਤੰ, ਪਰਾਵਤ੍ਤੰ ਦੂਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਚਿਰਕਾਲਵਸੇਨ ਪਗੁਣੰ, ਤੰ ਮਮ ਵਾਦੰ ਆਗਮ੍ਮ ਨਿਵਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਵਿਚਰ** ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਚੇ ਸਕ੍ਕੋਸਿ,** ਇਦਾਨਿਯੇਵ ਮਯਾ ਵੇਠਿਤੰ ਦੋਸੰ ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਹਿ। **ਮਰਣਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਘਾਤਨਵਸੇਨ ਮਰਣਮੇਵ। ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮੇਤਿ **ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਿਯਾ,** ਤੇ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੂ**"ਤਿ। ਪੁਰਿਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਨੰ **ਪਟਿਵਾਨੰ,** ਤੰ ਰੂਪੰ ਸਭਾਵੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਟਿਵਾਨਰੂਪਾ।** ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਵਤ੍ਤਨਸਭਾਵਾ**"ਤਿ। **ਕਥਨੰ** ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਨੰ। **ਪਵੇਦਨੰ** ਹੇਤੁਦਾਹਰਣਾਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਨੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੁਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇਤਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤੇ**"ਤਿ। ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਨੁਪਸਮਸੰਵਤ੍ਤਨੰ,** ਤਦੇਵ **ਅਨੁਪਸਮਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ,** ਤਸ੍ਮਿੰ। ਸਮੁਸ੍ਸਿਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਹੇਤੁਭਾਵਤੋ **ਥੂਪੰ,** ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਆਹ "**ਭਿਨ੍ਨਥੂਪੇਤਿ ਭਿਨ੍ਨਪਤਿਟ੍ਠੇ**"ਤਿ, **ਥੂਪੋ**ਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਟ੍ਠੇਨ, ਸੋ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਸਮਯੇ। ਕੇਹਿਚਿ ਅਭਿਨ੍ਨਸਮ੍ਮਤੋਪਿ ਭਿਨ੍ਨੋ ਵਿਨਟ੍ਠੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਸੋ **ਭਿਨ੍ਨਥੂਪੋ,** ਸੋ ਏਵ ਨਿਯ੍ਯਾਨਭਾਵੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮਾਨੰ **ਪਟਿਸਰਣੰ,** ਤਮੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਸਰਣੇ** , ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਿਨ੍ਨਥੂਪੇ ਅਪ੍ਪਟਿਸਰਣੇਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਆਚਰਿਯਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਭੂਤੰ। **ਨਾਨਾਨੀਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਕਾਰੇਨ।

੧੬੫. **ਤਥੇਵ ਸਮੁਦਾਚਰਿੰਸੁ** ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯਾ। **ਸਾਮਾਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਾਕਧਞ੍ਞਾਨੰ।

''ਯੇਨਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ**ਤਿ ਭੂਤਕਥਨਮੇਤੰ, ਨ ਵਿਸੇਸਨੰ। ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ।

ਧਮ੍ਮਰਤਨਪੂਜਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਅਦਾਸੀਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ।

ਕਥਾਯ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਭਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਕਾਰਣੰ। **ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਪਙ੍ਕਤੋ ਉਦ੍ਧਰਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਨ੍ਧਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਧਮਨ੍ਤੋ। ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਪਹਾਰੇਯੇਵ ਤਯੋ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਕਤ੍ਵਾ **ਦਿਵਾ ਨਵਵਾਰੇ ਰਤ੍ਤਿੰ ਨਵਵਾਰੇ। ਉਪਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ, ਪਞ੍ਹਾਪੁਚ੍ਛਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾਪਿ ਗਚ੍ਛਤੇਵ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚ

ਦਿਵਸਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਗਚ੍ਛਤਿ। ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣਭਾਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾ **ਪਞ੍ਞੁਦ੍ਧਾਰੋ,** ਤਂ **ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ, ਸਤ੍ਥੁ ਚ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਂ ਅਕਿਲਾਸੁਭਾਵਤੋ।

ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤਧਮ੍ਮਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. **ਆਰੋਚਿਤੇਪਿ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ। **ਸਾਮਿਕੋ** ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੋਵ ਤਸ੍ਸਾ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਜਾਨਾਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਂ। ਚੁਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਹਿ ਆਨੀਤਂ ਕਥਾਪਾਭਤਂ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਏਵ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **"ਏਵ"**ਨ੍ਤਿ ਦੁਰਕ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਸਾਵਕਾਨਂ ਦ੍ਵੇਧਿਕਾਦਿਭਾਵੇਨ ਵਿਹਰਣਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਞ੍ਚੇਤਂ।

ਯਸ੍ਮਾ …ਪੇ॰… ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਚ ਨੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭੂਤਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਯਸ੍ਮਾ…ਪੇ॰… ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ** ਦੋਸੇਸੁ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਸੁ ਗੁਣੇਸੁ ਆਨਿਸਂਸਸ੍ਸ ਵਿਭੂਤਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਪਸਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ। ਆਮੇਡਿਤਲੋਪੇਨ ਚਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮ ਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵੋਕ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਆਦਯੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਧਮ੍ਮਂ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਾਦਯੋ । **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾ ਅਸਾਮੀਚਿਪਟਿਪਦਾਦਯੋ ਚ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਵਿਚਾਰਣਪਞ੍ਞਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵੋ, ਦੋਸੇਸੁ ਅਨਭਿਨਿਵੇਸਿਤਾ, ਅਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸਿਤਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਤਥਾ ਏਵ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੇਹਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਕਾਮਂ ਤਿਰੋਕ੍ਖਤਾ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਥਾ ''ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੂ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰੋ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਿਤੋ, ਤਥਾ ''ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਪੀਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਾਦਪਿਤਤ੍ਤਾ** ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਦਾਯ **ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ।**

੧੬੭. ਞਾਯਤਿ ਮੁਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਞਾਯੋ,** ਤੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮੋ, ਤਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ **ਞਾਯਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ,** ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਮੁਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੇ ਕਾਰਣਸਮ੍ਮਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਕਾਰਣਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ"**ਤਿ। **ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਾਧੇਸ੍ਸਤਿ, ਸਿਦ੍ਧਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿ, ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ। **ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ** ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੮. **ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੭੦. ਇਧ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤਿਕਅਪਸ੍ਸਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤਾ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਤਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾਤਿ **"ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਸਂਕਿਲੇਸਭਾਗਿਯਭਾਵੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਾਯ ਵੋਦਾਨਭਾਗਿਯਭਾਵੇਨ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਅਬੋਧਿਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਵੇਦਿਤਤ੍ਥਾ, ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਚਤੁਤ੍ਥਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਂ ਅਪਾਪਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਂ ''ਸਾਵਕਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਅਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ, ਅਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਹਪਦੇਹਿ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਾਸਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਪਦੇਹਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਂ ਕਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਕਤਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਙ੍ਗਹਪਦਕਤਂ,** ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਨ ਚ ਸਙ੍ਗਹਪਦਕਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਰਾਗਾਦਿਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਂ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਪਟਿਹਰਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਾਪਨਂ **ਪਟਿਹਾਰੋ,** ਸੋ ਏਵ ਆ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਇ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਪਟਿਹਿਰੋ,** ਪਟਿਹਿਰੋ ਏਵ **ਪਾਟਿਹਿਰੋ,** ਸਹ ਪਾਟਿਹਿਰੇਨਾਤਿ **ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਿਰਂ,** ਤਥਾ ਸੁਪ੍ਪਵੇਦਿਤਤਾਯ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਿਰਂ ਕਤਨ੍ਤਿ **ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਿਰਕਤਂ।** ਤਾਦਿਸਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਂ, ਨਿਯ੍ਯਾਨਪ੍ਪਯੋਜਨਞ੍ਚ

ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨਿਯਜਾਨਿਕ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦੇਵਲੋਕਤੋ**ਤਿ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰੂਪੀਦੇਵਨਿਕਾਯਤੋ ਪਭੁਤਿ। **ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕਾਸਿਤਂ। **ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਵਾ ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ, ਤਾਵ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਭਿਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ **ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤਂ।** ਅਨੁਤਾਪਾਯ ਹੋਤੀਤਿ **ਅਨੁਤਪ੍ਪੋ,** ਸੋ ਪਨ ਅਨੁਤਾਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਨੁਤਾਪਕਰੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

੧੭੨. **ਥਿਰੋ**ਤਿ ਠਿਤਧਮ੍ਮੋ ਕੇਨਚਿ ਅਸਂਹਾਰਿਯੋ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਥੇਰਕਾਰਕਾ ਧਮ੍ਮਾ।

੧੭੩. **ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੋਗੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਤ੍ਤਾ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚ ਅਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।

੧੭੪. ਉਪਾਸਕਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਨਾਮ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਤਾਦਿਸਾ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ "**ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਵਸਮਾਨਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ**" ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੭੬. **ਸਬ੍ਬਕਾਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਉਪਗਤਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ, ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਵਾ। **ਇਮਮੇਵ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਮੇਵ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮਂ।

ਉਦਕੇਨ ਪਦੇਸਵ੍ਵੁਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵ੍ਵਾਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਅਨਿਯਜਾਨਿਕੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਪਹੇਲ਼ਿਕਸਦਿਸਂ ਵਚਨਂ, ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੁਤਾਯ ਨਿਯਜਾਨਿਕੇ ਅਤ੍ਥੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਉਦਕੋ ਸੁਦ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸੋ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਸਙ੍ਗਾਯਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੭. **ਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਸਮਾਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਨਂ ਗਤਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਠਾਨਨ੍ਤਰਤੋ ਪਕ੍ਕੋਸਨੇਨ ਸਮਾਗਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਮਾਗਮ੍ਮ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਙ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਨ੍ਤਰੇ ਆਗਤਅਤ੍ਥੇਨ ਸਹ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਮਤ੍ਥਂ। **ਬਜਵ੍ਜਨੇਨ ਬਜਵ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਮਾਨੇਨ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਸਮਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ, ਓਪਮ੍ਮਂ ਵਾ ਆਨੇਨ੍ਤੇਹਿ। **ਸਙ੍ਗਾਯਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਗਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਨ ਸਙ੍ਗਾਯਨਂ ਵਾਚਨਾਮਗ੍ਗੋਤਿ ਆਹ "**ਵਾਚੇਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ।

੧੭੮. **ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਾਸਿਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਾਸਿਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਚੇਵ ਬਜਵ੍ਜਨੇ ਚ। ਅਤ੍ਥਮਿਚ੍ਛਾਗਹਣਰੋਪਨਾਨਿ ਯਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਰਮ੍ਮਣਂ "ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ"ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ,** ਨ ਸਤਿਯੇਵ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ। **"ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨੀ"ਤਿ ਬਜਵ੍ਜਨਂ ਰੋਪੇਤਿ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ, ਨ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ। **ਉਪਪਨ੍ਨਤਰਾਨੀ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਤਰਾਨਿ। **ਅਲ੍ਲੀਨਤਰਾਨੀ**ਤਿ ਸਿਲਿਟ੍ਠਤਰਾਨਿ। **ਯਾ ਚੇਵਾ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੇਨ ਵਾ। ਪੁਨ **ਯਾ ਚੇਵਾ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨੇਵ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਨੇਵ ਉਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨ ਉਕ੍ਕਂਸੇਤਬ੍ਬੋ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਨ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨ ਸਨ੍ਤੁਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋ ਵਿਵਾਦਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ। **ਧਾਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਧਾਰਣਤ੍ਥਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ।

੧੮੧. **ਅਤ੍ਥੇਨ ਉਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਉਪੇਤਂ ਤਂ ''ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ। ਤਥਾਰੂਪੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਬੁਜ੍ਝਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਵ੍ਵਾਤਾਰਾ**"ਨ੍ਤਿ। **ਏਵਮੇਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸਂਸਥਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਧਮ੍ਮਭਾਣਕਂ ਅਮੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ''ਏਵਂ ਲਾਭਾ ਨੋ ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿਆਕਾਰੇਨ ਪਸਂਸਥ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਪਸਂਸਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏਸੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਕਿਚ੍ਚਕਰਣਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਚਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਵਟ੍ਠਿਤਭਾਵਤੋ "**ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਏਸਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਲਾਭਾ ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਯਗਰੁਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨੇ ਠਪੇਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਵ੍ਵਾਤਕਾਰਣਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੨. **ਤਤੋਪਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਸੰਸਨਵਸੇਨ ''ਇਧ ਪਨ ਚੁਨ੍ਦ ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬੭, ੧੬੯) ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਾਯ ਉਪਰਿ ''ਇਧ ਚੁਨ੍ਦ ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਲੋਕੇ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੦, ੧੭੧) ਦੇਸਨਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ। ਤਤੋਪਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੰ ਸਵਿਸੇਸੰ ਦੇਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ **''ਪਚ੍ਚਯਹੇਤੂ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਚ੍ਚਯਹੇਤੂ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸੰਵਤ੍ਤਨਹੇਤੁ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ ਆਸਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਪਰਿਯੇਸਨਹੇਤੁ ਚੇਵ ਪਰਿਭੋਗਹੇਤੁ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ ਕਾਮਾਸਵਾਦਯੋ। ਤੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵੰ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਤੰ ਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੮) ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰੰ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਉਪਦਿਸਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **ਪਟਿਘਾਤਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ** ਨਾਮ। ''ਯੋ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਮਿਚ੍ਛਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਨੇਵ ਉਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਾਧੁਕੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਸਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਭਣ੍ਡਨਹੇਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਨੰ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਪਟਿਘਾਤਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਨਾਮ। **ਯਥਾ ਤੇ ਨ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਆਸਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ ਯਥਾ ਨ ਓਤਰਨ੍ਤਿ। **ਮੂਲਘਾਤੇਨ ਪਟਿਹਨਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਮੂਲਘਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਮੂਲਘਾਤਵਸੇਨ ਪਜਹਨਾਯ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰੰ। **ਯਥਾ ਚੀਵਰੰ** ਇਦਮਤ੍ਥਿਕਤਮੇਵ ਉਪਾਦਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, **ਏਵੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਯੋਪਿ।**

ਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੩. **ਸੁਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਸੁਖੰ। **ਪੀਣਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਾਤੰ ਸੁਹਿਤੰ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਥੂਲਸਰੀਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **''ਥੂਲੰ ਕਰੋਤੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੮੬. **ਨਠਿਤਸਭਾਵਾ**ਤਿ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵਾ, ਏਵਰੂਪਾਯ ਕਥਾਯ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਸਭਾਵੋਪਿ ਤੇਸੰ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਜਿਵ੍ਹਾ ਨੇ ਅਤ੍ਥੀ''**ਤਿਆਦਿ। ਕਾਮੰ ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਜਾਨਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਉਪਾਦਾਯ **''ਜਾਨਤਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਹਤ੍ਥਾਮਲਕੰ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਉਪਾਦਾਯ **''ਪਸ੍ਸਤਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨੇਮੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਥਮ੍ਭਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **''ਗਮ੍ਭੀਰਭੂਮਿੰ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋ''**ਤਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਖਾਤੋ**ਤਿ ਭੂਮਿੰ ਨਿਖਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਠਪਿਤੋ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਣਾਸਵੇ। **ਅਨਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਅਚਲੋ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀ,** ਯਸ੍ਮਾ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਸੇਤੁਘਾਤੋ ਖੀਣਾਸਵਾਨੰ। **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤੇਸੁ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਤਾਵ ਨਵਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਖੀਣਾਸਵਾ ਵਿਯ ਅਭਬ੍ਬਾ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਪਨ ''ਤਤਿਯਪਞ੍ਚਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਭਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਇਤਰੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਭਬ੍ਬਾਵ।

ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. **ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨਾ**ਤਿ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇਨ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਪਨ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ''ਅਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਨਵ ਠਾਨਾਨਿ ਅਜ੍ਝਾਚਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ **ਆਗਤੋ** ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਵਾ ਅਭਬ੍ਬਤਾਯ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਥੰ ਭਿਕ੍ਖੁਗਹਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **''ਭਿਨ੍ਨਦੋਸਤ੍ਤਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤੰ, ਤਯਿਦੰ ਸੁਵਿਪੁਲਨ੍ਤਿ ਆਹ **''ਮਹਨ੍ਤ''**ਨ੍ਤਿ। ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਪੁਲਤਾਯ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਪੁਲਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਏਤੇਨ ''ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਮ੍ਪਿ ਞੇਯ੍ਯੰ ਸਤ੍ਥੁ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਞਾਣਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕੰ ਞੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੬੯, ੧੫੬; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੮੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫) **ਅਨਾਗਤੇ ਅਪਞ੍ਞਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਵਿਸਯੇ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਪਞ੍ਞਾਪਨੰ। ''ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਯ-ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤੰ, ਨਨੁ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇਵ

ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਕਪ੍ਪਮਾਣਭਾਵਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, **"ਅਕ੍ਖ"**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਚਕ੍ਖਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਅਕ੍ਖਂ ਪਤਿ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ **"ਪਚ੍ਚਕ੍ਖ"**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹਮੇਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਅਵੋਚ, ਨ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਦਨ੍ਤਿ –

> ''ਆਵਿਭੂਤਂ ਪਕਾਸਨਂ, ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਚੇਤਸਂ।
> ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਵਿਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥

ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਿਹਿਤਕੇਨਾਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ। **ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਯਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਥਨਂ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਕਂ। **ਞਾਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਨਾ ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਏਕਾਕਾਰੇਨ ਚ ਞਾਣੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਨਾਨਾਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਵਬੋਧੋ ਨ ਸਿਯਾ। ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ, ਅਨਿਰੁਪਿਤਰੂਪੇਨੇਵ ਅਵਬੋਧੋ ਸਿਯਾ, ਤੇਨ ਚ ਞਾਣਂ ਞੇਯ੍ਯਜਂ ਅਞ੍ਞਾਤਸਦਿਸਮੇਵ ਸਿਯਾ। ਨ ਹਿ ''ਇਦਂ ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਵੇਕੇਨ ਅਨਵਬੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਞਾਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਰਤੋ ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਬਾਲਲਾਪਨਮਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਰਿਵ ਬਾਲਾ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਸਤਿਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ **ਸਤਾਨੁਸਾਰਿ,** ਸਤਿਯਾਨੁਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕ"**ਨ੍ਤਿ। **ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਸੀ**ਤਿ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਞੇਯ੍ਯਾਵਰਣਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਅਨਿਵਾਰਿਤਂ ਞਾਣਂ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਪਵਤ੍ਤਤਿਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਨਿ॰ ੨੧੧) ਵਚਨਤੋ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣਂ **ਬੋਧਿ,** ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ''ਬੋਧਿਜਂ ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬੋਧਿਜਂ** ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਜਾਤਂ ਚਤੁਮਗ੍ਗ**ਞਾਣਂ,** ਤਞ੍ਹ ਖੋ **ਅਨਾਗਤਂ ਆਰਬ੍ਭ** ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਂ **ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਾਵਤੋ। ਕਥਂ ਤਥਾਗਤੋ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਤੀਰਕਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ? ਅਤੀਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਦ੍ਧੁਨੋ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਅਤੀਰਕਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਕੋ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰੋਧੋ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ – ''ਤਯਿਦਂ ਕਿਂ ਸੁ, ਤਯਿਦਂ ਕਥਂਸੂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤਾ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਸਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇ ਪਯੋਜਨੇ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਤੀਰਕਮੇਵ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ ਭਗਵਾਤਿ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਨ ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਰਲੋਕਤ੍ਥਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਸੇਤੁਘਾਤੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ। **"ਭਾਰਤਯੁਦ੍ਧਸੀਤਾਹਰਣਸਦਿਸ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਭੂਤਤ੍ਥਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਹੇਤੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਪਕੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਸਹੇਤੁਕਂ। ਸੋ ਪਨ ਹੇਤੁ ਯੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਾਧੀਯਤਿ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਤੇਨ **ਸਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ।** ਯਥਾ ਹਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਥਸਾਧਨਤੋ ਹੇਤੁ, ਏਵਂ ਸਾਧਕਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ। **ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਲੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਏਵ। ਯੇ ਹਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ ਯੁਤ੍ਤਾ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਯੋਜਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਾ ਕਥਾਯ ਪਤ੍ਤੋ ਉਪਕਾਰਾਵਹੋ ਕਾਲੋ, ਤਦਾ ਏਵ **ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੮੮. **"ਤਥਾ ਤਥੇਵ ਗਦਨਤੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ ਆਮੇਡਿਤਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਥਾ ਤਥੇਵਾ**ਤਿ ਚ ਧਮ੍ਮਅਤ੍ਥਸਭਾਵਾਨੁਰੂਪਂ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਞ੍ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨਂ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਤੋ, ਤੇਨ ਯਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਂ ਦਕ੍ਖਤਿ, ਯਂ ਸਤਿ ਸਮਵਾਯੇ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਜਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ''ਦਿਟ੍ਠ'' ਤ੍ਵੇਵ ਗਹਿਤਂ ਕਾਲਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਨਾਮਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। **"ਸੁਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਂ** ਸੋਤਬ੍ਬਤੋ। **ਮੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਘਾਨਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਸਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ"**ਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਜਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਦਿਧਮ੍ਮਾਯਤਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤਥਾ ਪਤ੍ਤਂ, ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਅਧਿਗਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ"**ਤਿ। **ਪਰਿਯੇਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਿਯਾਮਤ੍ਥਂ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠਂ, ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਿਯਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ

ਵਾ ਉਭਯਥਾਪਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੰ** ਵਾ"ਤਿ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਦ੍ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤੰ, ਦ੍ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਸਵ੍ਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਪਨੰ ਅਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਨੁਸੰਚਰਿਤੰ, ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੀਤਕਨ੍ਤਿ ਆਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲੋਹਿਤਕਓਦਾਤਾਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਵਿਭਾਗੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੁਮਨੋ**ਤਿ ਰਾਗਵਸੇਨ, ਲੋਭਵਸੇਨ, ਸਦ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਸੁਮਨੋ। **ਦੁਮ੍ਮਨੋ**ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ, ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਵਾ ਦੁਮ੍ਮਨੋ। **ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਞਾਣਵਸੇਨ ਵਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਖਸਦ੍ਦੋ ਪਣਵਸਦ੍ਦੋ, ਪਤ੍ਤਗਨ੍ਧੋ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧੋ, ਪਤ੍ਤਰਸੋ ਫਲਰਸੋ, ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੰ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੰ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨਾ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਆਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਅਵਿਦਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਞਾਣੇਨ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤਥੇ**ਵ **ਗਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਏਕਤ੍ਥੰ** ਬੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਗਤਿਅਤ੍ਥਾ ਹਿ ਧਾਤਵੋ ਬੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਾ ਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ।

ਅਬ੍ਯਾਕਤਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੯. ''ਅਸਮਤੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਮੋਪਿ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਨੁਤ੍ਤਰਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾ ਪਨਾਯੰ ਅਸਮਤਾ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਰਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਧਮ੍ਮਰਾਜਭਾਵੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੇਨ ਚ ਸਤ੍ਥਾ ਇਮੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਸੁ ਏਵੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਇਦਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਹਨਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਭੀਤਨਾਦੰ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦੰ। ਸੇਟ੍ਠਨਾਦੋ ਹੇਸ, ਯਦਿਦੰ ਠਪਨੀਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਠਪਨੀਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨੰ। ਠਪਨੀਯਤਾ ਚਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਆਰੂਲ਼੍ਹਾ ਏਵ ''ਨ ਹੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। ਯਥਾ ਉਪਚਿਤਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਨ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤੰ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਥਾ ਨੰ ਆਗਤੋਤਿ **ਤਥਾਗਤੋ,** ਸਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤੋ ਵਿਸਤ੍ਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਸਤ੍ਤੋ**"ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਤ੍ਥਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਟਿਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

"**ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤੰ ਨ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਵਿਧੁਰਤਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਿਪ੍ਪਲਾਪਤੰ ਤਸ੍ਸ ਵਾਦਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵੇਤਿ, ਉਭਯਲੋਕਤ੍ਥਵਿਧੁਰਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੋਚਿ ਆਸਙ੍ਕੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਦਾਸਙ੍ਕਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ "**ਨ ਚ ਧਮ੍ਮਸੰਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਤੰ ਨ ਵਿਵਟ੍ਟੋਗਤੰ ਹੋਤਿ, ਵਿਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ ਨੁ ਖੋਤਿ ਕੋਚਿ ਆਸਙ੍ਕੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਦਾਸਙ੍ਕਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ "**ਨ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੯੦. ਕਾਮੰ ਤਣ੍ਹਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ''ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਪਭਵਭਾਵੇਨ ਪਨ ਸਾ ਤਤੋ ਵਿਸੁੰ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ "**ਤਣ੍ਹੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਭਾਵਿਕਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਨਨੁ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ ਸਮੁਦਯੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਚਿਤ੍ਤਭਾਵਹੇਤੁਤੋ, ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਨੇ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਚ ਸਾਤਿਸਯੋ ਸਮੁਦਯਟ੍ਠੋਤਿ ਸਾ ਏਵ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਣ੍ਹਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋਤਿ ਬ੍ਯਾਕਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਾਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। "**ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੇ**"ਤਿਆਦਿ ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨੰ, ਤੇਨ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਟ੍ਠੋਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯੇਨ ਵਿਨਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਯੋ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਪਨੰ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਕਲ੍ਯਾਣਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਯਥਾ ਸਾਤਿਸਯੰ ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਾਵਹੰ, ਏਵੰ ਯਾਵ ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਾਪਕੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਅਬ੍ਭੁਦਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਨੁਗਤਮੇਵ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਏਤੰ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਵਿਧਮ੍ਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤੰ

ਤਦਧਿਗਮੂਪਾਯਭਾਵਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਬੋਧਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਂ ਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਪਨਂ ''ਆਦਿਪਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਠਮਤਰਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਆਦਾਤਬ੍ਬਤੋ।

ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਸਹਗਤਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੧. **ਤਂ ਮਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤਮੇ**ਵਾਤਿ ਤਂ ਮਯਾ ਤਥਾ ਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ, ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰਣਾਵੇਕਲ੍ਲੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ"**ਤਿ। ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਅਵਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **"ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਵ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਯੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਅਮੋਘਂ ਅਵਿਪਰੀਤਂ। **ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਚਨਂ ਮੋਘ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵਚਨਂ ਮੋਘਂ ਤੁਚ੍ਛਂ, ਮਿਚ੍ਛਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਸਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਅਸਯਂਕਾਰੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਸਯਂਕਤੋ"**ਤਿ, ਯਾਦਿਚ੍ਛਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੯੨. **ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਖੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ ਇਦਂ ਆਵੁਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਆਵੁਸੋ ਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ "ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ,** ਇਦਮਤ੍ਥਿ ਖੋ ਇਦਂ ਵਾਚਾਮਤ੍ਤਂ, ਨੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਾਚਾਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ **ਯਂ ਖੋ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ "ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਂ ਅਞ੍ਞ"ਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਯੋਜਨਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਟੀਕਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੦) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਦਿਟ੍ਠਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ''ਏਵਂ ਏਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮੁਦਯਤੋ, ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ, ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ, ਆਦੀਨਵਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ। ਅਵਿਪਰੀਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਮੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮਂ** ਕਞ੍ਚਿ ਨੇਵ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ। **ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਪਞ੍ਞਾਪਨਾ। ਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਬਾਹਿਰਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਲ੍ਲੀਨਾਤਿ ਤਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਥਾਮਸਾ ਪਰਾਮਾਸਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਾਯਂ ''ਦਿਟ੍ਠਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਹਿ ਏਵਂ ਗਹਿਤਤਾਯ ਵਿਭਾਵਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੦) ਵਿਭਾਵਿਤੋ ਏਵ। ''ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਵਿਭਾਵਿਯਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਬਹੁਲੀਕਾਰਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ ਭਗਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ 'ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਸਮਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੯੨) ਪਨ ''ਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ'ਤਿ ਯਞ੍ਚ 'ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ'ਤਿ , ਉਭਯਮੇਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕ''ਨ੍ਤਿ ''ਇਧ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਉਭਯਸ੍ਸਪਿ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਉਭਯਂ ਪੇਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਭੇਦਾਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਭੇਦਤੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ''ਖਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਕਾਸਨਾ ਠਪਨਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਾ। ''ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦, ੯੭) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਕਾਸਨਾ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ, ''ਸੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੯) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਾ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ, ਇਧ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਪ੍ਪਹਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੬. **ਪਜਹਨਤ੍ਥਾ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾਯ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਪਜਹਨੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਕਥਿਤਮਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਦੇਸਿਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਦੇਸਿਤਾਤਿ ਕਥਿਤਾ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਠਪਿਤਾ"**ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਪਹਾਨਾਵਹਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ

“**ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸੰ ਭਾਵਨਾਯ ਏਵ ਨੇਸੰ ਪਹਾਨੰ, ਦੇਸਨਾ ਪਨ ਤਦੁਪਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਤੋ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੭. ਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੯. ਅਭਿਨੀਹਾਰਾਦਿਗੁਣਮਹਤ੍ਤੇਨ ਮਹਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋਤਿ **ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ**, ਸੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ।** ਤਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਯਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਹਾਪੁਰਿਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ।** ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਨਿਮੀਯਤਿ ਅਨੁਮੀਯਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਮਹਾਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ।** ਤੇਨਾਹ “**ਅਯਂ...ਪੇ॰... ਕਾਰਣਾਨੀ**”ਤਿ।

੨੦੦. **ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਪਾਠਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਤੇ ਸਰੂਪਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਨੋ ਚ ਖੋ**”ਤਿਆਦਿ, ਤੇਨ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਮੇਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਕਾਰਣਵਿਭਾਵਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਸ੍ਮਾ ਆਹਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਆਚਰਿਯੋ ‘‘ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸਾ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਕਸਿਤਪੁਪ੍ਫੋ। ਵਿਕਸਨਮੇਵ ਹਿ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ। **ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਲਦ੍ਧਮਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੁਨਾ। **ਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਯਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। **ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਰੂਪਤੋ, ਕਿਚ੍ਚਤੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸਤੋ, ਪਚ੍ਚਯਤੋ, ਫਲਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਏਤੇਨੇਵ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਅਸਮੁਦ੍ਦੇਸਕਾਰਣਵਿਭਾਵਨਾਯ ਕਾਰਣਂ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ ਸਮਾਨਕਾਰਣਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ‘‘ਬਾਹਿਰਕਾਪਿ ਇਸਯੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਮਿਨਾ ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ ਆਹ।

ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧. “**ਪੁਰਿਮਂ ਜਾਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਯਂ ਜਾਤਿਯਂ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਏਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੇ ਠਿਤੋ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਵਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਜਾਤਿਯਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਆਰਭਤਿ, ਆਰਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਪ੍ਪਸੁਤੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਦਲ੍ਹਸਮਾਦਾਨੋ’’ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਾ “ਜਾਤੀ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ** ਖਨ੍ਧਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਇਧ ਅਨੁਪਯੁਜ੍ਜਨਤੋ। **ਜਾਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਜਾਯਨਵਸੇਨ। “**ਤਥਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਾ’’ਤਿ ਇਮਂ ਪਦਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। **ਭਵਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ। **ਨਿਵੁਤ੍ਥਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਵੁਸਿਤਤਾਵਸੇਨ। **ਆਲਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਆਵਸਿਤਭਾਵੇਨ। ਨਿਵਾਸਤ੍ਥੋ ਹਿ ਨਿਕੇਤਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਦੇਵਲੋਕਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਏਕਚ੍ਚਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਨ ਸੁਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਗਤਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਤਾਯ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਤਾਯ, ਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤਾਯ ਚ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਓਕਾਸੋ ਨ ਸੁਲਭਰੂਪੋ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯਸ੍ਸ ਦੁਲ੍ਲਭਭਾਵਤੋ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚ ਸਾ ਉਲ੍ਹਾਰਾ, ਵਿਪੁਲਾ ਚ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਗਤਿਵਸੇਨਾਪਿ ਖੇਤ੍ਤਵਿਸੇਸਤਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ‘‘ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਤਗੁਣਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸੀਲੇ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਗੁਣਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੯) ਵਚਨਤੋ । ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿਯਾ ਪਨ ਸੁਖਬਹੁਲਤਾਯ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਓਕਾਸੋ ਸੁਲਭਰੂਪੋ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯਸ੍ਸ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸੁਲਭਭਾਵਤੋ। ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਨਿਸਾ ਸਦ੍ਧਾਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਯੋਘਨੇਨ ਸਤ੍ਥਕੇ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਯਮਾਨੇ ਤਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਤਾਪਨਂ, ਉਦਕੇਨ ਵਾ ਤੇਮਨਂ ਛੇਦਨਕਿਰਿਯਾਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਨ

ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਮਾਨਯੋਗਤੋ ਉਦਕਤੇਮਨਂ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ, ਏਵਮੇਵ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਸਮਙ੍ਗਿਤਾ ਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸਮਙ੍ਗਿਤਾ ਸੁਖਬਹੁਲਤਾ ਚ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਨ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ, ਸਤਿ ਪਨ ਸਮਾਨਯੋਗਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਪਨੇ, ਸੁਖਮਬ੍ਰੂਹਨੇ ਚ ਲਦ੍ਧੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾ ਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਥਾ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾ ਮਹਾਜੁਤਿਕਾ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਚ੍ਛੇਦਨਸਮਤ੍ਥਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੋ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤਤ੍ਥ ਨ ਸੁਕਰਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਸ੍ਸੇਵ ਸੁਕਰ"**ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ''ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋ ਵਚਨਤ੍ਥੋ? ''ਮਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ **ਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ, ਸੂਰਭਾਵਸਤਿਮਨ੍ਤਤਾਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਯੋਗ੍ਯਤਾਦਿਗੁਣਵਸੇਨ ਉਪਚਿਤਮਨਕਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਗੁਣਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇ ਪਨ ਤੇ? ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

> 'ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਠਾਨੇਹਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕੇ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਧਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਦੇਵੇ ਚ ਤਾਵਤਿਂਸੇ। ਕਤਮੇਹਿ ਤੀਹਿ? ਸੂਰਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ ਇਧ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ'ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੨੧; ਕਥਾ॰ ੨੭੧)।

ਤਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ, ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ , ਮਹਾਸਾਵਕਾ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਸਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਸਮਾਨਰੂਪਾਦਿਤਾਯ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਵਾਸੀਹਿ ਇਤਰਮਹਾਦੀਪਵਾਸਿਨੋਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੂ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਲੋਭਾਦੀਹਿ, ਅਲੋਭਾਦੀਹਿ ਚ ਸਹਿਤਸ੍ਸ ਮਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ **ਮਨੁਸ੍ਸਾ।** ਯੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਾ, ਤੇਸੁ ਵਿਸੇਸਤੋ ਲੋਭਾਦਯੋ, ਅਲੋਭਾਦਯੋ ਚ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਲੋਭਾਦਿਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਅਪਾਯਮਗ੍ਗਂ, ਅਲੋਭਾਦਿਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਸੁਗਤਿਮਗ੍ਗਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਭਾਦੀਹਿ, ਅਲੋਭਾਦੀਹਿ ਚ ਸਹਿਤਸ੍ਸ ਮਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਵਾਸੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਤੁਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਲੋਕਿਯਾ ਪਨ ''ਮਨੁਨੋ ਅਪਚ੍ਚਭਾਵੇਨ **ਮਨੁਸ੍ਸਾ**''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਨੁ** ਨਾਮ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕੋ ਲੋਕਮਰਿਯਾਦਾਯ ਆਦਿਭੂਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਾਹਿਤਵਿਧਾਯਕੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਸੁ ਨਿਯੋਜਨਤਾਵਸੇਨ ਪਿਤੁਟ੍ਠਾਨਿਯੋ, ਯੋ ਸਾਸਨੇ ''ਮਹਾਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ, ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਯਂ ਠਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਤ੍ਤਸਦਿਸਤਾਯ ''ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਮਾਨੁਸਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਹਿ ਤੇ ''ਮਾਨਵਾ, ਮਨੁਜਾ''ਤਿ ਚ ਵੋਹਰੀਯਨ੍ਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਭੂਤਸ੍ਸ ਜਾਤਸ੍ਸ, ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਸੁਗਤਿਯਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਦੁਗ੍ਗਤਿਯਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਗਰੁਤਰਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਕਾਰਣਂ ਵਾ ਏਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਰੂਪੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦਿਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਠਿਤੇਨ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਦੀਪੇਤੁਂ** ਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਾਤਰੂਪਤ੍ਤਾ। **ਸੁਖੇਨ ਦੀਪੇਤੁਂ** ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯਭਾਵਤੋ। **ਥਿਰਗ੍ਗਹਣੋ**ਤਿ ਅਸਿਥਿਲਗ੍ਗਾਹੀ ਥਾਮਪ੍ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੋ। **ਨਿਚ੍ਚਲਗ੍ਗਹਣੋ**ਤਿ ਅਚਞ੍ਚਲਗ੍ਗਾਹੀ ਤਤ੍ਥ ਕੇਨਚਿਪਿ ਅਸਂਹਾਰਿਯੋ । **ਪਟਿਕੁਟਤੀ**ਤਿ ਸਂਕੁਟਤਿ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਨਵਸੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟਤਿ ਵਾ। **ਪਸਾਰਿਯਤੀ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਤਵੇਸੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸਦਿਸੋਤਿ ਏਸੋ ਉਦਕੋਘੋ ਤੇਵ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸਦਿਸੋ।

ਦੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਾਨਂ,** ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਚੇਤਨਾ। **ਦਿਯ੍ਯਜਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਵਸੇਨ **ਦਾਨਂ।** **ਸਂਵਿਭਾਗਕਰਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਸ੍ਸ ਸਂਵਿਭਜਨਵਸੇਨ **ਸਂਵਿਭਾਗੋ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ। **ਸੀਲਸਮਾਦਾਨੇ**ਤਿ ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦਾਨੇ, ਗਹਣੇ ਪਵਤ੍ਤਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪੂਰਣਕਾਲੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਮਾਤੁ ਹਿਤੋ ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ, ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸੋ ''ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ **ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਮਾਤੁ ਕਾਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤੇ"**ਤਿ। ਏਸੇਵ

ਨਯੋ "**ਪੇਤ੍ਤੇਯਜਤਾਯਾ**"ਤਿਆਦੀਸੁ। **ਅਵ੍ਵਤਰਵ੍ਵਤਰੇਸੂ**ਤਿ ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵਵਿਸਿਟ੍ਠੇਸੁ ਅਵ੍ਵੇਸੁ, ਤੇ ਪਨ ਕੁਸਲਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਾਤਿ ਆਹ "**ਏਵਰੂਪੇਸੂ**"ਤਿ। **ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੂ**ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਸੁ ਕੁਸਲੇਸੁ, ਸਾ ਪਨ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਅਧਿਕੁਸਲਂ, ਤਦੁਕ੍ਕਂਸਨਯੇਨ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਤ੍ਥਿ ਕੁਸਲਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਧਿਕੁਸਲਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਨੁ ਪਵ੍ਵਾਪਾਰਮਿਸਙ੍ਹਵਾਣਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤਾ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੁਤਵ੍ਵਾਣਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਾ ਕੁਸਲਾ ਨਾਮ, ਇਮੇ ਪਨ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾ ਪੁਵ੍ਵਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤਾ ਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਗਤਾਨਂ ਪਾਰਮਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੁਤਵ੍ਵਾਣਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ। ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਵ੍ਵਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮਧਿਗਮਾਯੇਵ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਸਮ੍ਭਾਰਾਬਜਾਸੋ, ਦੀਘਕਾਲਾਬਜਾਸੋ, ਨਿਰਨ੍ਤਰਾਬਜਾਸੋ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਾਬਜਾਸੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਬਜਾਸਾ ਚਤੁਰਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਪੂਰਿਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਮਹਾਬੋਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਸਕਿਮ੍ਪੀਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨੇਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਕਤਂ ਵਿਜਾਤਿਯੇਨ ਅਨ੍ਤਰਿਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਭਿਣ੍ਹਕਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਬਹੁਲੀਕਾਰੇਨ। **ਉਪਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢਿਤਂ। **ਪਿਣ੍ਡੀਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਸੋ ਕਤਂ। **ਰਾਸੀਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਸਿਭਾਵੇਨ ਕਤਂ। ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਥਾਲਦ੍ਧਪਰਿਭਾਵਨਂ ਪਿਣ੍ਡੀਭੂਤਂ ਵਿਯ, ਰਾਸੀਭੂਤਂ ਵਿਯ ਚ ਹੋਤਿ। ਵਿਪਾਕਂ ਪਤਿ ਸਂਹਚ੍ਚਕਾਰਿਭਾਵਤ੍ਤਾ **ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਅਤਿਸਮ੍ਬਾਧਂ ਭਵਗ੍ਗਂ ਅਤਿਨੀਚਂ,** ਸਚੇ ਪਨੇ ਤਂ ਰੂਪਂ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਿਪੁਲਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਸਤਿਸਮ੍ਪਜਵ੍ਵਾਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤਾਯ ਦੁਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਂ ਪਮਾਣਕਰਣਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਰਹਿਤਤਾਯ ''ਅਪ੍ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਪ੍ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਧਿਭਵਤੀਤਿ ਫਲਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੇਨ ਅਭਿਭੁਯਜ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਣੀਤਪਣੀਤਾਨਂ ਭੋਗਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਤਿਰੇਕਂ ਲਭਤੀ**"ਤਿ। **ਅਧਿਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਵਿਨ੍ਦਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨੋਵ ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਦੇਸੇਨ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਦੇਸੇਹਿ ਫੁਸਨਤੋ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਦੇਸੇਹਿ ਫੁਸਨ੍ਤਿਯੋ ਏਤੇਸਂ ਪਾਦਤਲਾਨਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ "**ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੇਹਿ ਪਾਦਤਲੇਹੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਦਤਲਪ੍ਪਦੇਸਾ ਸਂਹਚ੍ਚਕਾਰਿਨੋ ਅਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਸਮਭਾਵਤੋ, ਏਵਂ ਉਦ੍ਧਰਣੇਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸਮਂ ਫੁਸਤਿ, ਸਮਂ ਉਦ੍ਧਰਤੀ**"ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਸਮਧਿਗਮੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਵਿਭਾਵਨਮੁਖੇਨ ਆਨੁਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ "**ਸਚੇਪਿ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਟਂ। **ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਤਿ** ਸਮਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਯਾ। "**ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਯਂ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਾਦਤਲਂ ਫੁਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਮ੍ਪਿ ਫੁਸਨਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਥਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਯ ਏਵਾਤਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਯ ਆਨੁਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨੇ ''ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਰਾਨਯਨਂ ਕਿਮਤ੍ਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸੀਲਤੇਜੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲਪ੍ਪਭਾਵੇਨ। **ਪੁਵ੍ਵਤੇਜੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਪ੍ਪਭਾਵੇਨ। **ਧਮ੍ਮਤੇਜੇਨਾ**ਤਿ ਞਾਣਪ੍ਪਭਾਵੇਨ। ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ, "**ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਾਰਮੀਨ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ।

੨੦੨. ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋਵ ਸੀਮਾ ਸਬ੍ਬਭੂਮਿਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋ। "**ਅਖਿਲਮਨਿਮਿਤ੍ਤਮਕਣ੍ਟਕ**"ਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਥੇਯਜਾਭਾਵੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਚ੍ਚੋਰ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ । **ਖਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਭਾਵੇਨ **ਖਿਲਾ**ਤਿ। **ਉਪਦ੍ਦਵਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਹੇਤੁਤਾਯ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ। "**ਅਖਿਲ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਕਚਾਰੀਹਿ ਚੋਰਾਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, "**ਨਿਰਬ੍ਬੁਦ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਗਣਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਿਚਰਣਚੋਰਾਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਗੁਮ੍ਬਂ ਗੁਮ੍ਬਂ ਹੁਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੀਯੋ**ਤਿ ਨ ਵਿਬਨ੍ਧਨੀਯੋ ਕੇਨਚਿ ਅਪ੍ਪਟਿਬਾਹਨੀਯੋ ਠਾਨਤੋ ਅਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨੀਯੋ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਅਨਿਟ੍ਠਂ ਅਤ੍ਥੇਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ,** ਏਤੇਨ ਪਾਕਟਭਾਵੇਨ ਵਿਰੋਧਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵੇਰਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਅਮਿਤ੍ਤੋ **ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤੋ,** ਏਤੇਨ ਪਾਕਟਭਾਵੇਨ ਵਿਰੋਧਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵੇਰਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ,** ਅਵ੍ਵਦਤ੍ਥੁ ਸਯਮੇਵ ਵਿਘਾਤਬਜਸਨਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ ਚੇਵ ਸਾਵਕਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਵੇਦੇਸੁਂ।

“**ਕਮ੍ਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ** ਬੁਦ੍ਧਭਾवਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤੂਪਚਿਤੋ ਲਕ੍ਖਣਸੰवਤ੍ਤਨਿਯੋ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੰ ਨਾਮ** ਤਸ੍ਸੇव ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਕਰਣਕਾਲੇ ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਸ੍ਸ ਦਲ਼੍ਹਾवਤ੍ਥਿਤਭਾवਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛविਕੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਪਰੇਹਿ ਅविਕ੍ਖਮ੍ਭਨੀਯਤਾਯ ਞਾਪਕਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾवੋ, ਸ੍वਾਯੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾवੋ ਤਸ੍ਸੇव ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ “**ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੰ ਨਾਮ…ਪੇ॰… ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣ**”ਨ੍ਤਿ वੁਤ੍ਤੰ। ਠਾਨਗਮਨੇਸੁ ਪਾਦਾਨੰ ਦਲ਼੍ਹਾवਤ੍ਥਿਤਭਾवੋ **ਲਕ੍ਖਣੰ ਨਾਮ।** ਪਾਦਾਨੰ ਭੂਮਿਯੰ ਸਮੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਪਾਦਤਲਾਨੰ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਫੁਸਨੰ, ਸਮਮੇव ਉਦ੍ਧਰਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮੰ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਪਾਦਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦੋ**, ਤਸ੍ਸ ਭਾवੋ **ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾ**ਤਿ वੁਚ੍ਚਤਿ ਲਕ੍ਖਣੰ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮੰ ਭੂਮਿਯਾ ਫੁਸਨੇਨੇव ਹਿ ਨੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਦਲ਼੍ਹਾवਤ੍ਥਿਤਭਾवੋ ਸਿਦ੍ਧੋ, ਯੰ ‘‘ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕ’’ਨ੍ਤਿ वੁਤ੍ਤੰ। **ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਸੰਸੋ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਉਦ੍ਰਯੋ, ਲਕ੍ਖਣਸੰवਤ੍ਤਨਿਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਨਿਸੰਸਫਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲੰ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭਾविਤਮੇव।

੨੦੩. ਕਮ੍ਮਾਦਿਭੇਦੇਤਿ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਲਕ੍ਖਣ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਸੰਸविਸਞ੍ਞਿਤੇ विਭਾਗੇ। **ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੰ ਸਨ੍ਧਾਯ** वੁ**ਤ੍ਤੰ,** ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ। **वਣ੍ਣਨਾਗਾਥਾ**ਤਿ ਥੋਮਨਾਗਾਥਾ वੁਤ੍ਤਮੇवਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍वਾ ਥੋਮਨਾवਸੇਨ ਪवਤ੍ਤਾ। **ਅਪਰਭਾਗੇ ਥੇਰਾ** ਨਾਮ ਪਾਲ਼ਿੰ, ਅਟ੍ਠਕਥਞ੍ਚ ਪੋਤ੍ਥਕਾਰੋਪਨवਸੇਨ ਸਮਾਗਤਾ ਮਹਾਥੇਰਾ, ਯੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੰ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੰ ਪੋਤ੍ਥਕਾਰੁਲ਼੍ਹੰ ਕਤ੍वਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ ਅਦ੍ਧਨਿਯਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕੰ ਅਕੰਸੁ। **ਏਕਪਦਿਕੋ**ਤਿ “**ਦਲ਼੍ਹਸਮਾਦਾਨੋ ਅਹੋਸੀ**”ਤਿਆਦਿਪਾਠੇ ਏਕੇਕਪਦਗਾਹੀ। **ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧवਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਣਤੋ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਭੂਤੋ, ਤਯਿਦੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਪਦਾਨਿ ਗਹੇਤ੍वਾ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧवਸੇਨ ਤਦਤ੍ਥविਚਾਰਣਭਾवਦਸ੍ਸਨੰ, ਨ ਪਨ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੇਨ ਠਪਿਤਭਾवਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੰ वਚੀਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਤੰ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਮੁਸਾवਾਦਸ੍ਸ ਮਹਾਸਾवਜ੍ਜਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇव ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮੇ वਦਨ੍ਤੋਪਿ ਤਤੋ वਚੀਸਚ੍ਚੰ ਨੀਹਰਿਤ੍वਾ ਕਥੇਤਿ **ਸਚ੍ਚੇ**ਤਿ वਾ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇव ‘‘ਧਮ੍ਮੇ’’ਤਿ वੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮਾ ਏव ਯੁਤ੍ਤਾਤਿ वੁਤ੍ਤੰ “**ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮੇ**”ਤਿ। ਗੋਬਲੀਬਦ੍ਦਞਾਯੇਨ वਾ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ वੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮਨੇ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰवਰੇ। ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਗ੍ਗਹਣੇਨਸ੍ਸ वਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਮੇव ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍वਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਸੰਯਮਸ੍ਸੇव ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ “**ਸੰਯਮੇਤਿ ਸੀਲਸੰਯਮੇ**”ਤਿ वੁਤ੍ਤੰ। **ਸੁਚਿ** वੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ वਸੇਨ, ਤੰ **ਸੋਚੇਯ੍ਯੰ,** ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿ। ਏਤਸ੍ਸੇव ਹਿ विਭਾਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ वੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ਪੁਨ वੁਤ੍ਤੰ, ਮਨੋਸੋਚੇਯ੍ਯਗ੍ਗਹਣੇਨ वਾ ਞਾਨਾਦਿਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ **ਸੋਚੇਯ੍ਯ**ਗ੍ਗਹਣੰ। **ਆਲਯਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥविਪਸ੍ਸਨਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ। **ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਦਿवਸੇ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍वਾ ਸਮਾਚਰਿਤਬ੍ਬੰ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੰ **ਉਪੋਸਥੋ** ਸਹਚਰਣਞਾਯੇਨ। “**ਅविਹਿੰਸਾਯਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅविਹੇਠਨਾਯਾ’’ਤਿ वਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਸੀਲਗ੍ਗਹਣੇਨੇव ਗਹਿਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅविਹਿੰਸਾਯਾ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅविਹਿੰਸਾ**ਗ੍ਗਹਣੇਨੇव ਚੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮविਹਾਰਾ ਉਪਚਾਰਾवਤ੍ਥਾ ਗਹਿਤਾ ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ। **ਸਕਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਨवਸੇਸੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ। ਏवਮੇਤ੍ਥ ਕਾਮਾवਚਰਤ੍ਤਭਾवਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਤੰਸੰवਤ੍ਤਨਿਕਕਾਮਾवਚਰਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ ਏव ਪਾਰਮਿਤਾਸਙ੍ਗਹਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦੀਹਿ ਦ੍वਾਦਸਧਾ विਭਤ੍ਤਾ ਏव। ਗਾਥਾਯੰ ‘‘ਸਚ੍ਚੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸਧਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਲਕ੍ਖਣੇਪਿ।

ਅੰਨੁਭੀਤਿ ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥੰ ਅਕਾਰੰ ਸਾਨੁਨਾਸਿਕੰ ਕਤ੍वਾ वੁਤ੍ਤੰ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ वੇ**ਯ੍ਯਞ੍ਜਨਿਕਾ।** **विਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬੰ **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ, **ਤਸ੍ਸ** वਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ। ਲਕ੍ਖਣਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਤੰਸੰवਤ੍ਤਨਿਕਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੋ वੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਾਦਤਲਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣवਣ੍ਣਨਾ

੨੦੪. **ਭਯਂ** ਨਾਮ ਭੀਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਉਬ੍ਬਿਜ੍ਜਨਾਕਾਰੇਨ, ਉਤ੍ਤਸਨਾਕਾਰੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਵਿਧਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਬ੍ਬੇਗਭਯਞ੍ਚੇਵ ਉਤ੍ਤਾਸਭਯਞ੍ਚਾ**"ਤਿ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਭਯਂ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪਨੂਦਿਤਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਚੋਰਾਦਯੋ ਵਿਲੁਪ੍ਪਨਬਨ੍ਧਨਾਦੀਨਿ ਪਰਸ੍ਸ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਤਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਾਹਰਣਾਦਿਨਾ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਯਥਾ ਚ ਚਣ੍ਡਹਤ੍ਥਿਆਦਯੋ ਦੂਰਤੋ ਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾ ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਹਿ ਅਭਿਭਵੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਪਨੂਦਿਤਾ। **ਅਤਿਵਾਹੇਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ। **ਤਂ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਸਹ ਪਰਿਵਾਰੇਨਾਤਿ **ਸਪਰਿਵਾਰਂ।** ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਯਦਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭਾਵੇਨ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਦਾਨਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਸਪਰਿਵਾਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਨਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰੋ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਰਣਂ ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਥ ਖੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਂ ਦਤ੍ਵਾਵ ਅਦਾਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰਤੋਪਿ। **ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟੇਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਿਬ੍ਬਨਸੁਤ੍ਤਕਂ ਦੁਵਟ੍ਟਤਿਵਟ੍ਟਾਦਿਵਸੇਨ ਵਟ੍ਟਿਤਂ ਅਕਾਸਿ। **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲਿਆਦਿਰਜਨਵਤ੍ਥੁਂ। **ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨੁਪਗਮੇਵ ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣਂ ਪਲਾਸਂ।

ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨੀਤਿ ਅਨ੍ਨਾਦੀਨਿ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ। ਨਿਸਦ**ਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਨਿਸਦਪੋਤੋਪਿ ਗਹਿਤੋ। **ਚੀਨਪਿਟ੍ਠਂ** ਸਿਨ੍ਧੁਰਕਚੁਣ੍ਣਂ। **ਕੋਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਲੋਮਿਏਕਨ੍ਤਲੋਮਿਆਦਿਕੋਜਵਤ੍ਥਰਣ। **ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਅਨ੍ਤਰਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਭਤ੍ਤਅਨ੍ਤਰਾਨਿ, ਏਤੇਨ ਚਕ੍ਕਾਵਯਵਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਸੁਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਲਦ੍ਧਾਭਿਸੇਕਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜਿਤੇ ਵਿਸਵਿਤਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਿਕੇ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਰਞ੍ਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤਰਾਤਿ ਆਹ "**ਰਾਜਾਨੇਤਿ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਰਾਜਤੋ ਯਥਾਲਦ੍ਧਗਾਮਨਿਗਮਾਦਿਂ ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਭੋਜਕਾ,** ਤਾਦਿਸੋ ਭੋਗੋ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਿ , ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਭੋਗਿਕਾ,** ਤੇ ਏਵ "**ਭੋਗਿਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਪਰਿਵਾਰਂ ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਪਰਿਵਾਰਦਾਨਂ। **ਜਾਨਾਤੂ**ਤਿ ''ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਯ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਤਿਕਮੇਵ ਸਿਯਾ, ਨ ਚਤੁਕ੍ਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰਤਾਯ ਞਾਪਕਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ ਨਾਮ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਸਪਰਿਵਾਰਂ...ਪੇ॰... ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਦੀਘਾਯੁਕਤਾਯ ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੦੭) ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤਥਾ ''ਤਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਭਵਤਿ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਕ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੨੧) ਚ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਂ ਪਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਭਿਭਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਗਾਥਾਯਂ ''ਸਤ੍ਤੁਮਦ੍ਦਨੋ''ਤਿ।

੨੦੫. **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਭੂਤਂ ਵਚਨਂ, ਤਂ ਪਨਤ੍ਥਤੋ ਗਾਥਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਇਮਾ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਾ ਗਾਥਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

ਪੁਰਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ ''ਪੁਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਨ ਅਤੀਤਾਯ ਏਕਜਾਤਿਯਂ, ਨਾਪਿ ਕਤਿਪਯਜਾਤੀਸੁ, ਅਥ ਖੋ ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਤਰਾਸੁ ਤਥਾਵ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਪੁਰੇ ਪੁਰਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਜਾਤਿਯਂ ਅਤੀਤਕਾਲਵਸੇਨ ''ਪੁਰੇਪੁਰਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਲਬ੍ਭਾਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ''ਪੁਰਿਮਾਸੁ ਜਾਤੀਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਇਮਿਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਕੇਚਿ ''ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਜਾਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੁਸਿਤਦੇਵਲੋਕੇ ਕਤਕਮ੍ਮਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਅਪਨੂਦਨੇ**ਤਿ ਅਪਨੇਤਾ। **ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤੋ।

ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਦਾਨਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ। **ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਤਮਤ੍ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਏਕੇਕਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਤਿ। **ਨ ਰੋਚਯਿਂਸੂ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਸਤਮਤ੍ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਲਕ੍ਖਣਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂ ਨ ਰੋਚਯਿਂਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ। ਕਥਂ ਪਨ ਰੋਚਯਿਂਸੂਤਿ ਆਹ "**ਅਨਨ੍ਤੇਸੁ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਕੇਕਂ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਂ ਦਾਨਾਦਿਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ। **ਏਕੇਕਂ ਸਤਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ

ਯਤ੍ਤੁਕਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਕਤਾਨਿ ਦਾਨਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨਿ ਯਤ੍ਤੁਕਾਨਿ, ਤਤੋ ਏਕੇਕੰ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੰ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ ਸਤਗੁਣੰ ਕਤੰ ''ਸਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ **ਸਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਭਾਵਪਰਿਯਾਯੋ, ਨ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਚਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਸਤਗ੍ਘਿ ਸਤੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਮਾ ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਰੋਚਯਿੰਸੂ**"ਤਿ।

ਆਯਤਪਣ੍ਹਿਤਾਦਿਤਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੬. ਸਰਸਚੁਤਿ ਨਾਮ ਜਾਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਵਜੀਵੰ ਜੀਵਿਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਯਾ ਮਰਣੰ। ਆਕਙ੍ਢਿਯਸ੍ਸ ਧਨੁਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਾਦਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖੰ ਕੁਟਿਲਤਾਯ **ਅਨ੍ਤੋਵਙ੍ਕਪਾਦਤਾ।** ਬਹਿਮੁਖੰ ਕੁਟਿਲਤਾਯ **ਬਹਿਵਙ੍ਕਪਾਦਤਾ।** ਪਾਦਤਲਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਊਨਤਾਯ **ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪਾਦਤਾ।** ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਨ ਖਞ੍ਜਨਕਾ **ਅਗ੍ਗਕੋਣ੍ਡਾ।** ਪਣ੍ਹਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਖਞ੍ਜਨਕਾ **ਪਣ੍ਹਿਕੋਣ੍ਡਾ। ਉਨ੍ਨਤਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੋਨਤਭਾਵੇਨ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਸਰੀਰੇਨ । **ਮੁਟ੍ਠਿਕਤਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਵੁਧਾਦੀਨੰ ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਕਤਮੁਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਾ। **ਫਣਹਤ੍ਥਕਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸੰਸਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਹਤ੍ਥਾ। **ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਇਮੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦੀਘਾਯੁਕਤਾਯ ਞਾਪਕਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋ ਏਤ੍ਥ ਆਯਤਪਣ੍ਹਿਤਾ, ਦੀਘਙ੍ਗੁਲਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤਤਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯੇ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਤ੍ਤੰ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲੰ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤਾਦਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

੨੦੭. ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਭਯੰ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹਹੇਤੁਕੰ ਪਹੀਨਸਿਨੇਹਸ੍ਸ ਤਦਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਯਥਾ ਮਯ੍ਹੰ ਮਰਣਤੋ ਭਯੰ ਮਮ ਜੀਵਿਤੰ ਪਿਯ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਚਿਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤੂਪਚਿਤੇਨ ਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮੁਨਾ।

ਚਵਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਗ੍ਗਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ। "**ਸੁਜਾਤਗਤ੍ਤੋ ਸੁਭੁਜੋ**"ਤਿ ਆਦਯੋ ਸਰੀਰਾਵਯਵਗੁਣਾ ਇਮੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਅਵਿਨਾਭਾਵਿਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਚਿਰਯਪਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਚਿਰਕਾਲੰ ਪਵਤ੍ਤਨਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੀਘਾਯੁਕਭਾਵਾਯਾ**"ਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਪਨਤੋ। **ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਵਸੀਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਚੇਤੋਵਸਿਭਾਵਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤੋ **ਹੁਤ੍ਵਾ**, ਕਥੰ ਇਦ੍ਧਿਭਾਵਨਾਯ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਭਾਵਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਾਪੇਤਿ ਚਿਰਤਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਤਾਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੮. ਰਸੋ ਜਾਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਰਸਿਤਾਨਿ,** ਮਹਾਰਸਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਰਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਿਟ੍ਠਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਪੂਪਸਕ੍ਖਲਿਮੋਦਕਾਦੀਨਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਕਦਲਿਫਲਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਿਟ੍ਠੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤਬ੍ਬਪਾਯਸੰ **ਪਿਟ੍ਠਪਾਯਸੰ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਥਾਰੂਪਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁਆਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਇਧ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੰ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਤਾਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਪਣੀਤਲਾਭਿਤਾਯ ਞਾਪਕਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣੇ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੰ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

੨੦੯. ਉਤ੍ਤਮੋ ਅਗ੍ਗਰਸਦਾਯਕੋਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਤ੍ਤਮੋ ਲੋਕਨਾਥੋ ਅਗ੍ਗਾਨੰ ਪਣੀਤਾਨੰ ਰਸਾਨੰ ਦਾਯਕੋ। **ਉਤ੍ਤਮਾਨੰ ਅਗ੍ਗਰਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤੇਸੁਪਿ ਪਣੀਤਰਸਾਨੰ। **ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਾਦਿਜੋਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਾਦਿਲਾਭਜੋਤਕੰ। ਲਾਭਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਫਲੰ "**ਲਾਭਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕ**"ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ਵਦਤਿ। **ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਣੀਤਭੋਜਨਦਾਯਕਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਜੋਤਕੰ। **ਤਦਾਧਿਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆ**-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਤੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ। **ਲਾਭਿਰੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਰ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ।

ਕਰਚਰਣਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੦. ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿੰ **ਗਿਹਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ** ਵਤ੍ਥਾਵੁਧਯਾਨਸਯਨਾਦਿੰ।

ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਕਾਰਂ। **ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਨਾਸੇਤਿ** ਮਕ੍ਖਿਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ। **ਤੇਲੇਨ ਵਿਯ ਮਕ੍ਖੇਤੀ**ਤਿ ਸਤਧੋਤਤੇਲੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤਿ ਵਿਯ। **ਅਤ੍ਥਸਂਵਡ੍ਢਨਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਹਿਤਾਵਹਕਥਾਯ। **ਕਥਾ**ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ਪਰੇਸਂ ਹਿਤਾਵਹੋ ਕਾਯਪਯੋਗੋਪਿ **ਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾ।** ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵਚੀਪਯੋਗਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਸਮਾਨਤ੍ਤਤਾਯਾਤਿ ਸਦਿਸਭਾਵੇ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨੇਨ, ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨਂ ਅਤ੍ਤਸਦਿਸਤਾਕਰਣਂ, ਸੁਖੇਨ ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ; ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਤਾਤਿ ਆਹ "**ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਭਾਵੇਨਾ**"ਤਿ। ਸਾ ਚ ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਤਾ ਏਕਤੋ ਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿਨਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤੀਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਕਾਸਨੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਏਕਪਰਿਭੋਗੋ ਕਾਤੁਂ** ਜਾਤਿਯਾ ਹੀਨਤ੍ਤਾ। **ਤਥਾ ਅਕਰਿਯਮਾਨੇ ਚ ਸੋ ਕੁਜ੍ਝਤਿ** ਭੋਗੇਨ ਅਧਿਕਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹੋ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਏਕਪਰਿਭੋਗਂ ਇਚ੍ਛਤਿ** ਜਾਤਿਯਾ ਹੀਨਭਾਵਤੋ। **ਨ ਅਕਰਿਯਮਾਨੇ ਚ ਕੁਜ੍ਝਤਿ** ਭੋਗੇਨ ਹੀਨਭਾਵਤੋ। **ਉਭੋਹੀ**ਤਿ ਜਾਤਿਭੋਗੇਹਿ। **ਸਦਿਸੋਪਿ ਸੁਸਙ੍ਗਹੋ** ਏਕਸਦਿਸਭਾਵੇਨੇਵ ਇਤਰੇਨ ਸਹ ਏਕਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਾਯ, ਅਕਰਣੇ ਚ ਤਸ੍ਸ ਕੁਜ੍ਝਨਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ। **ਅਦੀਯਮਾਨੇਪਿ** ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸੇ **ਅਕਰਿਯਮਾਨੇਪਿ** ਸਙ੍ਗਹੇ। **ਨ ਪਾਪਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ** ਪੇਸਲਭਾਵਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ **ਪਰਿਭੋਗੋਪਿ…ਪੇ॰… ਹੋਤਿ। ਏਵਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀ ਚੇ, ਉਭੋਹਿ ਸਦਿਸਂ; ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਚੇ, ਸੀਲਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸੁਸਙ੍ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

ਦਾਨਾਦਿਸਙ੍ਗਹਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਦਾਨਾਦਿਭੇਦਂ ਪਰਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ।

੨੧੧. ਅਨਵਞ੍ਞਾਤੇਨ ਅਪਰਿਭੂਤੇਨ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੇਨ। **ਪਮੋਦੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਹਾਸੋ, **ਨ ਅਪ੍ਪਮੋਦੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਸੇਧਦ੍ਵਯੇਨ ਸੋ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਚ ਓਦਗ੍ਗਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਨ ਦੀਨੋ ਧਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਬ੍ਭਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ "**ਨ ਦੀਨੇਨ ਨ ਗਬ੍ਭਿਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਗਣ੍ਹਨਗੁਣੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਤਿਰੁਚਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਰੁਚਿਰਕਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਸਾਦਾਵਹਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੁਪਾਸਾਦਿਕ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਛੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਵਿਧਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਵਿਧਾਤੁਂ ਸਨ੍ਨਿਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ। ਪਿਯਂ ਵਦਤੀਤਿ **ਪਿਯਵਦੂ** ਯਥਾ ''ਸਬ੍ਬਵਿਦੂ''ਤਿ। ਸੁਖਮੇਵ ਸੁਖਤਾ, ਤਂ **ਸੁਖਤਂ। ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਨੁਧਮ੍ਮਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਞ੍ਚੇਵ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਪੁਬ੍ਬਭਾਗਧਮ੍ਮਞ੍ਚ।

ਉਸ੍ਸਙ੍ਖਪਾਦਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੨. "ਅਤ੍ਥੂਪਸਂਹਿਤ"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। "**ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ ਵਿਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨਿਦਂਸੇਸੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਸ੍ਸੇਸਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਸਿ। **ਨਿਦਂਸਨਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਕਰਣਕਥਂ। ਜੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ **ਅਗ੍ਗੋ,** ਪਾਸਂਸਟ੍ਠੇਨ **ਸੇਟ੍ਠੋ,** ਪਮੁਖਟ੍ਠੇਨ **ਪਾਮੋਕ੍ਖੋ,** ਪਧਾਨਟ੍ਠੇਨ **ਉਤ੍ਤਮੋ,** ਹਿਤਸੁਖਞ੍ਚਿਕੇਹਿ ਪਕਾਰਤੋ ਵਰਣੀਯਤੋ ਰਜਨੀਯਤੋ **ਪਵਰੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਵਾਚੀਨਮ੍ਪਿ ''ਅਗ੍ਗੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਭਾਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭੇਦਾਭਾਵਤੋ "**ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨੀ**"ਤਿ ਆਹ।

ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮਨੀਯਾਤਿ ਸੁਣ੍ਣਾਨਂ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਸੇਸਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮਨੀਯਾ। ਸਙ੍ਖਾਯ ਅਧੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਸਮੀਪੇ ਏਵ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਧੋਸਙ੍ਖਾ ਪਾਦਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਧੋਸਙ੍ਖਪਾਦੋ। ਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਚ ਗੋਪ੍ਫਕਾਨਮਿਦਂ ਨਾਮਂ।

੨੧੩. ਧਮ੍ਮਦਾਨਯਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਯਞ੍ਞਂ।

ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਣ੍ਠਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਣ੍ਠਿਤਾ। ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੇ ਜਙ੍ਘਪਦੇਸੇ **ਨਿਗੂਲ੍ਹਾ** ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਰੂਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਣਿਜਙ੍ਘਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੪. **ਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਸਿਪ੍ਪ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਕਾਹੇਤੁਭੂਤਂ ਆਜੀਵਵਿਧਿਂ। ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਂ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਕਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਵਿਜ੍ਜਾ,** ਮਨ੍ਤਸਤ੍ਥਾਦਿ। ਚਰਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਸੁਗਤਿਂ, ਸੁਖਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਚਰਣਂ।** ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ “**ਕਮ੍ਮ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ**”ਤਿ। **ਤਾਨਿ ਚੇਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨਿ ਚੇਵ। **ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨੀ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਉਪਭੋਗਭੂਤਾਨਂ ਵਤ੍ਥਸੇਯ੍ਯਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਰਞ੍ਞੋ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਯੋਗ੍ਗਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਰਾਜਾਰਹਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਏਕਜ੍ਝਂ **ਗਹਣਂ।** ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਰਿਸਾ ਨਾਮ ਓਧਿਸੋ ਅਨੋਧਿਸੋ ਚ ਸਮਿਤਪਾਪਾ, ਤਥਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਸਮਣਾਨਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਭੂਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ**”ਤਿ।

ਸਿਪ੍ਪਾਦਿਵਾਚਨਨ੍ਤਿ ਸਿਪ੍ਪਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਨਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ‘‘ਵਾਚੇਤਾ’’ਤਿ ਵਾਚਨਸੀਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂਤਂਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਾ। ਪਯੋਜਨਵਸੇਨ ਗੇਹਤੋ ਗੇਹਂ ਗਾਮਤੋ ਗਾਮਂ ਜਙ੍ਘਾਯੋ ਕਿਲਮੇਤ੍ਵਾ ਪੇਸਨਂ **ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕਾ। ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ** ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵਤੋ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਉਗ੍ਗਤਵਟ੍ਟਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਪ੍ਫਕਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਜਾਣੁਪ੍ਪਦੇਸਾ ਮਂਸੂਪਚਯਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਉਗ੍ਗਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਵਟ੍ਟਿਤਂ। **ਏਣਿਜਙ੍ਘਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਮਤ੍ਤੇਨ ਏਣਿਮਿਗਜਙ੍ਘਾਸਦਿਸਜਙ੍ਘਲਕ੍ਖਣਂ।

੨੧੫. “**ਯਤ੍ਤੁਪਘਾਤਾਯਾ**”ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ “**ਯਂ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਲੋਮਾ **ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਚੋਤ੍ਥਟਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੋਦਕੇਨ ‘‘ਕਿਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ ਚੋਦਿਤੋ, ਆਚਰਿਯੋ ‘‘ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਯਦਿ ਏਵਂ ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਰਂ ਕਥਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨੋਲ਼ੀਨਮੇਵ ਚੋਦਨਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ “**ਯਂ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀਤਿ…ਪੇ॰… ਇਧ ਵੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਂ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਲਕ੍ਖਣਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਤਂ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਨੁਕੂਲਲਕ੍ਖਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ** ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ **ਇਧ** ਏਣਿਜਙ੍ਘਲਕ੍ਖਣਕਥਨੇ ‘‘ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਲੋਮਾ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਚੋਤ੍ਥਟਾ’’ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਰਂ **ਵੁਤ੍ਤਂ।**

ਸੁਖੁਮਚ੍ਛਵਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. **ਸਮਿਤਪਾਪਟ੍ਠੇਨ ਸਮਣਂ,** ਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਮਤ੍ਤੇਨ। **ਬਾਹਿਤਪਾਪਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ,** ਨ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨ।

ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਮਹਤੀ ਪਞ੍ਞਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ।** ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ ਆਹ “**ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। **ਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਹਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ ‘‘ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਤ੍ਤੀਯਤਿ, ਤਾਸਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਇਦਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਅਯਂ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾ।

ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਮਹਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਦਸ੍ਸਾ ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁਮਹਨ੍ਤਤਾਯ, ਪਚ੍ਚਯਮਹਨ੍ਤਤਾਯ, ਨਿਸ੍ਸਯਮਹਨ੍ਤਤਾਯ, ਪਭੇਦਮਹਨ੍ਤਤਾਯ, ਕਿਚ੍ਚਮਹਨ੍ਤਤਾਯ, ਫਲਮਹਨ੍ਤਤਾਯ, ਆਨਿਸਂਸਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਚ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਹੇਤੁ** ਅਲੋਭਾਦਯੋ। **ਪਚ੍ਚਯੋ** ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਸਦ੍ਧਾਸਤਿਵੀਰਿਯਾਦਯੋ। **ਨਿਸ੍ਸਯੋ** ਸਾਵਕਬੋਧਿਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਨਿਯਤਤਾ, ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਚ

ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਾ। **ਪਭੇਦੋ** ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਾਰਿਤ੍ਤਾਦਿਵਿਭਾਗੋ। **ਕਿਚ੍ਚੰ** ਤਦਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨੰ। **ਆਨਿਸੰਸੋ** ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਦਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ,** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੬) **ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੫) ਚ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ**ਦੀਨਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤਤਾ ਯਥਾਰਹੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਠਾਨਾਠਾਨਾਨੰ** ਪਨ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ, ਸਾ **ਬਹੁਧਾਤੁਕਸੁਤ੍ਤੇ** ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤੀਯੋ** ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਦ੍ਧਾਰਣਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ** ਸਕਲਸਾਸਨਸਙ੍ਗਹਤੋ, ਸੋ ਸਚ੍ਚਵਿਭਙ੍ਗ- (ਵਿਭ॰ ੧੮੯) ਤੰਸੰਵਣ੍ਣਨਾਸੁ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੯) ਆਗਤਨਯੇਨ, **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ** ਦੀਨੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਿਭਙ੍ਗਾਦੀਸੁ, (ਵਿਭ॰ ੩੫੫) ਤੰਸੰਵਣ੍ਣਨਾਸੁ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੫) ਚ ਆਗਤਨਯੇਨ, **ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨੰ** ਮਹਤੋ ਹਿਤਸ੍ਸ, ਮਹਤੋ ਸੁਖਸ੍ਸ, ਮਹਤੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ, ਮਹਤੋ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ, ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਨਿਪੁਣਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯਭਾਵਤੋ ਚ; **ਅਭਿਞ੍ਞਾਨੰ** ਮਹਾਸਮ੍ਭਾਰਤੋ, ਮਹਾਵਿਸਯਤੋ, ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਤੋ, ਮਹਾਨੁਭਾਵਤੋ, ਮਹਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਚ, **ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ** ਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨਾਦਿਮਹਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਮਹਨ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – **ਨਾਨਾਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ''ਅਯੰ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਸੁਪਿ ''ਏਕਵਿਧੇਨ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਏਕਾਦਸਵਿਧੇਨ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਏਕਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਬਹੁਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਏਕਵਿਧੇਨ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਏਕਵਿਧੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਏਕਵਿਧੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਬਹੁਵਿਧੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦਵਸੇਨਾਪਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਥਾ ''ਇਦੰ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਨਾਮ...ਪੇ॰..ਇਦੰ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨੰ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਦਸਾਯਤਨਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਦ੍ਵੇ ਚਤੁਭੂਮਕਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਆਯਤਨਾਨੰ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਨਾਨਾਧਾਤੂਸੂ**ਤਿ ''ਅਯੰ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਸੋਲ਼ਸ ਧਾਤੁਯੋ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਦ੍ਵੇ ਧਾਤੁਯੋ ਚਤੁਭੂਮਿਕਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਨਾਨਾਧਾਤੂਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਯਿਦੰ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਧਾਤੁਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨੰ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਧਾਤੂਸੁ ਏਵੰ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕਦੇਸਤੋਵ, ਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ। ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਧਾਤੂਨੰ ਪਨ ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਨਾਨਾਕਰਣੰ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨਮੇਵ ਪਨ ''ਇਮਾਯ ਨਾਮਧਾਤੁਯਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧੋ ਸੇਤੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਮਟ੍ਠੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਬਹਲਤ੍ਤਚੋ , ਇਮਸ੍ਸ ਤਨੁਤਚੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਏਵਰੂਪੰ। ਇਮਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫੰ ਨੀਲੰ, ਇਮਸ੍ਸ ਪੀਤਕੰ, ਲੋਹਿਤਕੰ, ਓਦਾਤੰ, ਸੁਗਨ੍ਧੰ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੰ। ਫਲੰ ਖੁਦ੍ਦਕੰ, ਮਹਨ੍ਤੰ, ਦੀਘੰ, ਵਟ੍ਟੰ, ਸੁਸਣ੍ਠਾਨੰ, ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਾਨੰ, ਮਟ੍ਠੰ, ਫਰੁਸੰ, ਸੁਗਨ੍ਧੰ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੰ, ਮਧੁਰੰ, ਤਿਤ੍ਤਕੰ, ਅਮ੍ਬਿਲੰ, ਕਟੁਕੰ, ਕਸਾਵੰ। ਕਣ੍ਟਕੋ ਤਿਖਿਣੋ, ਅਤਿਖਿਣੋ, ਉਜੁਕੋ, ਕੁਟਿਲੋ, ਕਣ੍ਹੋ, ਨੀਲੋ, ਓਦਾਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਨਾਨਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇਸੂਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਭੇਦਤੋ ਚ ਨਾਨਾਪਭੇਦੇਸੁ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗੇਸੁ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਅਙ੍ਗਾਨਿ ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ **ਸਙ੍ਖਾਰਪਿਟਕੇ** ''ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ। **ਨਾਨਾਸੁਞ੍ਞਤਮਨੁਪਲਬ੍ਭੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਨਾਸਭਾਵੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਵਿਰਹਿਤੇਸੁ ਸੁਞ੍ਞਤਭਾਵੇਸੁ ਤਤੋ ਏਵ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਸਭਾਵੇਸੁ ਪਕਾਰੇਸੁ। **ਮ**-ਕਾਰੋ ਹੇਤ੍ਥ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਨਾਨਾਅਤ੍ਥੇਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯ ਵਿਸਯਭੂਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ। **ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯ ਵਿਸਯਭੂਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਤੇਸੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਵਚਨਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਨਾਨਾਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ। **ਪਟਿਭਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦੀਸੁ ਵਿਸਯਭੂਤੇਸੁ ''ਇਮਾਨਿ ਞਾਣਾਨਿ ਇਦਮਤ੍ਥਜੋਤਕਾਨੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੨੬, ੭੨੯, ੭੩੧, ੭੩੨, ੭੩੪, ੭੩੬, ੭੩੯) ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਟਿਭਾਨਤੋ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨਤੋ ''ਪਟਿਭਾਨਾਨੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਸੁ ਨਾਨਾਞਾਣੇਸੁ। **"ਪੁਥੁਨਾਨਾਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੂ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੀਲਸ੍ਸ ਪੁਥੁਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਇਤਰੇਸੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਯੰ ਪਨ ਅਭਿਨ੍ਨੰ ਏਕਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਪੁਥੁਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਾਧਾਰਣੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ"**ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨਾਦਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪੁਥੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ।

ਏਵੰ ਵਿਸਯਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਮਹਤ੍ਤੰ, ਪੁਥੁਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਹਾਸਭਾਵੰ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਸੇਨ ਜਵਨਭਾਵੰ, ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਤਿਕ੍ਖਾਦਿਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਕਤਮਾ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਹਾਸਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੇਸਪਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। **ਸੀਲੰ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀ**ਤਿ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠੋ ਉਦਗ੍ਗੁਦਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੰ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਵਸੇਸਸੀਲੰ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਾ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਫੁਲ੍ਲਿਤਵਿਕਸਿਤਾ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਏਵੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਾ। ਪੁਨ **ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਮਾਹ। **"ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਯਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਸੀਘਵੇਗੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰਭਾਵੇਨ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਇਨ੍ਦੇਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਵਜਿਰੰ ਵਿਯ ਲਕ੍ਖਣੰ ਅਵਿਰਜ੍ਝਨ੍ਤੀ ਅਦਨ੍ਧਾਯਨ੍ਤੀ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣੰ ਵੇਗਸਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਸਾ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਵੰ ਲਕ੍ਖਣਾਰਮ੍ਮਣਿਕਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਜਵਨਪਞ੍ਞੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਰੂਪ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਖਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨਤੋ ਖਯਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। **ਭਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਭਯਾਨਕਭਾਵਤੋ। **ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਾਰਕਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਤਸਾਰਵਿਰਹਤੋ, ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਵਿਰਹਤੋ ਚ। **ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੁਲਨਭੂਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਤੁਲੇਤ੍ਵਾ। **ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਏਵ ਤੀਰਣਭੂਤਾਯ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਕਟੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਰੂਪਨਿਰੋਧੇ**ਤਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਰੋਧਹੇਤੁਭੂਤੇ **ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ** ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵੇਨ। ਇਦਾਨਿ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਜਵਨਪਞ੍ਞੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਪੁਨ **"ਰੂਪ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵੋ ਨਾਮ ਸਵਿਸੇਸੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖਪਹਾਨੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ''ਖਿਪ੍ਪੰ ਕਿਲੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਨ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਪਦਾ ਚਸ੍ਸ ਨ ਚਲਤੀਤਿ ਆਹ **"ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਆਸਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ...ਪੇ॰... ਅਧਿਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ।

''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ, ਸਙ੍ਖਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਕਾਰਣਮੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਉਬ੍ਬੇਗਬਹੁਲੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਉਬ੍ਬੇਗਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਅਭਿਣ੍ਹਪਵਤ੍ਤਸੰਵੇਗੋ। **ਉਤ੍ਤਾਸਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਞਾਣੁਤ੍ਤਾਸਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਬਹੁਸੋ ਉਤ੍ਰਾਸਮਾਨਸੋ , ਏਤੇਨ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਮਾਹ। **"ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਬਹੁਲੋ"**ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਮਾਹ , **"ਅਰਤਿਬਹੁਲੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ। **ਬਹਿਮੁਖੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਤੋ ਬਹਿਭੂਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣਮੁਖੋ, ਤਥਾ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖੋ। ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਨੰ **ਨਿਬ੍ਬੇਧੋ,** ਸੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵਾ **ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾ,** ਸਾ ਏਵ ਪਞ੍ਞਾ **ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ।** ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ, ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

੨੧੭. **ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਉਪਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਾਦਿਸੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਉਪਾਸਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਣ੍ਡਿਤੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਪਾਸਨ**ਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਉਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤੰ, ਨ ਉਪਨਿਸੀਦਨਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤਾ"**ਤਿ। **ਅਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਤੰ। **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਚਾਯੰ, ਹਿਤੂਪਸਞ੍ਹਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨ੍ਤਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੋ ''ਯਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੨੦) ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਗਤੇਨਾਤਿ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤੇਨ, ਪਟਿਲਾਭਸੰਵਤ੍ਤਨਿਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪ੍ਪਾਦੇ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਚ ਛੇਕਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਚੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਕੁਸਲਾ। ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਮਿਤ੍ਤਕੋਵਿਦਤਾਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਕੋਸਲ੍ਲਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਥ

ਵਾ ਸੇਸਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਅਨੁਮੀਯਤਿ, ਯਾਨਿ ਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਆਨਿਸਂਸਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ , ਤਸ੍ਮਿਂ **ਉਪ੍ਪਾਦੇ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਚ** ਅਨੁਮਿਨਨਾਦਿਵਸੇਨ **ਛੇਕਾ** ਨਿਪੁਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਞਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਤ੍ਥਾਨੁਸਾਸਨੀਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਹਿਤਾਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨੀਸੁ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਥਪਟਿਵਜ੍ਜਨਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਥੋਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਂ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਿ ਞਾਣਾਨੀ"**ਤਿ, ਯਤੋ ''ਆਯੁਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਂ ਵਿਯ ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੮. ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲੇਨ ਕੋਧਵਿਨਯੇਨ **ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ,** ਨ ਭਾਵਨਾਬਲੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਵਂ ਅਕ੍ਕੋਧਵਸਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਮਘਮਾਣਵੋ ਵਿਯ ਨ ਕੋਧਵਸਂ ਗਤਤ੍ਤਾ। **ਨਾਭਿਸਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨੇਵ ਨ ਅਭਿਸਜ੍ਜਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਕੋਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪਨਾਹਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ ਕੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਅਭਿਸਜ੍ਜਨਂ, ਤਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਲੁਬ੍ਭਨਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਕੁਟਿਲਕਣ੍ਟਕੋ ਵਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਸੋ ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਤਿ, ਤਂ ਖੋਭੇਨ੍ਤੋ ਏਵ ਲਗ੍ਗਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ। **ਮਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਪਿ ਰੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪੁਬ੍ਬੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੋ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ** ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਤਤੋ ਬਲਵਤਰਾ ਪਤਿਤ੍ਥਿਯਨਾ**ਤਿ ਸਾਤਿਸਯਂ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਤਾਯ ਤਤੋ ਬ੍ਯਾਪਾਦਾਵਤ੍ਥਾਯਪਿ ਬਲਵਤਰਾ ਪਤਿਤ੍ਥਿਯਨਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਭਾਵੇਨ ਥਾਮਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ।

ਸੁਖੁਮਤ੍ਥਰਣਾਦੀਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਣੀਤਭੋਜਨੀਯਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਭੋਜਨਦਾਨਸ੍ਸਪਿ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਦਾਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਭੋਜਨਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦਦਮਾਨੋ ਦਾਯਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਂ...ਪੇ॰... ਆਯੁਂ ਦੇਤਿ, ਵਣ੍ਣਂ ਦੇਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭) ਤਥਾ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਆਮਿਸਦਾਨੇਨ ਵਾ''ਤਿ।

੨੧੯. ਤਿ ਅਦਾਸਿ। **ਦੇਵੋ**ਤਿ ਮੇਘੋ, ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨੋ ਏਵ ਵਾ। **ਵਰਤਰੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਤਰੋ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਵਿਸਦਿਸਾਵਤ੍ਥਾਦਿ ਭਾਵਤੋ ਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਤਿ **ਅਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ,** ਗਿਹਿਭਾਵੋ। ਅਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ ਕੋਪੀਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਅਚ੍ਛਾਦਨਾਨਿ, ਨਿਵਾਸਨਾਨਿ, ਤੇਸਂ **ਅਚ੍ਛਾਦਨਾਨਞ੍ਚੇਵ** ਸੇਸ **ਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ** ਕੋਜਵਾਦਿ **ਉਤ੍ਤਮਪਾਵੁਰਣਾਨਞ੍ਚ। ਵਿਨਾਸੋ**ਤਿ ਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਵਿਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੋ।

ਕੋਸੋਹਿਤਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੦. **ਸਮਾਨੇਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਨੇਤਾ ਸਮਾਗਮੇਤਾ। **ਰਜ੍ਜੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ** ਬਹੁਭਤਿਕਸ੍ਸੇਵ ਇਜ੍ਝਨਤੋ। ਕਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਜ੍ਜਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਾ। ਨਨੁ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਸਾਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਸਾਵਜ੍ਜਂ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਇਦਂ ਪਨ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਅਨਤ੍ਥਂ ਪਰਿਹਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **"ਞਾਤਿਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾਵਸੇਨ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੨੧. **ਅਮਿਤ੍ਤਤਾਪਨਾ**ਤਿ ਅਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਤਪਨਸੀਲਾ, ਅਮਿਤ੍ਤਤਾਪਨਂ ਹੋਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਏਵਂਸਭਾਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਹਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੇਚਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਤੇ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਚਕ੍ਕਾਨੁਭਾਵੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਅਨੁਵਤ੍ਤਕਾ ਤੇਸਂ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੨. **ਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਨਂ। **ਤੇਨ ਤੇਨ** ਲੋਕੇ ਵਿਞ੍ਞਾਤਗੁਣੇਨ **ਸਮਂ** ਸਮਾਨਂ **ਜਾਨਾਤਿ**, ਯਤੋ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਵਿਧਿਨਾਵ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। **ਸਯਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਅਪਰਨੇਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ। **ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਵਾ ''ਅਯਂ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਅਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮੋ, ਅਯਂ ਨਿਹੀਨੋ''ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਾਤਿ। **ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰਿਸੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਰੂਪਦਾਨਪਦਾਨਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਮਿਦਮਰਹਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਪਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸਮਸਙ੍ਗਹਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਕਮ੍ਮਂ।

੨੨੩. **ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ। ਨਿਪੁਣਯੋਗਤੋ **ਨਿਪੁਣਾ**, ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਪੁਣਾ **ਅਤਿਨਿਪੁਣਾ**, ਸਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਨਿਪੁਣਤਾ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਾ ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਆਹ "**ਸੁਖੁਮਪਞ੍ਞਾ**"ਤਿ।

ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਕਾਯਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੪. **ਖੇਮਕਾਮੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਕਾਮੋ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਡ੍ਢਿਆਵਹਂ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਯਕਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਞ੍ਞਾਯਾ**"ਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਰਿਪੂਰਾਨੀਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਹੀਨਾਨਿ** ਅਨੂਨਾਨਿ। **ਧਨਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦੀਹਿ।

੨੨੫. **ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ** ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਹਨਸਦ੍ਧਾ। ਸਾ ਏਵ ਪਸਾਦਨੀਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸੀਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਵਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਾਯ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਸਵਨੇਨ। ਧਾਰਣਪਰਿਚਯਾਦੀਨਂ ਤਂਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ। ਸਹ ਹਾਨਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ **ਸਹਾਨਧਮ੍ਮੋ**, ਨ ਸਹਾਨਧਮ੍ਮੋਤਿ **ਅਸਹਾਨਧਮ੍ਮੋ**, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਅਸਹਾਨਧਮ੍ਮਤਾ, ਤਂ **ਅਸਹਾਨਧਮ੍ਮਤਂ**, ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਸਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਿਤਾਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੬. **ਤਿਲਫਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ** ਭੋਜਨਂ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਫਰਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਰਸਾਹਰਣਿਯੋ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਂ ਸਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਫਰਤਿ। **ਸਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਸਮਾ ਉਜੁਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਆਰੋਗ੍ਯਕਰਣਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਰੋਗਭਾਵਕਰਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਿਹੇਠਨਕਮ੍ਮਂ। ਮਧੁਰਾਦਿਭੇਦਂ ਰਸਂ ਗਸਤਿ ਹਰਤਿ ਏਤੇਹਿ, ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਤਂ ਗਸਨ੍ਤਿ ਗਿਲਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਰਸਗ੍ਗਸਾ**, ਰਸਗ੍ਗਸਾਨਂ ਅਗ੍ਗਾ **ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਾ**, ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗੀ**, ਤਦੇਵ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਅਭਿਨ੍ਨੇਪਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਤਗ੍ਗਤਵਿਸੇਸਾਵਬੋਧਨਤ੍ਥਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵੋਹਾਰੋ ਯਥਾ ''ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿ । ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਿਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਂ **ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਿਲਕ੍ਖਣਂ।**

੨੨੭. **ਵਧ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਰੋਦਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੮੭੯) ਬਾਧਨਤ੍ਥੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ "**ਮਾਰਣਵਧੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਧੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬਾਧਨਤ੍ਥੋ ਏਵ ਵਾ **ਵਧ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਮਾਰਣੇਨ, ਬਾਧਨੇਨ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਬ੍ਬਾਧਨਾਯਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਂ ਉਦ੍ਧਂ ਬਾਧਨੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇਨਾ**"ਤਿ।

ਅਭਿਨੀਲਨੇਤ੍ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੮. ਵਿਸਟਨ੍ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਵਿਨਿਸਟਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਕ੍ਕਟਕੋ ਵਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਵਿ**ਸਾਚੀ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਸਾਚਿਤਕਂ, ਵਿਜਿਮ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਙ੍ਕਕ੍ਖਿਕੋਟਿਯਾ**"ਤਿ , ਕੁਟਿਲਅਕ੍ਖਿਕੋਟਿਪਾਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿ**ਚੇਯ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਉਜੁਕਂ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੋ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਰੋ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਿਤੋ। **ਨ ਓਲੋਕੇਤਿ** ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਨ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ। ਵਿ**ਤੇਯਜਾ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਤਿਰਿਯਂ, ਵਿਵ੍ਵੂਨਂ ਓਲੋਕਨਕ੍ਕਮਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਜਿਮ੍ਹਂ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਂ ਓਲੋਕਨਂ ਨਾਮ ਕੁਟਿਲਭਾਵਕਰਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਭਾਜਨਉਜੁਕਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਉਜੁਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਉਜੁਂ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਸਟ**ਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮੀਲਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਤ੍ਥਟਂ। ਵਿ**ਪੁਲਂ ਵਿਤ੍ਥਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਪਿਯਂ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਓਲੋਕਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਿਯਦਸ੍ਸਨੋ।**

ਕਾਣੋਤਿ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਨਿਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਪੇਕ੍ਖਨਕੋ। **ਕਾਕਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਕੇਕਰਕ੍ਖੋ। **ਵਙ੍ਕਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਜਿਮ੍ਹਪੇਕ੍ਖਨਕੋ। **ਆਵਿਲਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਆਕੁਲਦਿਟ੍ਠਿਪਾਤੋ। ਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤਸੇਤਕਾਲਵਣ੍ਣਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੋ।** ਤਤ੍ਥ ਪੀਤਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣਾ ਸੇਤਮਣ੍ਡਲਗਤਰਾਜਿਵਸੇਨ, ਨੀਲਸੇਤਕਾਲਵਣ੍ਣਾ ਪਨ ਤਂਤਂਮਣ੍ਡਲਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। "**ਪਸਾਦੋ**ਤਿ ਪਨ ਤੇਸਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੋ ਪਸਾਦੋ**ਤਿ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਪਰਿਵਾਰੋ, ਤੇਹਿ ਵਾ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਪਸਾਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੇਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਰਾਨੀ**ਤਿ ''ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਪਸਾਦਤਾ ਤਿਰੋਹਿਤਵਿਦੂਰਗਤਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਤਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਲਕ੍ਖਣਸਤ੍ਥੇ ਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸਤ੍ਥੇ ਆਯੁਤ੍ਤਾ ਸੁਕੁਸਲਾ।

ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੦. ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾ ਨਾਮ ਪਮੁਖਤਾ, ਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਕਭਾਵੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨੀਯਤਾਤਿ ਆਹ "**ਗਣਜੇਟ੍ਠਕੋ**"ਤਿਆਦਿ।

ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ''ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਭਾਵੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਧ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾ**"ਤਿ। **ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਸੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਯਾ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਪਞ੍ਞਾਸੀਸੋ ਬਹੁਲਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿ**ਚਰਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਜਾਤਿਕੋ।

੨੩੧. ਬਹੁਜਨਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਬਹੁਜਨਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਪਟਿਭੋਗੋ,** ਉਪਯੋਗਵਤ੍ਥੁ ਪਟਿਭੋਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਹਿਤਾਤਿ **ਪਟਿਭੋਗਿਯਾ।** ਦੇਸਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਦੁਪਕਰਣੂਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿ ਵੇ**ਯਜਾਵਚ੍ਚਕਰਾ** ਸਤ੍ਤਾ। **ਅਭਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬਜਾਹਰਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਹਰਣਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨਕਰਣਤੋ **ਪਟਿਹਾਰੋ,** ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚਕਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਪਟਿਹਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "ਵੇ**ਯਜਾਵਚ੍ਚਕਰਭਾਵ**"ਨ੍ਤਿ। ਵਿਸਵਨਂ ਵਿ**ਸਵੋ,** ਕਾਮਕਾਰੋ ਵਸਿਤਾ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿ**ਸਵੀ**ਤਿ ਆਹ "**ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ**"ਤਿ।

ਏਕੇਕਲੋਮਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੨. ਉਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਨੁਕੂਲਭਾਵਂ ਉਪੇਚ੍ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤੀ**"ਤਿ।

ਏਕੇਕਲੋਮਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਲੋਮਕੂਪੇ ਏਕੇਕਲੋਮਤਾਲਕ੍ਖਣਂ। **ਏਕੇਕੇਹਿ ਲੋਮੇਹੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਰੀਰੇ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਲੋਮਕੂਪੇ ਅਨੇਕਾਨਿਪਿ ਲੋਮਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ। ਤੇਹਿ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਲੋਮਕੂਪੇਸੁ ਏਕੇਕੇਹੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕੁਣ੍ਡਲਾਵਤ੍ਤੇਹਿ

ਪਦਕ੍ਖਿਣਾਵਤ੍ਤੁਕਜਾਤੇਹਿ ਨਿਚਿਤਂ ਵਿਯ ਸਰੀਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਏਕੇਕਲੋਮੂਪਚਿਤਙ੍ਗਵਾ’’ਤਿ।

ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੪. **ਅਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਪਰਿਸੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਕੇਨਚਿ ਸਙ੍ਗਹੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਯੁਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਪਰਿਸੋ।

ਅਪਿਸੁਣਵਾਚਾਯਾਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਪੇਸੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਿਸੁਣਵਾਚੋ, ਤਸ੍ਸ **ਪਿਸੁਣਵਾਚਸ੍ਸ** ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। **ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਤੋ ਊਨਭਾਵੇਨ ਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ। **ਵਿਰਲ਼ਾ**ਤਿ ਸਵਿਵਰਾ।

ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. **ਆਦੇਯ੍ਯਵਾਚੋ**ਤਿ ਆਦਰਗਾਰਵਵਸੇਨ ਆਦਾਤਬ੍ਬਵਚਨੋ। ‘‘ਏਵਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਹੇਤਬ੍ਬਵਚਨੋ** ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਸਾਸਨੋ।

ਬਦ੍ਧਜਿਵ੍ਹਾਤਿ ਯਥਾ ਸੁਖੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਸਿਰਾਦੀਹਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਜਿਵ੍ਹਾ। **ਗੂਲ਼੍ਹਜਿਵ੍ਹਾ**ਤਿ ਰਸਬਹਲਤਾਯ ਗੂਲ਼੍ਹਗਣ੍ਡਸਦਿਸਜਿਵ੍ਹਾ। **ਦ੍ਵਿਜਿਵ੍ਹਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗੇ ਕਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤਜਿਵ੍ਹਾ। **ਮਮ੍ਮਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਰਿਪ੍ਪੁਟਤਲਾਪਾ। ਖਰਫਰੁਸਕਕ੍ਕਸਾਦਿਵਸੇਨ **ਸਦ੍ਦੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ** ਭਿਨ੍ਨਕਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੁਸ੍ਸਰਤਾਯ **ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾ ਵਾ।** ਅਨੇਕਾਕਾਰਤਾਯ **ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾ ਵਾ।** ਕਾਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਮਨੁਞ੍ਞਸ੍ਸਰਤਾਯ **ਕਾਕਸ੍ਸਰਾ ਵਾ। ਮਧੁਰੋ**ਤਿ ਇਟ੍ਠੋ, ਕਮ੍ਮਫਲੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਪੇਮਨੀਯੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਸਞ੍ਜਨਨੋ, ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ।

੨੩੭. **ਅਕ੍ਕੋਸਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸੁਪਸਞ੍ਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁਸਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਆਬਾਧਕਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਘਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਪਰੇਸਂ ਪੀਲ਼ਾਵਹਂ। ਬਹੁਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਅਵਮਦ੍ਦਨਤੋ, ਪਮਦ੍ਦਾਭਾਵਕਰਣਤੋ ਵਾ **ਬਹੁਜਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨਂ। ਅਬਾਲ਼੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ **ਅ**-ਕਾਰੋ ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥੋ ‘‘ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ ੧੧) ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤਿਵਿਯ ਬਾਲ਼੍ਹਂ ਫਰੁਸਂ **ਗਿਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਭਣੀ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਨ ਅਭਣਿ ਨ ਭਣੀ’’ਤਿ ਸਰਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸੁਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਹਿਤਂ। ਕੇਨ ਪਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਹਿਤਂ? ‘‘ਮਧੁਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਧੁਰਤਾਯਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਕਾ ਪਨਸ੍ਸ ਮਧੁਰਤਾਤਿ ਆਹ **“ਸੁਟ੍ਠੁ ਪੇਮਸਂਹਿਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਉਪਯੋਗਪੁਥੁਤ੍ਤਵਿਸਯੋ ਯਂ **ਵਾਚਾ**-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ **“ਵਾਚਾਯੋ”**ਤਿ, ਸਾ ਚਸ੍ਸਾ ਉਪਯੋਗਪੁਥੁਤ੍ਤਵਿਸਯਤਾ ‘‘ਹਦਯਗਾਮਿਨਿਯੋ’’ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **“ਕਣ੍ਣਸੁਖ”**ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੇ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯਥਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵੇਦਯਥਾ**ਤਿ ਕਾਲਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **“ਵੇਦਯਿਤ੍ਥਾ”**ਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਰਤਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਰਸਦਿਸਸ੍ਸਰਤਂ ਵਾ। **ਬਹੂਨਂ ਬਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੂਨਂ ਜਨਾਨਂ ਬਹੁਂ ਸੁਭਣਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੀਹਹਨੁਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੮. **ਅਪ੍ਪਧਂਸਿਕੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਧਂਸਿਯੋ। **ਯ**-ਕਾਰਸ੍ਸ ਹਿ **ਕ**-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਯਥਾ ‘‘ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਦੁਕਮਾਤਿਕਾ ੯੭) **ਗੁਣਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਗੁਣਤੋ। **ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਠਿਤਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਤੋ।

ਪਲਾਪਕਥਾਯਾਤਿ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਕਥਾਯ। **ਅਨੋਪਵਿਟ੍ਠਹਨੁਕਾ** ਏਕਤੋ, ਉਭਤੋ ਵਾ ਸਂਕੁਚਿਤਵਿਸੁਕਾ। **ਵਙ੍ਕਹਨੁਕਾ** ਏਕਪਸ੍ਸੇਨ ਕੁਟਿਲਵਿਸੁਕਾ। **ਪਬ੍ਭਾਰਹਨੁਕਾ** ਪੁਰਤੋ ਓਲਮ੍ਬਮਾਨਵਿਸੁਕਾ।

੨੩੯. **ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਚਨਾ** ਨਾਮ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਿਨੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਵਚਨਾ** ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ। ਵਾਚਾ ਏਵ ਤਦਤ੍ਥਾਧਿਗਮੁਪਾਯਤਾਯ "**ਬਜਾਪ੍ਪਥੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਅਵਿਕਿਣ੍ਣ...ਪੇ॰... ਵਚਨਪਥੋ ਅਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। "**ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹੀ**"ਤਿ ਨਯਿਦਂ ਆਮੇਡਿਤਵਚਨਂ ਅਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦਿਗੁਣਤਾਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹੀਤਿ ਚਤੂਹੀ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਦ੍ਵਿਦੁਗਮਾ''ਤਿ ਚਤੁਗਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤਥਾਸਭਾਵੋ**ਤਿ ਯਥਾਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਪ੍ਪਧਂਸਿਯਤਾ ਹੋਤਿ ਗੁਣੇਹਿ, ਤਥਾਸਭਾਵੋ।

ਸਮਦਨ੍ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੦. ਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾਚਾਰਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਰਿਵਾਰਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਰਿਵਾਰੋ।**

੨੪੧. **ਪਹਾਸੀ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿ। ਤਿਦਿਵਂ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਪੁਰਂ ਨਗਰਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਤਿਦਿਵਪੁਰਾ**, ਤਾਵਤਿਂਸਦੇਵਾ, ਤੇਸਂ ਵਰੋ ਤਿਦਿਵਪੁਰਵਰੋ, ਇਨ੍ਦੋ। ਤੇਨ **ਤਿਦਿਵਪੁਰਵਰੇਨ।** ਤੇਨਾਹ "**ਸਕ੍ਕੇਨਾ**"ਤਿ। ਲਪਨ੍ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਲਪਨਂ,** ਮੁਖਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਲਪਨਜਨ੍ਤਿ ਮੁਖਜ**"ਨ੍ਤਿ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਧਵਲਤਾਯ **ਸੁਕ੍ਕਾ,** ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ **ਸੁਚਿ।** ਸੁਨ੍ਦਰਸਣ੍ਠਾਨਤਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਵਨਤੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਤੋ ਚ **ਸੋਭਨਾ।** ਕਾਮਂ ਜਨਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭੂਤੋ ਦੇਸਵਿਸੇਸੋ ''ਜਨਪਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਸਪਰਿਵਾਰਚਤੁਮਹਾਦੀਪਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਬ੍ਬੋ ਪਦੇਸੋ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ "**ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਜਨਪਦੋ**"ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਪਦੇਸੋ ਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਨ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਤਿ? ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਯੇ ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਾਦਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਚ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਤੇ ਤੇ ਪਦੇਸਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਤੇਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ "**ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ**"ਤਿ ਅਵੋਚ। **ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਚ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ। ਪੁਨ **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ। **ਬਹੁਜਨ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਲੋਪੇਨ ਬਹੁਜਨਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਬਹੁਜਨਾ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਤੇ ਹਿਤਸੁਖਂ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਗਤਪਾਪੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਨ ਵਿਨਿਦ੍ਧੁਤਪਾਪਧਮ੍ਮੋ। **ਦਰਥੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਯਿਕੋ, ਚੇਤਸਿਕੋ ਚ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ। ਤਤ੍ਥ ਚੇਤਸਿਕਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ''ਵਿਗਤਪਾਪੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ "**ਵਿਗਤਕਾਯਿਕਦਰਥਕਿਲਮਥੋ**"ਤਿ। ਰਾਗਾਦਯੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਮਲੀਨਭਾਵਕਰਣੇਨ **ਮਲਾ।** ਕਚਵਰਭਾਵੇਨ **ਖਿਲਾ।** ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਹਾਨਤ੍ਥਕਰਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦੋਸੋ **ਕਲੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਦੋਸਕਲੀਨਞ੍ਚਾ**"ਤਿ। **ਪਨੂਦੇਹੀ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਸਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਨੀਹਾਰਕੇਹਿ, ਪਜਹਨਕੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸਨ੍ਤਾਨਗਤਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਹੇਤੁਕਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਂਯੇਵ ਤਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਰੂਪਤ੍ਤਾ ਫਲਸ੍ਸ। ਨ ਹਿ ਅਭਿਨ੍ਨਰੂਪਕਾਰਣਂ ਭਿਨ੍ਨਸਭਾਵਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਯਂ ਯਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ, ਤਂ ਤਂ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਯਾਦਿਸਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਯ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਾਦਿਸਮੇਵ ''ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸਤਾਯ'' ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਦਲ਼੍ਹਸਮਾਦਾਨਤਾਵਿਸਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਯ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਚ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾਵਿਸਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਯਾਦਿਸਂ ਆਯਤਪਣ੍ਹਿਤਾਯ ਕਾਰਣਂ, ਨ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਦੀਘਙ੍ਗੁਲਿਤਾਯ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਕਾਰਣਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਰੂਪਤ੍ਤਾ ਫਲਸ੍ਸ। ਨ ਹਿ ਅਭਿਨ੍ਨਰੂਪਕਾਰਣਂ ਭਿਨ੍ਨਸਭਾਵਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਏਕੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚਕ੍ਖਾਦਿਨਾਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਵਤ੍ਥਾਭੇਦਤੋ, ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਭੇਦਤੋ ਵਾ ਕਮ੍ਮਭੇਦੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਹਿ ਯਦਵਤ੍ਥਂ ਕਮ੍ਮਂ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਤਦਵਤ੍ਥਮੇਵ ਸੋਤਾਦੀਨਂ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ ਅਭਿਨ੍ਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਾਯਤਨਿਕਤ੍ਤਭਾਵਪਤ੍ਥਨਾਭੂਤਾ ਪੁਰਿਮਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਸਭਾਵਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਸਿਟ੍ਠਸਭਾਵਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਸਮਤ੍ਥਤਾਸਾਧਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ

ਹੋਤੀਤਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਨੇਕਵਿਧਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਸਮਤ੍ਥਤਾਵਸੇਨ ਅਨੇਕਰੂਪਤਂ ਆਪਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ''ਏਕਮ੍ਪਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਆਯਤਪਣ੍ਹਿਤਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਪਿ ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਰੋਧੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ...ਪੇ॰... ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਪਟਿਲਭਤੀ''ਤਿ ਨਾਨਾਕਮ੍ਮੁਨਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ''ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਪਟਿਲਭਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ।

ਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੮. ਸਿङ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. ਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਗੋਪੁਰਟ੍ਟਾਲਕਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਦ੍ਵਾਰਪਾਸਾਦੇਨ ਚੇਵ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਕਾਰਮਤ੍ਥਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਅਟ੍ਟਾਲਕੇਹਿ ਚ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਵੇਲੂਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪੁਪ੍ਫੂਪਗਫਲੂਪਗਰੁਕ੍ਖਸਞ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ **ਨੀਲੋਭਾਸਂ।** ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਭੂਮਿਭਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ **ਮਨੋਰਮਂ।**

ਕਾਲ਼ਕਵੇਸੇਨਾਤਿ ਕਲਨ੍ਦਕਰੂਪੇਨ। **ਨਿਵਾਪਨ੍ਤਿ** ਭੋਜਨਂ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਉਯ੍ਯਾਨਂ।

"ਖੋ ਪਨਾ"ਤਿ ਵਚਨਾਲਙ੍ਕਾਰਮਤ੍ਤਮੇਤਨ੍ਤਿ **ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਚਨਂ ਯੁਤ੍ਤਂ। **ਗਹਪਤਿ ਮਹਾਸਾਲੋ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਭੂਤੋ ਮਹਾਸਾਰੋ, ਰ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਲ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ। **"ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ"**ਤਿਆਦਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਯਂ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਤਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਯ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ।** ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਪਸਾਦਾਭਾਵੇਨ **ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ। ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰੇਨ ਵਦਤਿ।

ਯਾਵਜੀਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੀਯਾ ਹੋਤਿ ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਵਾਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ। **ਪੁਥੁਦਿਸਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਦਿਸਾ, ਤਾ ਪਨ ਅਨੇਕਾਤਿ ਆਹ **"ਬਹੁਦਿਸਾ"**ਤਿ।

੨੪੩. **"ਨ ਤਾਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਨ ਇਦਾਨੇਵਾ**ਤਿ ਨ ਇਮਾਯ ਏਵ ਵੇਲਾਯ। ਕਿਂ ਚਰਹੀਤਿ ਆਹ **"ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਗਿਹਿਵਿਨਯਨ੍ਤਿ** ਗਿਹੀਨਂ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਨਯਤਨ੍ਤਿਭੂਤਂ ''ਗਿਹਿਨਾ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਗਹਟ੍ਠਾਚਾਰਸ੍ਸ ਗਹਟ੍ਠਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਸਵਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਤਥੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਥੇਵ ਪਸ੍ਸਿ। **ਨਮਸ੍ਸਤਿ** ਵਤ੍ਤਵਸੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ।

ਛਦਿਸਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੪. **ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ** ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਬਲੇਨ ਚ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ। **ਨ ਕਿਰ ਤਾ ਏਤਾ**ਤਿ ਤਾ ਛ ਦਿਸਾ ਏਤਾ ਇਦਾਨਿ ਮਯਾ ਨਮਸ੍ਸਿਯਮਾਨਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਿਰਾਤਿ। **ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਅਨਤ੍ਥਕਭਾਵਂ ਤਸ੍ਸ ਵਦਤਿ। **ਪੁਚ੍ਛਾਪਦਨ੍ਤਿ** ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਂ।

ਭਗਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ ਛ ਦਿਸਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ ਆਦਿਤੋ ਏਵ ਤਾ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਾਵ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਂ ਭਾਜਨਭੂਤਂ ਕਾਤੁਂ ਵਜ੍ਜਨੀਯਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਸੇਵਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਓਵਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੋ **"ਯਤੋ ਖੋ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਭੂਤਾ ਸਂਕਿਲੇਸਾ। **ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਾ ਮਲੀਨਾ ਵਿਯ ਠਿਤਾ, ਉਪਤਾਪਿਤਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਕਿਲਿਸ੍ਸਨਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿਪਿ ਸੁਰਾਪਾਨਂ ਪਞ੍ਚਵੇਰਭਾਵੇਨ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੀਯਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਪਾਯਮੁਖਭਾਵੇਨ ਪਰਤੋ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਕੇ ਏਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ''ਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ''ਵਿਸੁਂ ਅਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਅਪਰੇ। ''ਸੁਰਾਪਾਨਮ੍ਪਿ 'ਸੁਰਾਮੇਰਯਪਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸੇਵਿਤਂ ਭਾਵਿਤਂ ਬਹੁਲੀਕਤਂ ਨਿਰਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕ'ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੪੦) ਵਚਨਤੋ ਵਿਸੁਂ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੇਨ ਆਗਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਕਮ੍ਮਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਾਮਿਪਿਟ੍ਠਿਵਤ੍ਤਕਭਾਵੇਨ ਨਿਯਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ, ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਏਕਾਦਸ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਸਿਯੁਂ । ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਉਪਕਾਰਕਤ੍ਤਸਭਾਗਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ''ਵਿਸੁਂ ਅਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਸੁਰਾਪਾਨਸ੍ਸ

ਭੋਗਾਪਾਯਮੁਖਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਤਾਯ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਅਵੋਚ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲੰ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ **ਠਾਨੰ,** ਹੇਤੂਤਿ ਆਹ **"ਠਾਨੇਹੀਤਿ ਕਾਰਣੇਹੀ"**ਤਿ। ਅਪੇਨ੍ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਪੇਤਿ ਵਾ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਅਪਾਯਾ,** ਅਪਾਯਾਨੰ, ਅਪਾਯਾ ਏਵ ਵਾ ਮੁਖਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨੀਤਿ **ਅਪਾਯਮੁਖਾਨਿ। ਵਿਨਾਸਮੁਖਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਪਠਮਾਯ ਭੂਮਿਯੰ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੋ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ **"ਸੋਤਿ ਸੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਾਪਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਹੀਨਪਰਿਯਾਯੋਤਿ **"ਲਾਮਕੇਹੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖੰ, ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ ਪਾਪਕਾ, ਤੇਹਿ **ਪਾਪਕੇਹਿ। ਛ ਦਿਸਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਭਾਗੇਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ''ਦਿਸਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਤੇ ਛ ਭਾਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਯਥਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਿਦ੍ਦੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ। **ਵਿਜਿਨਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਨਤ੍ਥਾਯ। ਯੋ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੰ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਤਦੁਭਯਤ੍ਥੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸੋ ਉਭਯਲੋਕਵਿਜਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ, ਸਕਤ੍ਥਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋ ਚ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਯਞ੍ਚੇਵ ਲੋਕੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ **ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਾਨਿ** ਵੇਰਪ੍ਪਸਵਨਤੋ। **ਆਰਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੰਸਾਧਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਯਿਦੰ ਸੰਸਾਧਨੰ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਇਧ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਤੋਸਨੇਨ , ਵੇਰਾਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਤੋਸਿਤੋ ਚੇਵ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤੋ ਚਾ"**ਤਿ। ਪੁਨ **ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਾਨੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਫਲਾਨਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ।

ਕਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤਮੇ ਅਸ੍ਸ। **ਕਿਲੇਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸੋ**ਤਿ ਤੰਯੋਗਤੋ ਤੰਸਦਿਸੰ ਵਦਤਿ ਯਥਾ ''ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ, (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧, ੨੮੭, ੨੯੭; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੩; ੫.੨੮; ਪਾਰਾ॰ ੧੧; ਧ॰ ਸ॰ ੪੯੯; ਵਿਭ॰ ੫੦੮) ਨੀਲੰ ਵਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਚ। ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਏਕੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਤਾਯ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਲੋਭਾਦੀਹਿਪਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਸ੍ਸ ਦੋਸਾਦੀਹਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੰਕਿਲੇਸੋਯੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਪਨ ਸਮ੍ਮੁਖੇਨਪਿ ਨੇਸੰ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਯੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। **ਏਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਕਮੇ**ਵਾਤਿ ਯੋ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਰਿਦੀਪਕਮੇਵ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਗਾਥਾਬਨ੍ਧ"**ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਭਗਵਾ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੰ ਅਵੋਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਚਤੁਠਾਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੬. ''ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਉਦ੍ਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਲੀਨਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਇਦੰ ਭਗਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਹਿ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਚ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਆਰਦ੍ਧੋ। **ਕਾਰਕੇ**ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਕੇ। **ਅਕਾਰਕੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ** ਯਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਾਪੰ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਸੰਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਵਿਵਜ੍ਜਨਪੁਬ੍ਬਕੰ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਆਚਿਕ੍ਖਨੰ ਇਧ ਦੇਸਨਾਕੋਸਲ੍ਲੰ। **ਪਠਮਤਰੰ ਕਾਰਕੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ** ਯਥਾ ''ਵਾਮੰ ਮੁਞ੍ਚ ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੮) ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਸੇਵਨਾ ਚ ਬਾਲਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੫.੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੬੨) ਵਤ੍ਵਾ ''ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਞ੍ਚ ਸੇਵਨਾ''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੫.੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੬੨) ਅਵੋਚ। **ਛਨ੍ਦਾਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਰਲੋਪੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਛਨ੍ਦੇਨ ਪੇਮੇਨ ਅਗਤਿ"**ਨ੍ਤਿ। **ਛਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਛਨ੍ਦੇਨਾ"**ਤਿ। ਛਨ੍ਦ-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਯਾਯੋ, ਨ ਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ **"ਪੇਮੇਨਾ"**ਤਿ। **ਪਰਪਦੇਸੂ**ਤਿ ''ਦੋਸਾਗਤਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਾਕ੍ਯੇਸੁ। **"ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਦੋਸੇਨ ਕੋਪੇਨਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਅਤ੍ਥਵਚਨੰ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਮਿਤ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਸਹਾਯੋ। **ਪਕਤਿਵੇਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੇਰਵਸੇਨ, ਚਿਰਕਾਲਾਨੁਬਨ੍ਧਵਿਰੋਧਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਤਙ੍ਖਣੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕੋਧਵਸੇਨ ਵਾ"**ਤਿ। **ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ** ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਅਕਾਰਣੰ **ਵਤ੍ਵਾ।** ਵਿਸਮੇ ਚੋਰਾਦਿਕੇ, ਵਿਸਮਾਨਿ ਵਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ **ਵਿਸਮਨਿਸ੍ਸਿਤੋ।**

ਛਨ੍ਨਾਗਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਚਤੁੰਨਮ੍ਪਿ ਅਗਤਿਗਮਨਾਨਂ ਪਹੀਨੱਤਾ, **ਅਗਤਿਗਮਨਾਨੀ**ਤਿ ਚ ਤਥਾਪਵੱਤਾ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਾ ਅਕੁਸਲਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਅਗਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ।

ਯਸ੍ਸਤਿ ਤੇਨ ਕਿੱਤੀਯਤੀਤਿ **ਯਸੋ**, ਥੁਤਿਘੋਸੋ। ਯਸ੍ਸਤਿ ਤੇਨ ਪੁਰੇਚਰਾਨੁਚਰਭਾਵੇਨ ਪਰਿਵਾਰੀਯਤੀਤਿ **ਯਸੋ**, ਪਰਿਵਾਰੋਤਿ ਆਹ "**ਕਿੱਤਿਯਸੋਪਿ ਪਰਿਵਾਰਯਸੋਪੀ**"ਤਿ। **ਪਰਿਹਾਯਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯੋ ਚ ਯਾਵਤਕੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਿਤੋ ਹਾਯਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਛਅਪਾਯਮੁਖਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੭. ਪੂਵੇ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜਂ ਉਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਪੂਵਸੁਰਾ।** ਏਵਂ ਸੇਸਸੁਰਾਪਿ। **ਕਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸੁਰਾਯ ਬੀਜਂ ਵੁੱਚਤਿ, ਯੇ ''ਸੁਰਾਮੋਦਕਾ'' ਤਿਪਿ ਵੁੱਚੰਤਿ, ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿੱਤਾ।** ਹਰੀਤਕੀਸਾਸਪਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸਂਯੋਜਿਤਾ **ਸਮ੍ਭਾਰਸਂਯੁੱਤਾ।** ਮਧੁਕਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਪੁਪ੍ਫਰਸੋ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ **ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ।** ਪਨਸਾਦਿਫਲਰਸੋ **ਫਲਾਸਵੋ।** ਮੁੱਦਿਕਾਰਸੋ **ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ।** ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ **ਗੁਲ਼ਾਸਵੋ।** ਹਰੀਤਕਾਮਲਕਕਟੁਕਭਣ੍ਡਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰਾਨਂ ਰਸੋ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ **ਸਮ੍ਭਾਰਸਂਯੁੱਤੋ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ। **ਮਦਕਰਣਵਸੇਨ ਮਜ੍ਜਂ** ਪਿਵੰਤਂ ਮਦਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜੇ ਪਮਾਦੱਠਾਨਂ **ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪਮਾਦੱਠਾਨਂ। ਅਨੁ ਅਨੁ ਯੋਗੋ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰਣ**"ਨ੍ਤਿ, ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਵੱਤਨਨ੍ਤਿ ਅੱਥੋ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਭੋਗਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ** ਪਾਨਬ੍ਯਸਨੇਨ ਬ੍ਯਸਨਕਰਣਤੋ। **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਪਮੱਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਸੁ ਞਾਯਕਰਣਾਭਾਵਤੋ। **ਭੋਗਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੱਠੇਨ ''ਭੋਗਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ ਕਾਮਗੁਣਾਨਂ। ਅਪਾਯਮੁਖ-ਸੱਦਸ੍ਸ ਅੱਥੋ ਹੇੱਠਾ ਵੁੱਤੋ ਏਵ। **ਅਵੇਲਾਯਾ**ਤਿ ਅਯੁੱਤਵੇਲਾਯ। ਯਦਾ ਵਿਚਰਤੋ ਅੱਤਰਕ੍ਖਾਦਯੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਵਿਸਿਖਾਸੁ ਚਰਿਯਾ**ਤਿ ਰਚ੍ਛਾਸੁ ਵਿਚਰਣਂ।

ਸਮਜ੍ਜਾ ਵੁੱਚਤਿ ਮਹੋ, ਯੱਥ ਨੱਚਾਨਿਪਿ ਪਯੋਜੀਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਅੱਥਂ ਤੱਥ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਚਰਣਂ ਉਪਗਮਨਂ **ਸਮਜ੍ਜਾਭਿਚਰਣਂ। ਨੱਚਾਦਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਨੱਚਾਦੀਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨਾਤਿ ਆਦਿਸੱਦਲੋਪੋ ਦੱਠਬ੍ਬੋ, ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਸਵਨਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਂ ਵਿਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ। ਆਲੋਚਨਸਭਾਵਤਾਯ ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਯਪਿ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖੇਪਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ'' ਇੱਚੇਵ ਵੁੱਤਂ। ਇਧ ਚਿੱਤਾਲਸਿਯਤਾ ਅਕਾਰਣਨ੍ਤਿ "**ਕਾਯਾਲਸਿਯਤਾ**"ਤਿ ਵੁੱਤਂ। **ਯੁੱਤਪ੍ਪਯੁੱਤਤਾ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਸੁਤਤਾ ਅਤਿਰੇਕਤਰਤਾਯ।

ਸੁਰਾਮੇਰਯਸ੍ਸ ਛਆਦੀਨਵਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੮. ਸਯਂ ਦੱਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਦਿੱਠਂ।** ਸਨ੍ਦਿੱਠਮੇਵ **ਸਨ੍ਦਿੱਠਿਕਂ**, ਧਨਜਾਨਿਸੱਦਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਪਨ ਇੱਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿੱਦੇਸੋ, ਦਿੱਠਧਮ੍ਮਿਕਾਤਿ ਅਯਮੇੱਥ ਅੱਥੋਤਿ ਆਹ "**ਇਧਲੋਕਭਾਵਿਨੀ**"ਤਿ। ਸਮਂ, ਸਮ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵਾ **ਸਨ੍ਦਿੱਠਿਕਾ**, ਪਾਨਸਮਕਾਲਭਾਵਿਨੀਤਿ ਅੱਥੋ। **ਕਲਹਪ੍ਪਵਡ੍ਢਨੀ** ਮਿੱਤਸ੍ਸ ਕਲਹੇ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਭਾਵਤੋ। **ਖੇੱਤਂ** ਉਪ੍ਪੱਤਿੱਠਾਨਭਾਵਤੋ। **ਆਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਾਰਣਂ, ਆਕਰੋ ਵਾਤਿ ਅੱਥੋ। **ਪਰਲੋਕੇ ਅਕਿੱਤਿਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ** ਅਕਿੱਤਿਸਂਵੱਤਨਿਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਸਵਨਤੋ। **ਕੋਪੀਨਂ** ਵਾ ਪਾਕਟਭਾਵੇਨ ਅਕੱਤਬ੍ਬਰਹਸ੍ਸਕਮ੍ਮਂ। ਸੁਰਾਮਦਮੱਤਾ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅੱਤਨਾ ਕਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਮੱਤਕਾਲੇ ਛਾਦੇਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਮੱਤਕਾਲੇ ਪੱਚੱਥਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸਾ ਸੁਰਾ ਤਸ੍ਸ ਕੋਪੀਨਸ੍ਸ ਨਿਦਂਸਨਤੋ "**ਕੋਪੀਨਨਿਦਂਸਨੀ**"ਤਿ ਵੁੱਚਤੀਤਿ ਏਵਮੇੱਥ ਅੱਥੋ ਦੱਠਬ੍ਬੋ। **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮੱਤਂ ਦੱਠਬ੍ਬਂ। ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕਿਯਂ ਪਞ੍ਞਂ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਕਰੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਹਿ ਸੱਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਤਮੱਥਂ ਪਤਿੱਠਪੇਤੁਂ "**ਮੱਗਪਞ੍ਞਂ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। "**ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਮੇਵ ਨ ਪਵਿਸਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਰਾਯ ਮੱਗਪਞ੍ਞਾਦੁਬ੍ਬਲਕਰਣਸ੍ਸ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਭਾਵਮਾਹ । ਨਨੁ ਚੇਵਂ ਸੁਰਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ ਸਾਮੱਥਿਯਵਿਘਾਤੋ ਅਚੋਦਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਯੋਗਸ੍ਸੇਵ ਚੋਦਿਤੱਤਾਤਿ?

ਨਯਿਦੰ ਏਵਂ ਉਪਯੋਗੋਪਿ ਨਾਮ ਸਦਾ ਤੇਸੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਪਨ ਅਟ੍ਠਾਨਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨਸ੍ਸਾ ਕਦਾਚਿ ਸਿਯਾ ਉਪਯੋਗੋ, ਤਥਾਪਿ ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਦੁਬ੍ਬਲਿਯੰ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁੰ ਨਾਲਮੇਵ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵੇਨ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਮਗ੍ਗਪਵ੍ਵਂ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ। ਮਗ੍ਗਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰਿਯਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਵ੍ਵਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਾਪਾਦਾਨੇ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤੇਨ ਫਲਨ੍ਤਿ **ਪਦਂ,** ਕਾਰਣਂ।

੨੪੯. **ਅਤ੍ਤਾਪਿਸ੍ਸ** ਅਕਾਲਚਾਰਿਸ੍ਸ **ਅਗੁਤ੍ਤੋ** ਸਰਸਤੋ **ਅਰਕ੍ਖਿਤੋ** ਉਪਕ੍ਕਮਤੋਪਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੀਯਾਨਂ ਅਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਵੇਲਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਕਣ੍ਟਕਾਦੀਨਿਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੋਬ੍ਭਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਵੇਰਿਨੋਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੋਰਾਦਿਕਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੁਤ੍ਤੀਪਿ ਗਹਿਤਾਤਿ ਆਹ "**ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ**"ਤਿ। **ਬਹਿ ਪਤ੍ਥਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਸ੍ਸਿਤਤੋ ਨਿਬਦ੍ਧਵਤ੍ਥੁਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਵ੍ਵੇਹਿ ਕਤਪਾਪਕਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਕਤਾਸੁ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾਸੁ। **ਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ** ਅਕਾਲੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਚਰਣਤੋ। **ਰੁਹਤਿ** ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਚੋਰਿਕਾ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਰੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। **ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਕਾਲਚਾਰਿਮ੍ਹਿ** ਪੁਗ੍ਗਲੇ **ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਂ** ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ **ਹੋਤਿ**। ਕਥਂ? **ਅਵ੍ਵਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ** ਤਥਾਰੂਪੇ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬੇ **ਅਸਤਿ। ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ। **ਸੋ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਚਾਰੀ। **ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ** ਪੁਰਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਰਿ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ।

੨੫੦. **ਨਟਨਾਟਕਾਦਿਨਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਨਟੇਹਿ ਨਾਟਕੇਹਿ ਨਚ੍ਚਿਤਬ੍ਬਨਾਟਕਾਦਿਨਚ੍ਚਵਿਧਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਮਨੇਨ ਯਥਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਭੋਗਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚ ਵਿਨਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਰਗਤਂ, ਪਕਰਣਗਤਂ , ਤਾਲ਼ਗਤਂ, ਅਪਧਾਨਗਤਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਸਤ੍ਥਵਿਹਿਤਂ ਅਵ੍ਵਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਗੀਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਣਾਵੇਣੁਮੁਦਿਙ੍ਗਾਦਿਵਾਦਨਂ। **ਅਕ੍ਖਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਰਤਯੁਦ੍ਧਸੀਤਾਹਰਣਾਦਿਅਕ੍ਖਾਨਂ। **ਪਾਣਿਸ੍ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਂਸਤਾਲ਼ਂ, ''ਪਾਣਿਤਾਲ਼''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੁਮ੍ਭਥੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਅਮ੍ਬਣਕਤਾਲ਼ਂ। ''ਕੁਟਭੇਰਿਸਦ੍ਦੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। "**ਏਸੇਵ ਨਯੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਚ੍ਚੇ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਗੀਤਾਦੀਸੁ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

੨੫੧. **ਜਯ**ਨ੍ਤਿ ਜੂਤਂ ਜਿਨਨ੍ਤੋ। **ਵੇਰ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਤੇਨ ਕੀਲ਼ਕਪੁਰਿਸੇਨ ਜਯਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਰਿ ਵੇਰਂ ਵਿਰੋਧਂ **ਪਸਵਤਿ** ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤਬ੍ਬਿਸ੍ਸ ਵੇਰਪਸਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਜਿਤਂ ਮਯਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਜਿਨੋ**ਤਿ ਜੂਤਪਰਾਜਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਧਨਜਾਨਿਯਾ ਜਿਨੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਵ੍ਵੇਨ ਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਜਿਨਂ ਵਿਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਤ੍ਥਨਤਿ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਅਟ੍ਟਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਕ੍ਖਿਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਖਿਭਾਵੇਨ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ। **ਅਕ੍ਖਸੋਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤੋ। **ਜੂਤਕਰੋ**ਤਿ ਜੂਤਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। **ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਤ੍ਵਂ, ਨ ਮਯਂ ਤਯਿ ਕੋਲਪੁਤ੍ਤਿਯਂ ਇਦਾਨਿ ਪਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਕੋ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੋ, ਅਹਿਰਿਕੋ ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ।

ਅਨਿਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤੋ। **ਪੋਸਿਤਬ੍ਬਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ** ਜੂਤਪਰਾਜਯੇਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਰਿਤ੍ਤਤੁਚ੍ਛਭਾਵਤੋ।

ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਛਆਦੀਨਵਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੨. **ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖੇਸੁ ਧੁਤ੍ਤਾ, ਅਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਵਿਨਾਸਕਾ। **ਇਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਸੋਣ੍ਡਾ, ਇਤ੍ਥਿਸਮ੍ਭੋਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਤਪ੍ਪਨਕਾ। ਤਥਾ **ਭਤ੍ਤਸੋਣ੍ਡਾਦਯੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਿਪਾਸਾ**ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਸੁਰਾਪਿਪਾਸਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਾਨਸੋਣ੍ਡਾ**"ਤਿ। **ਨੇਕਤਿਕਾਦਯੋ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਮੇਤ੍ਤਿਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ **ਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾਯ।

੨੫੩. **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮੰ, ਯਥਾ ਸੁਤ੍ਤੰਯੇਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਕਮ੍ਮੰਯੇਵ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਤੰ ਕਾਤੁੰ **ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਵੁੱਤੋ।** ਕਮ੍ਮੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ,** ਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨੰ, ਤੰ **ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਵੁੱਤੋ।**

ਪਨ੍ਨਸਖਾਤਿ ਸੁਰੰ ਪਾਤੁੰ ਪਨ੍ਨੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਏਵ ਸਖਾਤਿ ਪਨ੍ਨਸਖਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ''ਸਮ੍ਮਿਯਸਮ੍ਮਿਯੋ''ਤਿ ਵਚਨਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਿਯਸਮ੍ਮਿਯੋ।** ਤੇਨਾਹ **"ਸਮ੍ਮਸਮ੍ਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ"**ਤਿ। **ਸਹਾਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਹਾਯੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਓਤਾਰਮੇਵ ਗਵੇਸਤੀ**ਤਿ ਰਨ੍ਧਮੇਵ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਅਨਤ੍ਥਮਸ੍ਸ ਕਾਤੁਕਾਮੋ। **ਵੇਰਪ੍ਪਸਵੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵੇਰਸ੍ਸ ਪਸਵਨੰ ਅਨੁਪਵਤ੍ਤਨੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਵੇਰਬਹੁਲਤਾ"**ਤਿ। ਪਰੇਸੰ ਕਰਿਯਮਾਨੋ ਅਨਤ੍ਥੋ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਨਤ੍ਥੋ,** ਤਬ੍ਭਾਵੋ **ਅਨਤ੍ਥਤਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਨਤ੍ਥਕਾਰਿਤਾ"**ਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਪਰੇਸੰ ਅਨਤ੍ਥੰ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਤ੍ਥਕਾਰੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨਤ੍ਥਤਾ**ਤਿ ਉਭਯਾਨਤ੍ਥਕਾਰਿਤਾ। **ਅਰਿਯੋ** ਵੁੱਚਤਿ ਸਤ੍ਤੋ, ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਰਿਯੋ **ਕਦਰਿਯੋ।** ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸੋ ''ਕਦਰਿਯੋ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ **ਕਦਰਿਯਤਾ,** ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ। ਤੰ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਿਸਜ੍ਜਨੀਯਭਾਵੇ ਠਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਦਰਿਯਤਾ ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰਿਯਭਾ"**ਵੇਤਿ। ਅਵਿਪਣ੍ਣਸਭਾਵਤੋ ਉਟ੍ਠਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਚ ਇਣੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **ਸੰਸੀਦਨ੍ਤੋਵ ਇਣੰ ਵਿਗਾਹਤਿ** ਨਾਮ। ਸੂਰਿਯੇ ਅਨੁਗ੍ਗਤੇ ਏਵ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਅਨਾਰਭਨ੍ਤੇ ਰਤ੍ਤਿੰ **ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਸੀਲੋ।**

ਅਤ੍ਥਾਤਿ ਧਨਾਨਿ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਅਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਕਾਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਧਨਾਨਮੇਵ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ। **ਇਮਿਨਾ ਕਥਾਮਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਯਤੋ ਖੋ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੪੪) ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਹਿਤਾਧਿਗਮੂਪਾਯੇਨ। **ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਗਤਿਗਮਨਾਨਿ, ਛ ਭੋਗਾਨੰ ਅਪਾਯਮੁਖਾਨੀਤਿ ਏਵੰ ਵੁੱਤੰ ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ।

ਮਿਤ੍ਤਪਤਿਰੂਪਕਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੪. **ਅਨਤ੍ਥੋ**ਤਿ ''ਭੋਗਜਾਨਿ, ਆਯਸਕਜੰ, ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਮਙ੍ਕੁਭਾਵੋ, ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਆਦਿਕੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੋ ''ਦੁਗ੍ਗਤਿਪਰਿਕਿਲੇਸੋ, ਸੁਗਤਿਯਞ੍ਞ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਤਾ, ਬਹ੍ਵਾਬਾਧਤਾ, ਅਤਿਦਲਿਦ੍ਦਤਾ, ਅਪ੍ਪਨ੍ਨਪਾਨਤਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਆਦਿਕੋ ਚ ਅਨਤ੍ਥੋ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਭਯਾਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੁਵਾਦਭਯਪਰਾਨੁਵਾਦਭਯਦਣ੍ਡਭਯਾਦੀਨਿ ਲੋਕੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਨਿ ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਭਯਾਨਿ। **ਉਪਦ੍ਦਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। **ਉਪਸਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਸਰੀਰੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠਾਨਿ ਵਿਯ ਉਪਰੂਪਰਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਨਿ ਬ੍ਯਸਨਾਨਿ। **ਅਦ੍ਦਦਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ ''ਅਦ੍ਦਦਤ੍ਥੁਦਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੨) ਵਿਯਾਤਿ ਵੁੱਤੰ **"ਏਕੰਸੇਨਾ"**ਤਿ। **ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ** ਗਹਣਯੋਗ੍ਗੰ **ਹਰਤਿਯੇ**ਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿਯੇਵ। ਵਾਚਾ ਏਵ ਪਰਮਾ ਏਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ **ਵਚੀਪਰਮੋ।** ਤੇਨਾਹ **"ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਨੁਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਕ੍ਕਨੰ, ਯੰ ਵਾ ''ਰੁਚੀ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ ਯੇਹਿ ਸੁਰਾਪਾਨਾਦੀਹਿ ਭੋਗਾ ਅਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਤੇਸੰ **ਅਪਾਯੇਸੁ** ਬ੍ਯਸਨਹੇਤੂਸੁ **ਸਹਾਯੋ ਹੋਤਿ।**

੨੫੫. **ਹਾਰਕੋਯੇਵ ਹੋਤਿ,** ਨ ਦਾਯਕੋ, ਤਮਸ੍ਸ ਏਕੰਸਤੋ ਹਾਰਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਹਾਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। **ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੰ **ਦਤ੍ਵਾ, ਬਹੁੰ ਪਤ੍ਥੇਤਿ** ਬਹੁੰ ਮਹਗ੍ਘੰ ਵਤ੍ਥਯੁਗਾਦਿੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। ਦਾਸੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਤੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਥੰ ਅਮਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋਤਿ ਆਹ **"ਅਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਤਿ ਅਨਤ੍ਥਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥੰ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਤੰ **ਸੇਵਤਿ। ਅਤ੍ਥਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਭੇਦੋ।

੨੫੬. **ਪਰੇ**ਤਿ ਪਰਦਿਵਸੇ। **ਨ ਆਗਤੋ ਸੀ**ਤਿ ਆਗਤੋ ਨਾਹੋਸਿ। **ਖੀਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ, ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਚ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਸਸ੍ਸਸਙ੍ਗਹੇ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬਧਞ੍ਞਸਙ੍ਗਹੇ **ਕਤੇ।**

੨੫੭. ''ਦਾਨਾਦੀਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਸਾਧੁ ਸਮ੍ਮ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ **"ਕਲ੍ਯਾਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਨਨੁ ਏਵੰ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਯੰ ਮਿਤ੍ਤੋ ਏਵ, ਨ ਅਮਿਤ੍ਤੋ ਮਿਤ੍ਤਪਤਿਰੂਪਕੋਤਿ? ਅਨੁਪ੍ਪਿਯਭਾਣੀਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤੰ।

ਸਹਾਯੇਨ ਵਾ ਦੇਸਕਾਲਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਕਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵਿਰੋਧਾਦਿਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯੋ ਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵ ''ਸਾਧੁ ਸਮ੍ਮ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਿਯਂ ਭਣਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਿਸ੍ਸ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਲ੍ਯਾਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ।

੨੫੯. **ਮਿਤ੍ਤਪਤਿਰੂਪਕਾ ਏਤੇ** ਮਿਤ੍ਤਾਤਿ **ਏਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ।**

ਸੁਹਦਮਿਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੦. **ਸੁਨੂਰਹਦਯਾ**ਤਿ ਪੇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਵਸੇਨ ਭਦ੍ਦਚਿਤ੍ਤਾ।

੨੬੧. **ਪਮਤ੍ਤਂ ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਮਾਦਵਸੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਯੁਤ੍ਤੇ ਕਤੇ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਰਕ੍ਖਣਂ ''ਭੀਤਸ੍ਸ ਸਰਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਤਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਣਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਮਜ੍ਜਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗੇਹੇ ਆਰਕ੍ਖਂ ਅਸਂਵਿਹਿਤਸ੍ਸ ਬਹਿਗਮਨਮ੍ਪਿ ਪਮਾਦਪਕ੍ਖਿਕਮੇਵਾਤਿ **"ਸਹਾਯੋ ਬਹਿਗਤੋ ਵਾ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭਯਂ ਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਯਂ ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤੋ। ਭੋਗਹੇਤੁਤਾਯ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਧਨਂ **"ਭੋਗਾ"**ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕੇ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬੇ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ।**

੨੬੨. **ਨਿਗੂਹਿਤ੍ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਗੂਹਿਤੁਂ ਛਾਦੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਕਥਂ, ਨਿਗੂਹਿਤੁਂ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਨਿਗੂਹਿਤ੍ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਕਥਂ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਛਾਦੇਤਿ। **ਜੀਵਿਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੬੩. **ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਆਮੇਡਿਤਵਚਨੇਨ ਨਿਵਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਪਾਪਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰਣਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਹਿ ਪਾਪਤੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। **ਸਰਣੇਸੂ**ਤਿ ਸਰਣੇਸੁ **ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸੁ** ਅਭਿਨ੍ਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜ, **ਸਰਣੇਸੁ** ਵਾ ਉਪਾਸਕਭਾਵੇਨ **ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸੁ। ਨਿਪੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਣ੍ਹਂ। **ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਿਭੇਦਯੁਤ੍ਤਂ। **ਇਦਂ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਦਾਨਾਦਿਭੇਦਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ''ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ''ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਾਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਲੋਭਾਦਿਗੁਣਧਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗਿਤਾ ਵਿਯ ਕੁਸਲਭਾਵੋ ਜੋਤਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾ ਸਗ੍ਗਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ। ਯਥਾਹ –

> ''ਸਦ੍ਧਾ ਹਿਰਿਯਂ ਕੁਸਲਞ੍ਚ ਦਾਨਂ,
> ਧਮ੍ਮਾ ਏਤੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੁਯਾਤਾ।
> ਏਤਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਂ ਦਿਵਿਯਂ ਵਦਨ੍ਤਿ,
> ਏਤੇਨ ਹਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਦੇਵਲੋਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੩੨)।

੨੬੪. ਭਵਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਡ੍ਢਨਂ **ਭਵੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਭਵੇਨ ਅਵੁਡ੍ਢਿਯਾ"**ਤਿ। **ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿ। **ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਨ ਹੋਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕਭਾਵਤੋ। ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤਂ ਅਭਵਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਆਪਤਿਤਂ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭਵਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਥਾਰੂਪ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਰੂਪੋ**ਤਿ ਬੀਭਚ੍ਛੋ। **ਨ ਪਾਸਾਦਿਕੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਸੁਜਾਤੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਜਾਤਿਕੋ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ।

੨੬੫. **ਜਲ**ਨ੍ਤਿ ਜਲਨ੍ਤੋ। **ਅਗ੍ਗੀ**ਵਾਤਿ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ। **ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਸਵਿਸੇਸਂ ਵਿਰੋਚਨਂ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਭਾਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਜਲਂ ਅਗ੍ਗੀਵ ਭਾਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਾ ਅਗ੍ਗਿ ਸਵਿਸੇਸਂ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਚ ਠਿਤੋ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਰਤ੍ਤਿ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

‘‘ਭਮਰਸ੍ਸੇਵ ਇਰੀਯਤੋ’’ਤਿ ਏਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਭੋਗਸੰਹਰਣੰ ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਞਾਯੋਪੇਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਰਾਸਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਸ੍ਸ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਭੋਗਜਾਤੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੰ ਰਾਸਿਭੂਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵੰ ਇਰੀਯਤੋ ਆਯੂਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ। **ਚਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਰਥਚਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣੰ। **ਨਿਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿੰ ਪਰਿਵੁਡ੍ਢਿੰ। ‘‘ਭੋਗਾ ਸਨ੍ਨਿਚਯੰ ਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ।

ਸਮਾਹਤ੍ਵਾਤਿ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਅਲੰ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਅਲਮੇਵ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤੁੰ, ਅਲੰ ਵਿਰਜ੍ਜਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੭੨; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੪, ੧੨੯, ੧੩੪, ੧੪੩) ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਜੋਤੇਤਿ, ‘‘ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੮) ਪਰਿਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਵੇਠਿਤਤ੍ਤੋਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੧੭) ਵਿਯ ਅਤ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਭਾਵਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯੁਤ੍ਤਸਭਾਵੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸਣ੍ਠਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪੇਤੁੰ, ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੰ ਚਤੁਧਾ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਵਿਭਜਨਹੇਤੁ **ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤਿ** ਸੋਲ਼ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਅਜੀਰਾਪਨੇਨ ਪਬਨ੍ਧਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਭੇਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਠਪੇਤੀ”**ਤਿ । ਕਥੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚਤੁਧਾ ਭੋਗਾਨੰ ਵਿਭਜਨੇਨ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤੀਤਿ ਆਹ **“ਯਸ੍ਸ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ‘‘ਦਦੰ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬)। **ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਜਾ**ਤਿ ਉਪਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਉਪਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਪਣਦ੍ਧਿਕਾਦੀਨੰ ਦਾਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਅਧਿਵਤ੍ਥਦੇਵਤਾਦੀਨੰ ਪੇਤਬਲਿਵਸੇਨ, ਨ੍ਹਾਪਿਤਾਦੀਨੰ ਵੇਤਨਵਸੇਨ ਚ ਵਿਨਿਯੋਗੋਪਿ ਉਪਯੋਗੋ ਏਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਇਮੇਸੁ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿ ਆਯੋ ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਵਯਤੋ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਯੋ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇਯ੍ਯ, ਨਿਧੇਯ੍ਯ, ਭਾਜੇਯ੍ਯ ਚ ਅਸਮ੍ਭਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮੰ ਪਯੋਜਯੇ”**ਤਿ। **ਨਿਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ, ਭੂਮਿਗਤੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਾਜਾਦਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਗ੍ਗਿਉਦਕਚੋਰਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਨ੍ਹਾਪਿਤਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਲਾਲਰਜਕਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ।

ਛਦ੍ਦਿਸਾਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੬. ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀਤਿ ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਮਨਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ । **ਅਕੁਸਲੰ ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਕੁਸਲਞ੍ਚੇਵ ਅਗਤਿਗਮਨਾਕੁਸਲਞ੍ਚ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਛਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨਾਦੀਸੁ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਛਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਸੁਰਾਪਾਨਾਨੁਯੋਗਾਦਿਭੇਦੰ ਛਬ੍ਬਿਧੰ **ਭੋਗਾਨੰ ਅਪਾਯਮੁਖੰ** ਵਿਨਾਸਮੁਖੰ **ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। ਸੋਲ਼ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਪਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਪਮਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣਾਦਿਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ **ਸੇਵਨ੍ਤੋ** ਭਜਨ੍ਤੋ। ਸਤ੍ਥਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੰ ਪਹਾਯ ਞਾਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ **ਧਮ੍ਮਿਕੇਨ ਆਜੀਵੇਨ ਜੀਵਤਿ। ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਉਪਕਾਰਵਸੇਨ, ਗੁਣਵਸੇਨ ਚ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਨਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਾ। ਦਿਸਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। **ਆਗਮਨਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਅਨਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ‘‘ਭਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦਯੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭਾਵੇਨ ਅਪਦਿਟ੍ਠਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਪੁਬ੍ਬੁਪਕਾਰਿਤਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਸਰਿਕ੍ਖਤਾਯ ਨੇਸੰ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭਾਵੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਭਾਵੇਨ ਤਾਵ ਉਪਕਾਰਿਭਾਵੇਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੋ, ਅਪਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ। ਆਚਰਿਯਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਭਾਵੇਨ, ਹਿਤਾਹਿਤੰ ਪਤਿਕੁਸਲਭਾਵੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਾਰਹਤਾਯ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਦਿਸਾ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **“ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ”**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾਰਹੰ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਘਰਾਵਾਸਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤਾਯ ਤੇ ਤੇ ਚ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਾ ਯਥਾਉਪ੍ਪਤਿਤਦੁਕ੍ਖਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਤੇ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਵਿਸੇਸੇ ਉਤ੍ਤਰਤੀ”**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪਾਦਾਨੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਤਦਨੁਚ੍ਛਵਿਕਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਵਸੇਨ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਪਾਦਮੂਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨਾ”**ਤਿ। **ਗੁਣੇਹੀ**ਤਿ ਉਪਰਿਭਾਵਾਵਹੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ। **ਉਪਰਿ ਠਿਤਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇ ਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗੇ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ।

੨੬੭. ਭਤੋਤਿ ਪੋਸਿਤੋ, ਤਂ ਪਨ ਭਰਣਂ ਜਾਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੁਖਪਚ੍ਚਯੂਪਹਰਣੇਨ ਦੁਕ੍ਖਪਚ੍ਚਯਾਪਹਰਣੇਨ ਚ ਤੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਥਞ੍ਞਂ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਜਗ੍ਗਿਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤੋ। **ਤੇ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ।

ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਂ ਅਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਤੇਸਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਠਿਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ "**ਤਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਕੁਲਵਂਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਤਿ ਨਾਮਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਧਮ੍ਮਿਕਵਂਸਤੋ**ਤਿ ''ਕੁਲਪ੍ਪਦੇਸਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦਿਸਂ ਏਕਂ ਪੁਰਿਸਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗੀਵਾਯਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਬਨ੍ਧਮਞ੍ਞਿਯਂ ਵਾ ਹਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਅਧਮ੍ਮਿਕਪਵੇਣਿਤੋ। **ਹਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਾਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤਤੋ ਗਾਹਤੋ ਵਿਵੇਚਨੇਨੇਵ ਹਿ ਆਯਤਿਂ ਤੇਸਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾਹਾਰਿਕਾ ਸਿਯਾ। **ਧਮ੍ਮਿਕਵਂਸੇ**ਤਿ ਹਿਂਸਾਦਿਵਿਰਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਿਕੇ ਵਂਸੇ ਧਮ੍ਮਿਕਾਯ ਪਵੇਣਿਯਂ। **ਠਪੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ। **ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਦਾਨਾਦੀਨਿ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ।

ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਦਾਯਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਯੋਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋਯੇਵ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ, ਨ ਇਤਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਾਰਕੇ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੇ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਜਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਆਗਮ੍ਮ। **ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀ'' ਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ। **ਤਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਮਤਦਿਵਸਤੋ ਤਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ।

ਪਾਪਤੋ ਨਿਵਾਰਣਂ ਨਾਮ ਅਨਾਗਤਵਿਸਯਂ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਤੋਪਿ ਹਿ ਨਿਵਾਰਣਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਅਨਾਗਤੇ ਏਵ ਸਿਯਾ, ਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਾ ਪਨ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾ ਗਰਹਣਮਤ੍ਤਪਟਿਕਾਰਾਤਿ ਆਹ "**ਕਤਮ੍ਪਿ ਗਰਹਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਨਿਵੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨਵਜ੍ਜਮੇਵ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾਦਿਸਿਪ੍ਪ**"ਨ੍ਤਿ। **ਰੂਪਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭੋਗਪਰਿਵਾਰਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਨੁਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇਨ।

ਨਿਚ੍ਚਭੂਤੋ ਸਮਯੋ ਅਭਿਣ੍ਹਕਰਣਕਾਲੋ। ਅਭਿਣ੍ਹਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ ਨਿਚ੍ਚ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਨਿਚ੍ਚਪਹਂਸਿਤੋ ਨਿਚ੍ਚਪਹਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਲੋ ਏਵ ਸਮਯੋ **ਕਾਲਸਮਯੋ। "ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਮੇਵ ਦਾਨੇ ਤੇਸਂ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਿਖਾਠਪਨਂ** ਦਾਰਕਕਾਲੇ। **ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਂ** ਪੁਤ੍ਤਧੀਤੂਨਂ ਯੋਬ੍ਬਨਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ।

ਤਂ ਭਯਂ ਯਥਾ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਪਿਹਿਤਾ ਹੋਤਿ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ''ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾ ਪਨ ਤਂ ਭਯਂ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਚ ਨਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਦੁਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਚੇ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ''ਭਤੋ ਨੇ ਭਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਾਰਣੇਨ ਚੇਵ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਰਣੇਨ ਚ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ **ਪੁਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸੁ। ਏਤਂ ਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ "**ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਤਾਭਯਂ, ਪਰਵਾਦਭਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ **ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ** ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ। **ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਨੁਰੂਪਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਤ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਏਤਂ ਭਯਂ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਂ ਇਧਾਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਾਦਿਸਾਨਞ੍ਹਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਯੋ ਦਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਾ ਤੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਏਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਵਸੇਨਾਯਂ ਦੇਸਨਾ ਅਨਾਗਤਾ **ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇਸੁ** ਉਭੋਸੁ ਅਤ੍ਤਨੇ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਤਾਯ **ਸਬ੍ਬਂ ਭਯਂ ਨ ਹੋਤਿ** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ** ਤਤ੍ਥ ਕਾਤਬ੍ਬਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਕਤਤ੍ਤਾ। **ਖੇਮਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਾ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਰਣੇਨ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਉਪਦ੍ਦਵਾ ਕਰਣੇਨ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

''ਨ ਖੋ ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਅਨਾਰੁਲ੍ਹੋ ਭਗਵਤਾ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਭਗਵਾ ਸਿਙ੍ਗਾਲਕਂ ਏਤਦਵੋਚਾ**"ਤਿ। **ਅਯਞ੍ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣੇ। ਤਥਾ ਹਿ "**ਨੇ ਅਞ੍ਞਾ**"ਤਿ ਅਞ੍ਞਦਿਸਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

੨੬੮. ਆਚਰਿਯਂ ਦੂਰਤੋਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਨਵਚਨੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਾਦਿਸਾਮੀਚਿਕਿਰਿਯਾ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨੇਨ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂਉਪਟ੍ਠਾਨਗਮਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਤੋ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ, ਸਾਯਨ੍ਹਿ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਂ ਉਪਗਮਨੇਨ। ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਪਨ ਉਪਗਮਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤੋਗਧਂ ਪਯੋਜਨਵਸੇਨ ਗਮਨਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਹਣ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਸੋਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾ **ਸੁਸ੍ਸੂਸਾ**, ਸਾ ਪਨ ਆਚਰਿਯੇ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖੇ ਚ ਆਦਰਗਾਰਵਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ''ਅਦ੍ਧਾ ਇਮਿਨਾ ਸਿਪ੍ਪੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤੇਨ ਏਵਰੂਪਂਗੁਣਂ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਥਾਭੂਤਞ੍ਚ ਤਂ ਸਵਨਂ ਸਦ੍ਧਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਵਨੇਨਾ**"ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਵਸੇਸਖੁਦ੍ਦਕਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵਿਭਜਨਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਬੀਜਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਆਚਰਿਯਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਂ। **ਸਿਪ੍ਪਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਪ੍ਪਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਗ੍ਗਹਣੇਨ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨਸ੍ਸ ਪਯੋਗੋਪਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਗ੍ਗਹਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਥੋਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸੁਵਿਨੀਤਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੀਤਿ ਇਧ ਆਚਾਰਵਿਨਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਿਪ੍ਪਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਨਵਿਨਯੋ ''ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਗਾਹਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਏਵਂ ਤੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਆਚਰਿਯਾ ਹਿ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇ ਏਵ ਵਿਨੇਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇਪੀਤਿ ਆਹ "**ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਾ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿ। ਸਿਪ੍ਪਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਨਾਮ ਯਾਵਦੇਵ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਯੋਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇਸੁ। **ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਂ ਮਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤਿ। ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਚੇਵ ''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਮੁਖੇ ਚ ਤਂ ਤੇਸਂ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਰਕ੍ਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ** ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਭਾਵਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਜੀਵਿਭਾਵਸਾਧਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਦੁਵਿਧਾ ਸਰੀਰਰਕ੍ਖਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਸ੍ਸਯਪਟਿਘਾਤੇਨ, ਬਾਹਿਰਪਰਿਸ੍ਸਯਪਟਿਘਾਤੇਨ ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਸ੍ਸਯੋ** ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਦਿਭੇਦੋ, ਸੋ ਲਾਭਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ ਤਾਯ ਤਜ੍ਜਾਪਰਿਹਾਰਸਂਵਿਧਾਨਤੋ। **ਬਾਹਿਰਪਰਿਸ੍ਸਯੋ** ਚੋਰਅਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਹੇਤੁਕੋ, ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ ਤਾਯ ਤਜ੍ਜਾਪਰਿਹਾਰਸਂਵਿਧਾਨਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਯਂ ਯਂ ਦਿਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ "**ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਿਪ੍ਪਸਿਕ੍ਖਾਪਨੇਨੇਵ ਲਾਭੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਿਸਾਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਕਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਇਦਾਨਿ ''ਯਂ ਵਾ ਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨਪਿ ਲਾਭੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਕਪ੍ਪਾਨਂ ਭੇਦੋ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਂ, ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਞ੍ਚ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਦੁਤਿਯਦਿਸਾਵਾਰੇ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਠਮਦਿਸਾਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ।

੨੬੯. **ਸਮ੍ਮਾਨਨਾ** ਨਾਮ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾ, ਸਾ ਪਨ ਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਾ ਚ ਦਾਨਲਕ੍ਖਣਾ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਟ੍ਠਾਨੇਹੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਪਿਯਵਚਨਲਕ੍ਖਣਂ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਕਥਾਕਥਨੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਗਤਮਾਨਨਾ **ਵਿਮਾਨਨਾ**, ਨ ਵਿਮਾਨਨਾ **ਅਵਿਮਾਨਨਾ**, ਵਿਮਾਨਨਾਯ ਅਕਰਣਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਥਾ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਦਯੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਾਮਿਕੇਨ ਹਿ ਵਿਮਾਨਿਤਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਸਬ੍ਬੋ ਪਰਿਜਨੋ ਵਿਮਾਨੇਤਿਯੇਵ । **ਪਰਿਚਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਰਿਚਰਨ੍ਤੋ। **ਤਂ ਅਤਿਚਰਤਿ ਨਾਮ** ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਿਹਿਨਿਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਇਸ੍ਸਰਿਯਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਾਦਿਸੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਗਿਹਿਨਿਯਾ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਭਤ੍ਤਗੇਹੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇ**"ਤਿ ਆਹ। ਗੇਹੇ ਏਵ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਕੁਲਿਤ੍ਥਿਯਾ ਭਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਿਕਸ੍ਸੇਵ ਭਾਰੋ, ਤਤੋ ਆਗਤਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ ਪਨ ਤਾਯ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। "**ਸਬ੍ਬਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਏਤਾ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਤਲਾਭੇਨ ਵਿਯ ਮਹਗ੍ਘਵਿਪੁਲਾਲਙ੍ਕਾਰਲਾਭੇਨਪਿ ਨ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵਾਤਿ ਤਾਸਂ ਤੋਸਨਂ ਅਲਙ੍ਕਾਰਦਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਭਵਾਨੁਰੂਪੇਨਾ**"ਤਿ।

ਕੁਲਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਂਵਿਹਿਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਆਹਾਰਸਮ੍ਪਾਦਨਵਿਚਾਰਪ੍ਪਕਾਰਾਤਿ ਆਹ **"ਯਾਗੁਭਤ੍ਤੁਪਚਨਕਾਲਾਦੀਨੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਮ੍ਮਾਨਨਾਦੀਹਿ** ਯਥਾਰਹਂ ਪਿਯਵਚਨੇਹਿ ਚੇਵ ਭੋਜਨਦਾਨਾਦੀਹਿ ਚ **ਪਹੇਣਕਪੇਸਨਾਦੀਹਿ** ਅਵ੍ਵਤੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਸ੍ਸ ਛਣਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਪਿਯਭਣ੍ਡੇਹਿ ਚ **ਸਙ੍ਗਹਿਤਪਰਿਜਨਾ।** ਗੇਹਸਾਮਿਨਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਜਨੋ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਧ ਪਰਿਜਨੋ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਞਾਤਿਜਨੋ"**ਤਿ। **ਆਭਤਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਹਿਰਤੋ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਂ ਪਵੇਸਿਤਧਨਂ। ਗਿਹਿਨਿਯਾ ਨਾਮ ਪਠਮਂ ਆਹਾਰਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਕੋਸਲ੍ਲਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਤਾ, ਤਤੋ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਜਨਾਯਤ੍ਤੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਾਕਿਚ੍ਚੇਸੁ, ਤਤੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਜਨਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੂਤਿ ਆਹ **"ਯਾਗੁਭਤ੍ਤੁਸਮ੍ਪਾਦਨਾਦੀਸੂ"**ਤਿਆਦਿ। ''ਨਿਕ੍ਕੋਸਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਨਿਕ੍ਕੋਸਜ੍ਜਤਂ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ, ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਯਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਤਿਯਦਿਸਾਵਾਰੇ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਪਠਮਦਿਸਾਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ''ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ''ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਰਵਸੇਨੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦਿਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ, ਨ ਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੁਤ੍ਤਾ ਹਿ ਦਾਰਕਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤੁ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਾ, ਵਿਞ੍ਞੂਤਂ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪਨ ਯਥਾ ਤੇਪਿ ਤਦਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਵਿਧਿ ''ਪਾਪਾ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਮਦਿਸਾਵਾਰੇ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਏਵਾਤਿ ਕਿਂ ਪੁਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨਾਤਿ। ਦਾਨਾਦਿਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ।

੨੭੦. ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਠਾਨਾਨਿ ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮਮੇਵ ਠਾਨਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਤਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਸਹਾਯੋ ਅਤ੍ਥਿਕਭਾਵੇਨ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਨਾਮਂ ਕਥੇਤਿ। **ਅਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧਂ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਂ ਵਾਚਾਯ, ਪਯੋਗੇਨ ਚਾਤਿ ਤਂ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਦਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਦਾਨੇਨਾ"**ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਇਤਰਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨਪਿ ਅਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਨਤੋ, ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚ। ਅਪਰਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਪਜਾ **ਅਪਰਪਜਾ,** ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਾ ਪਜਾ **ਅਪਰਪਜਾ। ਪਟਿਪੂਜਨਾ** ਨਾਮ ਮਮਾਯਨਾ, ਸਕ੍ਕਾਰਕਿਰਿਯਾ ਚਾਤਿ ਤਦੁਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕੇਲਾਯਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਮਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਮਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

੨੭੧. ਯਥਾਬਲਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਂਵਿਧਾਨੇਨਾਤਿ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਨਂ ਯਥਾਬਲਂ ਬਲਾਨੁਰੂਪਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਵਿਦਹਨੇਨ ਵਿਚਾਰਣੇਨ, ਕਾਰਾਪਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਦਹਰੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਵੇਤਨਸ੍ਸ ਚ ਪਦਾਨੇਨ । ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਅਯਂ ਖੁਦ੍ਦਕਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਪ੍ਪਾਯਾਹਾਰਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸਾਤਭਾਵੋ ਏਵ ਰਸਾਨਂ **ਅਚ੍ਛਰਿਯਤਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਚ੍ਛਰਿਯੇ ਮਧੁਰਰਸੇ"**ਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਨਂ। **ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣਤੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ। **ਵੇਲਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਪਹਾਰਾਵਸੇਸੋ, ਉਪਡ੍ਢਪਹਾਰਾਵਸੇਸੋ ਵਾ ਦਿਵਸੋ''ਤਿ ਵੇਲਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਹੁਸ੍ਸਵੋ **ਛਣੋ** ਨਾਮ। ਕਤ੍ਤਿਕੁਸ੍ਸਵੋ, ਫਗ੍ਗੁਣੁਸ੍ਸਵੋਤਿ ਏਵਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤੋ ਮਹੁਸ੍ਸਵੋ **ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯਿਤਾ, ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤਿਤਾ** ਚ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਇਧ ਅਨਾਮਟ੍ਠਾ।

ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯਿਨੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਦਾਵਧਾਰਣਵਸੇਨ ਸਾਵਧਾਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਚੋਰਿਕਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਆਦਾਯਿਨੋ"**ਤਿ। **ਨ ਮਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਾਮਾਤਿ ਅਨੁਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਧਦ੍ਵਯੇਨ ਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲਾਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **"ਕਿਂ ਏਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੇਨ ਕਤੇਨਾਤਿ ਅਨੁਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਤੁਟ੍ਠਹਦਯਤਾਯ ਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵਤੋ। **ਤੁਟ੍ਠਹਦਯਤਾਦਸ੍ਸਨ**ਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੁਕਤਕਾਰਿਤਾਯ ਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਂ। ਕਿਤ੍ਤਿ ਏਵ ਵਣ੍ਣੋ **ਕਿਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣੋ,** ਤਂ ਕਿਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਂ ਗੁਣਕਥਂ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਦਿਸਂ ਉਪਾਹਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਿਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਹਰਾ।** ਤਥਾ ਤਥਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤੋ ਹਿ **ਕਿਤ੍ਤਿ** , ਗੁਣੋ, ਤੇਸਂ ਵਣ੍ਣਨਂ ਕਥਨਂ **ਵਣ੍ਣੋ।** ਤੇਨਾਹ **"ਗੁਣਕਥਾਹਾਰਕਾ"**ਤਿ।

੨੭੨. ਕਾਰਣਭੂਤਾ ਮੇਤ੍ਤਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੇਤ੍ਤਾਨਿ,** ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਚ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਵਿਹਾਰਗਮਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਾਵਟਦ੍ਵ◌ਾਰਤਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦ੍ਵ◌ਾਰੰ** ਨਾਮ ਅਲੋਭਜ੍ਝਾਸਯਤਾ ਦਾਨਸ੍ਸ ਮੁਖਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾ **ਅਨਾਵਟਤਾ** ਏਵਞ੍ਹਿ ਘਰਮਾਵਸਨ੍ਤੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਗੇਹਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਿਹਿਤੇਪਿ ਅਨਾਵਟਦ੍ਵ◌ਾਰੋ ਏਵ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਪਿਹਿਤੇਪਿ ਘਰਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਆਵਟਦ੍ਵ◌ਾਰੋ ਏਵ◌ਾਤਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਵ◌ਿਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਵਸਨ੍ਤੋਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਪਿਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। "**ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਸੂ**"ਤਿ ਇਦੰ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਕਰੁਣਾਖੇਤ੍ਤੇਪਿ ਦਾਨੇਨ ਅਨਾਵਟਦ੍ਵ◌ਾਰਤਾ ਏਵ। "**ਸਨ੍ਤੁਞ੍ਞੇਵ◌ਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਨ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿਵਚਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਟਿਵਚਨੰ ਵ◌ਿਯ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਏਵ◌ਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਨੰ ਅਤ੍ਥਿਕਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਮਦ੍ਦਵਕਰਣਤੋ। "**ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਕ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਯਾਵਕਾਲਿਕੇ ਏਵ ਆਮਿਸਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਰੁਲ੍ਹਤਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ।

"**ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਇਦੰ ਤੇਸੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨੰ ਪਕ੍ਖਪਾਤਾਭਾਵਦੀਪਨਤੋ, ਓਧਿਸੋ ਫਰਣਾਯਪਿ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਯਾਯ ਕੁਸਲਾਭਿਵਡ੍ਢਿਆਕਙ੍ਖਾਯ ਤੇਸੰ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨੰ, ਤਥਾ ਨੇਸੰ ਗੇਹਪਵ◌ਿਸਨੰ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਪਵ◌ਿਸਨ੍ਤਾਪਿ ਕਲਜਾਣੇਨ ਚੇਤਸਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। **ਸੁਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਦਾਪਨੰ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥੰ ਵ◌ਿਭਾਵੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਤਮਵ◌ਿਧਮਨੇਨ ਵ◌ਿਸੋਧਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਥੰ ਕਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਙ੍ਖੰ ਵ◌ਿਨੋਦੇਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਸਵਨੰ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯਾਵਦੇਵ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨਾਯ ਅਸਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਸ ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਦਾਪਨੰ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਾਪਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਵ◌ਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਪੇਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

੨੧੩. ਅਲਮਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮਤ੍ਥਸਭਾਵ◌ੋ, ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਤ੍ਥੋ ਏਵ◌ਾਤਿ "**ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨਸਮਤ੍ਥੋ**"ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਦਿਸਾਨਮਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਦਿਸਾਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞਿਤੇ ਨਮਸ੍ਸਨਕਾਰਣੇ। ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਕੁਸਲੋ ਛੇਕੋ ਲਭਤੇ ਯਸਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਣ੍ਹਗੁਣਯੋਗਤੋ **ਸਣ੍ਹੋ, ਸਣ੍ਹਗੁਣੋ**ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੁਖੁਮਨਿਪੁਣਪਞ੍ਞਾ, ਮੁਦੁਵ◌ਾਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸੁਖੁਮ...ਪੇ॰... ਭਣਨੇਨ** ਵ◌ਾ"ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਦਿਸਾਨਮਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਛ ਦਿਸਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਮਸ੍ਸਤਿ ਨਾਮ, ਤੰ ਞਾਣੰ ਦਿਸਾਨਮਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਤੇਨ **ਪਟਿਭਾਨਵ◌ਾ।** ਤੇਨ ਹਿ ਤੰਤੰਕਿਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਇਧ ''ਪਟਿਭਾਨਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। **ਨਿਵ◌ਾਤਵ◌ੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਣਿਪਾਤਸੀਲੋ। **ਅਤ੍ਥਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਨ ਥਦ੍ਧੋ **ਥਮ੍ਭਰਹਿਤੋ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਥਮ੍ਭਿਤਭਾਵ◌ੇਨ ਵ◌ਿਰਹਿਤੋ। **ਉਟ੍ਠਾਨਵ◌ੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਕਾਯਿਕੇਨ ਵ◌ੀਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਨਿਰਨ੍ਤਰਕਰਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਤਤਕਾਰਿਤਾਵਸੇਨ। **ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥਕਿਚ੍ਚੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਠਾਨਸੋ ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪਞ੍ਞਾਯ।

ਸਙ੍ਗਹਕਰੋਤਿ ਯਥਾਰਹੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਕੋ। **ਮਿਤ੍ਤਕਰੋ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵਕਰੋ, ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਮਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯੇਸਨਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ "**ਮਿਤ੍ਤਗਵ◌ੇਸਨੋ**"ਤਿ। ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਵਦੰ ਵਚਨੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਦਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਆਹ "**ਪੁਬ੍ਬਕਾਰਿਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਜਾਨਾਤੀ**"ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਸਹਾਯਕਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵ◌ਾਚਾਯ ਜਾਨਨੇ ਵਦਞ੍ਞੁਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਆਕਾਰਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵ◌ਾਚਾਯ ਜਾਨਨੇਪਿ ਵਦਞ੍ਞੁਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। "**ਯੇਨ ਯੇਨ ਵ◌ਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਚਨੀਯਤ੍ਥਤੰ **ਵਦਞ੍ਞੂ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨੇਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਾਪੇਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਤੰ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨੇਤਾ**"ਤਿ। ਨੇਤਿ ਤੰ ਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਨੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਨੇਤਿ, ਤੰ ਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯੋਜਨਾ।

ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਾਨਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੇ **ਪੁਗ੍ਗਲੇ। ਆਣਿਯਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਸੀਸਗਤਾਯ ਆਣਿਯਾ। **ਯਾਯਤੋ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ। **ਪੁਤ੍ਤਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਪੁਤ੍ਤਹੇਤੁਕਞ੍ਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਮਾਨੰ ਵ◌ਾ ਪੂਜੰ ਵ◌ਾ।

ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ। ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਵਚਨੰ,** ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪਯੋਗਵਚਨੇ ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ। **ਸਮ੍ਮਾ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬੇ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਪਸੰਸਨੀਯਾ**ਤਿ ਪਸੰਸਿਤਬ੍ਬਾ। **ਭਵਨ੍ਤਿ** ਏਤੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੇ ਤਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਯਥਾਰਹੰ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੧੪. “**ਇਤਿ ਭਗਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਨਿਗਮਨੰ। **ਯਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ ਯਾ ਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦਿਲਕ੍ਖਣਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਦਿਸਾ। **ਨਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਮਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ‘‘ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ “**ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਠਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਕਥਿਤੰ ਨਤ੍ਥਿ** ਗਿਹੀਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। ਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦੀਸੁ ਹਿ ਤੇਹਿ ਚ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਕਥਨੇਨੇਵ ਰਾਜਾਦੀਸੁਪਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਿਧਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਥਿਤੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਗਿਹਿਨੋ ਵਿਨੀਯਨ੍ਤਿ, ਵਿਨਯੰ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਗਿਹਿਵਿਨਯੋ। ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਇਧ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਗਿਹਿਚਾਰਿਤ੍ਤੰ , ਤਥਾ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਤੰ ਅਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਯੇਵ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਵੁਦ੍ਧਿਯੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵਿਨੀਤਿ।

ਸਿਙ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੯. ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੫. ''ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਂ ਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਠਪਿਤਂ ਰਕ੍ਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਦੁਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਅਸੁਰਸੇਨਾਯਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿ ਅਧਿਕਾਰੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਕ੍ਖਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨੇਨ ਤੇਸਂ ਇਦਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਅਸੁਰਸੇਨਾਯ ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਦੇਵਪੁਰੇ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਂ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਅਧਿਕਾਰੇ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨਂ।** ਯਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਂ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਾ **ਰਕ੍ਖਾਯ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨਂ।** ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਸੁਰਸੇਨਾਯ ਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਚਤੁਦ੍ਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੂ''**ਤਿ ਆਹ। **ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗੁਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ। **ਬਲਗੁਮ੍ਬਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਦਿਸੇਨਾਬਲਸਮੂਹਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਓਵਰਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਿਸੇਧਨਸਮਤ੍ਥਂ ਆਵਰਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਇਤਿ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦੇਵਨਗਰਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ, ਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ, ਦ੍ਵਾਰਤੋ ਬਹਿ, ਦਿਸਾਰਕ੍ਖਾਵਸੇਨਾਤਿ ਤਿਵਿਧਾਯ ਰਕ੍ਖਾਯ ਠਪਿਤਭਾਵੋ ਵਾ ਦੀਪਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **''ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਕਤ੍ਵਾ''**ਤਿ। **ਸਤ੍ਤ ਬੁਦ੍ਧੇ ਆਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੇਵ ਬੁਦ੍ਧੇ ਆਰਬ੍ਭ ਪਰਿਬਨ੍ਧਨਕਾਰਣਂ **ਮਹਾਪਦਾਨਟੀਕਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੨) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਧਮ੍ਮਆਣ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਆਣਂ, ਸਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਰਿਸਤੋ ਬਾਹਿਰਭਾਵੋ, ਅਸਮ੍ਭੋਗੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ **ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ** ਵਿਵਜ੍ਜਨਕਰਣਂ **ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ। **ਸਾਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਸਾਨਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਅਨੁਸਾਵਨਂ, ਯਥਾ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਅਸੁਰਸੇਨਾਯ ਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪਾਪੇਤਿ, ਏਵਂ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋਪਿ ਤਾਦਿਸੇ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਤੋ ਸਾਸਙ੍ਕਂ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਤ੍ਤਨੋਪੀ''**ਤਿਆਦਿ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਵਿਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **''ਖਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''**ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ''ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਨ੍ਤਤਰੋ। ਤਾਦਿਸੋ ਚ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਭਦ੍ਦਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **''ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''**ਤਿ।

ਕੋਤਿ ਦੇਵਨਾਗਯਕ੍ਖਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਦੀਸੁ ਕੋ ਕਤਮੋ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਮ। **ਪਾਦਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਦੇ। **ਇਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਏਵਰੂਪਾਯ ਦੇਵਿਦ੍ਧਿਯਾ। **''ਯਸਸਾ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਦਿਸੇਨ ਪਰਿਵਾਰੇਨ, ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚ। **ਜਲ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨੋ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਨ੍ਤੇਨ ਕਮਨੀਯੇਨ ਅਭਿਰੂਪੇਨ। **ਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣਨਿਭਾਯ। **ਸਬ੍ਬਾ ਓਭਾਸਯਂ ਦਿਸਾ**ਤਿ ਦਸਪਿ ਦਿਸਾ ਪਭਾਸੇਨ੍ਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ, ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕੋਭਾਸਂ ਏਕਾਲੋਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਰੂਪੇ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਰੂਪੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪੇ। **ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨੇ। **ਇਧ ਪਨਾ**ਤਿ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਖਯਪਰਿਯਾਯਤ੍ਤਾ।

ਰੂਪਾਯਤਨਾਦੀਸੂਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਕ੍ਖਰਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਚ੍ਛਵੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **''ਛਵਿਯ''**ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਞ੍ਚਨਸਨ੍ਨਿਭਤ੍ਤਚੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫; ੩.੨੦੦, ੨੧੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੬) **ਸਵ੍ਹਞ੍ਞੂਲ਼੍ਹਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਗੁਣਵਣ੍ਣਨਾਤਿ ਆਹ **''ਥੁਤਿਯ''**ਨ੍ਤਿ, ਥੋਮਨਾਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਲਵਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਚ੍ਛੇ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਣ੍ਣਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਛਵਿ। ਵਣ੍ਣਨਟ੍ਠੇਨ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਥੁਤਿ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਣ੍ਣਿਤਬ੍ਬਤੋ ਠਪੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲਵਗ੍ਗੋ। ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ ਞਾਪੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਞਾਪਕਂ ਕਾਰਣਂ। ਵਣ੍ਣਨਤੋ ਥੂਲਰਸ੍ਸਾਦਿਭਾਵੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਸਣ੍ਠਾਨਂ। ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਮਜ੍ਝਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਤੋ ਪਮਾਣੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਪਮਾਣਂ। ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਵਰੀਯਤੀਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਰੂਪਾਯਤਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ **ਵਣ੍ਣ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿ

ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੋ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਸਦ੍ਦੋ। **ਛਵਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ** ਰੂਪਾਯਤਨੇ ਗਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਛਵਿਮੁਖੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ। ''ਛਵਿਗਤਾ ਪਨ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਏਵ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾ''ਤਿ ਅਪਰੇ।

ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਏਕਦੇਸਮ੍ਪਿ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋਵ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਅਨਵਸੇਸਤਾ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਾ**ਤਿ **ਕਪ੍ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤੋ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਂ, ਕੇਵਲਂ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ । **ਕੇਵਲ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਲਵਾਚੀਤਿ ਆਹ **"ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਈਸਕਂ ਅਸਮਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤ੍ਥੋ ਏਵ ਕੇਵਲ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਸਿਯਾ, ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇਨ ਪਨ ਕਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਦਵਡ੍ਢਨਂ ਕਤਂ ਕੇਵਲਮੇਵ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਕਪ੍ਪਨੀਯਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਾ। **ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਤਾ** ਵਿਜਾਤਿਯੇਨ ਅਸਙ੍ਕਰਾ ਸੁਦ੍ਧਤਾ। **ਅਨਤਿਰੇਕਤਾ** ਤਂਪਰਮਤਾ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵੋ। **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੇਵਲਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਵਿਵਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੇਵਲੀ,** ਸਚ੍ਛਿਕਤਨਿਰੋਧੋ ਖੀਣਾਸਵੋ।

ਕਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨਾਯਂ ਸ-ਉਪਸਗ੍ਗੋ, ਅਨੁਪਸਗ੍ਗੋ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਪਦੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਕਪ੍ਪਨਿਯਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਪਦਂ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਸਿਯਾ। **ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਨਯਕ੍ਕਮਸਿਦ੍ਧੇਹਿ ਸਮਣਵੋਹਾਰੇਹਿ। **ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਮਞ੍ਞੇਤਂ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ, ਯਦਿਦਂ ਕਪ੍ਪੋਤਿ। **ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਛੇਦਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੁ। **ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਵੇਲਾਯ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਤਾਵਿਕਪ੍ਪੋ। **ਲੇਸੋ**ਤਿ ਅਪਦੇਸੋ। ਅਨਵਸੇਸਂ ਫਰਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਓਭਾਸਸ੍ਸ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਕਦੇਸਫਰਣਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋਵ ਫਰੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਮਨ੍ਤਤ੍ਥੋ ਕਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ"**ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ, ਤਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਥਾ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਭਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ, ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕੋਭਾਸਂ ਏਕਂ ਪਜ੍ਜੋਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ? ਨਨੁ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਦੇਵਤਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤਾ ਠਤ੍ਵਾਵ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਨਿਸੀਦਨੇ ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਦੇਵਤਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਦਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁਬੁਦ੍ਧਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਗਰੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ **ਪਰਿਤ੍ਤਗਾਰਵਵਸੇਨ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ।**

੨੭੬. ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਏਵ ਕਥੇਸਿ, ਨ ਇਤਰੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚੀਤਿ? ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਵਿਞ੍ਞਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ** ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੇਨ। **ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਿਸਾਰਦੋ, ਤਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ"**ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵਿਯ ਹਿ ਦੇਵੇਸੁਪਿ ਕੋਚਿਦੇਵ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਪਰਿਚਯੇਨ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਕੋਚਿਦੇਵ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯ ਪੋਰਿਯਾ ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ''ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਚਨਂ ''ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ, **ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਵਾ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੇ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਤਂ ਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤਤੋ ਵੇਰਮਣਿਯਂ ਆਨਿਸਂਸੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤੀਤਿ **"ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ"** ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੂ**ਤਿ ਯਾਨਿ ''ਅਰਞ੍ਞਵਨਪ੍ਪਤ੍ਥਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪-੪੫) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਨਿ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਯਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਆਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚ ਸੇਨਾਸਨਸਞ੍ਞਿਤੇਸੁ। **ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਿਨੋ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਪਬ੍ਬਤਪਟਿਬਦ੍ਧੇਸੁ ਵਿਮਾਨੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਵਾਸਿਤਾਯ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਿਨੋ। **ਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਗਾਥਾਭਾਵੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਤ੍ਤਾ।

''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਅਵੋਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਚੋਦਕੋ **"ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀ"**ਤਿ ਚੋਦੇਸਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਚਾਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਵਦਤੋ ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **"ਓਕਾਸਕਰਣਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਥਾ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸਿਖੋ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਚ ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ

ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਸੁਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤਿ, ਏਵਮਯਮ੍ਪਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਇਤਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਟਾਨਾਟਨਗਰੇ ਗਾਥਾਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਭਗਵਤੋ ਪਵੇਦੇਤੁੰ **ਓਕਾਸੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ** ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ''ਤਿ **ਆਹ,** ਨ ਨੰ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੂ**ਤਿ ਯਥਿਦੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਮਯਾ ਪਵੇਦਿਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਰਿਸਾਨੰ ਚਿਰਕਾਲੰ ਹਿਤਾਵਹੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਉਦ੍ਧੰ ਆਰਕ੍ਖਾਯ ਗਣ੍ਹਾਤੁ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਥ ਕਥਿਤੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਥ ਆਰੋਚਿਤੇ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਰਿਸਾਨੰ ਸਤ੍ਥ ਕਥਨੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਅਵਿਹਿੰਸਾਯ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸੁਖਵਿਹਾਰਾਯ।

੨੭੭. ਸਤ੍ਤੁਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਭਾਵੇ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਖੁਮਭਾਵੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਿਸੇਸਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ, ਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਕਾਨੇਵ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਾਮਾਨਿ ਨਾਮ, ਨ ਲਿਙ੍ਗਿਕਾਵਤ੍ਥਿਕਯਾਦਿਚ੍ਛਕਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਗੁਣਵਿਸੇਸਦੀਪਨਾਨਿ ''ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੭) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ **ਏਤਾਨਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।** ਤੇਸੰ ਨਾਮਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵੰ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਬ੍ਬੇਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਿਨੋ**ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਕਾ। **ਨ੍ਹਾਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਜਲੇਨ ਸਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇਸੁ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਧੋਤਕਿਲੇਸਮਲਤ੍ਤਾ। **ਮਾਰਸੇਨਾਪਮਦ੍ਦਿਨੋ**ਤਿ ਸਪਰਿਵਾਰੇ ਪਞ੍ਚਪਿ ਮਾਰੇ ਪਮਦ੍ਦਿਤਵਨ੍ਤੋ। **ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੰ, ਦਸਵਿਧੰ ਅਰਿਯਵਾਸਞ੍ਚ ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤੋ। ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤਤਾਯ ਏਵ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦੰ ਅਨਾਮਟ੍ਠੰ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਨੰ ਵਸੇਨ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾ। **ਅਙ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਙ੍ਗਤੋ, ਞਾਣਙ੍ਗਤੋ ਚ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣ- (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩; ੩.੨੦੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੫) ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨਪ੍ਪਭਾ, ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾ, ਕੇਤੁਮਾਲਾਉਣ੍ਹੀਸਪ੍ਪਭਾ ਚ ਸਰੀਰਙ੍ਗਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਰਸ੍ਮਿਯੋ, ਯਮਕਮਹਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪ੍ਪਭਾ ਞਾਣਙ੍ਗਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਰਸ੍ਮਿਯੋ। **ਨ ਏਤਾਨੇ**ਵ ''ਚਕ੍ਖੁਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੭) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ **ਸਤ੍ਤ ਨਾਮਾਨਿ,** ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਬਹੂਨਿ ਅਪਰਿਮਿਤਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ। ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਸਗੁਣੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋਤਿ** ਵੁਤ੍ਤ"ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੧੩; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩; ਪਟਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬)। ਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ।

ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਏਤਾਨੇਵ ਗਣ੍ਹੀਤਿ ਆਹ **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਕਟਨਾਮਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। **ਖੀਣਾਸਵਾ ਜਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।** ਤੇ ਹਿ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਹਿ ਜਾਤਾਪਿ ਏਵੰ ਨ ਪੁਨ ਜਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੇਨ **ਜਨਾ।** ਯਥਾਹ ''ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੯੦) **ਦੇਸਨਾਸੀਸਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਵਯਵੇਨ ਵਾ ਸਮੁਦਾਯੁਪਲਕ੍ਖਣਮੇਤੰ। ਸਤਿ ਚ ਪਿਸੁਣਵਾਚਪ੍ਪਹਾਨੇ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਪਹੀਨਾਵ ਹੋਤਿ, ਪਗੇਵ ਚ ਮੁਸਾਵਾਦੋਤਿ **"ਅਪਿਸੁਣਾ"** ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਮਹਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਹਾ ਅਤ੍ਤਾ ਸਭਾਵੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਮਹਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਮਹਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਾ ਮਹਾ ਅਨ੍ਤਾ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਅਯੰ ਤਾਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਆਗਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਰੇਸੰ ਪਨ ਮਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਮਹਨੀਯਤੋ ਪੂਜਨੀਯਤੋ **ਮਹੰ** ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਮਹਮਨ੍ਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਹਨ੍ਤਾ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸ੍ਸਾਰਦਾ**ਤਿ ਸਾਰਜ੍ਜਰਹਿਤਾ, ਨਿਬ੍ਭਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਗਤਲੋਮਹੰਸਾ"**ਤਿ।

ਹਿਤਨ੍ਤਿ ਹਿਤਚਿਤ੍ਤੰ, ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਭੂਤੰ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਸਮੁਦਯਾਦਿਤੋ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਸ੍ਸਿੰਸੁ। ''ਯੇ ਚਾਪੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨੇਨ ਅਨਿਯਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤੇ **ਤੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਸਮ੍ਪਦਾਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ''ਨਮਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਚ ਪਦੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਿ ਯੰ ਤੰ-ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰਿਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਭਾਵਤੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਿੰਸੁ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ ਯੋਜਨਾ। **ਪਠਮਗਾਥਾਯਾ**ਤਿ ''ਯੇ ਚਾਪਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਲੋਕੇ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਯ। **ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯਾ**ਤਿ ਤਦਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ। ਤਤ੍ਥ **ਦੇਸਨਾਮੁਖਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣੇ ਪਤ੍ਤੇ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਭਗਵਤੋ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣੰ ਤਥਾ ਦੇਸਨਾਯ ਮੁਖਮਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਗਹਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਯਮ੍ਪਿ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ

ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਗਾਥਾ। ਪੁਰਿਮਯੋਜਨਾਯਂ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ‘‘ਯਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਪਨ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਨਮਤ੍ਥੂ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਪਦਂ ਉਪਯੋਗੇਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਯਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਗੋਤਮ’’**ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

੨੧੮. ‘‘ਯਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੂਰਿਯੋ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਯਂ ਯੇ ਯਕ੍ਖਾਦਯੋ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਆਣਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਰਾਜਾਣਂ ਨਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ‘‘ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਨਿਗ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਾਵਨਂ ਕਾਤੁਕਾਮਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਪਰਿਵਾਰੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਦੀਪੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਣਾਯ ਵਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਯਾ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤਿਆਦੀਨਞ੍ਚ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦਗਾਰਵਬਹੁਮਾਨਞ੍ਚ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹਾਰਹਾਨਂ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **‘‘ਯਤੋ ਠਾਨਤੋ ਉਦੇਤੀ’’**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਠਾਨਤੋ ਉਦੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ? ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਵਾਸੀਨਂ ਤਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸੀਨਂ ਉਦੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾਨਂ ਪਨ ਓਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਦੀਪੇਸੁਪਿ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨੋਗ੍ਗਚ੍ਛਨਪਰਿਯਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੨੧) ਪਕਾਸਿਤੋ ਏਵ। **ਅਦਿਤਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਲੋਕਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੋਕਿਯਾ ਹਿ ਦੇਵੇ ਅਦਿਤਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਅਸੁਰੇ ਅਤਿਥਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਆਦਿਪ੍ਪਨਤੋ ਪਨ **ਆਦਿਚ੍ਚੋ,** ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਆਲੋਕਵਿਦਂਸਨੇਨ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਣ੍ਡਲੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਈ**-ਕਾਰੋ ਭੁਸਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **‘‘ਮਹਨ੍ਤਂ ਮਣ੍ਡਲਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਮਣ੍ਡਲੀ’’**ਤਿ। ਮਹਨ੍ਤਂ ਹਿਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨਮਣ੍ਡਲਂ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਾਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ। **‘‘ਸਂਵਰੀਪਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਦਿਵਸੋਪਿ ਜਾਯਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਰਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਪਚ੍ਛਾਯਾਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਗਚ੍ਛਨਤੋ।

ਉਦਕਰਹਦੋਤਿ ਜਲਧਿ। **‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ’’**ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇਨ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਠਿਤਾਨਂ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਸੂਰਿਯੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਯਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੂਰਿਯੋ’’**ਤਿ। ਸਮੁਦ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਚ ਉਨ੍ਨਟ੍ਠੇਨ ਕਿਲੇਦਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਮੁਦ੍ਦੋ।** ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਹਿ ਕਿਲੇਦਨਟ੍ਠੋ ਰਹਦੋ। **ਸਾਰਿਤੋਦਕੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੋਦਕੋ, ਸਰਿਤਾ ਨਦਿਯੋ ਉਦਕੇ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਸਰਿਤੋਦਕੋ।**

ਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲਸ੍ਸ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋ, ਤਂ ਪਧਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਇਤੋਤਿ ਸਿਨੇਰੁਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪਨ ਦਿਸਾਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ **‘‘ਤੇਸਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ** ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਰਾਜਾਨਂ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ** ਆਟਾਨਾਟਨਗਰਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਤੇ ਇਮਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਬਨ੍ਧਿਂਸੁ। **ਤੇਸਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੇਸਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਦਯਟ੍ਠਾਨਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖਂਯੇਵੇਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਇਤੋ ਸਾ ਪੁਰਿਮਾ ਦਿਸਾ’’ਤਿ। ਸੂਰਿਯੋ, ਪਨ ਚਨ੍ਦਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਦਯੋ ਚ ਸਿਨੇਰੁਂ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ, ਚਕ੍ਕਵਾਲਪਬ੍ਬਤਞ੍ਚ ਵਾਮਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਚ ਨੇਸਂ ਉਗ੍ਗਮਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ। ਯਤ੍ਥ ਓਕ੍ਕਮਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ। ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਉਤ੍ਤਰਾ ਦਿਸਾ, ਵਾਮਪਸ੍ਸੇ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਦਿਸਾਤਿ ਚਤੁਮਹਾਦੀਪਵਾਸੀਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਿਨੇਰੁ ਉਤ੍ਤਰਾਦਿਸਾਯਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਾ ਦਿਸਾਵਵਤ੍ਥਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਇਤਿ ਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਜਨੋ’’ਤਿ। **ਯਂ ਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਂ **ਯਸਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੋ। ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਾ ਹਿ ਦੇਵਤਾ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਚਨ੍ਦਨਨਾਗਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਓਸਧਿਤਿਣਵਨਪ੍ਪਤਿਸੁਗਨ੍ਧਾਨਂ ਅਬ੍ਬਨਤੋ, ਤੇਹਿ ਦਿਤ੍ਤਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ‘‘ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਦੇਵਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿ ਭਾਵਤੋ। **ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮੇ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ – ਤਸ੍ਸ ਧਤਰਟ੍ਠਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾਪਿ ਬਹਵੋ। ਕਿਤ੍ਤਕਾ? ਅਸੀਤਿ, ਦਸ ਏਕੋ ਚ। ਏਕਨਾਮਾ। ਕਥਂ? ਇਨ੍ਦਨਾਮਾ। ‘‘ਮਹਪ੍ਫਲਾ’’ਤਿ ਚ ਸੁਤਂ ਵਿਸ੍ਸੁਤਮੇਤਂ ਲੋਕੇਤਿ।

ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤੋ, ਭਗਵਾਪਿ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤੋ, ਆਦਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਾਨਗੋਤ੍ਤਤਾਯ ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਬਨ੍ਧੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿਪਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ, ਆਦਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵਾ ਬਨ੍ਧੂਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ, ਤਂ **ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਂ। ਅਨਵਜ੍ਜੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਜ੍ਜਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇਨ। **ਸਮੇਕ੍ਖਸਿ** ਓਧਿਸੋ, ਅਨੋਧਿਸੋ ਚ ਫਰਣੇਨ ਓਲੋਕੇਸਿਆਸਯਾਨੁਸਯਚਰਿਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਿਵਿਭਾਗਾਵਬੋਧਵਸੇਨ। **ਵਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ’’ਤਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਸੁਤਂ ਨੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤਂ ਨਨੁਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ **ਨੁ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਨੋਕਾਰੋਯਨ੍ਤਿ

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਅਮ੍ਹੇਹੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਤਥਾ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਵਨ੍ਦਨੰ। **ਵਦਨ੍ਤਿ** ਧਤਰਟ੍ਠਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ।

੨੭੯. **ਯੇਨ ਪੇਤਾ ਪਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਸੇਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਨੀਹਰੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। **ਡਯ੍ਹਨ੍ਤੁ ਵਾ**ਤਿ ਪੇਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੁ ਵਾ** ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਕੇ ਪਿਸੁਣਾ ਪਿਟ੍ਠਿਮੰਸਿਕਾ। **ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ** ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਿਨੋਤਿਆਦਿਕਾ। **ਪਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ''ਅਲੰ ਤੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਚਿਨੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵਚਨਸੇਸੇਨ ਵਿਨਾ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। **ਰਹਸ੍ਸਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

੨੮੦. **ਯਸ੍ਮਿੰ ਦਿਸਾਭਾਗੇ ਸੂਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਤੋ ਠਾਨਤੋ ਉਦੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੮੧. ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁ ਰਮ੍ਮੋ ਅਵਟ੍ਠਿਤੋ, ਇਤੋ ਸਾ ਉਤ੍ਤਰਾ ਦਿਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਹਾਨੇਰੂ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਮਹਨੀਯੋ ਚ ਨੇਰੁਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਬ੍ਬਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਾਸਿਨੇਰੁ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ"**ਤਿ। **ਰਜਤਮਯਂ।** ਤਥਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਭਾਯ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਤੰ ਤਸ੍ਸੰ ਦਿਸਾਯੰ ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੰ ਖੀਰੰ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਮਣਿਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਯੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯ ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨੀਲਵਣ੍ਣੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਥਾ ਆਕਾਸੰ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ।** ਕਥੰ ਜਾਯਨ੍ਤਿ? ਅਮਮਾ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਮਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਾ**ਤਿ ''ਇਦੰ ਮਮ ਇਦੰ ਮਮਾ''ਤਿ ਮਮਙ੍ਕਾਰਵਿਰਹਿਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਦਿ ਤੇਸੰ ''ਅਯੰ ਮਯ੍ਹੰ ਭਰਿਯਾ''ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਅਯੰ ਮੇ ਮਾਤਾ, ਅਯੰ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਏਵਰੂਪਾ ਇਧ ਵਿਯ ਮਰਿਯਾਦਾਪਿ ਨ ਸਿਯਾ ਮਾਤੁਆਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨਤੋਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਮਾਤਰੰ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮਤਾਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਪੁਤ੍ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ ਏਵ ਮਾਤੁ ਥਨਤੋ ਥਞ੍ਞੰ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਞ੍ਞਾਣੇਨ ਨੇਸੰ ਮਾਤਰਿ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਸਞ੍ਞਾ, ਮਾਤੁ ਚ ਪੁਤ੍ਤੇ ਪੁਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਨਙ੍ਗਲਾਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਙ੍ਗਲਾਨਿਪੀ"**ਤਿ। **ਅਕਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਅਕਸਿਤੇ ਅਕਤਕਸਿਕਮ੍ਮੇ।

ਤਣ੍ਡੁਲਾਵ ਤਸ੍ਸ ਫਲਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਹੇਤੁਕਾ ਥੁਸਾਦਿਅਭਾਵੇਨ ਤਣ੍ਡੁਲਾ ਏਵ ਤਸ੍ਸ ਸਾਲਿਸ੍ਸ ਫਲੰ। **ਤੁਣ੍ਡਿਕਿਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਚਨਭਾਜਨਸ੍ਸ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਉਕ੍ਖਲਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। **ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਨਿਦ੍ਧੂਮਙ੍ਗਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਧੂਮਙ੍ਗਾਰਰਹਿਤੇਨ ਕੇਵਲੇਨ **ਅਗ੍ਗਿਨਾ।** ਜੋਤਿਕਪਾਸਾਣਤੋ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇ ਕੁਤੋ ਧੂਮਙ੍ਗਾਰਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵੋ। **ਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਨਮੇਵਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ **"ਭੋਜਨਮੇਵਾ"**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਞ੍ਞੋ ਸੂਪੋ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਰਸਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤੋ ਤੇਸੰ ਆਹਾਰੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨੰ...ਪੇ॰... ਰਸੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। **ਮਚ੍ਛਰਿਯਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਤਾਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਮਮਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਤਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਪਦੇਸੇਸੁ ਘਨਚਿਤਪਤ੍ਤਸਞ੍ਛਨ੍ਨਸਾਖਾਪਸਾਖਾ ਕੂਟਾਗਾਰੂਪਮਾ ਮਨੋਰਮਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਤੇਸੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਨਿਵੇਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਸੁਖੰ ਨਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਾ ਸੁਜਾਤਾ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਪੁਪ੍ਫਿਤਗ੍ਗਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਜਲਾਸਯਾਪਿ ਵਿਕਸਿਤਕਮਲਕੁਵਲਯਪੁਣ੍ਡਰੀਕਸੋਗਨ੍ਧਿਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਪਰਮਸੁਗਨ੍ਧੰ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਵਾਯਨ੍ਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਅਤਿਦੀਘਤਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤੰ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਜਰਾਯ ਅਨਭਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵਲਿਪਲਿਤਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤੰ ਯਾਵਤਾਯੁਕੰ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਜਵਬਲਪਰਕ੍ਕਮਸੋਭਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਫਲੂਪਜੀਵਿਤਾਯ ਨ ਚ ਨੇਸੰ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ, ਆਹਾਰਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਨ ਦਾਸਦਾਸਿਕਮ੍ਮਕਰਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਚ ਤਤ੍ਥ ਸੀਤੁਣ੍ਹਡੰਸਮਕਸਵਾਤਾਤਪਸਰੀਸਪਵਾਲਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਗਿਮ੍ਹਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਪਚ੍ਚੂਸਵੇਲਾਯੰ

ਸਮਸੀਤੁਣ੍ਹਉਤੁ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸਮਸੀਤੁਣ੍ਹੋਵ ਉਤੁ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਸਂ ਕੋਚਿ ਉਪਘਾਤੋ, ਵਿਹੇਸਾ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਕਟ੍ਠਪਾਕਿਮਮੇਵ ਸਾਲਿਂ ਅਕਣਂ ਅਥੁਸਂ ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਤਣ੍ਡੁਲਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਨੇਸਂ ਕੁਟ੍ਠਂ, ਗਣ੍ਡੋ, ਕਿਲਾਸੋ, ਸੋਸੋ, ਕਾਸੋ, ਸਾਸੋ, ਅਪਮਾਰੋ, ਜਰੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਨ ਕੋਚਿ ਰੋਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਤੇ ਖੁਜ੍ਜਾ ਵਾ ਵਾਮਨਕਾ ਵਾ ਕਾਣਾ ਵਾ ਕੁਣੀ ਵਾ ਖਞ੍ਜਾ ਵਾ ਪਕ੍ਖਹਤਾ ਵਾ ਵਿਕਲਙ੍ਗਾ ਵਾ ਵਿਕਲਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਯੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਾਤਿਦੀਘਾ ਨਾਤਿਰਸ੍ਸਾ ਨਾਤਿਕਿਸਾ ਨਾਤਿਥੂਲਾ ਨਾਤਿਕਾਲ਼ਾ ਨਾਚ੍ਚੋਦਾਤਾ ਸੋਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਰੂਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੀਘਙ੍ਗੁਲੀ ਤਮ੍ਬਨਖੀ ਲਮ੍ਬਤ੍ਥਨਾ ਤਨੁਮਜ੍ਝਾ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਮੁਖੀ ਵਿਸਾਲਕ੍ਖੀ ਮੁਦੁਗਤ੍ਤਾ ਸਂਹਿਤੂਰੂ ਓਦਾਤਦਨ੍ਤਾ ਗਮ੍ਭੀਰਨਾਭੀ ਤਨੁਜਙ੍ਘਾ ਦੀਘਨੀਲਵੇਲ੍ਲਿਤਕੇਸੀ ਪੁਥੁਲਸੁਸੋਣੀ ਨਾਤਿਲੋਮਾਨਾਲੋਮਾ ਸੁਭਗਾ ਉਤੁਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਸਣ੍ਹਾ ਸਖਿਲਸਮ੍ਭਾਸਾ ਨਾਨਾਭਰਣਵਿਭੂਸਿਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਦਾ ਹਿ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਸਾ ਚ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ ਵਿਯ, ਨ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇਸੁ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾ।

ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਮੇਵ ਚ ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾ ਕਾਮਰਤਿਯਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਵੀਤਰਾਗਾ ਯਥਾਸਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਨ ਤਤ੍ਥ ਇਧ ਵਿਯ ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਮੂਲਕਂ, ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਰਣਮੂਲਕਂ , ਵਿਜਾਯਨਮੂਲਕਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਹੋਤਿ। ਰਤ੍ਤਕਞ੍ਚੁਕਤੋ ਕਞ੍ਚਨਪਟਿਮਾ ਵਿਯ ਦਾਰਕਾ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਮਕ੍ਖਿਤਾ ਏਵ ਸੇਮ੍ਹਾਦਿਨਾ ਸੁਖੇਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾ।

ਮਾਤਾ ਪਨ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਵਾ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਿਚਰਣਪ੍ਪਦੇਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਸਯਿਤਾਨਂ ਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਾ, ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਵਾ, ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਬਲੇਨ ਤਤੋ ਖੀਰਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਨ ਦਾਰਕਾ ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਕਤਿਪਯਦਿਵਸੇਹੇਵ ਲਦ੍ਧਬਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਰਿਕਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦਾਰਕਾ ਪੁਰਿਸੇ। ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਤੋ ਏਵ ਚ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਨਿ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਨਾਨਾਵਿਰਾਗਵਣ੍ਣਵਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹਿ ਸੁਖੁਮਾਨਿ ਮੁਦੁਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਾਨਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਨਾਨਾਵਿਧਰਂਸਿਜਾਲਸਮੁਜ੍ਜਲਵਿਵਿਧਵਣ੍ਣਰਤਨਵਿਨਦ੍ਧਾਨਿ ਅਨੇਕਵਿਧਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੀਸੂਪਗਗੀਵੂਪਗਹਤ੍ਥੂਪਗਕਟੂਪਗਪਾਦੂਪਗਾਨਿ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਾਨਿ ਆਭਰਣਾਨਿ ਚ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਤੋ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਵੀਣਾਮੁਦਿਙ੍ਗਪਣਵਸਮ੍ਮਤਾਲਸਙ੍ਖਵਂਸਵੇਤਾਲਪਰਿਵਾਨਿਵਲ੍ਲਕੀਪਭੁਤਿਕਾ ਤੂਰਿਯਭਣ੍ਡਾਪਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਬਹੂ ਫਲਰੁਕ੍ਖਾ ਕੁਮ੍ਭਮਤ੍ਤਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਫਲਨ੍ਤਿ ਮਧੁਰਰਸਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਹਮ੍ਪਿ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਹਿ ਨ ਬਾਧੀਯਨ੍ਤਿ। ਨਜ੍ਜੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਜਲਾ ਸੁਪਤਿਤ੍ਥਾ ਰਮਣੀਯਾ ਅਕਦ੍ਦਮਾ ਵਾਲੁਕਤਲਾ ਨਾਤਿਸੀਤਾ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਾ ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧੀਹਿ ਜਲਜਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸੁਰਭਿਂ ਵਾਯਨ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਨ ਤਤ੍ਥ ਕਣ੍ਟਕਤਿਣਕਕ੍ਖਲ਼ਗਚ੍ਛਲਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਕਣ੍ਟਕਾ ਪੁਪ੍ਫਫਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਚਨ੍ਦਨਨਾਗਰੁਕ੍ਖਾ ਸਯਮੇਵ ਰਸਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਿ । ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਕਾਮਾ ਚ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥੇ ਏਕਜ੍ਝਂ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣੁਤ੍ਤਿਣ੍ਣਾ ਉਪਰਿਟ੍ਠਿਮਂ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਸਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਦਂ ਮਮ, ਇਦਂ ਪਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਨ ਤੇਸਂ ਕੋਚਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਵਾ ਵਿਵਾਦੋ ਵਾ। ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਾ ਏਵ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਮਰਤਿਕੀਲ਼ਾ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਵੀਤਰਾਗਾ ਵਿਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਚ ਰੁਕ੍ਖੇ ਸਯਿਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਯਨਂ ਉਪਲਭਨ੍ਤਿ। ਮਤੇ ਚ ਸਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਰੋਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੋਚਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਮਣ੍ਡਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਚ ਨੇਸਂ ਤਥਾਰੂਪਾ ਸਕੁਣਾ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਤਂ ਦੀਪਨ੍ਤਰਂ ਨੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਸਾਨਂ ਵਾ ਅਸੁਚਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਚ ਤਤੋ ਮਤਾ ਨਿਰਯਂ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਂ ਵਾ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਂ ਵਾ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ''ਧਮ੍ਮਤਾਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਸੀਲਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤੇ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮੇਵ ਚ ਨੇਸਂ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਸੀਲਂ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਤਾਸਿਦ੍ਧਂ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਦੀਪੇ।

ਏਕਖੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਨੇਕਸਫਮ੍ਪਿ ਏਕਸਫਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਸ੍ਸਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਪਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਾਵਿਤੋ ਇਤਰੋ ਸਬ੍ਬੋ ਚਤੁਪ੍ਪਦੋ ਇਧ **"ਪਸੂ"**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਵਿ"**ਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਗਬ੍ਭਿਨਿਤ੍ਥਿਯਾ। **ਪਿਟ੍ਠਿ ਓਨਮਿਤੁਂ ਸਹਤੀ**ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਗਰੁਭਾਰਤਾਯ ਤੇਸਂ ਆਰੁਲ੍ਹਕਾਲੇ ਪਿਟ੍ਠਿ ਓਨਮਤਿ, ਤੇਸਂ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਸਹਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕੇ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਜਨਪਦਵੋਹਾਰੋ, ਨ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਮ੍ਹਿ। ਤਥਾ ਹਿ "**ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਮਿਲਕ੍ਖੁਵਾਸਿਕੇ**"ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋਤਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ। ਇਤਿ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਰਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਪਰਤੋਪਿ। **ਬਹੁਵਿਧਂ** ਨਾਨਾਰਤਨਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਨਾਸਣ੍ਠਾਨਂ ਰਥਾਦਿ **ਦਿਬ੍ਬਯਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ** ਸੁਦਨ੍ਤਵਾਹਨਯੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਨੇਸਂ ਯਾਨਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪਨੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਏਤਾਨੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਾਦੀਨਿ। **ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਪਰਿਚਾਰਿਕਾਨਂ। ਕਪ੍ਪਿਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਆਰੁਹਿਤੁਂ **ਉਪਕਪ੍ਪਨਯਾਨਾਨਿ। ਨਿਪਨ੍ਨਾਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ** ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਵਿਯ ਯਥਾਸਕਂ ਵਿਮਾਨੇਸੁ।

ਨਗਰਾ ਅਹੂਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਨਗਰਾਨਿ ਭਵਿਸੁਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਆਟਾਨਾਟਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ **ਨਗਰਂ ਆਸਿ।**

ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਪਰਕੁਸਿਟਨਾਟਾਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ ਠਤ੍ਵਾ। ਤਤੋ **ਉਜੁਂ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯਂ। ਏਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਸਿਵਨ੍ਤਨਗਰਸ੍ਸ। **ਅਪਰਭਾਗੇ** ਅਪਰਕੋਟ੍ਠਾਸੇ, ਪਰਤੋ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੁਵੇਰੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਸਮੁਦਾਗਤਂ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਯੇਨਾਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਗਤਾ, ਤਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੁਂ "**ਅਯਂ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਚ੍ਛੁਵਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਸਸ੍ਸਂ। **ਅਵਸੇਸਸਾਲਾਹੀ**ਤਿ ਅਵਸੇਸਯਨ੍ਤਸਾਲਾਹਿ, ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਂ ਦਿਨ੍ਨਸਾਲਾਯਮੇਵ।

ਪਟਿਏਸਨ੍ਤੋਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਏਸਨ੍ਤੋ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਤੇ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤਿ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਤ੍ਥੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਅਨੁਸਾਸਮਾਨਾ**"ਤਿ। **ਯਕ੍ਖਰਟ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਰਟ੍ਠਾਧਿਪਤਿਨੋ। ਯਕ੍ਖਾ ਚ ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਯਕ੍ਖਦੋਵਾਰਿਕਾ, ਤੇਸਂ **ਯਕ੍ਖਦੋਵਾਰਿਕਾਨਂ।**

ਯਸ੍ਮਾ ਧਰਣੀਪੋਰਕ੍ਖਣਿਤੋ ਪੁਰਾਣੋਦਕਂ ਭਸ੍ਸਯਨ੍ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਟ੍ਠਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੇਘੇਹਿ ਪਵੁਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਯਤੋ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤੋ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੇਘਾ ਪਵਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਯਤੋ**ਤਿ ਯਤੋ ਧਰਣੀਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤੋ। **ਸਭਾ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਭਾ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ ਯਕ੍ਖਾਨਂ ਵਸਨਵਨੇ। **ਸਦਾ ਫਲਿਤਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਸਞ੍ਜਾਤਫਲਾ। **ਨਿਚ੍ਚਪੁਪ੍ਫਿਤਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਞ੍ਜਾਤਪੁਪ੍ਫਾ। **ਨਾਨਾਦਿਜਗਣਾਯੁਤਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਦਿਜਗਣੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਹਿ ਪਨ ਸਕੁਣਸਙ੍ਘੇਹਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਮ੍ਪਤਨ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੇਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਆਕੁਲਾ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਵਿਵਿਧਪਕ੍ਖਿਸਙ੍ਘਸਮਾਕੁਲਾ**"ਤਿ। **ਕੋਞ੍ਚਸਕੁਣੇਹੀ**ਤਿ ਸਾਰਸਸਕੁਨ੍ਤੇਹਿ।

"**ਏਵਂ ਵਿਰਵਨ੍ਤਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਥਾ ਵਸ੍ਸਿਤਵਸੇਨ ''ਜੀਵਞ੍ਜੀਵਕਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਸਮਞ੍ਞਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਟ੍ਠਵਚਿਤ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਵਂ ਵਸ੍ਸਮਾਨਾ**"ਤਿ। **ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕਾ**ਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਸਣ੍ਠਾਨਤਾਯ ''ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ।

ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸੋਭਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਉਤੂਸੁ ਸੋਭਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸਾ ਹੇਮਨ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸੋਭਾਵਿਰਤੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਵਂਭੂਤਾ ਚ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪੁਪ੍ਫਿਤਜਲਜਥਲਜਪੁਪ੍ਫਤਾਯ, ਫਲਭਾਰਭਰਿਤਰੁਕ੍ਖਪਰਿਵਾਰਿਤਤਾਯ, ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸਲਿਲਤਾਯ ਚ **ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਸੋਭਤਿ।**

੨੮੨. **ਪਰਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੁਪਚਾਰਂ। **ਪਰਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਰਸ੍ਸਾਪਿ ਅਵਿਰਾਧਨਵਸੇਨ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਬ੍ਬਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯ ਪੋਰਿਯਾ ਵਾਚਾਯ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਅਨੇਲਗਲ਼ਾਯ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੀਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ "**ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਪਰਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵ ਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਅਜਾਨਤੋ। **ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਦਞ੍ਚੇਵ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚ **ਅਹਾਪੇਤ੍ਵਾ।** ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। **ਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤੇਜਵਨ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ** ਵਿਰਜ੍ਝਨਤੋ ਚੇਵ ਵਿਮੁਯ੍ਹਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਚ। **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਤੋ। **ਤੇਜਵਨ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਂ ਅਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਸਾਧਨਤੋ। ਏਵਂ ਪਯੋਗਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਹਾਯ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਹਾਯ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਲਾਭਹੇਤੂ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਪਰਿਤ੍ਤਭਣਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਪਟਿਬਾਹਨਹੇਤੂਤਿ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਕਤਾ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਕ੍ਖੋ। ਮੇਤ੍ਤਂ ਪੁਰੇਚਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤਫਰਣਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ।

"**ਵਤ੍ਥੁਂ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਕਤਾਯ ਸਾਧਨਾਯ ਭਗਵਤੋ ਪਵੇਦਨਂ। **ਘਰਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਸਨਗੇਹਂ। **ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਗੇਹੇਪਿ ਨੇਵਾਸਿਕਭਾਵੇਨ ਵਾਸਂ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਯਂ ਪਨ ਮਹਾਰਾਜਾਨਂ, ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਞ੍ਚ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਕਦਾਚਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਮਿਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਾਦਿਸਮਾਗਮਂ। ਕਾਮਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨ ਮੇ ਸੋ''ਤਿ ਆਗਤਂ, ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਪਨ ਮਹਾਰਾਜਾਨਮਤ੍ਤਨਾ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਤਥਾ ਅਵੋਚ। ਕਞ੍ਞਂ ਅਨੁ ਅਨੁ ਵਹਿਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨਾਵਯ੍ਹੋ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਕਞ੍ਞਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ **ਅਨਾਵਯ੍ਹਂ।** ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਆਵਾਹਯੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਨ ਵਿਵਯ੍ਹਨ੍ਤਿ **ਅਵਿਵਯ੍ਹਂ,** ਕਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤੁਮਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਵਿਵਾਹਯੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਆਹਿਤੋ ਅਹਂਮਾਨੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਤ੍ਤਾ,** ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਅਤ੍ਤਾ ਵਿਸਯਭੂਤੋ ਏਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਤ੍ਤਾ,** ਪਰਿਭਾਸਾ, ਤਾਹਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਚਨੇਨ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਹਿ।** ਯਥਾ ਯਕ੍ਖਾ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਕੋਸਾ **ਯਕ੍ਖਅਕ੍ਕੋਸਾ** ਨਾਮ, ਤੇਹਿ। ਤੇ ਪਨ ''ਕਲ਼ਾਰਕ੍ਖਿ ਕਲ਼ਾਰਦਨ੍ਤਾ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਦਯੋ।

ਵਿਰੁਦ੍ਧਾਤਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਕਾ ਪਰੇਹਿ ਵਿਰੋਧਿਨੋ। **ਰਭਸਾ**ਤਿ ਸਾਰਮ੍ਭਕਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਾ**"ਤਿ। **ਰਭਸਾ**ਤਿ ਵਾ ਸਾਹਸਿਕਾ। ਸਾਮਿਨੋ ਮਨਸੋ ਅਸ੍ਸਵਾਤਿ **ਮਨਸ੍ਸਾ,** ਕਿਙ੍ਕਰਾ। ਯੇ ਹਿ ''ਕਿਂ ਕਰੋਮਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਂ ਯੇ ਮਨਸ੍ਸਾ, ਤੇਸ**"ਨ੍ਤਿ। ਆਣਾਯ ਅਵਰੋਧਿਤੁਪਚਾਰਾ **ਅਵਰੁਦ੍ਧਾ,** ਤੇ ਪਨ ਆਣਾਵਤੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ "**ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਾ ਵੇਰਿਨੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਨ **ਉਜ੍ਝਾਪਨਂ** ਤੇਸਂ ਨੀਚਕਿਰਿਯਾਯ ਜਾਨਾਪਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਜਾਨਾਪੇਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿ।

ਪਰਿਤ੍ਤਪਰਿਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਬ੍ਬੁਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਜਵਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਠਮਮੇਵ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਮਂਸਂ** ਵਾਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਮਚ੍ਛਘਤਸੂਪਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਓਤਾਰਂ ਲਭਨ੍ਤਿ** ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਆਹਾਰਵਸੇਨ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਚ। "**ਪਰਿਤ੍ਤ... ਪੇ॰... ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਪਰਿਤ੍ਤਕਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

"**ਪਰਿਤ੍ਤਕਾਰਕੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰਿਤੇਨਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣੇ ਬਾਹਿਰਰਕ੍ਖਾਸਂਵਿਧਾਨਂ। "**ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ...ਪੇ॰... ਕਾਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਰਕ੍ਖਾ ਉਭਯਤੋ ਰਕ੍ਖਾਸਂਵਿਧਾਨਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਿਸਹਨ੍ਤਿ। **ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ** ਪੁਬ੍ਬੁਪਚਾਰਵਸੇਨ। **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ। **ਘੋਸੇਤਬ੍ਬੋ,**''ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਨਾਗਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ** ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਨ

ਬੁਦ੍ਧਾਣਾਭਯੇਨ, ਰਾਜਾਣਾਭਯੇਨ ਚ। ਗਹਿਤਕਾਪਦੇਸੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸੋਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਿਤਕੋ 'ਤ੍ਵਂ ਕੋ ਨਾਮਾ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। **ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਸੁ** ਪੂਜਨਤ੍ਥਂ ਵਿਨਿਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੇਸੁ। **ਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਂ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਂ। **ਦੇਵਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਂ। **ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਣਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰੇਚਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਚ ''ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਚ ''ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਵਨੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਗਿਹੀਨਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ।

ਸਰੀਰੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਰੀਰਂ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਆਵਿਸਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਗਹਿਤਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਵਿਸਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸੇ**ਵ **ਵੇਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਲਗ੍ਗਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਲਗ੍ਗੋ ਅਲ੍ਲੀਨੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਅਪੇਤੀ**"ਤਿ। **ਰੋਗਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਧਾਤੂਨਂ ਸਮਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੋਗਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ। ਧਾਤੂਨਂ ਵਿਸਮਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਚ ਅਰੁਚ੍ਚਨੇਨ ਗਹਿਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਲੋਹਿਤਂ ਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਮਂਸਂ ਮਿਲਾਯਤਿ, ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖੋ ਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**"ਤਿ।

੨੯੩. ਤੇਸਂ ਨਾਮਾਨਿ ਇਨ੍ਦਾਦਿਨਾਮਭਾਵੇਨ ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਆਰੋਚਨਤੋ ਪਰਂ। **ਤੇ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤਯੋ। **ਓਕਾਸੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਉਪਾਸਕਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਵਿਹੇਠੇਤੁਂ ਅਵਸਰੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਰਕ੍ਖਾਯ ਵਿਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ।

ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੧੦. ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੬. ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਤਿ ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਭੂਤੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣੇ ਚਕ੍ਕਵਾਲੇ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯੇਵ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ, ਇਤਰੇਸੁ ਦੇਵਾ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਨੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇ ਞਾਣਜਾਲਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। **ਞਾਣਜਾਲਪਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਾਦਿਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ “**ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕਯਮਾਨੋ**”ਤਿ, ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਬ੍ਯਵਲੋਕਯਮਾਨੋ ਆਸਯਾਨੁਸਯਚਰਿਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਿਕੇ ਵਿਸੇਸਤੋ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਙ੍ਗਲਂ ਭਣਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ‘‘ਤਂ ਤੇਸਂ ਆਯਤਿਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। **ਤੀਹਿ ਪਿਟਕੇਹਿ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਿਪਿਟਕਤੋ ਏਕਕਦੁਕਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ। ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤਾ ਅਤ੍ਥਾ **ਪਞ੍ਹਾ**, ਤੇ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਏਕਕਾਦਿਵਸੇਨ ਆਗਤਾ ਸਹਸ੍ਸਂ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਚਾਤਿ ਆਹ “**ਚੁਦ੍ਦਸਪਞ੍ਹਾਧਿਕੇਨ ਪਞ੍ਹਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। ਏਵਮਿਧ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਪਰਤੋ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ‘‘ਏਕਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਞ੍ਹਾ ਕਥਿਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੪੯) ਵਿਭਾਗੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤਿ।

ਉਬ੍ਭਤਕਨਵਸਨ੍ਧਾਗਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੭. ਉਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ ਭੂਮਿਤੋ ਉਬ੍ਭਤਂ ਵਿਯਾਤਿ “**ਉਬ੍ਭਤਕ**”ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਉਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਵਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਸਾਲਾ**ਤਿ ਏਕਾ ਮਹਾਸਾਲਾ। ਉਯ੍ਯੋਗਕਰਣਾਦੀਸੁ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਪਚ੍ਛਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਧਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਠਾਨਂ “**ਸਨ੍ਧਾਗਾਰ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਯ੍ਯੋਗਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਗੇਹਂ ਗੋਮਯਪਰਿਭਣ੍ਡਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਦਿਵਸੇ ਤੇ ਰਾਜਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿਪਿ **ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ**, ਤੇਸਂ ਰਾਜੂਨਂ ਸਹ ਅਤ੍ਥਾਨੁਸਾਸਨਅਗਾਰਨ੍ਤਿਪਿ **ਸਨ੍ਧਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਕਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਵਪਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਘਰਾਵਾਸਕਿਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਧਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਿਦ੍ਦਾਵਛਿਦ੍ਦਂ ਘਰਾਵਾਸਂ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਧਰਨ੍ਤੀਤਿਪਿ **ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ**, ਸਾ ਏਵ ਸਾਲਾਤਿ **ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਸਾਲਾ। ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਘਰਦੇਵਤਾ। ਨਿਵਾਸਵਸੇਨ ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਤ੍ਤਾ “**ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੇਨਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਮ੍ਮਕਰਣਵਸੇਨ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਕਪ੍ਪੇਸੁਮੇਵ। ‘‘ਸਯਮੇਵ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾ ਇਧਾਗਮਨਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਞ੍ਞਵਸੇਨੇਵ, ਅਹੋ ਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਮ੍ਹੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੨੯੮. ਅਟ੍ਟਕਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਂ ਬਦ੍ਧਾ ਮਞ੍ਚਕਾ। **ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰੇ ਨਵਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਭਾਵਮਾਹ, ਤੇਨ‘‘ਅਚਿਰਕਾਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਅਰਞ੍ਞਂ ਆਰਾਮੋ ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਰਞ੍ਞਾਰਾਮਾ।** ਸਨ੍ਥਰਣਂ **ਸਨ੍ਥਰਿ**, ਸਬ੍ਬੋ ਸਕਲੋ ਸਨ੍ਥਰਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿ**, ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵ**”ਨ੍ਤਿ।

੨੯੯. ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕੋਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਪਸਾਦਾਵਹੋ ਚਾਤੁਰਿਯਸੋ। “**ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਯਪ੍ਪਭਾਯ ਪਕਤਿਯਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥੇ ਠਾਨੇ ਅਭਿਬ੍ਯਾਪਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਂ ਅਪਰਿਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤੇਵ। ਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤੋਦਾਤਮਞ੍ਜਟ੍ਠਪਭਸ੍ਸਰਵਸੇਨ **ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ। ਸਬ੍ਬੇ ਦਿਸਾਭਾਗਾ**ਤਿ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਯ ਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਬ੍ਭਮਹਿਕਾਦੀਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਸੁਞ੍ਞਂ ਨ ਸੋਭਤਿ, ਤਾਰਕਾਚਿਤਂ ਪਨ ਅਨੁਲਿਕ੍ਖਂ ਤਾਸਂ ਪਭਾਹਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਂ ਵਿਰੋਚਤੀਤਿ ਆਹ “**ਸਮੁਗ੍ਗਤਤਾਰਕਂ ਵਿਯ ਗਗਨਤਲ**”ਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਾਖਗ੍ਗਾ ਫੁਲ੍ਲੋ। “**ਪਟਿਪਾਟਿਯਾਠਪਿਤਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੂਪਮਾ। ਤਥਾ ਹਿ **ਵਿਯ**-ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। **ਸਿਰਿਯਾ ਸਿਰਿਂ ਅਭਿਭਵਮਾਨਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਭਾਯ ਤੇਸਂ ਸੋਭਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਸਬ੍ਬੇਵਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ਨੇਸਂ ‘‘ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਗੁਣੇਸੁ ਲੋਕਿਯਗੁਣਾਨਂ ਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਲਾਭਿਨੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ

(ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੨੯੬)। ਤਸ੍ਮਾ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਅਰਿਯਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਬੋਧਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਤੇ ਲੋਕਿਯਗੁਣਦੀਪਕੇਹਿ ਪਦੇਹੀਤਿ ਨ ਤਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ‘‘ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਰਹਤ੍ਤਭਾਗਿਨੋ ਗਹਿਤਾ।

ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨ-ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤ-
ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਕਾਯਪ੍ਪਭਾਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਕੇਤੁਮਾਲਾਵਿਚਿਤ੍ਤਤਾਯ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩; ੩.੨੦੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੫) **ਬੁਦ੍ਧਵੇਸੋ।** ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਆਲੋਕਿਤਵਿਲੋਕਿਤਾਦੀਸੁ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾਵੇਣਿਕੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੂਪਸਮੋ **ਬੁਦ੍ਧਵਿਲਾਸੋ। ਅਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ।

ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਾਨੁਮੋਦਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ‘‘ਸੀਤਂ ਉਣ੍ਹਂ ਪਟਿਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੯੫, ੩੧੫) ਨਯੇਨ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਗੁਣੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਕਰਣਪੁਞ੍ਞਾਨਿਸਂਸਭਾਵਿਨੀ। **ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹਾ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਤਾਯ ਵਿਵਿਧਵਿਪੁਲਹੇਤੂਪਮਾਸਮਾਲਙ੍ਕਤਾ ਨਾਨਾਨਯਵਿਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਤਦਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। **ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ** ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ, ਵਿਪੁਲੋਦਾਰਤਾਯ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਪਰਿਲ਼ਾਹਵੂਪਸਮਨਤੋ। **ਪਥਵੋਜਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਵਿਯ** ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਤਾਯ, ਮਹਾਸਾਰਤਾਯ ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ। **ਮਹਾਜਮ੍ਬੁਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ** ਚਾਲਨਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਅਨੁਸਨ੍ਧਾਨਤੋ। **ਯੋਜਨਿਯ...ਪੇ॰... ਪਾਯਮਾਨੋ ਵਿਯ** ਦੇਸਨਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਯਨ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਵੇਦਧਮ੍ਮਵੇਦਸ੍ਸੇਵ ਲਭਾਪਨੇਨ ਸਾਤਮਧੁਰਧਮ੍ਮਾਮਤਰਸੂਪਸਂਹਰਣਤੋ। **ਮਧੁਗਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਪਟਲਂ।

੩੦੦. **“ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤ”**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਇਦਂ ਆਮੇਡਿਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯਂ ਯਨ੍ਹਿਸ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਪਰੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ, **ਵਿਲੋਕਨ**ਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ‘‘ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ...ਪੇ॰... ਤਤੋ ਤਤੋ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹਤ੍ਥੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਕਤਂ **ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ** ਕੁਕਤਮੇਵ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਵਂ **ਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਨਿਚ੍ਚਲਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਵਿਨੀਤਭਾਵੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਗਾਰਵੇਨ ਚ। **“ਆਲੋਕਂ ਪਨ ਵਡ੍ਢਯਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ ਕਦਾਚਿ ਭਗਵਾ ਏਵਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਸਤ੍ਥ ਸਾਵਕਾਨਂ ਵਿਯ ਏਵਂ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਾਦਨੀਯਮੇਤਂ ਞਾਣਂ। ਤਿਰੋਹਿਤਵਿਦੂਰਵਤ੍ਥੁਨਿਪਿ ਰੂਪਗਤੇ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ । **ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਗਂ** ਅਰਹਤ੍ਤੁਪਦਟ੍ਠਾਨਂ। **ਚਕ੍ਖੁਤਲੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਕ੍ਖੁਤਲੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਗਤਥਿਨਮਿਦ੍ਧਤਾਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ। **ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਿਲਾਯਤਿ** ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਹਤ੍ਥਿਨਾਗਾਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਆਚਰਿਯੋ ਏਸ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਸਭਾਵੋ, ਯਦਿਦਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ। ਯੇ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਤੇ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਉਦਯਵਯਪਟਿਪੀਲ਼ਿਤਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾ ਏਵ, ਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਥ ਕਾਯੇ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਭਗਵਤੋ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਿਟ੍ਠਿਵਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ,** ਸੋ ਚ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ **ਉਦਾਨਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਭਿਨ੍ਨਨਿਗਣ੍ਠਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੧. **ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ** ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੬੪)।

੩੦੨. **ਸ੍ਵਾਖਜਾਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਸ੍ਵਾਖਜਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵਾ ਸ੍ਵਾਖਜਾਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤਧਮ੍ਮਮੇਵ ਹਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ।

ਏਕਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੩. **ਸਮਗ੍ਗੇਹਿ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਗ੍ਗੇਹਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚੇਵ ਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਪਨ ਸਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਙ੍ਗਾਯਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਏਕਵਚਨੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਵਚਨੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਰੋਧਾਭਾਵੇਨ ਸਮਾਨਵਚਨੇਹਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਵਚਨੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਸਙ੍ਗਾਯਨੇ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਾਨੁਭਵਨਂ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਏਕਕਦੁਕਤਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਬਹੁਧਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ। **ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾ ਸਤ੍ਤਾ , ਤੇ ਪਨ ਭਵਭੇਦਤੋ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੂ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਬਜਧਿਕਰਣਾਨਮ੍ਪਿ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ''ਉਰਸਿਲੋਮੋ''ਤਿ ਆਹ **"ਆਹਾਰਤੋ ਠਿਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ"**ਤਿ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਠਿਤਿ,** ਆਹਾਰੋ ਠਿਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿਕਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ਹੇਤ੍ਥ ਆਹਾਰ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਯਂ ਆਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸਉਪ੍ਪਾਦਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੮੩, ੨੩੨) ਵਿਯ। ਏਵਞ੍ਹਿ **"ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤਾਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਤਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਸਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ। ਤੇਨੇਵਾਹੁ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ** ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਤਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੩੬; ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੫; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੬) ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਦੇਸਨਾਤਿ ਨਾਯਂ ਦੋਸੋ। ਯਥਾਹ ਭਗਵਾ ''ਏਕਧਮ੍ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਮਾਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਰਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸਾਵੀ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਹੋਤਿ, ਕਤਮਸ੍ਮਿਂ ਏਕਧਮ੍ਮੇ? ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੭) **ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ''ਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਕਥਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਆਹਾਰਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਯਂ ਆਹਾਰੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ। **ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਤ੍**ਵਾਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਕਾਰੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਦੇਸਿਤੋ।

ਚੋਦਕੋ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨੇਯਜਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਨੀਤਤ੍ਥਤੋ ਦਹਨ੍ਤੋ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ **"ਨਨੁ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਚੋਦੇਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ''ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **"ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਝਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। **ਝਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵਾਵਹਂ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਰਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ''ਅਨਾਹਾਰਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਸਞ੍ਞਭਵੇ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਆਹਾਰਾਨਂ ਅਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **"ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਸਨੇ ਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਤੋ ਆਹਾਰ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ, ''ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦਿ ਤੇ ਏਵ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਬਜਾਪਿਤਦੋਸੋ ਆਪਨ੍ਨੋ। ਅਥ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਇਮਾਯ ਆਹਾਰਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੋਧੋ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਂ। ''ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **"ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਾਦੀਨਂ ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪਾਹਰਣਾਦਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਆਹਾਰਭਾਵੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪਾਹਰਣੇਨ ਰੂਪਕਾਯਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਿ, ਏਵਂ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਚ ਵੇਦਨਾਦਿਆਹਰਣੇਨ ਨਾਮਕਾਯਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤਿਪਿ ਜਨਕਭਾਵੇ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਭਾਵੋ ਓਜਾਦੀਸੁ ਸਾਤਿਸਯੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਮੁਖਜੋ ਆਹਾਰਟ੍ਠੋਤਿ ਤੇ ਏਵ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਆਹਾਰਲਕ੍ਖਣਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤੇ। **ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ** ਸਬ੍ਬੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਆਹਰਤੀਤਿ ਇਮਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ਲਭਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਤੇਨ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੬੧) ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਂ **"ਤੇਨੇਵਾਹਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋ।

ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋਪਿ ਗਹਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਯਾਵਤਾ ਸੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨੇਵ ਜਨਕੋ, ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਫਲਂ ਆਹਰਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤੀਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ। ਅਸਞ੍ਞਭਵੇ ਯਦਿਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, **ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋ** ਪਨ **ਲਬ੍ਭਤਿ** ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰਲਕ੍ਖਣੋ। ਇਦਾਨਿ ਇਮਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ

“**ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਤਿਤ੍ਥਕਰਮਤਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨੰ ਞਾਣਭਾਵਨਾਯ ਅਸਿਜ੍ਝਨਤੋ “**ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾਸਨਿਕਾ ਤਾਦਿਸੰ ਞਾਣੰ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀਤਿ “**ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਹਿ ਉਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੇ ਵਿਮੁਤ੍ତਿਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਅਞ੍ਞਾਵਿਰਾਗਾਵਿਰਾਗੇਸੁ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸਦਸ੍ਸਿਨੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸਞ੍ਞਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਣਭੂਮਿਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਾਸਨਿਕਾ। **ਵਾਯੋਕਸਿਣੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਾਯੋਕਸਿਣੇ ਪਠਮਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਞਾਣਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨੇ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਾਯ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਾਯੋਕਸਿਣੇਯੇਵ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਯਦੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ , ਤੰ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਟੀਕਾਯੰ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੧) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। **ਧੀਤਿ** ਜਿਗੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਧੀ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਜਿਗੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਿਬ੍ਬਤੇਤੰ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੰ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤੰ ਵਤ ਹੋਤੁ। **ਵਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ, ਤੇਨ ਜਿਗੁਚ੍ਛੰ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। **ਨਾਮਾ**ਤਿ ਚ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ ਏਵ, ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੰ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਾਭਾਵੇਸੁ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਖਨ੍ਤਿੰ ਰੁਚਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਏਵ ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ''ਤਿ ਇਮੰ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿੰ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਭਿਰੁਚਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ।

ਤਥਾ ਭਾਵਿਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸੇਵ ਤਥਾ ਞਾਣਭਾਵਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ**”ਤਿ। **ਪਣਿਹਿਤੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਮਰਣਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਠਪਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਦਿ ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਕਮ੍ਮਬਲੇਨ ਯਾਵ ਭੇਦਾ ਤੇਨੇਵਾਕਾਰੇਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਆਹ “**ਸੋ ਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਏਵ ਰੂਪਾਨਮ੍ਪੀਤਿ ਏਵੰ ਅਚੇਤਨਾਨਮ੍ਪਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਗੇਵ ਸਚੇਤਨਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਥੰ ਪਨ ਅਚੇਤਨਾਨੰ ਨੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਕਪ੍ਪਨਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯੇ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯੇਨੇਵ ਦਿਵਸੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਮਤ੍ਤੰ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਉਟ੍ਠਾਨਫਲੂਪਜੀਵਿਨੋ।** ਯੇ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਫਲਮੇਵ ਉਪਜੀਵੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਪੁਞ੍ਞਫਲੂਪਜੀਵਿਨੋ।** ਨੇਰਯਿਕਾਨੰ ਪਨ ਨੇਵ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯਵਸੇਨ ਜੀਵਿਕਾਕਪ੍ਪਨੰ, ਪੁਞ੍ਞਫਲਸ੍ਸ ਪਨ ਲੇਸੋਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਯੇ ਪਨ ਤੇ ਨੇਰਯਿਕਾ...ਪੇ॰... ਨ ਪੁਞ੍ਞਫਲੂਪਜੀਵੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ**”ਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਹਰਣੇਨ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਫਲਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ “**ਕਿੰ ਪਞ੍ਚ ਆਹਾਰਾ ਅਤ੍ਥੀ**”ਤਿ ਚੋਦੇਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੇ ਸਿਯਾ ਤਵ ਚੋਦਨਾਯਾਵਸਰੋ, ਸਾ ਪਨ ਏਤ੍ਥ ਅਨਵਸਰਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਪਞ੍ਚ ਨ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਇਦੰ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰਸ੍ਸੇਵ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਨਨੁ ਪਚ੍ਚਯੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਤ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ''ਆਹਾਰੋ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ “**ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਮੁਖ੍ਯਾਹਾਰਵਸੇਨਪਿ ਨੇਰਯਿਕਾਨੰ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੰ ਆਹਾਰੰ...ਪੇ॰... ਸਾਧੇਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਨੇਰਯਿਕਾ ਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦਿਨੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਖੇਲ਼ੋਪਿ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਯੋ**ਤਿ ਤਯੋ ਅਰੂਪਾਹਾਰਾ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਅਵਸੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੇਹਿ ਅਵਸੇਸਾਨੰ। ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਾਧਾਰਣੋਤਿ। **ਏਤੰ ਪਞ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਤਮੋ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਚੋਦਿਤਮੇਤੰ ਪਞ੍ਹੰ। **ਕਥੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ।

“**ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖੰ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਥਾ ਇਧ ਪਠਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤਨੰ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣੰ ਨ ਕਤੰ, ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ ਦੁਕਤਿਕਾਦਿਪਞ੍ਹੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਏਵ ਉਦ੍ਧਰਣਨਿਯ੍ਯਾਤਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਸੇਸੁ ਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਏਤਸ੍ਮਾ ਫਲੰ ਏਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚਯੋ,** ਕਾਰਣੰ, ਤਦੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ ਸਙ੍ਖਰੋਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ**”ਤਿ। **ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਆਹਰਣਟ੍ਠਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਆਹਰਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ** ਉਪ੍ਪਾਦਕਤ੍ਤਪ੍ਪਧਾਨੰ,

ਸਙ੍ਖਰਣੰ ਉਪਕ੍ਕਮੱਭਕਤ੍ਤੁਪ੍ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤੋ ਵਿਸੇਸੋ”**ਤਿ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੇ ਗਹਿਤੇ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਦੇਸਵਿਸਯੋ ਸਬ੍ਬ-ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ''ਸਬ੍ਬੇ ਤਸਨ੍ਤਿਦਣ੍ਡਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੩੦)। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਖੀਣਾਸਵਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ। **ਪਾਕਟੋ ਭਵੇਯ੍ਯ** ਵਿਸੇਸਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਹਾਨੰ। **ਨੇ ਚ ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ। **ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਸਙ੍ਖਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਇਧ** ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹੇ **“ਸਙ੍ਖਾਰੋ”**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਵ ਕਥਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਯਦਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮਧਿਗਤੋ, ਤਦਾ ਏਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੰ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਮਹਾਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿ। **ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮੰਯੇਵ। **ਅਦ੍ਧਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਕ੍ਖਮੰ ਚਿਰਕਾਲਾਵਟ੍ਠਾਯਿ ਪਾਰਮ੍ਪਰਿਯਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ **“ਏਕੇਨ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਮ੍ਪਰਕਥਾਨਿਯਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਕਥਾਕਥਨਨਿਯਮੇਨ, ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਕਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਕਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਕੰ ਏਕੰ ਪਰਿਮਾਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਕਕੋ,** ਪਞ੍ਹੋ। ਤਸ੍ਸ ਏਕਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **ਏਕਕੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ** ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ।

ਏਕਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੪. ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਤੇਸੰ ਤਾਵ ਨਾਮਨਟ੍ਠੇਨ ਨਾਮਭਾਵੰ ਪਠਮੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਤਥਾ ਨਾਮਭਾਵੰ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ। ''ਨਾਮੰ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮਯਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਨਾਮਕਰਣੰ, ਤੰ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਨਾਮਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਨਾਮਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾ”**ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਾਤਿਸਯਮਿਦੰ ਤੇਸੰ ਨਾਮਕਰਣੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **“ਯਥਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਸ ਨਾਮਸ੍ਸ ਕਰਣੇਨੇਵ ਤੇ ''ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮੰ, ਕਿਤ੍ਤਿਮਨਾਮੰ, ਗੁਣਨਾਮੰ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਓਪਪਾਤਿਕਨਾਮਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਨਾਮਾਨਿ ਉਦਾਹਰਣਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਨ ਏਵੰ ਵੇਦਨਾਦੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰਨਾਮਮੇਵ ਨਾਮਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਮਹਾਪਥਵਿਆਦਯੋ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਨੁ ਪਥਵਿਆਪਾਦਯੋ ਇਧ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ, ਫਸ੍ਸਵੇਦਨਾਦੀਨੰ ਵਿਯ ਪਨ ਪਥਵਿਆਦੀਨੰ ਓਪਪਾਤਿਕਨਾਮਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ''ਪਥਵਿਆਦਯੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਕਤੰ, ਨ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਵਿਯ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨਾਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਫਸ੍ਸਵੇਦਨਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਫਸ੍ਸਾਦਿਨਾਮਕਤ੍ਤਾ, ਪਥਵਿਆਦੀਨੰ ਕੇਸਕੁਮ੍ਭਾਦਿਨਾਮਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਨਾਮਨ੍ਤਰਾਨਾਪਜ੍ਜਨਤੋ ਚ ਸਦਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਕਤਨਾਮਤਾਯ ਚਤੁਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਨਾਮਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਨਾਮੰ। ਅਥ ਵਾ ਅਧਿਵਚਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਵਿਯ ਅਧਿਵਚਨਨਾਮਮਨ੍ਤਰੇਨ ਯੇ ਅਨੁਪਚਿਤਸਮ੍ਭਾਰਾਨੰ ਗਹਣੰ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਨਾਮਾਯਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਾ **ਨਾਮੰ।** ਰੂਪੰ ਪਨ ਵਿਨਾਪਿ ਨਾਮਸਾਧਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਪ੍ਪਨਸਭਾਵੇਨ ਗਹਣੰ ਉਪਯਾਤੀਤਿ **ਰੂਪੰ।** ਤੇਨਾਹ **“ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੂ”**ਤਿਆਦਿ। ਇਧਾਪਿ ''ਯਥਾਪਥਵਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। **“ਅਤੀਤੇਪੀ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੇਦਨਾਦੀਸੁ ਨਾਮਸਞ੍ਞਾ ਨਿਰੁਲ੍ਹਾ, ਅਨਾਦਿਕਾਲਿਕਾ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਤਿ ਅਤੀਤਾਦਿਵਿਭਾਗਵਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਾਦੀਨੰ ਨਾਮਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਨਾਮਭਾਵੋ ਏਕਨ੍ਤਿਕੋ, ਤਬ੍ਬਿਭਾਗਰਹਿਤੇ ਪਨ ਏਕਸਭਾਵੇ ਨਿਚ੍ਚੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਨ...ਪੇ॰... ਨਾਮਨਟ੍ਠੇਨ ਨਾਮ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਨਾਮਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਮਕਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਨਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਸਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਚਤੁਕ੍ਕੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ । ਯਸ੍ਮਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇਯੇਵ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਸੋ ਨੇ ਤਤ੍ਥ ਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨਾਮੇਨ੍ਤੀ”**ਤਿ। **ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇ** ਮਗ੍ਗਫਲਾਦਿਕੇ । ਕਾਮੰ ਕੇਸੁਚਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਭਾਵੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਪਨੇਸ ਸਾਤਿਸਯੋ ਤਸ੍ਸ

ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਪਣੀਤਤਾਕਪ੍ਪਭਾਵਤੋਤਿ ਤਦੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾਯ **“ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਾਮੇਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਰਿਯਾ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਾਪਿ ਤਿਤ੍ਤਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

“ਰੁਪ੍ਪਨਟ੍ਠੇਨਾ”ਤਿ ਏਤੇਨ ਰੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਤਾਦਿਵਿਰੋਧਿਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਵਿਸਦਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ **ਰੁਪ੍ਪਨਂ।** ਨਨੁ ਚ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਰੋਧਿਪਚ੍ਚਯਸਮਾਗਮੇ ਵਿਸਦਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਪਨ ਵਿਭੂਤਤਰਂ। ਵਿਭੂਤਤਰਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਰੁਪ੍ਪਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਸੀਤਾਦਿਗ੍ਗਹਣਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਰੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਤਸ੍ਮਾ ‘ਰੂਪ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੇਨ ਰੁਪ੍ਪਤਿ? ਸੀਤੇਨਪਿ ਰੁਪ੍ਪਤਿ, ਉਣ੍ਹੇਨਪਿ ਰੁਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੯)। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਰੂਪਸਮਞ੍ਞਾਤਿ? ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤਂਸਭਾਵਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਹੋਤਿਯੇਵ ਰੂਪਸਮਞ੍ਞਾ। ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਕਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਸਦਿਸਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸਯੇਵ ਵਿਸਦਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵੋ, ਤਂ **ਰੁਪ੍ਪਨ**’’ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਰੂਪਯਤਿ ਵਿਕਾਰਮਾਪਾਦੇਤੀਤਿ **ਰੂਪਂ।** ‘‘ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਨ ਵਿਕਾਰਾਪਤ੍ਤਿਯਂ **ਰੁਪ੍ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਰੂਪਸਮਞ੍ਞਾਯ ਪਸਙ੍ਗੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਾਭਾਵਤੋ। ‘‘ਪਟਿਘਤੋ **ਰੁਪ੍ਪਨ**’’ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **“ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸਾਤਿ ਪਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ, ਏਵਂ ਨਾਮਸ੍ਸਾਪਿ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ, ਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੪੫੬) ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ। ਇਤਿ ਅਯਂ ਦੁਕੋ ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੇ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਅਵਿਨ੍ਦਿਯਂ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ, ਜੀਵੋ, ਇਤ੍ਥੀ, ਪੁਰਿਸੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ।** ਵਿਨ੍ਦਿਯਂ ‘‘ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਮੁਦਯੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ।** ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਜਾਤਂ ਅਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ।** ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਸਂਸਾਰੇ ਸਤ੍ਤੇ ਜਵਾਪੇਤੀਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ।** ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਸਾ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਸਭਾਵਚ੍ਛਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣ”**ਨ੍ਤਿ । **ਭਵਪਤ੍ਥਨਾ** ਨਾਮ ਕਾਮਭਵਾਦੀਨਂ ਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਯੋ ਭਵੇਸੁ ਭਵਚ੍ਛਨ੍ਦੋ”**ਤਿਆਦਿ। ਇਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਦੁਕੋ ਵਟ੍ਟਮੂਲਸਮੁਦਾਚਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਗਹਿਤੋ।

ਭਵਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ’’ਤਿ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ‘‘ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਭਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਭਵੋ,** ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਸ੍ਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਭਾਵੋ। **ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਲੋਕੋ’’ਤਿ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ‘‘ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਵਿਭਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਵਿਭਵੋ,** ਉਚ੍ਛੇਦੋ।

ਯਂ ਨ ਹਿਰੀਯਤੀਤਿ ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਨ ਹਿਰੀਯਤਿ ਨ ਲਜ੍ਜਤਿ, ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਯੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜਤਾ**ਤਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਨਾ। **ਯਂ ਨ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਤਬ੍ਬੇਨਾ**ਤਿ ਪਨ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕੇਨ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਾ ਏਵਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਭਾਯਨਕਆਕਾਰੋ**ਤਿ ਪਾਪਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਾਸਨਾਕਾਰੋ।

“ਯਂ ਹਿਰੀਯਤੀ”ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨਨ੍ਤਰਦੁਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਜਾਤਿਆਦਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ।** ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ ਬਹਿਭਾਵਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ।** ਅਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਧਿਪਤਿ **ਅਤ੍ਤਾਧਿਪਤਿ,** ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਤ੍ਤਾਧਿਪਤਿਤੋ ਆਗਮਨਤੋ **ਅਤ੍ਤਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਾ। ਲੋਕਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ

ਨਯੋ। **ਲਜ੍ਜਾਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਪਾਪਤੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨਰੂਪੇਨ ਅਵਟ੍ਠਿਤਾ। **ਭਯਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਾਸਨਰੂਪੇਨ ਅਵਟ੍ਠਿਤਂ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਤਾ ਚ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਕਟਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਨ ਤੇਸਂ ਕਦਾਚਿਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਪ੍ਪਯੋਗਤੋ। ਨ ਹਿ ਲਜ੍ਜਨਂ ਨਿਬ੍ਭਯਂ, ਪਾਪਭਯਂ ਵਾ ਅਲਜ੍ਜਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਛਂ, ਅਨਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪ੍ਪਟਿਕੂਲਗਾਹਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਲੋਮਗਾਹਕੇ। ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਸਾਤਂ ਇਟ੍ਠਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤੇ।** ਏਵਂਭੂਤੋ ਚ ਓਵਾਦਭੂਤੇ ਸਾਸਨਕ੍ਕਮੇ ਓਵਾਦਕੇ ਚ ਆਦਰਭਾਵਰਹਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਨਾਦਰੇ"**ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਚਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਨਾਦਰਿਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਚੇਤਨਾ **ਦੋਵਚਸ੍ਸਂ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਵਚਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ **ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾ,** ਅਤ੍ਥਤੋ ਦੋਵਚਸ੍ਸਮੇਵ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਸਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਚੇਤਨਾਪ੍ਪਧਾਨਤਾਯ ਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤੇਨਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹਿਤਾਕਾਰੇਨ। ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਦੁਸ੍ਸੀਲਜਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਯੋਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਾਪਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯੇ ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਾਪਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਚੇਤਨਾ **ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ** , ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਵਾ ਅਰੂਪਿਨੋ ਖਨ੍ਧਾ ਤਦਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ **ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ"**ਤਿ ਆਹ।

''ਸੁਖਂ ਵਚੋ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹਿਮ੍ਹਿ ਅਨੁਲੋਮਸਾਤੇ ਸਾਦਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇਤਿ **ਸੁਬ੍ਬਚੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਕਲਜਾਣਾ ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਏਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਤਿ **ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਦੁਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਆਹ **ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। **ਉਭੋ**ਤਿ ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ, ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਚ। ਤੇਸਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸਾ ''ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ, ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਲੋਕਿਯਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਪੀਤਿ ਆਹ **"ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ।

ਵਤ੍ਥੁਭੇਦਾਦਿਨਾ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਤਂਤਂਜਾਤਿਵਸੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਸਿਤੋ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਵ **ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ।** ਤਾ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਗ੍ਗਹਣੇ **ਪਞ੍ਚਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ,** ਤਾਸਂ ਪਨ ਗਹਣੇ **ਸਤ੍ਤਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ।** ''ਇਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਏਵਞ੍ਚ ਤੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ **ਆਪਤ੍ਤਿਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਯਾ ਤਾਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਾਸੁ ਵਿਯ ਠਿਤਾਸੁ, ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਵਿਭਾਗਾਸੁ ਚ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨ, ਅਯਂ ਵਿਸੇਸਤੋ **ਆਪਤ੍ਤਿਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਦੁਤਿਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। **ਸਹ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਹੇਵ। ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨਪਯੋਗਤਾਯ ਕਮ੍ਮਭੂਤਾ ਵਾਚਾ **ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ,** ਤਥਾਭੂਤਾ ਅਨੁਸਾਵਨਵਾਚਾ ਚੇਵ ''ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਵਾਚਾ ਚ। ਤਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਕਾਲਮੇਵ ''ਇਮਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਇਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਹੋਨ੍ਤਞ੍ਚ ਪਠਮੇ ਵਾ ਤਤਿਯੇ ਵਾ ਅਨੁਸਾਵਨੇਯਜਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤੇ, 'ਸਂਵਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਪਦੇ ਪਰਿਯੋਸਿਤੇ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਤਂ ਤਂ **ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪਰਿਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ** ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਯਥਾਪਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾ ਤਥਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤਾਪਾਦਨਂ, ਏਵਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਦੇਸਨਾਯਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਇਤੋ ਪਰਂ ਭਵਙ੍ਗ ਮਜ੍ਝੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ **ਅਪ੍ਪਨਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ** ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕੁਸਲਤਾ। ਵੁਟ੍ਠਾਨੇ ਕੁਸਲਭਾਵੋ **ਵੁਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾ,** ਪਗੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਰਂ ਞਾਣਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਮਯਵਸੇਨੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਸਮਤ੍ਥਾ।

''ਧਾਤੁਕੁਸਲਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਥਵੀਧਾਤੁਆਦਯੋ, ਸੁਖਧਾਤੁਆਦਯੋ, ਕਾਮਧਾਤੁਆਦਯੋ ਚ ਧਾਤੁਯੋ ਏਤਾਸ੍ਵੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਤਿ ਏਤਾਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਤਾਸੁਪਿ ਕੋਸਲ੍ਲਂ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁ...ਪੇ॰... ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ

"**ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨੰ ਧਾਤੂਨੰ ਸਭਾਵਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸਭਾਵਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਾ**ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਸਭਾਵਾਵਬੋਧਿਨੀ। ''ਸਵਨਪਞ੍ਞਾ ਧਾਰਣਪਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਪਞ੍ਞਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਧਾਤੂਨੰ ਸਵਨਧਾਰਣਪਞ੍ਞਾ **ਸੁਤਮਯਾ**, ਇਤਰਾ **ਭਾਵਨਾਮਯਾ।** ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਮ੍ਮਸਨਪਞ੍ਞਾ ਲੋਕਿਯਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਸਾ, ਇਤਰਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ। ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਮਨਸਿਕਰਣੰ **ਮਨਸਿਕਾਰੋ**, ਤਤ੍ਥ ਕੋਸਲ੍ਲੰ **ਮਨਸਿਕਾਰਕੁਸਲਤਾ।** ਤੰ ਪਨ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਵਸੇਨ ਤਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਾ**"ਤਿ ਆਹ। **ਸਮ੍ਮਸਨਪਞ੍ਞਾ** ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਦਿ, **ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾ** ਮਜ੍ਝੇ, **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਾ** ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ।

ਆਯਤਨਾਨੰ ਗਣ੍ਹਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਤੇਸੰ ਧਾਤੁਲਕ੍ਖਣਾਦਿਵਿਭਾਗਸ੍ਸ ਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ **ਉਗ੍ਗਹਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ।** ਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਿਧਿਨੋ ਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ **ਮਨਸਿਕਾਰਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ।** ਯਸ੍ਮਾ ਆਯਤਨਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਧਾਤੁਯੋਵ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਚ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤੇਸਮੇਵ ਮਨਸਿਕਾਰਵਿਧਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਧਾਤੁਕੁਸਲਤਾਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਕੁਸਲਤਾ ਏਕਦੇਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਵਨੰ ਵਿਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨਿਪਿ ਪਰਿਤ੍ਤੁਞਾਣਕਤ੍ਤੁਕਾਨੀਤਿ ਆਹ "**ਸਵਨ ਉਗ੍ਗਹਣਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਲੋਕਿਯਾ**"ਤਿ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਮ੍ਮਸਨਮਨਸਿਕਾਰਾਨੰ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਤਾਪਰਿਯਾਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਸਮ੍ਮਸਨਮਨਸਿਕਾਰਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ**"ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾਨੰ ਹੇਤੁਆਦੀਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ **ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ,** ਸੋ ਪਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨੰ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗਾਨੰ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੋਤਿ ਆਹ "**ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਉਗ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਮਨਸਿਕਾਰਸਵਨਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ।

ਠਾਨਞ੍ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਫਲੰ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ **ਕਾਰਣਞ੍ਚ** ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਕਰਣਤੋ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ। **ਤੇਸੰ** ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨੰ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਦੁਕੇ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ **ਠਾਨੰ,** ਤੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਤੰਵਿਧੁਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕਾਰਣਭਾਵਤੋ **ਅਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਨਯੇ ਫਲਭੇਦੇਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ **ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਤਾ** ਦੀਪਿਤਾ; ਦੁਤਿਯਨਯੇ ਪਨ ਅਭਿਨ੍ਨੇਪਿ ਫਲੇ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਭੇਦੇਨ ਤੇਸੰ **ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਤਾ** ਦੀਪਿਤਾਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। ਨ ਹਿ ਕਦਾਚਿ ਅਰਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾ ਨਿਚ੍ਚਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਹੋਤਿ, ਅਕਿਰਿਯਤਾ ਪਨ ਸਿਯਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ।

ਉਜੁਨੋ ਭਾਵੋ **ਅਜ੍ਜਵੰ**, ਅਜਿਮ੍ਹਤਾ ਅਕੁਟਿਲਤਾ ਅਵਙ੍ਕਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਅਨਜ੍ਜਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਗੋਮੁਤ੍ਤਵਙ੍ਕਤਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਅਨਜ੍ਜਵੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਨੇਸਨਾਯ, ਅਗੋਚਰਚਾਰਿਤਾਯ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ…ਪੇ॰… ਚਰਤੀ**"ਤਿ। **ਅਯੰ ਗੋਮੁਤ੍ਤਵਙ੍ਕਤਾ ਨਾਮ** ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਙ੍ਕਭਾਵਤੋ। **ਪੁਰਿਮਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਪਠਮੰ ਵੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸੋ। **ਚਨ੍ਦਵਙ੍ਕਤਾ ਨਾਮ** ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੇ ਵਙ੍ਕਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਨਙ੍ਗਲਕੋਟਿਵਙ੍ਕਤਾ ਨਾਮ** ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵਙ੍ਕਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਇਦੰ ਅਜ੍ਜਵੰ ਨਾਮ** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਉਜੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। **ਅਜ੍ਜਵਤਾ**ਤਿ ਆਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਯੇਨਾਕਾਰੇਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਜਵੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਲਜ੍ਜੀ,** ਹਿਰਿਮਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਲਜ੍ਜਵੰ,** ਹਿਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲਜ੍ਜਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਲਜ੍ਜੀ** ਯਥਾ ''ਮਾਲੀ, ਮਾਯੀ''ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਲਜ੍ਜੀਭਾਵੋ,** ਸਾ ਏਵ ਲਜ੍ਜਾ।

ਪਰਾਪਰਾਧਾਦੀਨੰ ਅਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਮੰ **ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿ।** ਸੁਚਿਸੀਲਤਾ **ਸੋਰਚ੍ਚੰ।** ਸਾ ਹਿ ਸੋਭਨਕਮ੍ਮਰਤਤਾ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਪਾਪਤੋ ਓਰਤਭਾਵੋ ਵਿਰਤਤਾ **ਸੋਰਚ੍ਚੰ।** ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਰਤਭਾਵੋ**"ਤਿ।

"**ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯੰ ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਨਾਮਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮਕਰਣਸਭਾਵਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਪਰਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਦਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖੰ ਨਾਮਕਰਣਨ੍ਤਿ ਨਾਮਕਰਣਸਭਾਵਤਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਞਾਤੀਨੰ, ਗੁਣਾਨਞ੍ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮਾਦਿਕਾਰਕਾਨੰ ਨਾਮਭਾਵੋ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਚ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨਾਮੰ

ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਾਮਕਰਣਸਭਾਵਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ, ਨਤ੍ਥਿਯੇਵ ਨਾਮਭਾਵੋ। ਵੇਦਨਾਦੀਨਂ ਪਨ ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾਦਿਨਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮਕਰਣਸਭਾਵਤੋ ਨਾਮਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪਥਵੀਆਦਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨਾਮਸ੍ਸ ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧਤਂਯੇਵ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਨਾਮਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਨਿਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ ਪਨ ਨਾਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਵ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਪਥਵੀਆਦੀਸੂਤਿ ਨ ਤੇਸਂ ਨਾਮਭਾਵੋ। ਨ ਹਿ ਪਥਵੀਆਦਿਨਾਮਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸਾਦਿਨਾਮੇਹਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਯ ਵੇਦਨਾਦਿਨਾਮਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਨਾਮੇਨ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬੇਨ ਪਿਣ੍ਡਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਚਕ੍ਖਾਦਯੋ ਰੂਪਾਦਯੋ ਚ, ਤੇਸਂ ਪਕਾਸਕਪਕਾਸਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਵਿਨਾਪਿ ਨਾਮੇਨ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਤਿ ਤੇ ਅਧਿਵਚਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਵਿਯ ਨਾਮਾਯਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੀਯਭਾਵੇਨ ''ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪਟਿਘਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਚ ਨ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਨਾਮੇਨ ਵਿਨਾ ਪਾਕਟੋਤਿ ''ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਰੂਪਤਾਯ ਵਾ ਅਞ੍ਞਨਾਮਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਯਂ, ਅਞ੍ਞਫਸ੍ਸਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਵਾ। ਵਚਨਤ੍ਥੋਪਿ ਹਿ ਰੂਪਯਤੀਤਿ **ਰੂਪਂ**, ਨਾਮਯਤੀਤਿ **ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਪਚ੍ਛਿਮਪੁਰਿਮਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਰੂਪਯਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾਪਿ ਨਾਮੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਮਯਤੀ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ ਵਿਨਾ ਅਪਾਕਟਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਾਸਕਂ ਨਾਮਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਤਿਪਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇ ਨ ਤਂ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਯ ਸਾਤਿਸਯਂ ਨਾਮਨਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ''ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

“ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਚਾ”ਤਿ ਅਯਂ ਦੁਕੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਟ੍ਟਮੂਲਸਮੁਦਾਚਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ। ਸਮੁਦਾਚਰਤੀਤਿ ਹਿ **ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ,** ਵਟ੍ਟਮੂਲਮੇਵ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ **ਵਟ੍ਟਮੂਲਸਮੁਦਾਚਾਰੋ,** ਵਟ੍ਟਮੂਲਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਵਟ੍ਟਮੂਲਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਾਨਂ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ **ਵਟ੍ਟਮੂਲਸਮੁਦਾਚਾਰੋ,** ਤਂਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚ ''ਲੋਕੋ''ਤਿ ਚ ਗਹਣਵਿਸੇਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਕਂ ਵਾ ਖਨ੍ਧਂ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਭੋਗਭੂਤਂ ''ਲੋਕੋ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ''ਲੋਕੋ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਸੇਨ ''ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਹ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮੋ **ਸਹਧਮ੍ਮੋ,** ਤਤ੍ਥ ਭਵਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ।** ਦੋਵਚਸ੍ਸ-ਸਦ੍ਦਤੋ ਆਯ-ਸਦ੍ਦਂ ਅਨਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ **“ਦੋਵਚਸ੍ਸਾਯ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦੋਵਚਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਅਯਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿ **ਦੋਵਚਸ੍ਸਾਯਂ।** ਆਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਭਜਨਾਤਿ ਆਹ **“ਸੇਵਨਾ...ਪੇ॰... ਭਜਨਾ”**ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤੋਭਾਗੇਨ ਭਤ੍ਤਿ **ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿ।**

ਸਹ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾਤਿ ਅਬ੍ਭਾਨਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ, ''ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਚ ਸਹੇਵ। ਸਹੇਵ ਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਕਾਰਣਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਲਕ੍ਖਣਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਵਾ, ਵੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ''ਤਿ ਕਾਰਣੇਨ ਸਹ ਫਲਸ੍ਸ ਜਾਨਨਵਸੇਨ ''ਸਹ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।''ਸਹ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਸਹ ਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਧਾਤੁਵਿਸਯਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾ **ਧਾਤੁਕੁਸਲਤਾ।** ਤਦੇਕਦੇਸਾ **ਮਨਸਿਕਾਰਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪੁਰਿਮਪਦੇਪਿ ਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਪਞ੍ਞਾ ਏਵ ਮਨਸਿਕਾਰਕੋਸਲ੍ਲਂ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਤਾਸਂਯੇਵ ਧਾਤੂਨਂ ਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਯਤਨਵਿਸਯਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾ **ਆਯਤਨਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹਮਨਸਿਕਾਰਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ **“ਅਪਿਚਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਵਾ ਪਦੇਸੁ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾਯ ਆਯਤਨਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਧਾਤੁਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚ ਮਨਸਿਕਰਣਂ **ਮਨਸਿਕਾਰੋ।** ਤਥਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ, ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ , ਤਦਤ੍ਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ, ਗਣ੍ਹਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ

ਚ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ, ‘‘ਇਦਂ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂ ਨਾਮ, ਅਯਂ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁ ਨਾਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਭਾਵਤੋ, ਗਣਨਤੋ ਚ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਚ ਪਞ੍ਞਾ **ਉਗ੍ਗਹਪਞ੍ਞਾਦਿਕਾ** ਵ◌ੁੱਤਾ। ਮਨਸਿਕਾਰਪਦੇ ਪਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਉਗ੍ਗਹੋਤਿ ਤਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਮਨਸਿਕਾਰੋ ‘‘ਉਗ੍ਗਹਮਨਸਿਕਾਰੋ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਨਂ ਪਵਤ੍ਤਨਮੇਵ, ‘‘ਯਥਾ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵ◌ਾ ਉਗ੍ਗਹਂ, ਏਵਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤੋ ਉਗ੍ਗਹੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨਂ **ਉਗ੍ਗਹਜਾਨਨਂ।** ‘‘ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਏਵ◌ਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨਂ **ਮਨਸਿਕਾਰਜਾਨਨਂ।** ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ‘‘ਮਨਸਿਕਾਰਕੋਸਲ੍ਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ। ਉਗ੍ਗਹੋਪਿ ਹਿ ਮਨਸਿਕਾਰਸਮ੍ਪਯੋਗਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰਨਿਰੁਤ੍ਤਿਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਅਰਹਤਿ। ਯੋ ਚ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਚ ਮਨਸਿਕਰਣੂਪਾਯੋ, ਸਬ੍ਬੋ ਸੋ ‘‘ਮਨਸਿਕਾਰੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕੋਸਲ੍ਲਂ **ਮਨਸਿਕਾਰਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਸਨਂ** ਪਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਮ੍ਮਸਨਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਦਿਪਜਹਨਤੋ। **ਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਸਮ੍ਮਸਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਮਨਸਿਕਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਆਹ **“ਸਮ੍ਮਸਨਮਨਸਿਕਾਰਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ”**ਤਿ। ‘‘ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨਿਦਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਜਾਨਨਂ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕੁਸਲਤਾ।**

ਅਧਿਵ◌ਾਸਨਂ ਖਮਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਰੇਸਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੁਰੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਟਿਵ◌ਿਰੋਧਾਕਰਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਰਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਸਨਂ ‘‘ਅਧਿਵ◌ਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਚਣ੍ਡਿਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਜ੍ਝਨਂ। ਦੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨ ਪਰੇਸਂ ਅਕ੍ਖੀਸੁ ਅਸ੍ਸੂਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾ **ਅਨਸ੍ਸੁਰੋਪੋ।** **ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ**ਤਿ ਸਕਮਨਤਾ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨੋ ਸਕੋ ਮਨੋਭਾਵ◌ੋ **ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ।** ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਬਨ੍ਧਂ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪੀਤਿਸਹਗਤਮਨੇਨ **ਸਕਮਨਤਾ।** ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਵ◌ਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵ◌ੋ **ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ,** ਸਾ ਨ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਦਿਟ੍ਠਿਨਿਵ◌ਾਰਣਤ੍ਥਂ **“ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ”**ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ। ਅਧਿਵ◌ਾਸਨਲਕ੍ਖਣਾ ਖਨ੍ਤਿ **ਅਧਿਵ◌ਾਸਨਖਨ੍ਤਿ।** ਸੁਚਿਸੀਲਤਾ **ਸੋਰਚ੍ਚਂ।** ਸਾ ਹਿ ਸੋਭਨਕਮ੍ਮਰਤਤਾ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਪਤੋ ਓਰਤਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ਿਰਤਤਾ ਸੋਰਚ੍ਚਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਸੁਰਤਭਾਵ◌ੋ”**ਤਿ।

ਸਖਿਲੋ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਸਣ੍ਹਵ◌ਾਚੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵ◌ੋ **ਸਾਖਲ੍ਯਂ,** ਸਣ੍ਹਵ◌ਾਚਤਾ। ਤਂ ਪਨ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਨ੍ਤੀ ਯਾ ਪਾਲ਼ਿ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸਾਖਲ੍ਯ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਣ੍ਡਕਾ**ਤਿ ਸਦੋਸਵਣੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਯ੍ਯਾਸਪਿਣ੍ਡਿਯੋ, ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਾਦੀਨਿ ਵ◌ਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ‘‘ਅਣ੍ਡਕਾਨੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ । ਫੇਗ੍ਗੁਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਨ ਕੁਥਿਤਸ੍ਸ ਅਣ੍ਡਾਨਿ ਵ◌ਿਯ ਉਟ੍ਠਿਤਾ ਚੁਣ੍ਣਪਿਣ੍ਡਿਯੋ, ਗਣ੍ਠਿਯੋ ਵ◌ਾ **ਅਣ੍ਡਕਾ।** ਇਧ ਪਨ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਨਕਕ੍ਕਸਾਦਿਭਾਵਤੋ ਅਣ੍ਡਕਪਕਤਿਭਾਵ◌ੇਨ ਵ◌ਾਚਾ **“ਅਣ੍ਡਕਾ”**ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਾ। ਪਦੁਮਨਾਲ਼ਂ ਵ◌ਿਯ ਸੋਤਂ ਘਂਸਯਮਾਨਾ ਪਵ◌ਿਸਨ੍ਤੀ **ਕਕ੍ਕਸਾ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਕੋਧੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵ◌ਾਰਭੂਤਾ **ਕੋਧਸਾਮਨ੍ਤਾ।** ਪੁਰੇ ਸਂਵਦ੍ਧਨਾਰੀ **ਪੋਰੀ,** ਸਾ ਵ◌ਿਯ ਸੁਕੁਮਾਰਾ ਮੁਦੁਕਾ ਵ◌ਾਚਾ ਪੋਰੀ ਵ◌ਿਯਾਤਿ **ਪੋਰੀ।** **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ‘‘ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਾਯ ਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿਪਿ ਯੋਜਨਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, **ਤਤ੍ਥ** ਵ◌ਾਚਾਯਾਤਿ ਵ◌ਾ। **“ਸਣ੍ਹਵ◌ਾਚਤਾ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਵ◌ਾਚਂ ਪਵਤ੍ਤਯਮਾਨਂ ਚੇਤਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮੁਦੁਕਭਾਵ◌ੋ ਮਦ੍ਦਵ◌ਂ **ਸਮ੍ਮੋਦਕਮੁਦੁਕਭਾਵ◌ੋ।** **ਆਮਿਸੇਨ** ਅਲਬ੍ਭਮਾਨੇਨ, ਤਥਾ **ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਛਿਦ੍ਦੇ।** ਆਮਿਸਸ੍ਸ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਅਲਾਭੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਛਿਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵ◌ਿਵਰਸ੍ਸ ਭੇਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਣਂ ਪਿਦਹਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਂ **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ।** ਤਂ ਸਰੂਪਤੋ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤੁਂ **“ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਪੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਗ੍ਗਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਅਗ੍ਗਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਉਦ੍ਦੇਸਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਉਦ੍ਦਿਸਨਂ। **ਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ। **ਧਮ੍ਮਕਥਾਕਥਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਰਭਞ੍ਞਸਰਭਣਨਾਦਿਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਨਂ।

ਕਰੁਣਾਤਿ ਕਰੁਣਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵ◌ਿਹਾਰਮਾਹ। **ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਂ ਵਦਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਪਦੇ ਪਨ ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਰੁਣਾ ‘‘ਕਰੁਣਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਾ, **ਕਰੁਣਾਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਨ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾਵ। **ਮੇਤ੍ਤਾਯ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸੁਚਿ-ਸਦ੍ਦਤੋ ਭਾਵ◌ੇ ਯ੍ਯ-ਕਾਰਂ, ਇ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਏ-ਕਾਰਾਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **“ਸੋਚੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸੁਚਿਭਾਵ◌ੋ”**ਤਿ। ਹੋਤੁ ਤਾਵ ਸੁਚਿਭਾਵ◌ੋ ਸੋਚੇਯ੍ਯਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤਾ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਵ◌ੁੱਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਮੁਟ੍ਠਾ ਸਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚੰ,** ਸਤਿਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਸਤਿਯਾ ਅਭਾਵਮਤ੍ਤੰ । ਯਸ੍ਮਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਤਿਵਿਗਤਾ ਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ"**ਤਿ। **"ਅਸ੍ਸਤੀ"**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅ**-ਕਾਰੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਤ੍ਤੁਪਟਿਸੇਧੇ। ਉਦਕੇ ਲਾਬੁ ਵਿਯ ਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਿਲਵਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਓਗਾਹਤਿ, ਸਾ **ਪਿਲਾਪਨਤਾ।** ਯੇਨ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਤਿ ਨ ਸਰਤਿ, ਸਾ **ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਨਤਾ।** ਯਥਾ ਵਿਜ੍ਜਾਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਟਿਪਕ੍ਖੰ **ਅਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ,** ਅਵਿਜ੍ਜਾਯੇਵ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਭੇਦੋਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਵਿਨਾਸੋ। **ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਚ ਆਹਾਰਪਰਿਭੋਗੇ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸੇ ਅਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ।

ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯਾਤਿ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਸੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਨਾਮੰ। ਅਞ੍ਞਾਣੰ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਤ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ । **ਅਕਮ੍ਪਨਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਯ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯੰ ਞਾਣੰ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਞਾਣਞ੍ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਮੁਦ੍ਧਭੂਤੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞਾਣਞ੍ਚ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ **ਭਾਵਨਾ** ਨਾਮ, ਯਾ ਚ ਤਦਤ੍ਥਾ, ਤਦੁਭਯਞ੍ਚ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਭਾਵਿਤਭਾਵਨਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਬਲ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਾ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਸੇਵਨਾ ਭਾਵਨਾ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ।

ਕਾਮੰ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਥਿਰਭਾਵੋਪਿ ਬਲਟ੍ਠੋ ਏਵ, ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਪਨ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤਾ ਸਾਤਿਸਯੰ ਬਲਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਅਕਮ੍ਪਨਵਸੇਨਾ"**ਤਿ। ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਸਮਨਤੋ **ਸਮਥੋ ਸਮਾਧਿ।** ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਞ੍ਞਾ । ਤੰ ਆਕਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਾਧਾਨਾਕਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਲੀਨੰ ਅਨੁਦ੍ਧਤੰ ਮਜ੍ਝਿਮੰ ਭਾਵਨਾਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਹਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਆਕਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਸੇਨ। **"ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਗ੍ਗਹੋਵ ਤੰ ਆਕਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਗ੍ਗਾਹਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਅਤਿਦਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਸਮਥੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਗ੍ਗਾਹੋ ਵੀਰਿਯੰ** ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਤੁੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ। **ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਏਕਗ੍ਗਤਾ** ਵਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ। ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਕਿਚ੍ਚਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲਭਾਵੋ, ਤਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਸਮਥਪਗ੍ਗਾਹਾਨੰ ਉਪਰਿ ਪਵਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੁਕਸ੍ਸਪਿ ਮਿਸ੍ਸਕਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਭੇਦਕਰੋ **ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ।** ਸੀਲਵਿਨਾਸਕੋ **ਅਸੰਵਰੋ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਾਸਿਕਾ**ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੧; ੨.੯੪; ਵਿਭ॰ ੭੯੩) ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦੂਸਿਕਾ।

ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਦਨੰ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਨੂਨਤਾਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋ ਪਰਿਪੂਰਣਤੋ"**ਤਿ। ਪਾਰਿਪੂਰਤ੍ਥੋ ਹਿ ਸਮ੍ਪਦਾ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ। **ਮਾਨਸਿਕਸੀਲੰ** ਨਾਮ ਸੀਲਵਿਸੋਧਨਵਸੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨੰ। **ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਰਿਪੂਰਿਭੂਤੰ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਞਾਣੰ।

ਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਪਾਪੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਉਪਰਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੰ। ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਮੇਵ ਹਿ ਸੀਲੰ ਤਸ੍ਸਾ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤੀਤਿ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਪਾਪੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ, ਪਰਮਤ੍ਥਵਿਸੁਦ੍ਧਿਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਪਾਪੇਤੁੰ ਉਪਨੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੰ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣਾਦਿਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨੰ । ਤੇਨਾਹ **"ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਇਦੰ ਅਕੁਸਲੰ ਕਮ੍ਮੰ ਨੋ ਸਕੰ, ਇਦੰ ਪਨ ਕਮ੍ਮੰ ਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਜਾਨਨਞਾਣੰ **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣੰ।** ਤੇਨਾਹ **"ਏਤ੍ਥ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। **"ਪਰੇਨ ਕਤਮ੍ਪੀ"**ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਯਥਾ ਪਰੇਨ ਕਤੰ, ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਕਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤੇਨ ਪਰੇਨ ਕਤੰਪੀਤਿ ਏਵੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਤੰ ਪਰਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਨਵਸੇਨ ਕਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਸਕਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਤੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਸਬ੍ਬਅਤ੍ਥਵਿਨਾਸਨਤੋ। **ਅਤ੍ਥਜਨਨਤੋ**ਤਿ

ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਪਰਲੋਕਤ੍ਥਪਰਮਤ੍ਥਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਨਤੋ। ਆਰਬ੍ਭਕਾਲੇ ''ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਵਚੀਸਚ੍ਚਞ੍ਚ** ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੰ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੰ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ** ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ। **ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਞ੍ਚ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ **ਨ ਵਿਲੋਮੇਤਿ** ਨ ਵਿਰੋਧੇਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਾਪਨਤੋ।

ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਞਾਣਭੂਤੰ ਦਸ੍ਸਨੰ, ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੰ ਵਦਤਿ। **ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਵੀਰਿਯਮਾਹ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਯਮੇਵ ਚ ਨਯੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੫੫੦) ਸਮੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨਾ"**ਤਿ ਆਦਿੰ ਅਵੋਚ।

ਯਸ੍ਮਾ ਸੰਵੇਗੋ ਨਾਮ ਸਹੋਤ੍ਤਪ੍ਪਞਾਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੰਵੇਗਵਤ੍ਥੁੰ ਭਯਤੋ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣੰ । ਤੇਨਾਹ **"ਜਾਤਿਭਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਭਯੰ,** ਜਾਤਿ ਏਵ ਭਯੰ **ਜਾਤਿਭਯੰ। ਸੰਵੇਜਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੰਵਿਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਸਿਤਬ੍ਬੰ। **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣੰ, ਵਤ੍ਥੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਸੰਵੇਗਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੰਵੇਗਸ੍ਸ। **ਉਪਾਯਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ ਵੀਰਿਯੰ।

ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਸੀਲਾਦੀਨੰ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨੰ। **ਭਾਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਵਡ੍ਢਨੇਨ ਚ। **ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਅਲੰ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ, ਕਥੰ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ। **ਭਿਯ੍ਯੋਕਮ੍ਯਤਾ**ਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਚ੍ਛਾ। **ਵੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚੰ ਅਸਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ। ਤੁਸ੍ਸਨੰ ਤੁਟ੍ਠਿ **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ,** ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੀਤਿ **ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾ।** ਵੀਰਿਯਪ੍ਪਵਾਹੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਵ ਪਟਿਗਮਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤਨੰ **ਪਟਿਵਾਨੰ,** ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਟਿਵਾਨੀ,** ਨ ਪਟਿਵਾਨੀ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨੀ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨਿਤਾ। ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਨੰ ਕਰਣੇ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ ਆਦਰਕਿਰਿਯਤਾ। **ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ**ਤਿ ਸਤਤਮੇਵ ਕਰਣੰ। **ਅਟ੍ਠਿਤਕਿਰਿਯਤਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕਰਣੰ। **ਅਨੋਲੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾ**ਤਿ ਨ ਲੀਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। **ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਛਨ੍ਦਤਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ। **ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰਤਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਕਰਣੇ ਵੀਰਿਯਧੁਰਸ੍ਸ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ। **ਆਸੇਵਨਾ**ਤਿ ਆਦਰੇਨ ਸੇਵਨਾ। **ਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਨਾ ਬ੍ਰੂਹਨਾ। **ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਰਣੰ।

ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣੰ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੰ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨੰ ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਮੁਤ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ।** ਸ੍ਵਾਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਗਮਨੇਨ, ਪਟਿਯੋਗਿਵਿਗਮਨੇਨ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਤਦੁਭਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਏਤ੍ਥ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਨ ਵਿਸੇਸੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚ ਅਭਿਰਤਾ, ਤੰ ਵਿਸੇਸੰ ਉਪਾਦਾਯ ਤਾ ਅਧਿਕੰ ਮੁਚ੍ਚਨਤੋ, ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋ ਚ **ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ।**

ਖਯੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਤੀਤਿ **ਖਯੋ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੰ ਞਾਣੰ **ਖਯੇ ਞਾਣੰ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਤੰਤੰਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਗ੍ਗੇ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪੁਨ ਸਨ੍ਦਹਨਵਸੇਨ। **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਭੂਤੇ**ਤਿ ਤੰਤੰਫਲੇ। **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਪਰਿਯੋਸਾਨੇ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਕਰੋ ਮਗ੍ਗੋ **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ,** ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, ਭਙ੍ਗੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ।

ਦੁਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੫. ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਕਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਵਸੇਨ "**ਲੁਬ੍ਭਤੀਤਿ ਲੋਭੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਲੁਬ੍ਭਤਿ ਤੇਨ, ਲੁਬ੍ਭਨਮਤ੍ਤਮੇਤਨ੍ਤਿ ਕਰਣਭਾਵਸਾਧਨਵਸੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ। **ਦੁਸ੍ਸਤਿ ਮੁਯ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਕੁਸਲਞ੍ਚ ਤੰ** ਅਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਭਾਵਤੋ **ਮੂਲਞ੍ਚ** ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਸਾਧਨਤੋ, ਨ ਅਕੁਸਲਭਾਵਸਾਧਨਤੋ। ਨ ਹਿ ਮੂਲਕਤੋ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਅਕੁਸਲਭਾਵੋ, ਕੁਸਲਾਦੀਨਞ੍ਚ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋ। ਤਥਾ ਸਤਿ ਮੋਮੂਹਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯੇ ਮੋਹਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਭਾਵੋ ਨ ਸਿਯਾ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਭਾਦੀਨੰ। ''ਨ ਲੁਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਲੋਭੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ।**

ਦੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤਾਨੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਤੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਤੋ ਚ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਸਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨਿ। **ਵਿਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਬੀਭਚ੍ਛਾਨਿ ਸਮ੍ਪਤਿ, ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਅਨਿਟ੍ਠਰੂਪਤ੍ਤਾ। **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ। **ਕਾਯਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਤੋ। "**ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤਾਨੀ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਕਾਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤੰ **ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ। ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਦਤਿ, ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਸ੍ਸਪਿ ਵਾ, ਯਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸੁਚਰਿਤਨਿਦ੍ਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਉਭਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ, ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਵ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ** ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, ਤਯਿਦੰ ਦ੍ਵਾਰਦ੍ਵਯੇ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਮਨੋਸੁਚਰਿਤੰ।** ''ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਮਨੋਸੁਚਰਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਤਦੁਭਯਞ੍ਹਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਸਿਯਾ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੰ, ਸਿਯਾ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਨ੍ਤਿ।

ਪਾਣੋ ਅਤਿਪਾਤੀਯਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ, ਏਵੰ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦਯੋਪੀਤਿ ਆਹ "**ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਯੋ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾ**"ਤਿ। **ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ** ਦ੍ਵਾਰਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਨਾਮਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਤੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਤਬ੍ਬਹੁਲਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ। ਤੇਨਾਹੁ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ** -

> ''ਦ੍ਵਾਰੇ ਚਰਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਦ੍ਵਾਰਚਾਰਿਨੋ।
> ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਵਵਤ੍ਥਿਤਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਦ੍ਵਾਰਕਥਾ)।

ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ। **ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਨੋਕਮ੍ਮਭੂਤਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ। ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਭੂਤਾਯ ਪਨ ਚੇਤਨਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਤੰ ਤੰ ਪਕ੍ਖਿਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ ਵਾਤਿ। **ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਿਵਿਧਸ੍ਸ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਅਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੰ** ਕਾਯਿਕਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਅਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਕਾਯੇਨ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੰ ਸਮਾਦਿਯਨੇ ਸੀਲਸ੍ਸ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ **ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੇ।**

ਕਾਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਕਾਮਾ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੋ ਚ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਪਕ੍ਖੇ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਕਾਮੇਹਿ ਪਟਿਸਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਕਿਲੇਸਕਾਮਪਕ੍ਖੇ ਪਨ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਕਾਮੇਨ ਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। "**ਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਬਜਾਪਾਦਵਤ੍ਥੁਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋਪਿ **ਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਉਭਯਥਾਪਿ ਯੋਜਨਾ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। **ਵਿਹਿੰਸਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਿਹਿੰਸਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯ ਸਤ੍ਤੇ, ਵਿਹਿੰਸਨੰ ਵਾ ਏਸਾ ਸਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ **ਵਿਹਿੰਸਾ,** ਤਾਯ ਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ **ਵਿਹਿੰਸਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪ੍ਪਿਯੇ ਅਮਨਾਪੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਆਰਬ੍ਭ ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਾਘਾਤਵਸੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਵਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਾਵ ਵਿਨਾਸਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਿਨਾਸਨੰ** ਪਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਏਵਾਤਿ। ''ਸਙ੍ਖਾਰੋ'' ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ,

ਨਨੁ ਯੇ ''ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਿਤਾ, ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਏਵਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਯੇ ਪਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਾ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਿਸਯਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਿਤਾ। ਯੇ ਪਨ ਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਯੋਗਤੋ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲੋਭਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਲੋਭੋ, ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ, ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੋ ਕੁਸਲੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤੇਹਿ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਤੋ, ਸਮ੍ਪਯੋਗਤੋ, ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਤੋ ਚ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇਨ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੋ** ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭੂਮਿਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸੁਭਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ**ਤਿ ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ। ਅਸੁਭਗ੍ਗਹਣਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਕਤਂ। ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਹਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਸਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਨਿ ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਝਾਨਾਦੀਨਿ ਉਦ੍ਧਟਾਨਿ। **ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨੇ**ਤਿ ਅਸੁਭਾਰਮ੍ਮਣੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੇ। ਅਵਯਵੇ ਹਿ ਸਮੁਦਾਯਵੋਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ ਯਥਾ ''ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾ''ਤਿ। **ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਝਾਨਂ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਗ੍ਗਫਲਕਾਲੇਪਿ ਹਿ ਸੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋਤਿ। ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ, ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ,** ਮੇਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ **ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨੇ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੇ। **ਕਰੁਣਾਝਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਿਹਿੰਸਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ, ਨ ਵਿਹਿੰਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤਾਯ ਸਤ੍ਤੇਤਿ **ਅਵਿਹਿੰਸਾ,** ਕਰੁਣਾ।

ਨਨੁ ਚ ਅਲੋਭਾਦੋਸਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਵਿਰਹਤੋ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਨਂ ਇਮੇਸਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਙ੍ਕਰਣਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਦਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਅਲੋਭੋ ਸੀਸਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਲੋਭੋ ਪਧਾਨੋ ਹੋਤਿ। ਨਿਯਮਿਤਪਰਿਣਤਸਮੁਦਾਚਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਯਦਾ ਅਲੋਭਪ੍ਪਧਾਨੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਗਰੁਕੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਲਦ੍ਧਾਵਸਰੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਤਿਟ੍ਠਹਤਿ। ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਦੋਸਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਯੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਭਾਵੋ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਤਿ ਚ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਭਾਵੇ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਵਿਹੇਠਨਜਾਤਿਕਤਾਯ ਅਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕਭਾਵੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੇ **ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ। ਤਦਨ੍ਵਯਿਕਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਗਾਮਿਨੋ, ਸਰੂਪਤੋ ਅਦਿਸ੍ਸਨਤੋ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਅਸਤਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਦਨੁਮਾਨਨੇਯ੍ਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ **ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ **ਵਿਤਕ੍ਕਤ੍ਤਿਕੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯੮) **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ** ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾਤਿ? ਤਥਾ ਦੇਸਨਾਯ ਬੁਜ੍ਝਨਕਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ।

ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਤਾਸੁ ਦ੍ਵੇ ਸਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿ ਏਤਾ"**ਤਿ। **ਤਥੇ**ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਂ **"ਅਸੁਭਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਮਾਵਚਰੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਥੇਵ **ਤਾਸਮ੍ਪਿ** ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਦੀਨਮ੍ਪਿ **ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।**

ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਕਾਮੇਨ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਤਕ੍ਕਨਵਸੇਨ **ਤਕ੍ਕੋ।** ਵਿਸੇਸਤੋ ਤਕ੍ਕਨਵਸੇਨ **ਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਪਰਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ।** ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਏਵ ਕਾਮੋਪਪਦੋ ਧਾਤੁ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੂਲ੍ਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ **ਬ੍ਯਾਪਾਦਧਾਤੁ**ਆਦੀਸੁ। **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਧਾਤੂ** ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯੇਹਿ ਕਾਮਿਤਬ੍ਬਧਾਤੁਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸਕਾਮਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸਭਾਵਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਹੇਠੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਬਾਧਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਕਾਮਧਾਤੁਤ੍ਤਿਕੇ। ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਕਾਮਧਾਤੁਯਾ ਇਤਰਾ **ਦ੍ਵੇ** ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨਂ

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਕਥਾ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਕਥਾ **ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ। ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਧਾਤੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾਯ ਸਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਤਿਬਜਾਪਨੇਨ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਇਤਰਧਾਤੁਦ੍ਵਯਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਕਾਮਧਾਤੁਯਾ। **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁਂ...ਪੇ॰... ਕਥੇਸਿ।** ਕਸ੍ਮਾ? ਪਗੇਵ ਅਪਵਾਦਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਉਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਵਾਦਵਿਸਯਂ ਤਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋਵ ਉਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ, ਞਾਯੋ ਹੇਸ ਲੋਕੇ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋਤਿ।

ਦ੍ਵੇ ਕਥਾਤਿ ''ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਚਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੦੫) ਅਨਨ੍ਤਰਤ੍ਤਿਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ** ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨਵਸੇਨ **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।** ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥੋ ਇਧਾਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁਯਾ ਗਹਿਤਾਯ ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਤਾਯ। ਕਾਮਭਵੋ ਕਾਮੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠੇਨ ਧਾਤੁ ਚਾਤਿ **ਕਾਮਧਾਤੁ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਸਞ੍ਞਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ। **ਧਾਤੁਯਾ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ''ਕਾਮਧਾਤੁ ਰੂਪਧਾਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਾਤੁਗ੍ਗਹਣੇ ਕਤੇ। **ਭਵੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ''ਕਾਮਭਵੋ ਰੂਪਭਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਵਵਸੇਨ ਤਦਤ੍ਥੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਧਾਤੁਯਾ ਵਸੇਨ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਧਾਤੁਯਾ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਭਵੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਭਵਵਸੇਨ ਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨਤੋ। ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਿਰੋਧੋ,** ਸਾ ਏਵ ਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠੇਨ **ਧਾਤੂ**ਤਿ **ਨਿਰੋਧਧਾਤੁ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਚ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੇ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਹੀਨਧਾਤੁਤ੍ਤਿਕੋ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ ੧੪) ਹੀਨਤ੍ਤਿਕੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਹੀਨਾ ਧਾਤੂਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ"**ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ **ਹੀਨਧਾਤੁ।** ਹੀਨਪਣੀਤਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਭਵਾਤਿ **ਮਜ੍ਝਿਮਧਾਤੁ,** ਅਵਸੇਸਾ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ। ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਅਤਪ੍ਪਕਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਪਣੀਤਧਾਤੁ,** ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ।

ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾ ਵਿਸਯਭੂਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ,** ਕਾਮਰਾਗੋ। **ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੂ**ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪੂਪਪਤ੍ਤਿਭਵੇਸੁ ਯਥਾਧਿਗਤੇਸੁ। ਅਨਧਿਗਤੇਸੁ ਪਨ ਸੋ ਪਤ੍ਥਨਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ **ਭਵਵਸੇਨ ਪਤ੍ਥਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਗਹਿਤੋ। **ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਨਿਕਨ੍ਤਿ। **ਭਵਵਸੇਨ ਪਤ੍ਥਨਾ**ਤਿ ਭਵੇਸੁ ਪਤ੍ਥਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਚਤੂਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਮਹਗ੍ਗਤੂਪਪਤ੍ਤਿਭਵਵਿਸਯਾ, ਮਹਗ੍ਗਤਕਮ੍ਮਭਵਵਿਸਯਾ, ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਾ, ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਭੂਤਾ ਚ ਤਣ੍ਹਾ **"ਭਵਤਣ੍ਹਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿ **ਵਿਭਵੋ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਵਿਭਵਸਹਗਤਾ ਤਣ੍ਹਾ **ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ।** ਰੂਪਾਦਿਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੁ ਕਾਮਵਿਸਯਾ ਬਲਵਰਾਗਭੂਤਾ ਤਣ੍ਹਾ **ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਠਮਨਯੋ, ''ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ''ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧) ਵਚਨਤੋ ਤੇ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ **ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਨਯੋਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ।

ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨਾਤਿ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਨੋ, ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗਤੋ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕਾਮਾਵਚਰਧਮ੍ਮਵਿਸਯੋ ਲੋਭੋ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** (ਵਿਭ॰ ੯੧੫) ''ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਆਗਤੋਤਿ ਇਮਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। ਤਿਕਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਤਣ੍ਹਂਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਾਨਨ੍ਤਰਤਾਯ ਤਂ ''ਵਾਰੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **"ਇਮਿਨਾ ਵਾਰੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਮਿਨਾ ਵਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਜਨੀਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ। **ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ। **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਰੂਪਤਣ੍ਹਂ, ਅਰੂਪਤਣ੍ਹਞ੍ਚ **ਦਸ੍ਸੇਤਿ।** ਏਤੇਨ ''ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਲੋਭਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ''ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ ਅਰੂਪਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਵਚਨਂ ਯਥਾ ਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗੋ ਰੂਪਰਾਗੋ ਅਰੂਪਰਾਗੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਿਰੋਧਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਭਵਨਿਰੋਧੇ ਭਵਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇ ਤਣ੍ਹਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ,

ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵੇ, ਰੂਪਾਵਚਰਅਰੂਪਾਵਚਰਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਭਵਨਿਰੋਧਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂਸਹਗਤਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ ਤਮੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ।

ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਤਿਵਿਧੇਪਿ ਵਟ੍ਟੇ। ਯਥਾ ਤੇ ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟੇ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਸਤ੍ਤਂ ਤੇਸਂ ਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ **ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤਿ,** ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੇਪੀਤਿ। **ਸਤੀ**ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ। **ਰੂਪਾਦਿਭੇਦੇ**ਤਿ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦਿਵਿਭਾਗੇ। **ਕਾਯੇ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਸਮੂਹੇ। **ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਸਤੀ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨਾ। ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਾਦਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਪਨ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥੇਵਾਤਿ। **ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ। **ਕਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਕਿਲਮਤਿ। **ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਪਰਤੋ ਆਮਸਤਿ। ‘‘ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ, ਵਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਹਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਤੋ ਆਮਸਤਿ ਨਾਮ। **ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿ-ਧਮ੍ਮੇ, ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਤੇ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਂ, ਸਾਮਿਭੂਤਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿ ਵੀਸਤਿ। **ਵਿਮਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾ, ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਾ ਮਨਨਾਭਾਵਤੋ ਸਂਸਯਿਤਟ੍ਠੇਨ ਅਮਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪਰਿਯਾਸਗ੍ਗਾਹੋ**ਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ‘‘ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਾਹੋ।

ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਚਿਰਪਰਿਵੁਤ੍ਥਤਾਯ ਪੁਰਾਣਭਾਵੇਨ। **ਆਸਵਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ, ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਵਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਵਧਿਅਤ੍ਥੋ **ਆ**-ਕਾਰੋ, **ਅਵਧਿ** ਚ ਮਰਿਯਾਦਾਭਿਵਿਧਿਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਮਰਿਯਾਦੋ** ਕਿਰਿਯਂ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਆ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਾ ਵੁਟ੍ਠੋ ਦੇਵੋ’’ਤਿ। **ਅਭਿਵਿਧਿ** ਕਿਰਿਯਂ ਬ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਆ ਭਵਗ੍ਗਾ ਭਗਵਤੋ ਯਸੋ ਪਵਤ੍ਤੋ’’ਤਿ। ਅਭਿਵਿਧਿਅਤ੍ਥੋ ਅਯਂ ਆ-ਕਾਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਤ੍ਥਚਿ ਦ੍ਵੇ ਆਸਵਾ ਆਗਤਾਤਿ ਵਿਨਯਪਾਲ਼ਿਂ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯) ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਸਂਵਰਾਯ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯) ਦ੍ਵਿਧਾ ਆਸਵਾ ਆਗਤਾਤਿ। **ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਤਿਕਨਿਪਾਤੇ ਆਸਵਸੁਤ੍ਤੇ, (ਇਤਿਵੁ॰ ੫੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੬੩) ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਸਲ਼ਾਯਤਨਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੨੧)। ਸਲ਼ਾਯਤਨਸੁਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਹਿ ‘‘ਤਯੋਮੇ ਆਵੁਸੋ ਆਸਵਾ ਕਾਮਾਸਵੋ ਭਵਾਸਵੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ’’ਤਿ ਤਯੋ ਏਵ ਆਗਤਾਤਿ। ਨਿਰਯਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਰਯਗਾਮਿਨੀਯਾ।** ਯਸ੍ਮਾ ਇਧ ਸਾਸਵਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਕਮ੍ਮਂ ਆਸਵਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦੇਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਗਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨੀਯਭਾਵੇਨ ਆਸਵਾ ਆਗਤਾ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤੇ ਤਯੋ** ਆਗਤਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਆ ਭਵਗ੍ਗਂ ਆ ਗੋਤ੍ਰਭੁਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਮਾਨਾਦੀਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਾਦਿਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ, ਅਭਿਬ੍ਯਾਪਨਮਦਕਰਣਵਸੇਨ ਆਸਵਸਦਿਸਤਾ ਚ ਏਤੇਸਂਯੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਸ੍ਵੇਵ ਆਸਵ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋ ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ, ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾਪਿ ਭਵਾਸਵਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਕਾਮਾਸਵੋ ਨਾਮ** ਕਾਮਨਟ੍ਠੇਨ, ਆਸਵਨਟ੍ਠੇਨ ਚ। ਵੁ**ਤ੍ਤਾਯੇ**ਵ **ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣਤੋ।**

ਕਾਮੇ ਏਸਤਿ ਗਵੇਸਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਕਾਮੇਸਨਾ,** ਕਾਮਾਨਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ, ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਵਸੇਨ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਰਾਗੋ। **ਭਵੇਸਨਾ** ਪਨ ਭਵਪਤ੍ਥਨਾ, ਭਵਾਭਿਰਤਿਭਵਜ੍ਝੋਸਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਰਾਗੋ । **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਸ੍ਸ ਚ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਪੋਪਕ੍ਕਮਸ੍ਸ। **ਤਦੇਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਹਿ ਰਾਗਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਸਹਜੇਕਟ੍ਠਂ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਾਮਾਦਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ‘‘ਏਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਯਾ ਕਾਚਿ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਤਪੋਪਕ੍ਕਮਹੇਤੁਕਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ** ਏਵ।

ਆਕਾਰਸਣ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਕਾਰਾਵਟ੍ਠਾਨਂ **ਕਥਂਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਸਣ੍ਠਿਤਂ, ਸਮਵਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਵਿਦਹਨਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨ ਅਵਟ੍ਠਾਨਂ **ਵਿਧਾ,** ਵਿਧੀਯਤਿ ਵਿਸਦਿਸਾਕਾਰੇਨ ਠਪੀਯਤੀਤਿ **ਵਿਧਾ,** ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। ਵਿਦਹਨਤੋ ਹੀਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਦਹਨਤੋ ਉਪਧਾਰਣਤੋ **ਵਿਧਾ,** ਮਾਨੇਵ। **ਸੇਯ੍ਯਸਦਿਸਹੀਨਾਨਂ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ

ਸੇਯ੍ਯਸਦਿਸਹੀਨਭਾਵਾਨਂ ਯਾਥਾਵਾ' ਯਾਥਾਵਭੂਤਾਨਂ ਵਸੇਨ। **ਤਯੋ ਮਾਨਾ ਵੁੱਤਾ** ਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਦਿਸਹੀਨੇਸੁਪਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਾਨੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਨਵਵਿਧੇਪਿ ਮਾਨੇ ਵਤ੍ਥੁਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। **ਰਾਜੂਨਞ੍ਚੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ** ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਯ੍ਯਤੋ ਦਹਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਰਾਜਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ **ਕੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਸਦਿਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਤੇਸਂਯੇ**ਵਾਤਿ ਰਾਜੂਨਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਞ੍ਚ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ** ਸੇਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ। ''ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

"**ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਞ੍ਞੋ ਰਾਜਪੁਰਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀ**"ਤਿ ਵਾ "**ਮਯ੍ਹਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਂ ਨਾਨਾਕਰਣ**"ਨ੍ਤਿ ਵਾ "**ਅਮਚ੍ਚੋ ਤਿ ਨਾਮਾਮੇਵ...ਪੇ॰... ਨਾਮਾਹਾ**"ਨ੍ਤਿ ਵਾਤਿ ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯਮਾਨਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ।

ਦਾਸਾਦੀਨਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਤਿਕ ਕਮ੍ਮਕਰਾਦੀਨਂ ਪਰਾਧੀਨਵੁੱਤਿਕਾਨਂ ਗਹਣਂ । **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਗਹਿਤੇ ਏਵ ''ਪੁਕ੍ਕੁਸਚਣ੍ਡਾਲਾਦਯੋਪੀ''ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਮਾਨੋ ਨਾਮਾਯਂ ਸਂਪਗ੍ਗਹਰਸੋ, ਸੋ ਕਥਂ ਓਮਾਨੇ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ? ਸੋਪਿ ਅਵਕਰਣਮੁਖੇਨ ਵਿਧਾਨਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਨਾਯਂ ਵਿਰੋਧੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਕਿਂ ਦਾਸੋ ਨਾਮ ਅਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇ ਮਾਨੇ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਮਾਨਤਾ ਵੁੱਤਾ।

ਯਾਥਾਵਮਾਨਾ ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿ ਵਿਯ, ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਚ ਨ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਨ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਾ। ਯਥਾਭੂਤਵਤ੍ਥੁਕਤਾਯ ਹਿ ਤੇ ਯਾਥਾਵਮਾਨਾ। "**ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ**"ਤਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਯਿਤਾਯ ਵੁੱਤਂ। ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਚ ਤੇ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਓਲ਼ਾਰਿਕਤਰਾ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਤਮਾ ਚ। ਮਾਨੋ ਹਿ ''ਅਹਂ ਅਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਹੀਯਤਿ। **ਅਯਾਥਾਵਮਾਨਾ ਨਾਮ** ਅਯਥਾਭੂਤਵਤ੍ਥੁਕਤਾਯ, ਤੇਨੇਵ ਤੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਭਾਵੇਨ **ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ** ਵੁੱਤਾ।

ਅਤਤਿ ਸਤਤਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਦ੍ਧਾ,** ਕਾਲੋਤਿ ਆਹ "**ਤਯੋ ਅਦ੍ਧਾਤਿ ਤਯੋ ਕਾਲਾ**"ਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਭਦ੍ਦੇਕਰਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੮੩) ਆਗਤਨਯੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ''ਯੋ ਚਾਵੁਸੋ ਮਨੋ, ਯੇ ਚ ਧਮ੍ਮਾ, ਉਭਯਮੇਤਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਦਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਤਦਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਂਹੀਰਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੮੪) ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਂ ਵੁੱਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਦਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧੀਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝਂ **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਦ੍ਧਾ,** ਯੋ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾਪਰਨ੍ਤਾਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝਤਾਯ ''ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾਪਰਨ੍ਤੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, (ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੨੩) ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾਪਰਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੬੭, ੧੧੦੬, ੧੧੨੮) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ''ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾਪਰਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ। ਭਙ੍ਗੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤੀਤਂਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਭਙ੍ਗਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨਾਗਤਂਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਾਗਤੋ ਅਦ੍ਧਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। **ਖਣਤ੍ਤਯੇ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇ, ਠਿਤਿ, ਭਙ੍ਗੋਤਿ ਤੀਸੁ ਖਣੇਸੁ। ਯਦਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਮਵਾਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਦਾ ਚ ਵੇਤਿ, ਇਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਖਣੇਸੁ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਹਿ ਪਾਕਭਾਵੂਪਾਧਿਕਂ ਪਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ **ਉਦਯੋ,** ਵਿਦ੍ਧਂਸਭਾਵੂਪਾਧਿਕਂ **ਵਯੋ,** ਤਦੁਭਯਵੇਮਜ੍ਝਂ **ਠਿਤਿ।** ਯਦਿ ਏਵਂ ਅਦ੍ਧਾ ਨਾਮਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ? ਨ ਧਮ੍ਮੋ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਨ ਅਵਤ੍ਥਾਭੇਦੋ, ਤਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯ ਲੋਕੇ ਕਾਲਸਮਞ੍ਞਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੋ ਚ ਨਾਮ ਅਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ। **ਤੇਨੇ**ਵ **ਵੋਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਅਵਤ੍ਥਾਵਿਸੇਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ਧਮ੍ਮੋ ''ਅਤੀਤੋ ਅਨਾਗਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਯੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ ਵੋਹਰੀਯਤਿ, ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਕਾਲੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਅਵਤ੍ਥਾਵਿਸੇਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ਤੇਨੇਵ ਵੋਹਾਰੇਨ ''ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁੱਤੋ।

ਅਨ੍ਤੁ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, ਕੋਟਿਯਂ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋ"**ਤਿ ਆਹ, ਕੋਟਿ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਭਾਗੋ**ਤਿ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੋ। ਅਮਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਭਵਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਨ੍ਤੋ,** ਕੋਟਿ। ਅਮਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਨਗਮਨਨ੍ਤਿ **ਅਨ੍ਤੋ,** ਓਸਾਨਂ। ਸੋ ਪਨ ''ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਣ੍ਣਵਸ੍ਸ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਪਰਭਾਗੋ"**ਤਿ। ਅਮ੍ਮਤਿ ਪਰਿਭੁਯ੍ਯਜਤਿ ਹੀਲ਼ੀਯਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤੋ,** ਲਾਮਕੋ। ਅਮ੍ਮਤਿ ਭਾਗਸੋ ਞਾਯਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤੋ,** ਅਂਸੋਤਿ ਆਹ **"ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਨ੍ਤੋ"**ਤਿ। ਸਨ੍ਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਾਯੋ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋਤਿ **ਸਕ੍ਕਾਯੋ,** ਖਨ੍ਧਾ, ਤੇ ਪਨ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਭੂਤਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ"**ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕਾ, ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪਗੇਵ ਸਿਦ੍ਧਾ ਤਣ੍ਹਾ। **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਤਦੁਭਯਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ। ਯਦਿ ''ਸਕ੍ਕਾਯੋ ਅਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗੋ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਮਗ੍ਗੋ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਾਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਪਾਯਭਾਵਤੋ, ਸਮ੍ਪਾਪਕਹੇਤੁਭਾਵਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਦਿ ਪਨ ਹੇਤੁਮਨ੍ਤੁਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਹੇਤੁ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨਨੁ ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਾਯਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤੋ ਸਕ੍ਕਾਯਸਮੁਦਯੋ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਸਙ੍ਖਤਦੁਕੋ ਵਿਯ, ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਦੁਕੋ ਵਿਯ ਚ ਦੁਕੋਵਾਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਿਕੋ। ਯਥਾ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਯਸਮੁਦਯੋਪਿ ਗਹਿਤੋ, ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਾਯਨਿਰੋਧਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਯਨਿਰੋਧੁਪਾਯੋ ਗਯ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕੋ ਅਯਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਤਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਤੁਮਨ੍ਤੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹੇਤੁਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ – ਇਧ ਸਕ੍ਕਾਯਸਕ੍ਕਾਯਸਮੁਦਯਾ ਅਨਾਦਿਕਾਲਿਕਾ, ਅਸਤਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਪਰਮੇਨ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਚ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਏਵ ਸਬ੍ਬਦਾਭਾਵੀਤਿ ਅਨਾਦਿਕਾਲਿਕੋ, ਅਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਚ। ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਮਹਾਥੇਰੋ ਇਮਾਯ ਸਭਾਗਤਾਯ ''ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਨ ਤਥਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਦੁਲ੍ਲਭਪਾਤੁਭਾਵਤਂ ਦੀਪੇਤੁਂ ਤਿਕਤੋ ਬਹਿਕਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ।

ਦੁਕ੍ਖਤਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਭਾਵੋ, ਦੁਕ੍ਖਂਯੇਵ ਵਾ ਯਥਾ ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾ। ਦੁਕ੍ਖ-ਸਦ੍ਦੋ ਚਾਯਂ ਅਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵੇਸੁਪਿ ਸੁਖੁਪੇਕ੍ਖਾਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨਿਟ੍ਠਤਾਵਿਸੇਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਸਭਾਵਦੁਕ੍ਖਵਾਚਿਨਾ ਏਕੇਨ ਦੁਕ੍ਖ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ **"ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਤਂਸਭਾਵੇਪਿ ਅਤ੍ਥੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਦਿਸਤਾਲੇਸੇਨ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰਾਸਙ੍ਕਾਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਤਾ ਯਥਾ ''ਰੂਪਰੂਪਂ ਤਿਲਤੇਲ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਕਿਣ੍ਣਕਥਾ) ਚ। **ਸਙ੍ਖਾਰਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਤਭਾਵੇਨ। ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਙ੍ਖਰੀਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾਰਾ,** ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਵੇਦਨਾ। ਸਙ੍ਖਰਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ ਅਸਾਰਕਤਾਯ ਪਰਿਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨ ਭਙ੍ਗਭਙ੍ਗਾਭਿਮੁਖਕ੍ਖਣੇਸੁ ਵਿਯ ਅਤੁਲਾਭਕ੍ਖਣੇਪਿ ਵਿਬਾਧਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਾਦਜਰਾਭਙ੍ਗਪੀਲ਼ਿਤਾ"**ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣਤੋ। **ਅਞ੍ਞਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਵਿਰਹਤੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਵਿਪਰਿਣਾਮੇ**ਤਿ ਪਰਿਣਾਮੇ, ਵਿਗਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਂ** ''ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ। ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਾਨਞ੍ਹਿ ਸੁਖਵੇਦਨੁਪਰਮੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਪਿਯਵਿਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੁਖਸ੍ਸ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਪਦੇਸਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਵੇਦਨਾਵਿਸੇਸਮਤ੍ਤਵਿਸਯਤ੍ਤਾਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿ ਦੁਤਿਯਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਨਨੁ ਚ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੮) ਵਚਨਤੋ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਾ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਸਾ ਪਨ ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾਅਪਵਾਦਭੂਤੇਨ ਇਤਰਦੁਕ੍ਖਤਾਵਚਨੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤੀਯਤੀਤਿ ਨਾਯਂ ਵਿਰੋਧੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ ਸੁਖਵੇਦਨਞ੍ਚਾ"**ਤਿ।

ਮਿਚ੍ਛਾਸਭਾਵੋਤਿ ''ਹਿਤਸੁਖਾਵਹੋ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਸੀਸਿਤੋਪਿ ਤਥਾ ਅਭਾਵਤੋ, ਅਸੁਭਾਦੀਸ੍ਵੇਵ ''ਸੁਭ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਿਪਰੀਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਸਭਾਵੋ, ਮੁਸਾਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਹਿ ਹਿਤਸੁਖਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ''ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਾ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਸੀਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਸੁਭਾਸੁਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤੇਸੁ ਸੁਭਾਦਿਵਿਪਰਿਯਾਸਦਲ੍ਹਤਾਯ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਸੁਭਾਦੀਸੁ

ਸੁਭਾਦਿਵਿਪਰੀਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵਿਪਾਕਦਾਨੇ ਸਤਿ ਖਨ੍ਧਭੇਦਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵਿਪਾਕਦਾਨਤੋ **ਨਿਯਤੋ,** ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤੇ ਚ ਸੋ ਨਿਯਤੋ ਚਾਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤੋ।** ਅਨੇਕੇਸੁ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਸੁ ਕਤੇਸੁ ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਬਲਵਂ, ਤਂ ਵਿਪਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਇਤਰਾਨੀਤਿ ਏਕਨ੍ਤਵਿਪਾਕਜਨਕਤਾਯ ਨਿਯਤਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ "**ਵਿਪਾਕਦਾਨੇ ਸਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਖਨ੍ਧਭੇਦਾਨਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚੁਤਿ ਹਿ ਮਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੩; ੩.੩੭੩; ਵਿਭ॰ ੧੯੩) ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਤੇਨ ਵਚਨੇਨ ਸਤਿ ਫਲਦਾਨੇ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰੋ ਏਵ ਏਤੇਸਂ ਫਲਕਾਲੋ, ਨ ਅਞ੍ਞੋਤਿ ਫਲਕਾਲਨਿਯਮੇਨ ਨਿਯਤਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਫਲਦਾਨਨਿਯਮੇਨਾਤਿ ਨਿਯਤਫਲਕਾਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯਾਨਂ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਯਤਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਵਿਕਲਤਾਦੀਹਿ ਅਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤਾ ਵਿਯ ਬਲਵਤਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨ ਵਿਪਾਕੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਅਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਾਨਂ ਫਲਦਾਨੇ ਨਿਯਤਸਭਾਵਾ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਸਭਾਵਾ ਚ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਫਲਦਾਨਨਿਯਮੇਨੇਵ ਨਿਯਤਤਾ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਵਸ੍ਸਞ੍ਚ ਨਿਯਤਸਭਾਵਾ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਸਭਾਵਾ ਚ ਤੇਸਂ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬਲਵਤੋ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਂ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਫਲਦਾਨਤੋ।

ਨਨੁ ਏਵਂ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਾਕਦਾਯਕੇ ਅਸਤਿ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਫਲਦਾਨਤੋ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਸਭਾਵਾ, ਨਿਯਤਸਭਾਵਾ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ ਅਸਮਾਨਜਾਤਿਕੇਨ ਚੇਤੋਪਣਿਧਿਵਸੇਨ, ਉਪਘਾਤਕੇਨ ਚ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇਕਨ੍ਤਫਲਦਾਯਕਤ੍ਤਾਭਾਵਾ, ਨ ਪਨ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਾਨਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਅਸਮਾਨਜਾਤਿਕਂ ਫਲਨਿਵਤ੍ਤਕਂ ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਰਿਯਾਨਂ ਅਵੀਚਿਫਲਤ੍ਤਾ, ਨ ਚ ਹੇਟ੍ਠੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਇਚ੍ਛਤੋ ਸੀਲਵਤੋ ਚੇਤੋਪਣਿਧਿ ਵਿਯ ਉਪਰੂਪਪਤ੍ਤਿਜਨਕਕਮ੍ਮਬਲਂ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਬਲਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਚੇਤੋਪਣਿਧਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਵੀਚਿਪਾਤਨਤੋ, ਨ ਚ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੁਪਘਾਤਕਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰੇਕਨ੍ਤਵਿਪਾਕਜਨਕਸਭਾਵਾ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ। ਅਨੇਕਾਨਿ ਚ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਾਨਿ ਕਤਾਨਿ ਏਕਨ੍ਤੇ ਵਿਪਾਕੇ ਨਿਯਤਤ੍ਤਾ ਉਪਰਤਾਵਿਪਚ੍ਚਨਸਭਾਵਾਸਙ੍ਕਤ੍ਤਾ ਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਸਭਾਵਤੋ ਨਿਯਤਾਨੇਵ। ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਂ ਪਨ ਫਲਂ **ਅਨਨ੍ਤਰਂ** ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਕਰਣਸੀਲਾਨਿ ਅਨਨ੍ਤਰਪਯੋਜਨਾਨਿ ਚਾਤਿ ਸਭਾਵਤੋ **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਾਨੇ**ਵ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਸਮਾਨਸਭਾਵੇਸੁ ਏਕੇਨ ਵਿਪਾਕੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਇਤਰਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਤੇਨੇਵ ਕਤਤ੍ਤਾ ਨ ਦੁਤਿਯਂ ਤਤਿਯਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਮਤ੍ਥਤਾਵਿਘਾਤਤ੍ਤਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਨਿਯਤਾਨਨ੍ਤਰਿਯਤਾਨਿਵਤ੍ਤੀਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਮਾਨਸਭਾਵਂ ਸਮਾਨਸਭਾਵਸ੍ਸ ਸਮਤ੍ਥਤਂ ਵਿਹਨਤੀਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨੀਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾਸਭਾ**ਵੇਤਿ ਸਚ੍ਚਸਭਾਵੇ। ਨਿਯਤੋ ਏਕਨ੍ਤਿਕੋ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਫਲਦਾਨੇਨਾਤਿ **ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਮਤੋ। ਨ ਨਿਯਤੋ**ਤਿ ਉਭਯਥਾਪਿ ਨ ਨਿਯਤੋ। ਅਵ**ਸੇਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਨਿਯਜਾਨਿਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ।

ਤਮਨ੍ਧਕਾਰੋਤਿ ਤਮੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋਤਿ ਪਦਵਿਭਾਗੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਮੋ ਨਾਮ** ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਛਾਦਨਟ੍ਠੇਨ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੫; ਪਾਰਾ॰ ੧੨), ਤਮੋਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੪) ਚ ਆਦਿ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸੀਸੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਾ** ਮਹਤਾ ਸਮ੍ਮੋਹੇਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਅਵਿਯੁਜ੍ਜਨਤੋ। **ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਵਾ। **ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਕਙ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਸਂਸਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਧਿਮੋਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤੀ**"ਤਿ। ਯਾਵਤ੍ਤਕਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਅਨਵਸਰੋਵ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਨਿਚ੍ਛਯਾਧਿਮੋਕ੍ਖੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਹਤਿ ਏਵ।

ਨ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ''ਇਮਾਨਿ ਮਯਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਰਕ੍ਖਾਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ ਪਰਤੋ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। **ਸਤਿਯਾ ਏਵ ਰਕ੍ਖਿਤਾਨੀਤਿ** ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਏਵ ਸਵਾਸਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਤਿਯਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾਨਿ ਏਵ। **ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੇਵ, ਯਤੋ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ

ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਭਗਵਤੋ। **ਨੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ,** ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਏਵ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੂਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਪਿ ਵਿਨੇਯੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾਵਸੇਨ ਸਿਯਾ ਤੇਸਂ ਅਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਲੇਸੋ, ਨ ਭਗਵਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਨ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਹਾਰਕਾਰਂ** ਆਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਾਨੁਰੂਪਞ੍ਹਿ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **“ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ”**ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। **ਸਉਪਾਰਮ੍ਭਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਵਸੇਨ, ਨ ਪਨ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਲਕ੍ਖਣਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ, ਯਤੋ ਨਂ ਭਗਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਯਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਸ੍ਸਾਪਿ ‘‘ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ ਵਾਹਂ ਉਪੋਸਥਂ, ਨ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ। ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ ਵਾਹਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ, ਨ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੭) ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ। **ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਂ ਅਪ੍ਪਸਤ੍ਥਂ ਚਰਿਤਂ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਪ੍ਪਸਤ੍ਥਤਾਯ ਹਿ ਤਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਨਾਮ ਜਾਤਂ, ਨ ਸਭਾਵਤੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ ਭਗਵਾ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿਤਸੁਖਾਯ ਏਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਵੇਕਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ‘‘ਨ ਖੋ ਤੇ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਭਗਵਤੋ ਨ ਪਾਸਂਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ** ਨਾਮ ਜਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਉਪਾਰਮ੍ਭੋਤਿ ਆਹ **“ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ”**ਤਿ। **ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ,** ਯਤੋ ਪਵਾਰਣਾਸੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਵਾਰੇਮਿ ਵੋ, ਨ ਚ ਮੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਰਹਥ ਕਾਯਿਕਂ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕਂ ਵਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੫) ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ‘‘ਨ ਖੋ ਮਯਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਰਹਾਮ ਕਾਯਿਕਂ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕਂ ਵਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਕਂ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਭਾਵੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਮਿਯਮ੍ਪਿ ਚਰਿਯਾਚਿਰਾਨੁਗਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਪਗੇਵ ਬੁਦ੍ਧਭੂਮਿਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚੇਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਗੁਣਾ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਨ੍ਤਿ **ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾ।** ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਵੇਣਿਕਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **“ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਭਾਵਵਚਨਂ ਯਥਾਧਿਕਾਰਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਲਦ੍ਧਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਂ, ਨ ਆਵੇਣਿਕਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਦਸ੍ਸਨਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਕੇ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਨਿ ਕੁਤੋ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭਵੋ। **“ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਤੋ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਤੀਣਿ ਞਾਣਾਨਿ ਚਤੁਯੋਨਿਪਞ੍ਚਗਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਾਨਿ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਂਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਂ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮੇਵ। **ਨਤ੍ਥਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਹਾਨੀ**ਤਿ ਖੇਮਪਵਿਵੇਕਵਿਤਕ੍ਕਾਨੁਗਤਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਹਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ। **“ਨਤ੍ਥਿ ਦਵਾ”**ਤਿ ਖਿਡ੍ਡਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਿਰਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਰਵਾ**”ਤਿ ਸਹਸਾ ਕਿਰਿਯਾ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਹਸਾ ਪਨ ਕਿਰਿਯਾ **ਦਵਾ** ‘‘ਅਞ੍ਞਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਕਰਣਂ **ਰਵਾ।** **ਖਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰਜ੍ਝਨਂ ਞਾਣੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟਂ। **ਸਹਸਾ**ਤਿ ਵੇਗਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਤੁਰਿਤਕਿਰਿਯਾ। **ਅਬ੍ਯਾਵਟੋ ਮਨੋ**ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਦਾਚਾਰੋ। **ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣੁਪੇਕ੍ਖਮਾਹ, ਅਯਞ੍ਚ ਦੀਘਭਾਣਕਾਨਂ ਪਾਠੋ ਆਕੁਲੋ ਵਿਯ। ਅਯਂ ਪਨ ਪਾਠੋ ਅਨਾਕੁਲੋ –

> ਅਤੀਤਂਸੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਂ, ਅਨਾਗਤਂਸੇ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂਸੇ। ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ। ਇਮੇਹਿ ਛਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ , ਨਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਦਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਰਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਫੁਟਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੇਗਾਯਿਤਤ੍ਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਬ੍ਯਾਵਟਮਨੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣੁਪੇਕ੍ਖਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਸਮਾਚਾਰਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਚਾਰਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਤਿਕੋ ਦੇਸਿਤੋ।

ਕਿਲ੍ਝਨਾਤਿ ਕਿਲ੍ਝਿਕ੍ਖਾ। ਇਮੇ ਪਨ ਰਾਗਾਦਯੋ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਕਿਲ੍ਝਨਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਕਿਲ੍ਝਨਾ।** ਤੇਨਾਹ "**ਕਿਲ੍ਝਨਾਤਿ ਪਲਿਬੋਧਾ**"ਤਿ।

ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਦਹਨਟ੍ਠੇਨ। ਰਾਗਾਦਯੋ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਇਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣਾ ਕਥੰ ਅਨੁਦਹਨ੍ਤੀਤਿ ਆਸਙ੍ਕੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ "**ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੂਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇ। **ਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ, ਲੋਕੇ ਚ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ** ਤਿਖਿਣਕਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਅਤਿਵਿਯ ਤਿਖਿਣਭਾਵੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਹਦਯਪ੍ਪਦੇਸੰ ਝਾਪੇਸਿ ਯਥਾ ਤੰ ਬਾਹਿਰਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਸਨਿਸ੍ਸਯੰ। ਤੇਨ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੁਪਤੋ ਵਿਯ ਬਜਾਧਿ ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਮਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਤੇਨੇਵ ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸੀ**"ਤਿ। ਦੋਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਦਹਨਤਾ ਪਾਕਟਾ ਏਵਾਤਿ ਇਤਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਮੋਹਵਸੇਨ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਤਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ।

ਕਾਮੰ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਗ੍ਗਿਆਦਯੋ ਤਯੋ ਅਗ੍ਗੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਨ ਤੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤਾ, ਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਤਾਦਿਸਾ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਾ। ਯੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਾ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਆਹੁਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਰੇਨ ਹੁਨਨੰ ਪੂਜਨੰ **ਆਹੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ''ਆਹੁਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ **ਆਹੁਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ।** ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੬)। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਤੇ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਬਹੁਕਾਰਤਾਯ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨੇਸੰ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਾ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਤੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਾਵਹਾਤਿ ਆਹ "**ਤੇਸੁ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਯੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਰਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਦਹਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। **ਮਿਤ੍ਤਵਿਨ੍ਦੁਕਵਤ੍ਥੁਨਾ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਵਿਨ੍ਦੁਕਸ੍ਸ ਨਾਮ ਮਾਤਰਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤਾਯ ਏਵ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਿਰਤਰੰ ਕਾਲੰ ਆਪਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਦੀਪਨੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਮਿਤ੍ਤਵਿਨ੍ਦੁਕੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਧਨਲੋਭੇਨ,** ਨ ਧਮ੍ਮਚ੍ਛਨ੍ਦੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਕੁਤੋਭਯੰ** ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਤਾਯ। **ਨਿਵਾਰੇਸਿ** ਸਮੁਦ੍ਦਪਯਾਤਾ ਨਾਮ ਬਹ੍ਵਨ੍ਤਰਾਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ। **ਅਨ੍ਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਾਦਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਕਤ੍ਵਾ।

ਨਾਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਬਲੇਨ ਵਾਤਸ੍ਸ ਅਵਾਯਨਤੋ। ਏਕਦਿਵਸੰ ਰਕ੍ਖਿਤਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ।** ਯਥਾ ਪੁਰਿਮਾਹਿ ਪਰਤੋ ਮਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਅਪਰਾਪਰਾਹਿਪੀਤਿ ਆਹ "**ਤਾਹਿ 'ਪਰਤੋ ਪਰਤੋ ਮਾ ਅਗਮਾਸੀ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ**"ਤਿ। **ਖੁਰਚਕ੍ਕਧਰ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਰਧਾਰੂਪਮਚਕ੍ਕਧਰੰ **ਏਕੰ** ਪੁਰਿਸੰ। **ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ** ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਲੇਨ।

ਚਤੁਬ੍ਭੀਤਿ ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਸਦਿਸੀਹਿ ਵਿਮਾਨਪੇਤੀਹਿ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਅਟ੍ਠਜ੍ਝਗਮਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਤਤੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤਰਾ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮਾਨਪੇਤਿਯੋ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿ। **ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤਿਲੋਭੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਰ ਅਤ੍ਰ ਕਾਮਗੁਣੇ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਰਚਕ੍ਕੰ। **ਆਸਦੋ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਭਾਵੇਨ ਆਸਾਦੇਤਿ।

ਸੋਤਿ ਗੇਹਸਾਮਿਕੋ ਭਤ੍ਤਾ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਦਹਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤਾਯ।

ਅਤਿਚਾਰਿਨੀਤਿ ਸਾਮਿਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚਾਰਿਨੀ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਿਨੀ। **ਰਤ੍ਤਿੰ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵਸਮੁਪਟ੍ਠਿਤੇਨ ਸੁਨਖੇਨ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਤਾਦੁਕ੍ਖੰ। **ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੰ ਅਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਰਣਟ੍ਠਾਨਗਮਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਟਪਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਪਟਾ ਕਤ੍ਵਾ। ਅਨੁਰਵਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚੇਤੰ। ਮੁਟ੍ਠਿਯੋਗੋ ਕਿਰਾਯੰ ਤਸ੍ਸ ਸੁਨਖਨ੍ਤਰਧਾਨਸ੍ਸ, ਯਦਿਦੰ ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡੰ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਘੰਸਨੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਸੁਨਖਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿੰਸੂ**"ਤਿ।

ਦਕ੍ਖਿਣਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਾ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਹਿਤਸੁਖਾਨੀਤਿ। ਤਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ,** ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ। **ਰੇਵਤੀਵਤ੍ਥੁ** ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁਪੇਤਵਤ੍ਥੂਸੁ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੬੧ ਆਦਯੋ) ਤੇਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੯੭੭-੯੮੦; ਪੇ॰ ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੧੪-੭੩੬) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਤਿਵਿਧੇਨ ਰੂਪਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਨੁ ਸਙ੍ਗਹੋ ਏਕਵਿਧੋਵ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ''ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੋਤਿ? ''ਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਵੁੱਤੱਤਾ। ''ਤਿਵਿਧੇਨ ਰੂਪਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ਰੂਪਕਣ੍ਡ-ਤਿਕੇ) ਪਦੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹ-ਸਦ੍ਦੋ ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਥੋਪਿ ਵਾ ਅਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਵਿਸੇਸੋ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ''ਤਿਵਿਧੇਨ ਰੂਪਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ਰੂਪਕਣ੍ਡ-ਤਿਕੇ) ''ਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੋਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ। ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤੇ ਹਿ ਵਿਸੇਸੇ ਤਸ੍ਸ ਏਕਵਿਧਤਾ ਸਿਯਾ, ਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਤਿ। **''ਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ''**ਤਿ ਵੁੱਤੇਪਿ ਜਾਤਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਪੇਕ੍ਖਸਦ੍ਦੱਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਯਾ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਰਹਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਵੁੱਤੱਤਾ ਯਥਾ ''ਮਾਤਾਪਿਤੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੫.੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੬੫)। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥਂ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ''** ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁੱਤਂ। ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਸਮਾਨਜਾਤਿਯਾ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ। ਸਞ੍ਜਾਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਞ੍ਜਾਤਿ,** ਸਞ੍ਜਾਤਿਯਾ ਸਙ੍ਗਹੋ **ਸਞ੍ਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ,** ਸਞ੍ਜਾਤਿਦੇਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਰਿਯਾਯ ਏਵਰੂਪਾਯ ਸਙ੍ਗਹੋ **ਕਿਰਿਯਾਸਙ੍ਗਹੋ। ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗਣਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਗਣਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ **ਗਚ੍ਛਤਿ** ਰੁਪ੍ਪਨਸਭਾਵੱਤਾ। **ਤੀਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ ਰੂਪਗਣਨਾ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਹਿ ਤੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਗਣੇਤਬ੍ਬਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਨਿਪਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ** , ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਨਿਦਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ,** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਭਾਵੋ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਗੋਚਰਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਰੂਪਾਯਤਨਤੋ ਅਨਞ੍ਞੱਤੇਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ **''ਸਹ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨਾਤਿ ਸਨਿਦਸ੍ਸਨ''**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਹਿ ਏਕੀਭੂਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋ ਨਾਨੱਤਕਰੋ ਸਭਾਵੋ, ਸੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਚਰਿਤੁਂ ਯੁੱਤੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਾਵਬੋਧੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਪਟਿਹਨਨਸਮਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨੋ ਘਟ੍ਟਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ। ਘਟ੍ਟਨਂ ਵਿਯ ਚ **ਘਟ੍ਟਨਂ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਾਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਸਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਸਯਂ, ਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪੱਤਾਨਂ, ਅਸਮ੍ਪੱਤਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਮੁਖਭਾਵੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਤਨਂ **ਪਟਿਹਨਨਂ,** ਯੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਰਾਦਿਵਿਕਾਰਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਵਿਸਯੇਸੁ ਵਿਕਾਰੁਪ੍ਪੱਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ** ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਸਵਿਸਯੇਸੁ ਆਵਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਰੂਪਾਦੀਨਂ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਚਿੱਤਸ੍ਸ ਆਭੁਜਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਆਦਿਸਦ੍ਦਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਤੇਹਿ ਵਿਕਾਰੁਪ੍ਪੱਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਬ੍ਯਾਪਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹੂਪਘਾਤੋ **ਵਿਕਾਰੋ।** ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਨ ਅਪ੍ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਇਧ ਗਹਿਤੋ। ਕਾਰਣਕਾਰਣਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਮੇਵਾਤਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਸਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ। **ਵੁੱਤੁਪ੍ਪਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੁਪ੍ਪਕਾਰਂ। **ਨਾਸ੍ਸ ਪਟਿਘੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਵੁੱਤੁਪ੍ਪਕਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਵਸੇਸਂ** ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਂ **ਸੁਖੁਮਰੂਪਂ।**

ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਨ੍ਤਿ। ਚੇਤਨਾ ਹਿ ਆਯੂਹਨਰਸਤਾਯ ਯਥਾ ਸਮ੍ਪਯੁੱਤਧਮ੍ਮੇ ਯਥਾਸਕਂ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਅਭਿਸਨ੍ਦਹਨ੍ਤੀ ਵੱਤਮਾਨਾ ਤੇਨੇਵ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇਨ ਤੇ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅੱਤਨੋ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮੇਪਿ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਸਹਜਾਤ...ਪੇ॰... ਰਾਸੀ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''**ਤਿ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਰੋਤਿ। ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਹਿ ਅੱਤਨੋ ਫਲਂ ਇਤਰਸ੍ਸ ਫਲਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਰੋਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ, ਸਭਾਵਤੋ, ਪਵੱਤਿਆਕਾਰਤੋ ਚ ਸਯਂ ਇਤਰੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਸਭਾਵੱਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਹਿਪਿ। ਪੁਜ੍ਜਭਵਫਲਨਿਬ੍ਬੱਤਨਤੋ, ਅੱਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪੁਨਨਤੋ ਚ **ਪੁਞ੍ਞੋ।**

ਮਹਾਚਿੱਤਚੇਤਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਯੁਨਿਪ੍ਫਾਦਨਾਦਿਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਮਹਾਚਿੱਤੇਸੁ ਪਵੱਤਚੇਤਨਾਨਂ। **ਅਟ੍ਠੇਵ ਚੇਤਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ,** ਯਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਕੁਸਲਾ। ''ਤੇਰਸਪੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤਂ, ਨਨੁ ''ਨਵਾ''ਤਿ ਵੱਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਭਾਵਨਾ ਞਾਣਰਹਿਤਾ ਯੁੱਤਾਤਿ ਅਨੁਯੋਗਂ

ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਸਿਣੇਸੁ ਝਾਨਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਪਥਵੀ ਪਥਵੀ''ਤਿਆਦਿ ਭਾਵਨਾ ਹਿ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮੰ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੁਪਗੁਣਭਾਵਤੋ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਆਦਰਾਕਰਣੇਨ ਸਿਯਾ ਞਾਣਰਹਿਤਚਿਤ੍ਤੰ। ਝਾਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕੇਚਿ ਮਣ੍ਡਲਕਰਣਮ੍ਪਿ ਭਾਵਨੰ ਭਜਾਪੇਨ੍ਤਿ।

ਦਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਧਮ੍ਮਾ **ਦਾਨੰ,** ਤਤ੍ਥ ਬ੍ਯਾਪਾਰਭੂਤਾ ਆਯੂਹਨਚੇਤਨਾ ਦਾਨੰ ਆਰਬ੍ਭ, ਦਾਨਞ੍ਚ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਇਤਰੇਸੁਪਿ। **ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਦੇਸਨਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾ, ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਾਪਵਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨਾਪਿ ਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ ਏਵਾਤਿ। ਕਾਮੰ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲੰ, ਉਪੋਸਥਸੀਲੰ, ਨਿਯਮਸੀਲਮ੍ਪਿ ਸੀਲਮੇਵ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸੀਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸੀਲਪੂਰਣਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਯਦਸ੍ਸਨੰ ਵਾ ਏਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਿਚ੍ਚਸੀਲੰ, ਉਪੋਸਥਸੀਲੰ, ਨਿਯਮਸੀਲੰ ਸਮਾਦਿਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੀਲੇ ਚ ਤਸ੍ਮਿੰ, ''ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੂ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤੰ ਸੀਲੰ ਸੋਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ ਸੀਲਮਯਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮਥਵਸੇਨ ਭਾਵਨਾਨਯੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਇਦਾਨਿ ਸਮ੍ਮਸਨਨਯੇਨ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਭਾਵਤੋ। **ਦੁਕ੍ਖਤੋ, ਅਨਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਨਾਮਰੂਪਭਾਵੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ, ਤੇ ਯਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਿਭਾਗੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਰਛਕ੍ਕਾਦਿਵਸੇਨ ਛ ਛਕ੍ਕਾ ਗਹਿਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੰ ਦੁਬ੍ਬਿਭਾਵੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਾਯ ਛ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਤਤੋ ਯੇਸੁ ਕਸਿਣੇਸੁ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕਾਨੰ ਅਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸੋ, ਤਾਨਿ ਇਮੇਸੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਕਾਰਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਝਾਨਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਦਸ ਕਸਿਣਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਤਤੋ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਰਿਵਾਰਭਾਵੇਨ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਕਾਰਵਸੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਗਹਿਤਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ, ਇਦਾਨਿ ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੇਨ ਚ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ ਚ ਗਹਿਤਾ। ਤੇਸੁ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਤਿਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਨਿਰੀਹਅਬ੍ਯਾਪਾਰਭਾਵੇ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਤੋ ਆਧਿਪਚ੍ਚਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਤ੍ਤਭਾਵਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਏਵੰ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾਪਿ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਭੂਮਿਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ਤਿਵਿਧਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਤਿਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਕਾਮਭਵਾਦਯੋ ਨਵ ਭਵਾ ਗਹਿਤਾ। ਏਤ੍ਤਕੇ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੇ ਪਵਤ੍ਤਮਨਸਿਕਾਰਕੋਸਲ੍ਲੇਨ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਮਹਗ੍ਗਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਝਾਨਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਰੂਪਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਝਾਨਾਨਿ ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ। ਪੁਨ ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਭਾਗਤੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਭਜ੍ਜ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਮਨਸਿਕਾਰੋ ਹਿ ਸੁਖੇਨ, ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਹਿਤੋ। ਏਵੰ ਏਤੇ ਸਮ੍ਮਸਨੀਯਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਾ ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਿਧਾ, ਪਭੇਦਤੋ ਪਨ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਊਨਾਨਿ ਦ੍ਵੇਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਦੰ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਵਵਤ੍ਥਾਨੰ, ਅਤ੍ਥਵਿਚਾਰੰ ਪਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯੰ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਨ ਪੁਞ੍ਞੋਤਿ **ਅਪੁਞ੍ਞੋ।** ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞ-ਸਦ੍ਦੇ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਹੇਤੂਨੰ ਨੀਵਰਣਾਦੀਨੰ ਸੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਨਿਞ੍ਜੰ,** ਅਨਿਞ੍ਜਮੇਵ **"ਆਨੇਞ੍ਜਾ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਆਨੇਞ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਤਯੋ ਫਲਟ੍ਠਾਤਿ ਏਵਂ **ਸਤ੍ਤਵਿਧੋ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ। ਤਾਸੁ ਜਾਤੋਤਿ ਵਾ **ਸੇਕ੍ਖੋ**, ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਿ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਯਮਾਨੋ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਜਾਯਤਿ, ਨ ਯੋਨਿਯਂ। ਸਿਕ੍ਖਨਸੀਲੋਤਿ ਵਾ **ਸੇਕ੍ਖੋ।** ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਵਾ ਕਥਾਯ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਵ੍ਵਾਸਾਧਾਰਣਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਤਯਧਮ੍ਮਾ ਸੇਕ੍ਖਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਸੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਚ ਯਤ੍ਥ ਸੇਕ੍ਖਭਾਵਾਸਙ੍ਕਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਪਟਿਸੇਧੋਤਿ ਲੋਕਿਯਨਿਬ੍ਬਾਨੇਸੁ ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਵਨਾਪਤ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਵ੍ਵਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਕਿਲੇਸੇਹਿਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪਗਮਨਤੋ ਏਤਾ ''ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਸੁਪਿ ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਮਗ੍ਗਹੇਟ੍ਠਿਮਫਲਤ੍ਤਯਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਙ੍ਗੀਪਿ ਤਾਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਜਾਤੋਤਿ ਚ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਅਰਹਤੋ ਇਤਰੇਸਂ ਵਿਯ ਸੇਕ੍ਖਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸੀਲਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ''ਸੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ **ਅਸੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੇਕ੍ਖਭਾਵਪਟਿਸੇਧੋ ਕਤੋ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਿਕ੍ਖਾਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਸਿਕ੍ਖਾਫਲਭਾਵੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਵਚਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਨਾਪਿ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀ ਸੇਕ੍ਖਵਚਨਂ, ਨ ਚ ''ਸਿਕ੍ਖਨਸੀਲੋ, ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਫਲੇਸੁ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦੀਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਵਚਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਚ ਸੇਕ੍ਖਵਚਨਂ, ''ਸਿਕ੍ਖਨਸੀਲਾ, ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ।

''ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਸੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਚ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ। ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ''ਖੀਣਾਸਵੋ''ਤਿ ਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਨ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਰਹਿਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਤਿਯਪੁਗ੍ਗਲਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖੋ ਵਾ ਅਸੇਕ੍ਖੋਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਵ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਵਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਅਤ੍ਥੇਹਿ ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਵੋ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ? ਨ ਤਂਸਦਿਸੇਸੁ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਤੋ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਤੋ ਹਿ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵ੍ਵਾਦਿਕਿਚ੍ਚਕਰਣਂ, ਵਿਪਾਕਭਾਵਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਏਵ ਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾ ''ਅਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਭਾਵਂ ਆਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਕੁਸਲਸੁਖਤੋ ਚ ਵਿਪਾਕਸੁਖਂ ਸਨ੍ਤਤਰਤਾਯ ਪਣੀਤਤਰਨ੍ਤਿ, ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀ ''ਅਸੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਜਾਤਿਮਹਲ੍ਲਕੋਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਦ੍ਧਗਤੋ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਤਾਯ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਕੁਲਧਮ੍ਮਪਦੇਸੁ ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਜਾਤਿਥੇਰੋ ਨਾਮ। ਥੇਰਕਰਣਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ ਥਿਰਭਾਵਕਰਾ ਗੁਣਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਿਮ੍ਮਦਨਕਾ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਸੀਲਵਾ**ਤਿ ਪਾਸਂਸੇਨ ਸਾਤਿਸਯੇਨ ਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਤੇਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਬਾਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵਮਾਹ। ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿ ਬਹੁ ਸੁਤਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ,** ਏਤੇਨਾਸ੍ਸ ਸੁਤਵਿਰਹਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਬਾਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵਂ, ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲੇਨ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਵਦਤਿ। **"ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਲਾਭੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨੀਵਰਣਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਬਾਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵਂ, ਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਕਥੇਤਿ। **"ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਬਾਲਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵਂ, ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਞ੍ਚਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮੁਦਾਯੇ ਵਾਕ੍ਯਪਰਿਸਮਾਪਨਂ, ਅਥ ਖੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਵਾਕ੍ਯਪਰਿਸਮਾਪਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਥੇਰਨਾਮਕੋ** ਵਾ ''ਥੇਰੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਕੋ ਵਾ।

ਅਨੁਗ੍ਗਹਵਸੇਨ, ਪੂਜਾਵਸੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਰਸ੍ਸ ਦੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਾਨਂ**, ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਚੇਤਨਾ। ਦਾਨਮੇਵ **ਦਾਨਮਯਂ।** ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਂ ਮਯ-ਸਦ੍ਦੋ। ਪੁਬ੍ਬਞ੍ਚ ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਕਿਰਿਯਾ ਚ ਕਮ੍ਮਭਾਵਤੋਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ।** ਪਰੇਸਂ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਸੇਵਨੀਯਤਾਦੀਨਂ **ਆਨਿਸਂਸਾਨਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ...ਪੇ॰... ਵਸੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਤ੍ਤਿਕੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੫; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੦੫) ਵੁਤ੍ਤਦਾਨਮਯਸੀਲਮਯਭਾਵਨਾਮਯਚੇਤਨਾਵਸੇਨੇਵ। ਇਮਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ। **ਕਾਯੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਪਯੋਗਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਦਤ੍ਥਨ੍ਤਿ** ਦਾਨਤ੍ਥਂ। ''ਇਮਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਾ**ਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਦਾਨਪਾਰਮਿਂ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ** ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਕੇਵਲਂ ''ਅਨ੍ਨਦਾਨਾਦੀਨਿ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਦਾਨਕਾਲੇ ਤਂ

ਦਾਨਮਯਂ ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ ''ਇਮਂ ਦਾਨਮਯਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਦਾਨਪਾਰਮਿਂ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਦਾਨਕਾਲੇਪਿ** ਦਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਵ**ਤ੍ਤਸੀਸੇ ਠਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ''ਏਤਂ ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਮਯ੍ਹਂ ਕੁਲਵ◌ਂਸੋ ਕੁਲਤਨ੍ਤਿ ਕੁਲਪਵ◌ੇਣੀ ਕੁਲਚਾਰਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ **ਦਦਤੋ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਮਯਂ।** ਯਥਾ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਦਾਨਚੇਤਨਾ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਦਦਤੋ ਸੀਲਮਯਂ ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ, ਅਪਰਭਾਗਚੇਤਨਾਯ ਚ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਏਵ◌ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇ **ਖਯਤੋ,** ਵ**ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍**ਵ◌ਾ **ਦਦਤੋ ਭਾਵਨਾਮਯਂ ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ** ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਚੇਤਨਾਯ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇ ਅਪਰਭਾਗਚੇਤਨਾਯ ਚ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਅਪਚੀਤਿਚੇਤਨਾ **ਅਪਚਿਤਿਸਹਗਤਂ** ਅਪਚੀਯਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਯਥਾ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੋ ਏਵ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਸਹਗਤਾ, ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਾਯ ਵ◌ਾ ਅਪਚਿਤਿਯਾ ਸਹਗਤਂ ਸਹਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਪਚਿਤਿਸਹਗਤਂ** । ਅਪਚਾਯਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ **ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ।** ਵਯਸਾ ਗੁਣੇਹਿ ਚ ਵ◌ੁਡ੍ਢਤਰਾਨਂ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਬ੍ਯਾਵਟੋ ਹੋਤਿ ਯਾਯ ਚੇਤਨਾਯ, ਸਾ ਵ◌ੇ**ਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ,** ਵ◌ੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਮੇਵ ਵ◌ੇ**ਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਸਹਗਤਂ।** ਵ◌ੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨੇਵ ਸਹਗਤਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇ**ਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਸਹਗਤਂ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਂ ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਤ੍ਤਂ ਪੁਵ੍ਵਂ ਅਨੁਪ੍ਪਦੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਤ੍ਤਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਂ।** ਤਥਾ ਪਰੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਦਿਨ੍ਨਤਾਯ ਪਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਤ੍ਤਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਂ।** ਅਨਨੁਪ੍ਪਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਕੇਵਲਂ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਂ।** ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਦੇਸਨਾ,** ਦੇਸਨਾਵ **ਦੇਸਨਾਮਯਂ।** ਸੁਣਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਵਨਂ,** ਸਵਨਮੇਵ **ਸਵਨਮਯਂ।** ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਜੁਗਮਨਂ **ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਗਤਂ।** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ''ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤਾ।

ਪੂਜਾਵਸੇਨ ਸਾਮੀਚਿਕਿਰਿਯਾ ਅਪਚਾਯਨਂ **ਅਪਚਿਤਿ।** ਵਯਸਾ ਗੁਣੇਹਿ ਚ ਜੇਟ੍ਠਾਨਂ ਗਿਲਾਨਾਨਞ੍ਚ ਤਂਤਂਕਿਚ੍ਚਕਰਣਂ ਵ◌ੇ**ਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ।** ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵ◌ਿਸੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਤ੍**ਵ◌ਾ **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕਦੇਸਤੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ, ਪੁਵ੍ਵਂ ਵ◌ਾ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ''ਕਤਿਪਯਾਨਂ, ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਰਿਣਾਮਨਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਮੇਵ। ਤਂ ਨ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਤਞ੍ਞਾਯ ਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਪਰੇਸਂ ਦੇਸੇਤਿ ਹਿਤਫਰਣੇਨ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏ**ਵਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ **ਹਿਤਫਰਣੇਨ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ।** ਏਵਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਸਵਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਂ। **ਨਿਯਮਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਯਾਮਕਸਭਾਵ◌ । **ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਜੁਭਾ**ਵ◌ੇ**ਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦਵਯਸ੍ਸ ਦੁਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਤਾਯ ''ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੪; ੩.੧੩੬; ਵ◌ਿਭ॰ ੭੯੩) ਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। ਦਾਨਾਦੀਸੁ ਹਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਇਮਾਯ ਏਵ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਰਿਸੋਧਿਤਂ ਮਹਾਜੁਤਿਕਂ ਮਹਾਵ◌ਿਪ੍ਫਾਰਂ ਭਵਤਿ।

ਪੁਰਿਮੇਹੇਵ **ਤੀਹੀ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤੇਹੇਵ ਤੀਹਿ। **ਸੀਲਮਯੇ** ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਭਾਵਤੋ। **ਦਾਨਮਯੇ** ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਦਾਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ, ਦਾਨਵ◌ਿਸਯਤ੍ਤਾ ਚ। ਕਾਮਂ ਦੇਸਨਾ ਧਮ੍ਮਦਾਨਸਭਾਵਤੋ ਦਾਨਮਯੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਸੇਵਨਭਾਵਤੋ ਪਨ ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਵ◌ਿਯ ਸਵਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ **ਭਾਵਨਾਮਯੇ** ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਗਤਂ ਭਾਵਨਾਮਯੇ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਗਤੇ** ਏਵ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਾਮਨਂ, ਗੁਣਪਸਂਸਾ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨਾਯ ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਾਯ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਸਰਣਗਮਨਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ ਆਦਯੋ ਪੁਞ੍ਞਵ◌ਿਸੇਸਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਕਮ੍ਮਵਸੇਨੇਵ ਤੇਸਂ ਇਜ੍ਝਨਤੋ।

ਪਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੋਧਨਤ੍ਥੋ ਅਨੁਯੋਗੋ **ਚੋਦਨਾ,** ਸਾ ਯਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਨਿ **ਚੋਦਨਾਵਤ੍ਥੂਨਿ** ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਚੋਦਨਾਕਾਰਣਾਨੀ"**ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਚ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਕਰਣਵਚਨਂ , ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਹੇਤੁਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਆਹ **"**ਵ◌ੀ**ਤਿਕ੍ਕਮ"**ਨ੍ਤਿ । **ਦਿਸ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਨਹੇਤੂਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਯਥਾ ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ।

“**ਸੁਤੇਨਾ**”ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਤੋ, **ਪਰਸ੍ਸ** ਵਾ ਵਚਨੰ **ਸੁਤ੍ਵਾ।** **ਦਿਟ੍ਠਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤੇਨ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨ, ਤਥਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨ ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਚੋਦੇਤਿ** ਵਤ੍ਥੁਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਸੰਵਾਸਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਾ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਯਮਾਨੇ ਅਤਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ**”ਤਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੰ ਪਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ... ਪੇ॰... ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ ਆਹ।

ਕਾਮੂਪਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਕਾਮੇਹਿ ਉਪਪਨ੍ਨਤਾ, ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੋ ਚ ਤੇਸੰ ਪਟਿਸੇਵਨੰ, ਸਮਧਿਗਮੋ ਚਾਤਿ ਆਹ “**ਕਾਮੂਪਸੇਵਨਾ ਕਾਮਪਟਿਲਾਭਾ** ਵਾ”ਤਿ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਕਾਮਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਰਾਸੀਨੰ ਵਿਯ ਸਯੰ, ਪਰੇਹਿ ਚ ਅਨਿਮ੍ਮਿਤਾ। ਉਟ੍ਠਾਨਕਮ੍ਮਫਲੂਪਜੀਵਿਭਾਵਤੋ ਪਨ ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਕਾਮਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਕਾਮਾ।** ਤੇ ਪਨ ਤੇਸੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਿਬਦ੍ਧਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ “**ਨਿਬਦ੍ਧਕਾਮਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਚਤੁਦੇਵਲੋਕਵਾਸਿਨੋ**ਤਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਤੁਸਿਤਾ ਦੇਵਾ। **ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਆਪਾਯਿਕਾ। ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਕਾਮਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਕਾਮਾ।**

ਪਕਤਿਸੇਵਨਵਸੇਨਾਤਿ ਅਨੁਮਾਨਤੋ ਜਾਨਨੰ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ। **ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਾਤਬਜਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। “**ਮੇਥੁਨੰ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਕੇਚਿਵਾਦਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਕੇਚਿ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤੇ ‘‘ਯਾਮਾਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ **ਆਲਿਙ੍ਗਿਤਮਤ੍ਤੇਨ** , ਤੁਸਿਤਾਨੰ ਹਤ੍ਥਾਮਸਨਮਤ੍ਤੇਨ, ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀਨੰ **ਹਸਿਤਮਤ੍ਤੇਨ,** ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀਨੰ **ਓਲੋਕਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਕਾਮਕਿਚ੍ਚੰ ਇਜ੍ਝਤੀ”ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।** ‘‘ਇਤਰੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਯੰਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਰਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਤੇਸੁ ਅਭਾਵਤੋ, ਕਾਮਾਨਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਿ ਪਣੀਤਪਣੀਤਤਰਪਣੀਤਤਮਭਾਵਤੋ। ਕੇਵਲੰ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਨਭਾਵੋ ਤੇਸੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਕਾਮਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਤਙ੍ਖਣਿਕਪਰਿਲ਼ਾਹੂਪਸਮਾਵਹੰ ਫਸ੍ਸਸੁਖੰ। **ਕਾਮਾ**ਤਿ ਕਾਮੂਪਭੋਗਾ। **ਪਾਕਤਿਕਾ ਏਵਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਹਿ ਏਕਸਦਿਸਾ ਏਵ। **ਏਕਸਙ੍ਖਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਰੂਪੰ ਸਮਾਨਰੂਪਨ੍ਤਿ, ਸਮਞ੍ਞਾਤੰ ਸਮਾਨਭਾਵਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੁਖਪਟਿਲਾਭਾਤਿ ਸੁਖਸਮਧਿਗਮਾ। **ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਦੇਵੇਸੁ ਵਾ। **ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ। ਭੂਮਿਵਸੇਨਪਿ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਭਾਵੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕੇਸੁ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤੇਸੁ ਵਾ ਕੁਸਲਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤੇਸੁ, ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੇਸੁ ਵਾ ਵਿਪਾਕਸੁਖਾਨੁਭਵਨਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਵਸੇਨ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਸੁਖੂਪਪਤ੍ਤੀਨੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਵਸੇਨੇਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖੂਪਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਤਿਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਮਿਤਾ, ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਚੇਵ ਝਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਪਣੀਤਰੂਪਫੁਟ੍ਠਕਾਯੇਨ ਚ ਪਣੀਤਾ ਵਿਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਿਨ੍ਤਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਕੁਸਲਸੁਖਤੋ ਵਿਪਾਕਸੁਖੰ ਸਨ੍ਤਤਰਤਾਯ ਪਣੀਤਤਰੰ ਬਹੁਲਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਪਾਕਜ੍ਝਾਨਸੁਖੰ ਏਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਭਸ੍ਸਰਾਨੰ। ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵਤੋ ਤੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਤਚਿਤ੍ਤਾਨੰ **ਭਵਲੋਭੋ ਮਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਨ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਸਙ੍ਖੋਭਪੀਤਿਉਬ੍ਬਿਲਾਵਿਵਿਗਮੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਉਪਸਨ੍ਤੰਯੇਵ। ਤਥਾ ਸਨ੍ਤਭਾਵੇਨੇਵ ਹਿ ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਧਾਨਭਾਵੰ ਨੀਤਤਾਯ ‘‘ਪਣੀਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਣੀਤਮੇਵਾ**”ਤਿ। ਅਤਪ੍ਪਕੇਨ ਸੁਖਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਸੁਖੇਨ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਤੁਸਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਇਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ **ਤੁਸਿਤਾ।** ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਏਵ ਨ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਤਤੋ...ਪੇ॰... ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। **ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਵਿਪਾਕਸੁਖੰ।

ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਪਞ੍ਞਾਤਿ ਅਟ੍ਠਮਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਾਨੰ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਆਵੇਣਿਕਪਞ੍ਞਾ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੰ ਪਞ੍ਞੰ **ਅਵਸੇਸਾ ਪਞ੍ਞਾ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤੇਭੂਮਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾ ‘‘ਸੇਕ੍ਖਾ’’ਤਿਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ‘‘ਅਸੇਕ੍ਖਾ’’ਤਿਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਨੇਵਸੇਕ੍ਖਾਨਾਸੇਕ੍ਖਾ,** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਪਞ੍ਞਾ।

ਯੋਗਵਿਹਿਤੇਸੂਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਹਿਤੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਣਾਮਿਤੇਸੁ ਉਪਾਯਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤੇਸੁ। **ਕਮ੍ਮਾਯਤਨੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਮੇਵ **ਕਮ੍ਮਾਯਤਨਂ**, ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਂ ਆਯਤਨਞ੍ਚ ਆਜੀਵਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਕਮ੍ਮਾਯਤਨਂ।** ਏਸ ਨਯੋ **ਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨੇਸੁ**ਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਦੁਵਿਧਂ ਕਮ੍ਮਂ ਹੀਨਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢਕਿਕਮ੍ਮਾਦਿ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿ। ਸਿਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧਂ ਹੀਨਞ੍ਚ ਨਲ਼ਕਾਰਸਿਪ੍ਪਾਦਿ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾਦਿ। ਵਿਜ੍ਜਾਵ **ਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨਂ,** ਤਂ ਧਮ੍ਮਿਕਮੇਵ ਨਾਗਮਣ੍ਡਲਪਰਿਤ੍ਤਫੁਧਮਨਕਮਨ੍ਤਸਦਿਸਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸਦਿਸਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਨੇਵ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਾ ਕਤਾਨਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਚਿਨ੍ਤਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਚਿਨ੍ਤਾਯ ਕਤਾਨਿਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤਸਦਿਸਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਕਂ, ਇਦਂ ਨੋ ਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਨਞਾਣਂ। **ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਨਤੋ ''ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਭਾਵਤੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਦਨਤ੍ਤਾਤਿ [(ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ) ਅਧਿਕਪਾਠੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]। **ਯਂ ਏਵਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਏਵਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਭਾਵਂ। **"ਅਨੁਲੋਮਿਕਂ ਖਨ੍ਤਿ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਞ੍ਞਾਵੇਵਚਨਾਨਿ । ਸਾ ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਯਤਨਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਕਾਰਣਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਨੀਕਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਨੁਲੋਮਨਤੋ, ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਚਰਿਯਾਯ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਸ੍ਸ, ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਵਿਲੋਮਨਤੋ ਅਨੁਲੋਮੇਤੀਤਿ ਚ **ਅਨੁਲੋਮਿਕਾ।** ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਏਤਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਖਮਤਿ ਸਹਤਿ ਦਟ੍ਠੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਖਨ੍ਤਿ।** ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਿ।** ਰੋਚੇਤੀਤਿ **ਰੁਚਿ।** ਮੁਨਾਤੀਤਿ **ਮੁਤਿ।** ਪੇਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਪੇਕ੍ਖਾ।** ਤੇ ਚ ਕਮ੍ਮਾਯਤਨਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਯਮਾਨਾ ਏਤਾਯ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਪਰਤੋ ਅਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਦੇਸਵਚਨਂ ਅਸੁਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾਨਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕਞਾਣਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਵ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਿਮਭਵਿਕਾਨਂ, ਸੇਸਪਞ੍ਞਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀਨਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਪਰਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਾਯਤਨਾਦੀਨਿ ਪਰੇਨ ਕਰਿਯਮਾਨਾਨਿ, ਪਰੇਨ ਕਤਾਨਿ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਪਰਸ੍ਸ ਕਥਯਮਾਨਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬਾ ਪਰਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਙ੍ਗਿਸ੍ਸ, ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਇਧ ''ਭਾਵਨਾਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਇਚ੍ਛਿਤਾਤਿ।

ਆਵੁਧਂ ਨਾਮ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਮਥਨਤ੍ਥਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਰਾਗਾਦਿਸਦਿਸੋ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਮਥਨਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਮੇਵਾਤਿ ''ਸੁਤਮੇਵ ਆਵੁਧ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **"ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ''ਤਂ ਹੀ''ਤਿ ਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ **"ਸੁਤਾਵੁਧੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੭) ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਨ ਸਮਤ੍ਥੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕੁਸਲਂ ਪਜਹਤੀ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ। **ਕੁਸਲਂ ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਕੁਸਲਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ ਚ। **ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਕੁਸਲਪ੍ਪਹਾਨੇਨ, ਤਾਯ ਚ ਕੁਸਲਭਾਵਨਾਯ ਰਾਗਾਦਿਸਂਕਿਲੇਸਤੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾਨਨ੍ਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਪਕਡ੍ਢਿਤਕਾਯਾਨਂ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਕਾਕੀਭਾਵੋ, ਅਥ ਖੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਯੋਗਤੋਤਿ ਆਹ **"ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਰਤਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਪਹਾਯ ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾ। ਸਾ ਪਨ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਦਧਿਗਮੇਨ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਨਿਰੁਪਧਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਿਰੁਪਧੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨ"**ਨ੍ਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਗਤਾਨਂ ਅਧਿਗਤਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਂ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਙ੍ਗੀਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਤਮ੍ਪਿ ਅਵਸ੍ਸਯਟ੍ਠੇਨੇਵ ਆਵੁਧਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਯਮ੍ਪੀ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''ਤਿ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਤਪਵਿਵੇਕਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾਵਸੇਨੇਵ

ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਆਵੁਧਤ੍ਤਸਾਧਕਾ , ਪਞ੍ਞਾ ਪਨ ਸੁਤੇਨ, ਏਕਚ੍ਚਪਵਿਵੇਕੇਨ ਵਾ ਵਿਨਾਪਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਆਵੁਧਤ੍ਤਸਾਧਨੀਤਿ ਤਤੋ ਪਞ੍ਞਾ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵਿਸੁੰ ਆਵੁਧਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਸ੍ਸ ਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਨ ਕੁਤੋਚੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਨਾਞ੍ਞਾਤਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰਵਟ੍ਟੇ ਨ ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਅਮਤਧਮ੍ਮਂ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਮੇਵ ਵਾ **ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ** ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗੇਨ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ।** ਯਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਙ੍ਗਹਵਾਰੇ ''ਨਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਸਿਦ੍ਧਂ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸਂ ਦੀਪੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਸਾਤਿ ਆਹ **"ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਜਾਨਨਕਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਞਾਤਮਰਿਯਾਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂਯੇਵ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਞਾਤਾਨਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾਨਂ ਜਾਨਨਕਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਞ੍ਞਾਭੂਤਂ ਆਜਾਨਨਭੂਤਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। ਆਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਞ੍ਞੋ,** ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੂਤਂ, ਆਜਾਨਨਵਸੇਨ ਵਾ ਭੂਤਨ੍ਤਿ **ਅਞ੍ਞਭੂਤਂ। ਅਞ੍ਞਾਤਾਵੀਸੂ**ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਚਤੁਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਆਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁ। ਤੇਨਾਹ **"ਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੂ"**ਤਿ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ।

ਮਂਸਚਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੋਤਿ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁ ਨਾਮ ਚਤਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ, ਵਣ੍ਣੋ, ਗਨ੍ਧੋ, ਰਸੋ, ਓਜਾ, ਸਮ੍ਭਵੋ, ਸਣ੍ਠਾਨਂ, ਜੀਵਿਤਂ, ਭਾਵੋ, ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦੋ, ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੋਤਿ ਏਵਂ ਚੁਦ੍ਦਸਸਮ੍ਭਾਰੋ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡੋ।

ਕਸਿਣਾਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤੋ **"ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਆਲੋਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਞਾਣ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਞ੍ਞਾਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਏਵ ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞਾ **ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾ"**ਤਿ।

ਅਧਿਕਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਸੀਲਨ੍ਤਿ **ਅਧਿਸੀਲਂ। ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਆਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਅਧਿਸੀਲਂ** ਨਾਮ ਅਨਵਸੇਸਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਸਂਵਰਭਾਵਤੋ, ਮਗ੍ਗਸੀਲਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਚ। **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ** ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ। **ਅਧਿਪਞ੍ਞਾ** ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਨੇਸਂ ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਭਾਵਂ ਕਾਰਣੇਨ ਪਟਿਪਾਦੇਤੁਂ **"ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇ। **ਅਧਿਸੀਲਮੇਵ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ। **ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ।

> ''ਕਲ੍ਯਾਣਕਾਰੀ ਕਲ੍ਯਾਣਂ, ਪਾਪਕਾਰੀ ਚ ਪਾਪਕਂ।
> ਅਨੁਭੋਤਿ ਦ੍ਵਯਮ੍ਪੇਤਂ, ਅਨੁਬਨ੍ਧਞ੍ਹਿ ਕਾਰਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੬)।

ਏਵਂ ਅਤੀਤੇ, ਅਨਾਗਤੇ ਚ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਦੁਕ੍ਖਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਸਂਵੇਗਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਕਙ੍ਖਾਯ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਲੋਕਿਯਸੀਲਾਦੀਨਂ ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਭਾਵੋ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਬ੍ਬਂ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਕਾਯੋਤਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਕਾਯੋ ਫਸ੍ਸਾਦਿਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ। ਕਾਯੋ ਚ ਸੋ ਭਾਵਿਤਭਾਵੇਨ ਭਾਵਨਾ ਚਾਤਿ **ਕਾਯਭਾਵਨਾ ਨਾਮ।** ਯਸ੍ਮਾ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਨੇਨ ਸਬ੍ਬਸਂਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾਤਿ ਪਹੀਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸੇਵਨਾਭਾਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਭਾਵਨਿਯਾਪਿ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਪਗੇਵ ਕਾਲ਼ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਕਾਯੋ ਸੁਭਾਵਿਤੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਹਿ…ਪੇ॰… ਸੁਭਾਵਿਤੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਿਯ ਦੁਬ੍ਬਲਾ** ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਕਰਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ।

ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਮਗ੍ਗੋ ਪਟਿਪਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ** ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਪਟਿਪਦਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। **ਫਲਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ** ਅਕੁਪ੍ਪਭਾਵਤੋ। **ਫਲਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ** ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ

ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ** ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਵਿਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ। ਦਸ੍ਸਨ-ਸਦ੍ਦਂ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਞ੍ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਨਤ੍ਥਿ ਇਤੋ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ,** ਅਨੁਤ੍ਤਰਮੇਵ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਉਤ੍ਤਮਂ ਜੇਟ੍ਠਕ"**ਨ੍ਤਿ।

ਸੇਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸੋ ਪਞ੍ਚਕਨਯੇਨ, ਚਤੁਕ੍ਕਨਯੇਨ ਚ ਤਿਵਿਧੋ ਸਮਾਧਿ, ਇਮਿਨਾ ਏਵ ਚ ਸਮਾਧਿਤ੍ਤਯਾਪਦੇਸੇਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਪਞ੍ਚਕਨਯੋ ਆਗਤੋ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੮) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਨਾਮਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਆਗਮਨਂ, ਤਤੋ **ਆਗਮਨਤੋ। ਸਗੁਣਤੋ**ਤਿ ਸਰਸਤੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਧਮ੍ਮਤੋ। **ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ''ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨਤ੍ਤਾਕਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਅਸੁਞ੍ਞਤਤ੍ਤਕਾਰਕਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਕਟ੍ਠਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਤਾਯ ਯਾਥਾਵਤੋ ਗਹਣਤੋ। ਨਨੁ ਏਵਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਗੁਣਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤਾ, ਨ ਆਗਮਨਤੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ ਨਾਮਲਾਭੇ, ਨ ਪਨ ਨਾਮਦਾਨੇਤਿ ਨਾਯਂ ਦੋਸੋ। ਅਥ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਕਥਾ ਨਾਮ ਪਰਿਯਾਯਕਥਾ, ਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਕਥਾ ਵਿਯ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਨ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਸਗੁਣਤੋ, ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ ਨਾਮਲਾਭੇ ਸਙ੍ਕਰੋ ਹੋਤਿ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਨ੍ਤਰਲਾਭਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਆਗਮਨਤੋ ਪਨ ਨਾਮਲਾਭੇ ਸਙ੍ਕਰੋ ਨਤ੍ਥਿ ਨਾਮਨ੍ਤਰਲਾਭਾਭਾਵਤੋ, ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਪਰੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਰਕਕਿਲੇਸਾਭਾਵਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਗ੍ਗਾਹਕਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ। ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਂ ਉਗ੍ਘਾਟੇਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ ਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਨਾਮਂ ਲਭਤੀਤਿ। ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਤ੍ਤਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਨਾਮਂ ਉਦ੍ਧਟਂ। ਸੁਤ੍ਤੇ ਚ –

> ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਹਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹ।
> ਤਤੋ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੪੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੨)।

ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੋ ਆਗਤੋ। **ਪਣਿਧਿਕਾਰਕਕਿਲੇਸਾਭਾਵਾ**ਤਿ ਸੁਖਪਣਿਧਿਆਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ।

ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਸੁਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਜਹਨਤੋ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਰਾਗਾਦਯੋ ਏਵ **ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ।** ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹਿ ਰਾਗਾਦਯੋ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਰਾਗਾਦੀਨਂ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਰਾਗਾਦਯੋ ਏਵ ਤਥਾ ਪਣਿਧਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ **ਰਾਗਪਣਿਧਿਆਦਯੋ।** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਭਾਵੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਸੁਞ੍ਞਂ, ਰਾਗਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਪਣਿਧਿਵਿਰਹਿਤਞ੍ਚਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਸਾਨੁਲੋਮਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਸਾ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ''ਸੁਞ੍ਞਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਤਣ੍ਹਾਪਣਿਧਿਸੋਸਨਤੋ ''ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾ''ਤਿ। ਸਾ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਾਯ ਆਗਮਨਪਟਿਪਦਾਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ''ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਦੇਤਿ। ਆਗਮਨਤੋ ਚ ਨਾਮੇ ਲਦ੍ਧੇ ਸਗੁਣਤੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ ਨਾਮਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਨਾਮਲਾਭੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਆਗਮਨਤੋ ਨਾਮਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨਾਮਸਿਦ੍ਧਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾ, ''ਸਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਨਾਮਤ੍ਤਯਯੋਗੋ, ਨ ਆਗਮਨਤੋ''ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਤ੍ਤਾ ਚ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਆਗਮਨਤੋਵ ਨਾਮਲਾਭੋ ਪਧਾਨਂ, ਨ ਇਤਰੇਹਿ, ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਤਿਧਾ ਨਾਮਲਾਭੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਤਿਵਿਧਾ ਕਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਯਂ ਵਿਚਾਰੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸੁਚਿਭਾਵੋਤਿ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਵਿਗਮੇਨ ਸੁਦ੍ਧਭਾਵੋ ਅਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਤਿਣ੍ਣੰ ਸੁਚਰਿਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੋਦਿਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ।

ਮੁਨਿਨੋ ਏਤਾਨੀਤਿ **ਮੋਨੇਯ੍ਯਾਨਿ।** ਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਉਭਯਹਿਤਮੁਨਨਤੋ **ਮੁਨਿ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **“ਮੁਨਿਭਾਵਕਰਾ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਾ ਧਮ੍ਮਾ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਯੇਨ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣੰ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਕਰਣੰ, ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਾਯੇ ਕੇਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੦; ੩.੧੫੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੨੯; ੧੦.੬੦; ਵਿਭ॰ ੩੫੬; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੩.੧; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੪੭) ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਜਾਨਨੰ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਸਮੁਦਯਤੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਆਦੀਨਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਰਿਜਾਨਨੰ, ਤਥਾ ਪਰਿਜਾਨਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੋ, ਤੇਨ ਚ ਕਾਯੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਸ੍ਸ ਪਜਹਨੰ, ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੰ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਏਤੇ ਕਾਯਮੁਖੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਯਮੋਨੇਯ੍ਯੰ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਤਿਵਿਧਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿ ਆਗਤਾ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਚੋਪਨਵਾਚਙ੍ਞੇਵ ਸਦ੍ਦਵਾਚਞ੍ਚ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾ **ਵਾਚਾਰਮ੍ਮਣੇ ਞਾਣੰ।** ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾਯ ਸਮੁਦਯਾਦਿਤੋ ਪਰਿਜਾਨਨੰ **ਵਾਚਾਪਰਿਞ੍ਞਾ।** ਏਕਾਸੀਤਿਵਿਧੰ ਲੋਕਿਯਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣੰ **ਮਨਾਰਮ੍ਮਣੇ ਞਾਣੰ।** ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਾਦਿਤੋ ਪਰਿਜਾਨਨੰ **ਮਨੋਪਰਿਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ।

ਅਯਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ **ਆਯੋ,** ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਭਿਵੁਦ੍ਧੀਤਿ ਆਹ **“ਆਯੋਤਿ ਵੁਡ੍ਢੀ**”ਤਿ। ਅਪੇਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਪਾਯੋ,** ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਹਾਨੀਤਿ ਆਹ **“ਅਪਾਯੋਤਿ ਅਵੁਡ੍ਢੀ**”ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਸ ਚ ਅਪਾਯਸ੍ਸ ਚ। **ਕਾਰਣੰ ਉਪਾਯੋ** ਉਪੇਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨ ਆਯੋ, ਅਪਾਯੋ ਚਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧਾ ਵੁਡ੍ਢਿ ਅਨਤ੍ਥਹਾਨਿਤੋ, ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ, ਤਥਾ ਅਵੁਡ੍ਢਿ ਅਤ੍ਥਹਾਨਿਤੋ, ਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ। **ਤੇਸੰ ਪਜਾਨਨਾ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਆਯਾਪਾਯਸਞ੍ਞਿਤਾਨੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਾਨੰ ਵੁਡ੍ਢਿਅਵੁਡ੍ਢੀਨੰ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਜਾਨਨਾ। **ਕੋਸਲ੍ਲੰ** ਕੁਸਲਤਾ ਨਿਪੁਣਤਾ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਇਮੇਸੰ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਰੋਧੇਸੁ, ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾ, ਇਦੰ **ਆਯਕੋਸਲ੍ਲੰ** ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਮ੍ਪਿ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਤਤ੍ਥ ਕਤਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਇਮੇਸੰ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਨਿਰੁਜ੍ਝਨੇਸੁ, ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾ, ਇਦੰ **ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲੰ** ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ‘ਆਯਕੋਸਲ੍ਲੰ ਤਾਵ ਪਞ੍ਞਾ ਹੋਤੁ, ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲੰ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ’ਤਿ ਏਵੰ ਮਞ੍ਞਤਿ ‘‘ਅਪਾਯੁਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾ ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਮਤਿਮਤ੍ਤੰ। ਪਞ੍ਞਵਾ ਏਵ ਹਿ ‘‘ਮਯ੍ਹੰ ਏਵੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਏਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਜਹਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਏਵੰ ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਏਵਾਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾਪੀ**ਤਿ ਆਯਕੋਸਲ੍ਲਪਕ੍ਖਿਕਾਪਿ ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਪਕ੍ਖਿਕਾਪਿ। **ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਕਰਣੀਯੇ ਉਪਾਯਭੂਤਾ।

ਤਸ੍ਸ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ, ਭਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ **ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਕਾਰਣਜਾਨਨਵਸੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਠਾਨੇ ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੰ, ਠਾਨਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਕਾਰਣੰ, ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਨਵਸੇਨੇਵ।

ਮਜ੍ਜਨਾਕਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਮਦਨੀਯਤਾਯ ਮਦਸ੍ਸ ਆਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਉਣ੍ਣਤਿਯੋ। **ਨਿਰੋਗੋ**ਤਿ ਅਰੋਗੋ। **ਮਾਨਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨੰ। **ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਯੋਬ੍ਬਨੰ ਅਪਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤੰ ਨਾਮ ਮਰਣਪਭਙ੍ਗੁਰੰ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਬਨ੍ਧਞ੍ਚ, ਤਦੁਭਯੰ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ਪਬਨ੍ਧਟ੍ਠਿਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਸੁਲਭਤਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਮਦੋ **ਜੀਵਿਤਮਦੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਚਿਰੰ ਜੀਵੀ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਧਿਪਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕੋ, ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤੋ ਅਧਿਪਤਿਤੋ ਆਗਤੰ **ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯੰ।** ਕਿੰ ਤੰ? ਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਤ੍ਤਕੋਮ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਾਦਯੋ ਲੋਕਿਯਾ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ। **ਜੇਟ੍ਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਰੰ, ਗਰੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਤਾਨੰ, ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਧਿਪਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣੰ ਹਿਰਿਯਾ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਲੋਕੰ ਅਧਿਪਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕਰਣੰ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਸ੍ਸ ਵਸੇਨ।

ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਕਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਕਥਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਕਥਾਕਾਰਣਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਦ੍ਧਾਨ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ, ਸੋ ਪਨਤ੍ਥਤੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੰ । **ਧਮ੍ਮਾ** ਚੇਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਾ ਏਵ, ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇਸੰ ਗਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਅਤੀਤੰ ਧਮ੍ਮੰ, ਅਤੀਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਦਿਸਾਦਿ ਵਿਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਉਪਾਦਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੰ, ਨ ਉਪਾਦਾ ਨ ਭੂਤਧਮ੍ਮੋਤਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

''ਤਮਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਿਤੁੰ **"ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। **ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਮੋਹਤਮੰ। **ਵਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਵਿਹਨਤਿ, ਪਜਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਤਮਵਿਜ੍ਝਨੇਨ **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞ੍ਚ ਵਿਦਿਤੰ** ਪਾਕਟੰ **ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੁਤੂਪਪਾਤੰ।

ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਵਿਸੇਸਭਾਵਾਵਹੋ ਵਿਹਾਰੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਦਿਬ੍ਬੋ ਵਿਹਾਰੋ।** ਨਨੁ ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਭਾਵੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨ ਤਾਸੰ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਵਿਸੇਸੰ ਨਿਦ੍ਦੋਸਟ੍ਠੇਨ, ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਸਮਞ੍ਞਾਯ ਨਿਰੁਲ੍ਹਭਾਵਤੋ। ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਿਤੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਰਣੀਯਤੋ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਅਰਿਯਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰੰ **ਅਰਿਯੋ।** ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਯਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਅਰਿਯੋ** ਵਿਹਾਰੋ।

ਸੇਸੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਤਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੬. ਪੁਬ੍ਬੇਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯੰ।

ਯੋ ਛਨ੍ਦੋਤਿ ਯੋ ਛਨ੍ਦਿਯਨਵਸੇਨ ਛਨ੍ਦੋ। **ਛਨ੍ਦਿਕਤਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਭਾਵੋ, ਛਨ੍ਦਿਕਰਣਾਕਾਰੋ ਵਾ। **ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾ। **ਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਛੇਕੋ ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤੋ । **ਧਮ੍ਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਸਭਾਵਚ੍ਛਨ੍ਦੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਛਨ੍ਦੋ** ਨਾਮ ਤਣ੍ਹਾਛਨ੍ਦੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਛਨ੍ਦੋ, ਵੀਰਿਯਛਨ੍ਦੋ, ਧਮ੍ਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋਤਿ ਬਹੁਵਿਧੋ। ਇਧ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਕੁਸਲਧਮ੍ਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਛਨ੍ਦੰ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਛਨ੍ਦੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤੰ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਹਿ ਜਨੇਤਿ ਨਾਮ। **ਵਾਯਾਮੰ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਪਯੋਗੰ ਪਰਕ੍ਕਮੰ ਕਰੋਤਿ। **ਵੀਰਿਯੰ ਆਰਭਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਸਹਜਾਤਵੀਰਿਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਪਦਹਤੀ**ਤਿ ਪਧਾਨੰ ਵੀਰਿਯੰ ਕਰੋਤਿ। ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨੇਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦਨਾਸੇਵਨਾਭਾਵਨਾਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ **"ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਛਨ੍ਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ''ਛਨ੍ਦਵਤੋ ਚੇਤੋਸਮਾਧਿ ਹੋਤਿ, ਮਯ੍ਹੰ ਏਵੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਛਨ੍ਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਛਨ੍ਦੰ ਧੁਰੰ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਪਵਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ ਛਨ੍ਦਸਮਾਧਿ।** **ਪਧਾਨਭੂਤਾ**ਤਿ ਪਧਾਨਜਾਤਾ, ਪਧਾਨਭਾਵੰ ਵਾ ਪਤ੍ਤਾ। **ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਕੰ

ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯੰ ਵਦਤਿ। **ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯੇਹਿ **ਉਪੇਤੰ** ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ। **ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਇਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ, ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯ ਸਤ੍ਤਾ ਇਦ੍ਧਾ ਵੁਦ੍ਧਾ ਉਕ੍ਕੰਸਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਇਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਤਾਨੰ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਦਿਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨੰ ਛਨ੍ਦਸਮਾਧਿਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਪਾਦਭੂਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਾ ਇਦ੍ਧਿ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਦੋ ਪਾਦਕੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਇਦ੍ਧਿਭੂਤੰ ਵਾ ਪਾਦ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੇਸੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾਦੀਸੁ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ **ਜਨਵਸਭਸੁਤ੍ਤੇਪਿ** ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਵਿਚਾਰੋ ਆਗਤੋ, ਸੋਪਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ...ਪੇ॰... ਦੀਪਿਤੋ**"ਤਿ।

੩੦੧. **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋਤਿ ਆਹ "**ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ**"ਤਿ। **ਸੁਖਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯ ਨਿਰਾਮਿਸੇਨ ਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਨਾਨਿ। **ਅਪਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਧਿਗਮਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਜ੍ਝਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਧਿਗਤਰੂਪਾਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿ।

ਸੂਰਿਯਚਨ੍ਦਪਜ੍ਜੋਤਮਣਿਆਦੀਨਨ੍ਤਿ ਪਜ੍ਜੋਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਦੀਪੰ ਵਦਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਕ੍ਕਾਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਆਲੋਕੋਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਸੂਰਿਯਚਨ੍ਦਾਲੋਕਾਦਿੰ ਦਿਵਾ, ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਉਪਲਦ੍ਧੰ ਯਥਾਲਦ੍ਧਵਸੇਨੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤਿ। ਤਥਾਵ ਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਯਥਾਸ੍ਸ ਸੁਭਾਵਿਤਾਲੋਕਕਸਿਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਕਸਿਣਾਲੋਕੋ ਯਦਿਚ੍ਛਕੰ ਯਾਵਦਿਚ੍ਛਕੰ। ਸੋ ਆਲੋਕੋ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਉਪਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਦਿਵਾਸਞ੍ਞੰ ਠਪੇਤਿ ਦਿਵਾ ਵਿਯ ਵਿਗਤਥਿਨਮਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਥਾ ਦਿਵਾ ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿ**"ਨ੍ਤਿ। **ਯਥਾ ਰਤ੍ਤਿੰ ਆਲੋਕੋ ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਚਨ੍ਦਾਲੋਕਾਦਿਆਲੋਕੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਉਪਲਦ੍ਧੋ। **ਏਵਮੇਵ ਦਿਵਾ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨੇਵ ਦਿਵਾ ਤੰ ਆਲੋਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤਿ। **ਅਪਿਹਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪਿਧਾਨੇਨ ਨ ਪਿਹਿਤੇਨ। **ਅਨਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਞ੍ਛਾਦਿਤੇਨ। **ਸਓਭਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਞਾਣੋਭਾਸੰ। ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਨੋਦਨਆਲੋਕੋਪਿ ਵਾ ਹੋਤੁ ਕਸਿਣਾਲੋਕੋਪਿ ਵਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਾਲੋਕੋਪਿ ਵਾ, ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਲੋਕੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਾਯੰ ਆਲੋਕੋ ਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਵਾਤਿ। **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ। ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਞ੍ਹਿ ਰੂਪਗਤਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਚ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਇਧ ''ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ''ਆਲੋਕਸਞ੍ਞੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਆਲੋਕੋ **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਨੋਦਨਆਲੋਕੋ। ਪਰਿਕਮ੍ਮਆਲੋਕੋ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਾਯ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਆਲੋਕੋ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ "**ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੰ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ। ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ "**ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਆਗਤੇਪੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੇ। **ਆਗਤੇਪੀ**ਤਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧੇਪਿ। **ਅਨਾਗਤੇਪੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧੇਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਪਰਿਕਮ੍ਮਆਲੋਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ, ਯਤੋ ਤੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਰਿਯੋਦਾਤਤਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸੁਪਸਂਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਪਾਦਕ...ਪੇ॰... ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੪; ੨.੬੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੨) ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ। ਸਤਿਪਿ ਸੇਕ੍ਖਾਨੰ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਭਾਵੇ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਨਾਮ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਦਿਤੰ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਵਿਦਿਤਤਾਯਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਨੋ, ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵਿਦਿਤਭਾਵੇਨ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਪ੍ਪਪਰਿਯੇਸਨੰ ਚਰਨ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਆਸਯੇ ਵਿਦਿਤੇ ਸੋਪਿ ਵਿਦਿਤੋ ਏਵ ਚ ਹੋਤਿ ਮਨ੍ਤਾਗਦਬਲੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗਹਣਸ੍ਸ ਸੁਕਰਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਵੇਦਨਾਯ ਆਸਯਭੂਤੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ, ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚ ਵਿਦਿਤੇ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵਿਦਿਤਾ ਏਵ ਹੋਤਿ ਸਲਕ੍ਖਣਤੋ, ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਤੋ ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਗਹਣਸ੍ਸ ਸੁਕਰਤ੍ਤਾ, ਪਗੇਵ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇਪਿ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇਪਿ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵਿਦਿਤਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਵੰ ਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ, ਯਦਿਦੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਵਿਤਕ੍ਕਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਨ ਕੇਵਲ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ , ਤੇਨ ਅਵਸੇਸਤੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਤੋ ਵਿਦਿਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਖਣਤੋ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਪਚ੍ਚਯਤੋਪਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋਪਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂਯੇਵ ਵਸੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਸੇਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਵੇਦਨਾਦੀਨਂ ਵਿਦਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਾ, ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਰੋਧਵਿਰੋਧੀ ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਵਾਚਕੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਭਵਸਿਦ੍ਧਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਾਦੀਹਿ ਤੇਸਂ ਸਹਕਾਰਣਭੂਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦੀਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੇਦਨਾਯ ਪਵਤ੍ତਿਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਸੋ ਏਵ ਗਹਿਤੋ **"ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਗਹਿਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਵੇਦਨਾਯ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਾਵਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **"ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਖਣਵਸੇਨ ਉਦਯਦਸ੍ਸਨਮਾਹ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਉਪ੍ਪਾਦੋ**, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਂ **ਉਪ੍ਪਾਦੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਲਕ੍ਖਣਂ, ਖਣਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਉਭਯਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ **"ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਵਿਦਿਤੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ।

ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋਤਿ ਵੇਦਨਾ ਨਾਮਾਯਂ ਅਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਤਾਯ ਆਦਿਅਨ੍ਤਵਤੀ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਖਣਭਙ੍ਗੁਰਾ ਤਾਵਕਾਲਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਖਯਤੋ, ਵਯਤੋ ਚ **ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ** ਪਾਕਟਂ **ਹੋਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਏਵ ਵੇਦਨਾ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਟਿਪੀਲ਼ਿਤਤਾਯ, ਦੁਕ੍ਖਮਤਾਯ, ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਚ ''ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ **ਭਯਤੋ** ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਤਸ੍ਸਾ **ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ** ਪਾਕਟਂ **ਹੋਤੀ**ਤਿ। ਤਥਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ, ਦੁਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ ਵੇਦਨਾ ਅਤ੍ਤਰਹਿਤਾ ਅਸਾਰਾ ਨਿਸ੍ਸਾਰਾ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ ਤੁਚ੍ਛਾਤਿ ਵੇਦਨਂ **ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ** ਰਿਤ੍ਤਤੋ ਅਸਾਮਿਕਤੋ **ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ** ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। **"ਖਯਤੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਗਮਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਨਂ ਖਯਤੋ ਭਯਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਪਰਿਣਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਵੇਦਨਾਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਤੋ ਵੇਦਨਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵੇ ਅਭਾਵਤੋ। ਸੇਸਂ ਸਮੁਦਯਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ **ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਦਕਭੂਤਾ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵੁ**ਤ੍ਤਨਯਮੇ**ਵ ਮਹਾਪਦਾਨੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੨)।

੩੦੮. ਪਮਾਣਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾ ਵਿਯ ਪਦੇਸਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤੇ ਪਮਾਣਾਗ੍ਗਹਣੇਨ **ਅਨਵਸੇਸਫਰਣੇਨ।** ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਾਸਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਹਿ **ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ,** ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਏਵ **ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ।**

ਅਪਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਅਪਸ੍ਸੇਨਾਨਿ,** ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਨਿ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਸਮੇਵ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾਯ ਸੇਵਿਤਾ ਅਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਵਜ੍ਜਨੀਯਵਜ੍ਜਨਂ, ਵਿਨੋਦੇਤਬ੍ਬਵਿਨੋਦਨਞ੍ਚ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿਆਦਿ । ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਖਾਯਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ ਪਟਿਭਾਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾ,** ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਙ੍ਖਾਯਾਤਿ ਞਾਣੇਨਾ"**ਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਯ ਸੇਵਿਤਾ ਨਾਮ ਯਂ ਸੇਵਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੇਵਨਾਤਿ ਆਹ **"ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਮੇਵ ਸੇਵਤੀ"**ਤਿ। **ਅਧਿਵਾਸਨਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁਂ **ਨ ਦੇਤਿ।**

ਅਰਿਯਵਂਸਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੯. ਵਂ**ਸ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਗੋਪਾਨਸੀਨਂ ਸਨ੍ਧਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਦਣ੍ਡਕੇ ਆਗਤੋ।

''ਵਂਸੋ ਵਿਸਾਲੋਵ ਯਥਾ ਵਿਸਤ੍ਤੋ,

ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਾਰੇਸੁ ਚ ਯਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ।
ਵੰਸੇ ਕਲੀਰੋਵ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ,
ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ॥ (ਅਪ॰ ੧.੧.੯੪)।

ਅਕਣ੍ਡਕੇ। ''ਭੇਰਿਸਦ੍ਦੋ ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਦ੍ਦੋ ਵੰਸਸਦ੍ਦੋ ਕੰਸਤਾਲਸਦ੍ਦੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਤੂਰਿਯਵਿਸੇਸੇ, ਯੋ ''ਵੇਣੂ'' ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਭਿਨ੍ਨੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਵੰਸੇਨ ਮਤੋ ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਵੇਮਜ੍ਝੇ ਪਦੇਸੇ। ''ਕੁਲਵੰਸਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੭) ਕੁਲਵੰਸੇ। ''ਵੰਸਾਨੁਰਕ੍ਖਕੋ ਪਵੇਣੀਪਾਲਕੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੨) ਗੁਣਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਂ ਗੁਣਾਨਂ ਪਬਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ। ਇਧ ਪਨ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਭਾਵਨਾਰਾਮਤਾਸਙ੍ਖਾਤਗੁਣਾਨਂ ਪਬਨ੍ਧੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਵੰਸਸ੍ਸ ਕੁਲਨ੍ਵਯਂ, ਗੁਣਨ੍ਵਯਞ੍ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਖਤ੍ਤਿਯਵੰਸੋ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਨ੍ਵਯੋ । ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ। **ਸਮਣਵੰਸੋ** ਪਨ ਸਮਣਤਨ੍ਤਿ ਸਮਣਪਵੇਣੀ। **ਮੂਲਗਨ੍ਧਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਥਾ ਸਾਰਗਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਗੋਰਸਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਨ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਾਸਿਕਵਤ੍ਥਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡਾਦੀਨਂ। **ਅਰਿਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਮਿਲਕ੍ਖੁਸੁਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਯੇਸਂ ਪਨ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ''ਅਰਿਯਂ ਆਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਯਾਵਤਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਰਿਯਂ ਆਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੨; ਉਦਾ॰ ੭੬) ਲੋਕਿਯਸਾਧੁਜਨੇਸੁਪਿ ''ਯੇ ਹਿ ਵੋ ਅਰਿਯਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ...ਪੇ॰... ਤੇਸਂ ਅਹਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੫)। ਇਧ ਪਨ ਯੇ ''ਆਰਕਾ ਕਿਲੇਸੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਲਦ੍ਧਨਿਬ੍ਬਚਨਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾ, ਤੇ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਕੇ ਪਨ ਤੇ ਅਰਿਯਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ **"ਅਰਿਯਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਮਹਾਪਣਿਧਾਨਕਪ੍ਪਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਾਯਂ ਕਪ੍ਪੋ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇ ਤਾਵ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞੇਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇ ਚ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਅਰਿਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਵ ਸਾਸਨਂ ਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਤਾਵ ਸਤ੍ਥਾ ਧਰਤਿ ਏਵ ਨਾਮਾਤਿ ਇਮਮੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ, ਯੇ ਚੇਤਰਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ, ਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਗ੍ਗਹਣਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਕਾਲੇ ਤੇ ਤੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਚੇ, **ਅਤੀਤਾਨਾਗਤ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਭਗਵਾ ''ਧਮ੍ਮਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਦਿਦਂ ਛਛਕ੍ਕਾਨੀ''ਤਿ ਛਕ੍ਕਦੇਸਨਾਯ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੦) ਅਟ੍ਠਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਣ੍ਣਂ ਅਭਾਸਿ, ਏਵਂ ਮਹਾਅਰਿਯਵੰਸਦੇਸਨਾਯ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵੰਸਾਨਂ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਵੰਸਾ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞਾ ਵੰਸਞ੍ਞਾ ਪੋਰਾਣਾ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਾ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਾ ਨ ਸਙ੍ਕੀਯਨ੍ਤਿ ਨ ਸਙ੍ਕੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਾ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮) ਯੇਹਿ ਨਵਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਣ੍ਣਂ ਅਭਾਸਿ, ਤਾਨਿ ਤਾਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਥੋਮਨਾਵਸੇਨੇਵ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ **"ਤੇ ਖੋ ਪਨੇਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਗ੍ਗਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ** ਸਬ੍ਬਵੰਸੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ, ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਸਾਧਨਤੋ ਚ। **ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ** ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਹਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਤੇਹਿ ਚ ਤਥਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। **ਵੰਸਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ** ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵੰਸਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪੋਰਾਣਾ**ਤਿ ਪੁਰਾਤਨਾ। **ਨ ਅਧੁਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਨ ਅਧੁਨਾਤਨਾ। **ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਨ ਖਿਤ੍ਤਾ ਨ ਛਡ੍ਡਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨਪਨੀਤਾ"**ਤਿ। **ਨ ਅਪਨੀਤਪੁਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਨ ਛਡ੍ਡਿਤਪੁਬ੍ਬਾ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਨਂ ਪਰਿਪੂਰਣੂਪਾਯਭਾਵਤੋ ਨ ਪਰਿਚਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਤਤੋ ਏਵ **ਇਦਾਨਿਪਿ ਨ ਅਪਨੀਯਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਨ ਅਪਨੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯੇ** ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨੇਵ **ਵਿਞ੍ਞੂ** ਸਮਿਤਪਾਪ**ਸਮਣਾ** ਚੇਵ ਬਾਹਿਤਪਾਪ**ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ** ਚ, **ਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਾ** ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਯੇ ਹਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਤੇ ਅਨਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ ਅਗਰਹਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਸਨ੍ਤੋਸਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਞਾਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਤਾ ਹੋਤੀਤਿ। **ਇਤਰੀਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਇਤਰੇਨ ਇਤਰੇਨ। ਇਤਰ-ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਅਨਿਯਮਵਚਨੇ, ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ-ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ"**ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਅਨਿਯਮਵਾਚਿਤਾਯ ਏਵ ਯਥਾ ਥੂਲਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਚਨੇ, ਏਵਂ

ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਤਰਵਚਨੇਤਿ ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਪਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਇਧ ਇਚ੍ਛਿਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਥ ਖੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨਨੁ ਚ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਦਯੋਪਿ ਥੂਲਾਦਯੋ ਏਵ? ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਵਿਸੇਸੋ। ਯੋ ਹਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧੇਸੁ ਥੂਲਾਦੀਸੁ ਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਸੋ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਏਵ, ਨ ਇਤਰੋ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਪਚ੍ਚਯਮਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਬਲਸਾਰੁਪ੍ਪਭਾਵਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋਪਿ। ਥੂਲਦੁਕਾਦਯੋ ਚ ਤਯੋਪਿ ਚੀਵਰੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਾਧਾਰਣੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਪਨ ਚੀਵਰੇ, ਸੇਨਾਸਨੇ ਚ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **"ਇਮੇ ਤਯੋ ਸਨ੍ਤੋਸੇ"**ਤਿ ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੇ ਹਿ ਪਰਤੋ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਏਵ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੇ ਵੀਸਤਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਪਨ੍ਨਰਸ, ਸੇਨਾਸਨੇ ਪਨ੍ਨਰਸਾਤਿ ਸਮਪਣ੍ਣਾਸਸਨ੍ਤੋਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਯਥਾਰਹੰ ਇਮੇਸੁ ਏਵ ਤੀਸੁ ਸਨ੍ਤੋਸੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੰ ਸਮੋਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ।

ਚੀਵਰੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ''ਇਦੰ ਨਾਮ ਚੀਵਰੰ ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਤੋ ਚੀਵਰੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। **ਚੀਵਰਕ੍ਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ। **ਪੰਸੁਕੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਪੰਸੁਕੂਲਚੀਵਰੰ, ਪੰਸੁਕੂਲਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਚੀਵਰੰ **ਜਾਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੋ**ਤਿ ਚੀਵਰੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬੋ ਸਨ੍ਤੋਸੋ **ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਚੀਵਰਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਨਿ,** ਯਾਨਿ ਤੋਸਨ੍ਤੋ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਖੋਮਕਪ੍ਪਾਸਿਕਕੋਸੇਯ੍ਯਕਮ੍ਬਲਸਾਣਭਙ੍ਗਾਨਿ **ਖੋਮਾਦੀਨਿ।** ਤਤ੍ਥ **ਖੋਮੰ** ਨਾਮ ਖੋਮਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤੰ ਖੋਮਪਟਚੀਵਰੰ, ਤਥਾ ਸੇਸਾਨਿਪਿ। **ਸਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਣਵਾਕਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਕਤਚੀਵਰੰ। **ਭਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਖੋਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਵੋਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰੰ। ''ਭਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵਾਕਮਯਮੇਵਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਛਾ**ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਵਤ੍ਥਜਾਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਨੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਾ ਪਨ ਏਤੇਸੰ ਅਨੁਲੋਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਦੁਕੂਲਾਦੀਨੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣੰ, ਸੋਮਾਰਪਟ੍ਟੰ, ਚੀਨਪਟ੍ਟੰ , ਇਦ੍ਧਿਜੰ, ਦੇਵਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਕੂਲੰ** ਸਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮੰ ਵਾਕਮਯਤ੍ਤਾ। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਦੇਸੇ ਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥੰ **ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣੰ।** ''ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣੰ ਕੋਸੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਹਿ ਅਮਰਕੋਸੇ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੋਮਾਰਦੇਸੇ, ਚੀਨਦੇਸੇ ਚ ਜਾਤਵਤ੍ਥਾਨਿ **ਸੋਮਾਰਚੀਨਪਟ੍ਟਾਨਿ। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਾ**ਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਕਤਸੁਤ੍ਤਮਯਤ੍ਤਾ। **ਇਦ੍ਧਿਜੰ** ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਚੀਵਰੰ, ਤੰ ਖੋਮਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਮੇਵ ਅਨੁਲੋਮਞ੍ਚ। ਦੇਵਤਾਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰੰ **ਦੇਵਦਿਨ੍ਨੰ,** ਤੰ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਜਾਲਿਨਿਯਾ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਸਦਿਸੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਖੋਮਾਦੀਨੰਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮੰ ਹੋਤਿ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਭਾਵਤੋ। **ਇਮਾਨੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਵਧਾਰਣਵਚਨੰ, ਇਮਾਨਿ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਪਰਿਭੋਗਯੋਗ੍ਗਤਾਯ **ਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਾਨਿ।**

ਇਦਾਨਿ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਾਨਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਕੁਸਚੀਰ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਸਤਿਣੇਹਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਤਾਦਿਸੇਹਿ ਤਿਣੇਹਿ ਕਤਚੀਵਰੰ **ਕੁਸਚੀਰੰ।** ਪੋਤਕੀਵਾਕਾਦੀਹਿ ਵਾਕੇਹਿ ਕਤਚੀਵਰੰ **ਵਾਕਚੀਰੰ।** ਚਤੁਕ੍ਕੋਣੇਹਿ, ਤਿਕੋਣੇਹਿ ਵਾ ਫਲਕੇਹਿ ਕਤਚੀਵਰੰ **ਫਲਕਚੀਰੰ।** ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਕੇਸੇਹਿ ਕਤਕਮ੍ਬਲੰ **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੰ।** ਚਾਮਰੀਵਾਲਅਸ੍ਸਵਾਲਾਦੀਹਿ ਕਤੰ **ਵਾਲਕਮ੍ਬਲੰ।** ਮਕਚਿਤਨ੍ਤੂਹਿ ਵਾਯਿਤੋ **ਪੋਤ੍ਥਕੋ। ਚਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਗਚਮ੍ਮਾਦਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਮ੍ਮੰ। ਉਲੂਕਪਕ੍ਖੇਹਿ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰੰ **ਉਲੂਕਪਕ੍ਖੰ।** ਭੁਜਤਚਾਦਿਮਯੰ **ਰੁਕ੍ਖਦੁਸ੍ਸੰ,** ਤਿਰੀਟਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਖੁਮਤਰਾਹਿ ਲਤਾਵਾਕੇਹਿ ਵਾਯਿਤੰ **ਲਤਾਦੁਸ੍ਸੰ।** ਏਰਕਵਾਕੇਹਿ ਕਤੰ **ਏਰਕਦੁਸ੍ਸੰ।** ਤਥਾ **ਕਦਲਿਦੁਸ੍ਸੰ।** ਸੁਖੁਮੇਹਿ ਵੇਲ਼ੁਵਿਲੀਵੇਹਿ ਕਤੰ **ਵੇਲ਼ੁਦੁਸ੍ਸੰ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਕ੍ਕਲਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਾਨਿ** ਤਿਤ੍ਥਿਯਦ੍ਧਜਭਾਵਤੋ।

ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਾਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨਾਤਿ ''ਸੀਮਾਯ ਦੇਤਿ, ਕਤਿਕਾਯ ਦੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੩੭੯) ਆਗਤਾਨੰ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਾਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨ। ਚੀਵਰਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭਕ੍ਖੇਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ''ਅਟ੍ਠਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤਿਕਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਮਾਤਿਕਾ ਠਪਿਤਾ। **ਮਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਹਿ ਮਾਤਰੋ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਜਨਿਕਾਤਿ। **ਸੋਸਾਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਸਾਨੇ ਪਤਿਤਕੰ। **ਪਾਪਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਣਦ੍ਵਾਰੇ ਪਤਿਤਕੰ। **ਰਥਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਵਾਤਪਾਨਨ੍ਤਰੇਨ ਰਥਿਕਾਯ ਛਡ੍ਡਿਤਚੋਲ਼ਕੰ। **ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਛਡ੍ਡਿਤਚੋਲ਼ਕੰ। **ਸਿਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ੍ਹਾਨਚੋਲ਼ੰ, ਯੰ ਭੂਤਵੇਜ੍ਜੇਹਿ ਸੀਸੰ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣੀਚੋਲ਼ਕ''ਨ੍ਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਤਿਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਚੋਲ਼ਕੰ ਸਿਨਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਛਡ੍ਡਿਤਪਿਲੋਤਿਕਾ। **ਅਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਪ੍ਪਦੇਸੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿ। **ਗੋਖਾਯਿਤਕਾ**ਦੀਨਿ ਪਾਕਟਾਨੇਵ। ਤਾਨਿਪਿ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿ।

ਧਜਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਨਾਵਂ ਆਰੋਹਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਯੁਦ੍ਧਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਧਜਯਟ੍ਠਿਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧਂ ਪਾਰੁਤਚੀਵਰਂ, ਤੇਹਿ ਛਡ੍ਡਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਾਦਕਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਾਦਿਯਨਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। **ਏਕਮਾਸਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਮਾਸਸਙ੍ਖਿਤਂ ਏਕਮਾਸਮਤ੍ਤਂ। **ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ**, ਨ ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤੀਤਿ। **ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੇਨੇਵ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਅਪਰਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। **ਇਤਿ ਮਾਸਦ੍ਧ...ਪੇ॰... ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਵਿਤਕ੍ਕਨਸ੍ਸ ਪਰਿਮਿਤਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ।

ਮਹਾਥੇਰਂ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਗਰੁਗਾਰਵੇਨ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਂ **"ਭਨ੍ਤੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ"** ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਹ। ਮਹਾਥੇਰੋਪਿਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਞਤ੍ਵਾ **"ਅਹਂ ਪਾਵੁਸੋ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ ਆਹ। ''ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਵਸਰੋ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ **ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਉਚ੍ਚਾਰਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤੋ। ਤਦਾ ਭਗਵਤੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਿਰਿਯਾਨੁਸ੍ਸਰਣਮੁਖੇਨ ਤਥਾਗਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਵੇਗਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ...ਪੇ॰... ਤੀਣਿ ਫਲਾਨਿ ਪਤ੍ਤੋ।**

''ਕਤ੍ਥ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਾਪਿ ਲਾਭਾਸਾਪੁਬ੍ਬਿਕਾਤਿ ਤਥਾ **"ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਨਾਪਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਚਿਨ੍ਤਨਾਯ ਕਾ ਨਾਮ ਕਥਾ। ਕਥਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਗਮਨ"**ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਪੇਸਲੋ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਾਯਪਿ ਪਰਿਯੇਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ **"ਪੇਸਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਹਰਿਯਮਾਨਨ੍ਤਿ ਸੁਸਾਨਾਦੀਸੁ ਪਤਿਤਕਂ ਵਤ੍ਥਂ ''ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਂਸੁਕੂਲਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਪੁਰਿਸੇਨ ਤਤੋ ਆਨੀਯਮਾਨਂ।

ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪੀਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸਂ ਅਕੋਪੇਤ੍ਵਾਵ ਲਦ੍ਧਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਹੋਨਕਮਤ੍ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਨਂ ਪਂਸੁਕੂਲਵਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਪਟ੍ਟਦੁਪਟ੍ਟਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਹੋਨਕਪਮਾਣੇਨੇਵ, ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਉਪਰਿਪਚ੍ਚਾਸਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੇਨ ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਨਾ ਵਿਯ ਦ੍ਵਾਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਰਣਂ **ਲੋਲੁਪ੍ਪਵਿਵਜ੍ਜਨਂ** ਨਾਮ ਚੀਵਰਲੋਲੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਤ੍ਤਾ।

ਯਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ।

ਧੋਵਨੁਪਗੇਨਾਤਿ ਧੋਵਨਯੋਗ੍ਗੇਨ।

ਪਣ੍ਣਾਨੀਤਿ ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬਾਦਿਪਣ੍ਣਾਨਿ।

ਅਕੋਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਨ੍ਤੋਸਂ ਅਕੋਪੇਤ੍ਵਾ । **ਪਹੋਨਕਨੀਹਾਰੇਨੇਵਾਤਿ** ਅਨੁਰਵਾਸਕਾਦੀਸੁ ਯਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਹੋਨਕਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਯਥਾਲਦ੍ਧਂ ਥੂਲਸੁਖੁਮਾਦਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਕਰਣਂ।**

ਤਿਮਣ੍ਡਲਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ''ਨਿਵਾਸਨਂ ਚੇ ਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਂ; ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ, ਇਤਰਂ ਚੇ ਗਲਵਾਟਮਣ੍ਡਲਂ, ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਿਮਣ੍ਡਲਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ **ਕਰਣਂ;** ਤਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਮਾਣਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਨ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ।

ਕੁਸਿਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇਤਿ ਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨਕਾਲੇ। **ਸਤ੍ਤੁਵਾਰੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਸਿਬ੍ਬਨਵਾਰੇ।

ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਅਪਦੇਸੇਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਅਕਰਣੰ **ਕਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ।**

ਸੀਤਪਟਿਘਾਤਾਦਿ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਮੁਖ੍ਯਮੇਵ ਚੀਵਰਪਰਿਭੋਗੇ ਪਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਹਿਰਿਕੋਪੀਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤੁਵਸੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਯਾਵਦੇਵ ਹਿਰਿਕੋਪੀਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੮; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੬੨)।

ਵਟ੍ਟਤਿ , ਨ ਤਾਵਤਾ ਸਨ੍ਤੋਸੋ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਸਮ੍ਭਾਰਾਨੰ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਜਾਨਞ੍ਚ ਅਲਾਭਤੋ।

ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੇ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਪਰਿਭੋਗੇ ਠਤ੍ਵਾ।

"**ਇਤੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਮਸ੍ਸ ਅਰਿਯਵੰਸਸ੍ਸ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਤੇਚੀਵਰਿਕਙ੍ਗਾਨੰ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਤਿ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਾ, ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਾ ਚਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰਤੋਪਿ।

''ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਕ੍ਕੋਟਿਕੰ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥੋਯੇਵ ਪਕ੍ਖੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵਣ੍ਣਿਤੋ ਥੋਮਿਤੋਤਿ ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਤਥਾ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾ। **ਏਕੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੰ ਨ ਕਥੇਤਿ** ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਨਾਲਕੋ (ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ ਨਾਲਕਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ) **ਏਕੋ ਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ** ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੫, ੫੨੭, ੫੩੨, ੫੩੭ ਵਾਕ੍ਯਖਣ੍ਧੇਸੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ)। **ਏਕੋ ਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਤਿ।** ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਲਾਲੁਦਾਯੀ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) **ਏਕੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ** ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ।

ਅਨੇਸਨਨ੍ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਏਸਨੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪ**"ਨ੍ਤਿ, ਸਾਸਨੇ ਠਿਤਾਨੰ ਨ ਪਤਿਰੂਪੰ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਅਯੋਗ੍ਯੰ। **ਕੋਹਞ੍ਞੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਰੇਸੰ ਕੁਹਨੰ ਵਿਮ੍ਹਾਪਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਉਤ੍ਤਸਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਤਾਸੇਨ ਉਪਰੂਪਰਿ ਤਸਤਿ। **ਪਰਿਤਸਤੀਤਿ** ਪਰਿਤੋ ਤਸਤਿ। ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਾ ਤਦਤ੍ਥਾ ਏਵ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਤਸਤਿ। **ਗਧਿਤੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਗਦ੍ਧੋ, ਸੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲਕ੍ਖਣੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਗਧਿਤੰ ਏਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਗਧਿਤੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਅਗਧਿਤੋ...ਪੇ॰... ਲੋਭਗਿਦ੍ਧੋ**"ਤਿ। **ਮੁਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਮੁਯ੍ਹਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮੁਸ੍ਸਯੰ ਅਧਿਗਤੰ। **ਅਨਾਪਨ੍ਨੋ** ਅਨੁਪਗਤੋ। **ਅਨੇਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਤੋ। **ਅਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਛਦਨੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦਿਤੋ। **ਆਦੀਨਵੰ ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੰ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਦੋਸੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਗਧਿਤਪਰਿਭੋਗਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ,** ਇਦਮਤ੍ਥਿਕਤਾ, ਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ।** ਤੇਨਾਹ "**ਯਾਵਦੇਵ...ਪੇ॰... ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ**"ਤਿ।

ਨੇਵਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕੰਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨੇਵ ਉਕ੍ਕੰਸੇਤਿ ਨ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ ਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਤੋ ਦਹਤਿ। "**ਅਹ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਉਕ੍ਕੰਸਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ। **ਨ ਵਮ੍ਭੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਹੀਲ਼ਯਤਿ ਨਿਹੀਨਤੋ ਨ ਦਹਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿੰ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਵੀਸਤਿਵਿਧੇ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੇ । ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸਨ੍ਤੋਸਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੀਵਰਹੇਤੁ ਅਨੇਸਨਾਪਜ੍ਜਨਾਦਿਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਤੋ, ਅਸਤਿ ਚ ਅਭਾਵਤੋ, ਵਣ੍ਣਵਾਦਿਤਾਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨਾ ਪਰਵਮ੍ਭਨਾਨਿ ਪਨ ਗਹਿਤਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ "**ਵਣ੍ਣਵਾਦਿਤਾਦੀਸੁ** ਵਾ"ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ "**ਦਕ੍ਖੋ**"ਤਿਆਦਿ ਯੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸੇਨਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਨ੍ਤੋਸਾਦਿ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸਨੰ। ਤਤ੍ਥ "**ਦਕ੍ਖੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਪਞ੍ਞੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, "**ਅਨਲਸੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵੀਰਿਯੰ, "**ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਞ੍ਞੰ "**ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਸਵੁਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪਭੇਦਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਕ੍ਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੋਸੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਸਨ੍ਤੋਸੋ ਪਭੇਦਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਧ ਭੇਸਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਗਤਿਕਮੇਵ। ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਤੋ ਹਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣਂ ਕਤਂ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਖੇਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਯ **ਖੇਤ੍ਤਂ।** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨਾਤਿ ਚ **ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ।** ਸਙ੍ਘਤੋ ਵ◌ਾ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦਿਵਸੇਨ ਵ◌ਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਕਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ।** ਕਤਿਪਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ।** ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ।** ਸਲਾਕਦਾਨਵਸੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ** । ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਏਕਦਿਵਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਪਕ੍ਖਿਕਂ।** ਉਪੋਸਥੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਉਪੋਸਥਿਕਂ।** ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਪਾਟਿਪਦਿਕਂ।** ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤਂ।** ਧੁਰਗੇਹੇ ਏਵ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਧੁਰਭਤ੍ਤਂ।** ਕੁਟਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਕੁਟਿਭਤ੍ਤਂ।** ਗਾਮਵ◌ਾਸੀਆਦੀਹਿ ਵ◌ਾਰੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਵ◌ਾਰਭਤ੍ਤਂ।** ਵ◌ਿਹਾਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਵ◌ਿਹਾਰਭਤ੍ਤਂ।** ਸੇਸਾਨਿ ਪਾਕਟਾਨੇਵ।

ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਤਿ ''ਕਤ੍ਥ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਜ੍ਜ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਕਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਥੇਰੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ''ਅਸੁਕਗਾਮੇ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਕਾਮਮੇਤਂ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨਂ , ਯੇਨ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ''ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਏਤ੍ਤਕਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ"**ਤਿ। **ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਮਾਲ਼ਕੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **"ਤਤੋ ਪਰਂ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਵ◌ਂਸਾ ਚੁਤੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਵ◌ਂਸਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚਾਰਿਕਸ੍ਸੇਵ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਹਿ ਅਰਿਯਵ◌ਂਸਿਕੋ ਏਕਵ◌ਾਰਮੇਵ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ। **ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਵ◌ਂਸਿਕਭਾਵਤੋ ਬਹਿਭੂਤੋ। ਸ੍ਵ◌ਾਯਂ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਵ◌ਿਸੁਜ੍ਝਤਿ ਚ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ **"ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ।

ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ◌ਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ **ਏ**ਵ-ਸਦ੍ਦੋ। ਯਾਪਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ। **ਅਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਾਪਨਪਮਾਣਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਂ। **ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ** ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਰਾਧਨਤ੍ਥਂ। **ਪਮਾਣੇਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਾਪਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨੇਵ ਅਪ੍ਪਂ **ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।** ''ਪਮਾਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਮਿਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਮਕ੍ਖੇਤੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਦ੍ਧਂਸੇਤਿ ਅਪਨੇਤਿ। **ਵ◌ਿਨਿਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਨਾਸੇਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਵ◌ਿਨਿਯੋਗੇਨ। **ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਂ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਂ। **ਨ ਕਰੋਤਿ** ਨਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ।

ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਨੋ ਵ◌ਿਯ ਦ੍ਵ◌ਾਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਰਣਂ ਲੋਲੁਪ੍ਪਵ◌ਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਆਹ **"ਦ੍ਵ◌ਾਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ।

ਹਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਧਿਕਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵ◌ਾ।

ਆਹਾਰਗੇਧਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ।** ਜਿਘਚ੍ਛਾਯ ਪਟਿਵ◌ਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਕਥਾ, ਕਾਯਸ੍ਸਠਿਤਿਆਦਿਪਯੋਜਨਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਆਗਤਂ ਏਵ◌ਾਤਿ ਆਹ **"ਜਿਘਚ੍ਛਾਯ...ਪੇ॰... ਸਨ੍ਤੋਸੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿ।

ਨਿਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਤਦਹੁਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਤਰਤ੍ਥਾ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਵ◌ਾਰਿਤਂ। **ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਭਾਵ◌ੇ ਠਿਤੇਨ।

ਸੇਨਾਸਨੇਨਾਤਿ ਸਯਨੇਨ, ਆਸਨੇਨ ਚ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਮਞ੍ਚਾਦਿਕੇ, ਵ◌ਿਹਾਰਾਦਿਕੇ ਚ ਸੇਤਿ, ਤਂ **ਸੇਨਂ।** ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਪੀਠਾਦਿਕੇ ਆਸਤਿ, ਤਂ **ਆਸਨਂ।** ਤਦੁਭਯਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ''ਸੇਨਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਞ੍ਚੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਞ੍ਚੋ** ਮਸਾਰਕਾਦਿ, ਤਥਾ **ਪੀਠਂ।**

ਮਞ੍ਚਭਿਸਿ, ਪੀਠਭਿਸੀਤਿ ਦੁਵਿਧਾ **ਭਿਸਿ। ਵਿਹਾਰੋ** ਪਾਕਾਰਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਕਲੋ ਆਵਾਸੋ। ''ਦੀਘਮੁਖਪਾਸਾਦੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਅਡ੍ਢਯੋਗੋ**ਤਿ ਦੀਘਪਾਸਾਦੋ। ''ਏਕਪਸ੍ਸਚ੍ਛਦਨਕਸੇਨਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਪਾਸਾਦੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਪਾਸਾਦੋ। ''ਆਯਤਚਤੁਰਸ੍ਸਪਾਸਾਦੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਹਮ੍ਮਿਯਂ** ਮੁਣ੍ਡਚ੍ਛਦਨਪਾਸਾਦੋ। **ਗੁਹਾ**ਤਿ ਕੇਵਲਾ ਪਬ੍ਬਤਗੁਹਾ। **ਲੇਣਂ** ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਂ। **ਅਟ੍ਟੋ** ਬਹਲਭਿਤ੍ਤਿਕਂ ਗੇਹਂ, ਯਸ੍ਸ ਗੋਪਾਨਸਿਯੋ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਏਵ ਛਦਨਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਟ੍ਟਾਲਕਾਕਾਰੇਨ ਕਰਿਯਤੀ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਾਲ਼ੋ** ਏਕਕੂਟਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਅਨੇਕਕੋਣੋ ਪਤਿਸ੍ਸਯਵਿਸੇਸੋ ''ਵਟ੍ਟਾਕਾਰੇਨ ਕਤਸੇਨਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾਤਿ ''ਸਾਦਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ 'ਅਜ੍ਜ ਕਤ੍ਥ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਰਹਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇ**ਦਿਤਬ੍ਬਾ,** ''ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਵਂਸਾ ਚੁਤੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ''ਤਿ, ''ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੇਨਾਪਿ'ਕੁਹਿਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ? ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੋ ਪਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਏਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ"**ਤਿ ਆਹ, ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਵਿਯ ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸਾਦਯੋਪਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਸਨ੍ਤੋਸਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸੇਵ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਵਿਨਿਯੋਗਂ ਗਤਾਨਿ, ਏਕਂ ਪਨ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਂ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਨਿਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਂ ਭਾਵਨਾਰਾਮਅਰਿਯਵਂਸਂ ਭਜਤੀ"**ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਰੁਲ਼੍ਹੋ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

"ਪਥਵਿਂ ਪਤ੍ਥਰਮਾਨੇ ਵਿਯਾ"ਤਿਆਦਿ ਅਰਿਯਵਂਸਦੇਸਨਾਯ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਯਸਹਸ੍ਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਾ ਹੋਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਦੇਸਨਾ ਯਥਾ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਕਣ੍ਡੇ, ਅਯਞ੍ਚ ਭਾਵਨਾਰਾਮਅਰਿਯਵਂਸਕਥਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਏਵਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਹਸ੍ਸਨਯਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ...ਪੇ॰... ਦੇਸਨਂ ਆਰਭੀ"**ਤਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਤੋ ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਰਮਣਂ **ਆਰਮਣਂ ਆਰਾਮੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਭਿਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਬ੍ਯਧਿਕਰਣਾਨਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਭਵਤਿ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋ ਯਥਾ ''ਉਰਸਿਲੋਮੋ, ਕਣ੍ਠੇਕਾਲ਼ੋ''ਤਿ ਆਹ **"ਪਹਾਨੇ ਆਰਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਪਹਾਨਾਰਾਮੋ"**ਤਿ। ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਆਰਾਮੋ,** ਪਹਾਨਂ ਆਰਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਹਾਨਾਰਾਮੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਮਾਸਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **"ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤੀ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਹਾਨਾਰਾਮਸਦ੍ਦਾਨਂ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਤਂ, ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਭਾਵਨਾਰਾਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਕਾਮਂ ''ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਂ ਭਾਵਨਾਰਾਮਅਰਿਯਵਂਸਂ ਭਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਤ੍ਤਾ, ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਨ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕਚ੍ਚਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਤੇਰਸਨ੍ਨਂ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਵਿਨਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਸਲ੍ਲੇਖਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਨਵਸੇਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਵਿਨਯੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਤੇਰਸਨ੍ਨਂ...ਪੇ॰... ਕਥਿਤਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਕਾਮਂ ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕੇਸੁਪਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੭.੧੯੪; ਵਿਭ॰ ੫੦੮) ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਕਥਾ ਆਗਤਾ ਏਵ, ਯੇਹਿ ਪਨ ਗੁਣੇਹਿ ਸੀਲਸ੍ਸ ਵੋਦਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੁ ਕਥਿਤੇਸੁ ਯਥਾ ਸੀਲਕਥਾਬਾਹੁਲ੍ਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਭਾਵਨਾਕਥਾਬਾਹੁਲ੍ਲਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕਂ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਞ੍ਚ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਅਰਿਯਵਂਸੇਨ ਕਥਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਭਾਵਨਾਰਾਮੇਨ ਅਵਸੇਸਂ ਪਿਟਕਦ੍ਵਯਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ''ਸੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤੀ''ਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਦਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾਸਕਂਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨੇਨ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਤਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਸੋ ਪਾਠੋ **"ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਾਲ਼ੀ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਰੇ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੯)। **ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਧਮ੍ਮੇਨ, ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੦) ਆਗਤਨਯੇਨਾਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸੋਤਿ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਭਾਵਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਤਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੂਪਚਾਰਂ। ''ਸੋ ਅਭਿਜ੍ਝਂ ਲੋਕੇ ਪਹਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੫੦੮, ੫੩੮) ਆਗਤਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਾਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ , ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਬ੍ਯਾਪਾਦ**"ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਵਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਟੀਕਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਉਪਾਯਾਸਾਨਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ।

"**ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤੀ**"ਤਿ ਚ ਨ ਇਦਂ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਨਿਯਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ, ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੧) ਚ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਭੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੨੪, ੩.੪੧) ਆਗਤਨੀਹਾਰੇਨੇਵ ''ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਵਾਰੇਸੁਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਾਯਂ ਅਰਿਯਵਂਸਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਵ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਹਿ ਦੇਸਿਤਂ ਦੇਸਨਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਸਙ੍ਗਾਯਨਵਸੇਨ ਇਧਾਨੇਸਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸਸੁਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਨੀਹਾਰੇਨ ਨਿਗਮਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਾਵਨਾਰਾਮੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਪਰਿਯਾਯਅਭਿਧਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸਪਰਿਯਾਯੇਸੁਪਿ।** ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨੇਵ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ ਕਤਾ, ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਪਨ ਠਾਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। "**ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ**" (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੯੮) ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੩੧੦. ਸਂਵਰਾਦੀਨਂ ਸਾਧਨਵਸੇਨ ਪਦਹਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਹੀਤਿ ਚ **ਪਧਾਨਾਨਿ। ਉਤ੍ਤਮਵੀਰਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਵੀਰਿਯਾਨਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤੋ। **ਸਂਵਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪਨੇ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਪਿਦਹਨੇ ਅਨਲਸਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯਂ। **ਪਜਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਜਹਨਸ੍ਸ ਸਾਧਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯਂ। **ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਧਿ ਏਵ। ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮਾਧਿ ਹਿ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸਮਾਧਿਪਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ''ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਤ੍ਤਾਤਿ ਖਨ੍ਧੂਪਧਿਆਦਿਉਪਧੀਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ। **ਤਂ ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਧਿਗਮਹੇਤੁ। ਰਾਗਾਦਯੋ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਵਿਰਾਗੋ।** ਏਵਂ **ਨਿਰੋਧੋਪਿ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਧ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਵਸੇਨ ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਂਨਿਨ੍ਨਤਾਵਸੇਨ। **ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਚ ਪਰਿਣਮਨਸੀਲਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਦ੍ਵੇ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ** ਨਾਮ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨਾਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਤਿ, ਤੇਨੇਵਾਕਾਰੇਨ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਕੇ, ਖਨ੍ਧੇ ਚ ''ਪਜਹਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਆਹ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ...ਪੇ॰... ਪਰਿਚ੍ਚਜਤੀ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵੇਨ ਏਕਂਸਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ''ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤਿ, ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ, ਖਨ੍ਧੇ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਚੇਵ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਚ। **ਪਰਿਣਮਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਪਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ **ਪਰਿਣਮਨਂ** ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੇਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਮਗ੍ਗਭਾਵਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**"ਤਿ। **ਸੇਸਪਦੇਸੂ**ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੇਸਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ।

ਭਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਅਭਦ੍ਦਕਾਨਂ ਨੀਵਰਣਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਰਾਗਵਿਧਮਨੇਨ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ ਚ ਭਦ੍ਦਕਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਏਵਂਦੁਲ੍ਲਭਂ, ਰਾਗਸ੍ਸ ਚ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਭੂਤਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਨੁਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁਰਕ੍ਖਨਾ**

ਨਾਮ ਅਧਿਗਤਸਮਾਧਿਤੋ ਯਥਾ ਨ ਪਰਿਹਾਨਿ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਪਨ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਵ◌ਿਧਮਨੇਨਾਤਿ ਆਹ **“ਸਮਾਧੀ”**ਤਿਆਦਿ। **ਅਟ੍ਠਿਕਸਞ੍ਞਾਦਿਕਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਕਜ੍ਝਾਨਾਦਿਕਾ। ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਹਿ ਝਾਨਂ ਵਦਤਿ।

ਏਕਪਟਿਵ◌ੇਧਵਸੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਏਕਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣਂ, ਮਗ੍ਗਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਤੁਸਚ੍ਚਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ **ਚਤੁਸਚ੍ਚਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮੇ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ **ਞਾਣਂ,** ਤੇਨ ਫਲਞਾਣਂ ਵਦਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਾਨੁਗੁਣਾ ਪਵਤ੍ਤਿ, ਯਤੋ ਤਂਸਮੁਦਯਪਕ੍ਖਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੇਪਿ ਯੋ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯੋ, ਤਦਨੁਗੁਣਾ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਫਲਞਾਣਸ੍ਸੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ । ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **“ਯਥਾਹਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਤਾਵ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਨਤੋ ਧਮ੍ਮੇਞਾਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤੁ, ਫਲਪਞ੍ਞਾ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਾ ਸੋਧਿਤਾ ਹੋਤਿ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਦੁਵ◌ਿਧਾਪਿ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਯ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਧਮ੍ਮੇਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਹਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਤੇਸਂ ਅਵ◌ਿਪਰੀਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ, ਸਙ੍ਖਤਪ੍ਪਵਰੋ ਵ◌ਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਫਲਧਮ੍ਮੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਤਂਸਹਗਤਾ ਧਮ੍ਮੇਞਾਣਂ।

ਅਨ੍ਵਯੇਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਨੁਗਮਨਞਾਣਂ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਯਥਾ ਇਦਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਏਤਰਹਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, **ਏਵ◌ਂ ਅਤੀਤੇਪਿ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਮੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਚ ਸਰਿਕ੍ਖਟ੍ਠੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚੇ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੇ ਚ। ਅਯਮੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ। ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੇ ਪਨ ਸਰਿਕ੍ਖਟ੍ਠੋ ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ, ਏਕਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ। **ਏਵ◌ਂ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਗਤਿਯਂ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਞਾਣਸ੍ਸ ‘‘ਏਵ◌ਂ ਅਤੀਤੇਪੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਗਤਿਯਂ ਅਨੁਗਮਨੇ ਅਨ੍ਵਯੇ ਞਾਣਂ। ਇਦਂ ਅਨ੍ਵਯੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **“ਤੇਨਾਹਾ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤਿ। **ਸੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਞਾਣਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਗੋਚਰਤ੍ਤਾ ਗੋਚਰਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ‘‘ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ, ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਵ◌ਾ ਕਰਣਵਚਨਂ, **ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੇਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੇਨ। **ਪਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੇਨ। **ਵ◌ਿਦਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵ◌ਿਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੇਨ। **ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯੋਗਾਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੇਨਾਤਿ ਏਵ◌ਂ ਤਾਵ◌ੇਤ੍ਥ ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਵ◌ਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੯੬) ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਦੁਵ◌ਿਧਮ੍ਪਿ ਪਨ ਮਗ੍ਗਫਲਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮੇਞਾਣਂ। ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾਯ ਚ ਮੂਲਂ, ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਨਯਨਯਨਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਵ◌ਿਧੇਨਾਪਿ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਨ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਥਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਞਾਤਤ੍ਤਾ, ਮਗ੍ਗਫਲਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵ◌ੇਧਸਮ੍ਪਯੋਗਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਨਯਨਯਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਨ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਣਵ◌ਿਸਯਭਾਵ◌ੇਨ, ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੋਗੇਨ ਵ◌ਾ ਞਾਤੇਨਾਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਨ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ। **ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਨਯਂ ਨੇਤੀ**ਤਿ ਅਤੀਤੇ, ਅਨਾਗਤੇ ਚ ਨਯਂ ਨੇਤਿ ਹਰਤਿ ਪੇਸੇਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਂ, ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਞਾਣਕਿਚ੍ਚਂ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਨਯਨਯਨਸਦਿਸਂ ਕਤਂ ਮਗ੍ਗਮੂਲਕਤ੍ਤਾ। ਭਾਵ◌ਿਤਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਨਯਿਦਂ ਅਞ੍ਞਂ ਞਾਣੁਪ੍ਪਾਦਨਂ ਨਯਨਯਨਂ, ਞਾਣਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਵ◌ਿਸੇਸੋਤਿ।

ਪਰੇਸਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਤੋ ਅਯਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਂ ਪਰਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਪਰਿਯੇ।** ਤੇਨਾਹ **“ਪਰੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ”**ਤਿ। **ਅਵਸੇਸਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਮ੍ਹਿਞਾਣਂ ਨਾਮ** ‘‘ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ। ਵਚਨਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਮ੍ਹਿ ਞਾਣਨ੍ਤਿ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਮ੍ਹਿਞਾਣਂ।** ਧਮ੍ਮੇਞਾਣਾਦੀਨਂ ਵ◌ਿਯ ਹਿ ਸਾਤਿਸਯਸ੍ਸ ਪਟਿਵ◌ੇਧਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਭਾਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸਯੋਭਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤਜਾਨਨਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ‘‘ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਪਵਤ੍ਤਂ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਮ੍ਹਿਞਾਣਂ** ਸਮ੍ਮੁਤਿਦ੍ਵ◌ਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਹਣਤੋ। **ਅਵਸੇਸਂ** ਵ◌ਾ ਇਤਰਞਾਣਤ੍ਤਯਵ◌ਿਸਭਾਗਂ ਞਾਣਂ ਤਬ੍ਬਿਸਭਾਗਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਮ੍ਹਿਞਾਣਮ੍ਹਿ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਮ੍ਹਿਞਾਣਂ ਨਾਮ** ਹੋਤੀਤਿ।

ਕਾਮਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣਾਦੀਨਿ ਦੁਕ੍ਖਞਾਣਾਦੀਨਿਯੇਵ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਨੇਵਮਾਹ "**ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਵਟ੍ਟਤੋ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਗ੍ਗਮਨਂ,** ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ। ਪੁਰਿਮਾਨਿ **ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਟ੍ਟਂ** ਪਵਤ੍ਤਿਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ। ਇਤਰਾਨਿ ਪਨ **ਦ੍ਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟਂ** ਨਿਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ। **ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ **ਹੋਤਿ** ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗੂਪਗਮਨਤੋ। **ਨੋ ਵਿਵਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟੇ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਸਯਭਾਵਤੋ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤਨ੍ਤਿ। **ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਸਵਨਧਾਰਣਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਧਂ ਉਦ੍ਧਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ। **ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹਾਦਿਕ੍ਕਮੇਨ ਯੋਗਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ।

ਯਦਿ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ, ਤੇਸੁ ਏਵ ਉਗ੍ਗਹਾਦਿ, ਕਥਮਿਦਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਦ੍ਵੀਸੂ**"ਤਿਆਦਿ। ਕਾਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿਪਿ ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬ੍ਯਾਪਾਰੋ। ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਅਨੁਸ੍ਸਵਮਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਣੀਤਭਾਵਤੋ **ਇਟ੍ਠਂ,** ਆਤਪ੍ਪਕਨਿਰਾਮਿਸਪੀਤਿਸਞ੍ਜਨਨਤੋ **ਕਨ੍ਤਂ,** ਉਪਰੂਪਰਿ ਅਭਿਰੁਚਿਜਨਨੇਨ ਮਨਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਤੋ **ਮਨਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੂ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਵਿਸਯਭੂਤੇਸੁ , ਤਾਨਿ ਚ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਹਿ ਮਗ੍ਗੋ ਤੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤੀਣਿ** ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਾਨਿ। **ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਵਸੇਨ। **ਏਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ। **ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨਪਿ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵੇਧੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। **ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। **ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਟ੍ਠਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਾ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਆਹਾਰਾਦੀਸੁ ਚ ਅਭਿਲਾਸੋ ਪਾਕਟੋ। ਪੀਲ਼ਨਾਦਿਆਯੂਹਨਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਇਦਂ ਅਸ੍ਸ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਾਣੇਨ ਓਗਾਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਤਾਨਿ **ਗਮ੍ਭੀਰਾਨਿ। ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਨਿਰੋਧਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਭਾਵਤੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਾਣੇਨ ਦੁਰੋਗਾਹਤ੍ਤਾ "**ਦੁਦ੍ਦਸਾਨੀ**"ਤਿ।

ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧. ਸੋਤੋ ਨਾਮ ਅਰਿਯਸੋਤੋ ਪੁਰਿਮਪਦਲੋਪੇਨ, ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਪਜ੍ਜਨਂ **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ,** ਪਠਮਮਗ੍ਗਪਟਿਲਾਭੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਗਮੂਪਾਯਭੂਤਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਾਨਿ।** ਤੇਨਾਹ "**ਸੋਤਾ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਸਨ੍ਤਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਤਾਯ ਸਨ੍ਤਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਮਤੋ, ਸਨ੍ਤਧਮ੍ਮਪਵੇਦਨਤੋ ਚ ਸਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾਤਿ **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ।** ਤਤ੍ਥ ਯੇਸਂ ਵਸੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧਾਵਹਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇ ਏਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ । ਸਨ੍ਤੋ ਸਤਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋਤਿ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ।** ਸੋ ਹਿ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖੇ, ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖੇ ਚ ਅਪਤਨ੍ਤੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਗੁਣਾਤਿਸਯਯੋਗਵਸੇਨ **ਸਨ੍ਤੋ** ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ, ਪਸਤ੍ਥੋ, ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸਤਂ ਵਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਤਬ੍ਭਾਵਸਾਧਕੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ,** ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੭੩) ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ ਨ ਸਬ੍ਬਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਵਹਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਸਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਤੇਪਿਟਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਵਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ।

ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾਤਿ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਗੁਣੇ ਞਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪ੍ਪਸਾਦੇਨ, ਸੋ ਪਨ ਪਸਾਦੋ ਦੇਵਾਦੀਸੁ ਕੇਨਚਿਪਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਤਾਯ ਨਿਚ੍ਚਲੋਤਿ ਆਹ "**ਅਚਲਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ**"ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਕ੍ਕਤ੍ਤਯੇ ਆਹਾਰਚਤੁਕ੍ਕੇ। **ਲੂਖਪਣੀਤਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸਾਦਿਕਸ੍ਸ ਲੂਖਸ੍ਸ ਚੇਵ ਪਣੀਤਸ੍ਸ ਚ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਵਸੇਨ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ''ਕੁਮ੍ਭਿਲਾਨਂ ਆਹਾਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਮੋਰਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨.੧੧) ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਆਗਤਾ ਏਵ।

ਆਰਮ੍ਮਣਟ੍ਠਿਤਿਵਸੇਨਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਠਿਤਿ,** ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਵ ਠਿਤਿ **ਆਰਮ੍ਮਣਟ੍ਠਿਤਿ।** ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ ''ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਆਰਮ੍ਮਣਟ੍ਠੋ** ਚੇਤ੍ਥ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਟ੍ਠੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਵ◌ਿਸਯਲਕ੍ਖਣੋਵ। ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਭੂਤੰ ਰੂਪੰ ਉਪੇਤੀਤਿ ਰੂਪੂਪਾਯੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਰੂਪੰ ਉਪਗਤੰ ਹੁਤ੍ਵ**◌ਾ"ਤਿਆਦਿ। **ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ** ਤੇਨ ਵ◌ਿਨਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਾਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੰ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪੂਪਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਵਚਨੰ। ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਗੋਚਰੋ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗੋਚਰੰ** ਰੂਪੰ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਭਾਵ◌ੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਰੂਪਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੰ।** ਇਤਿ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਤਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਭਾਵ◌ੋਯੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਉਪਸਿਤ੍ਤੰ ਵ◌ਿਯ **ਉਪਸਿਤ੍ਤੰ,** ਯਥਾ ਬਜਞ੍ਜਨੇਹਿ ਉਪਸਿਤ੍ਤੰ ਸਿਨੇਹਿਤੰ ਓਦਨੰ ਰੁਚਿਤੰ, ਪਰਿਣਾਮਯੋਗਜਞ੍ਚ, ਏਵ◌ੰ ਨਨ੍ਦਿਯਾ ਉਪਸਿਤ੍ਤੰ ਸਿਨੇਹਿਤੰ ਕਮ੍ਮਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਭਿਰੁਚਿਤੰ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਪਾਕਯੋਗਜੰ ਹੋਤੀਤਿ। **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਸਸਹਗਤਾਦਿਅਕੁਸਲੰ, ਕੁਸਲਞ੍ਚ **ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ** ਉਪਸਿਤ੍ਤੰ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਵ◌ੰ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਰੂਪੂਪਾਯਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਭਾਵ◌ੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੰ। ਵ◌ਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤਾਯ **ਵ◌ੁਦ੍ਧਿੰ...ਪੇ॰... ਆਪਜ੍ਜਤਿ।** ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ **ਵ◌ੁਦ੍ਧਿੰ,** ਪਰਿਯਾਯਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ **ਵ◌ਿਰੁਲ੍ਹਿੰ,** ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ **ਵ◌ੇਪੁਲ੍ਲੰ।** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵ◌ੇਦਨੀਯਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਵ◌ਾ **ਵ◌ੁਦ੍ਧਿੰ,** ਉਪਪਜ੍ਜਵ◌ੇਦਨੀਯਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ **ਵ◌ਿਰੁਲ੍ਹਿੰ,** ਅਪਰਾਪਰਿਯਾਯਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ **ਵ◌ੇਪੁਲ੍ਲੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਵ◌ੇਦਨੁਪਾਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਰੂਪਭਵ◌ੇ ਯੇਵ◌ਾਤਿ ਆਹ **"ਇਮੇਹਿ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਕਤੰ ਵ◌ਾ-ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਰੂਪੂਪਾਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾ ਰੂਪਾਦਯੋ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਏਵ◌ੰ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਪਿ ਤੇ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਚਤੁਕ੍ਕਵਸੇਨ...ਪੇ॰... ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਵ◌ਿਪਾਕੋਪਿ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਵ◌ਿਪਾਕਧਮ੍ਮਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਉਪਗਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਤਥਾ ਨਨ੍ਦਿਯਾ ਉਪਸਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਨਨ੍ਦੂਪਸੇਚਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ** ਸਿਙ੍ਘਾਲਸੁਤ੍ਤੇ।

ਭਵਤਿ ਏਤੇਨ ਆਰੋਗ੍ਯਨ੍ਤਿ **ਭਵ◌ੋ,** ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੋ। ਪਰਿਵ◌ੁਦ੍ਧੋ ਭਵ◌ੋ **ਅਭਵ◌ੋ।** ਵ◌ੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯੰ ਅਕਾਰੋ ਯਥਾ ''ਸੰਵਰਾਸੰਵਰੋ, (ਪਾਰਾ॰ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ) ਫਲਾਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਚ । **ਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਾਨੰ ਗਹਣੰ, ਤੇਲਾਦੀਨੰ ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵ◌ਾ **ਭਵ◌ਾਭਵ◌ੋ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਚੇਵ ਮਹਨ੍ਤੋ ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵ◌ੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ''ਇਮੇਸੰ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਭਵ◌ੂਪਪਤ੍ਤਿਪਹਾਨਟ੍ਠੋ ਹਿ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਅਰਿਯਵ◌ੰਸੋ। **ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਨੰ, ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਤਣ੍ਹਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਧਾਨਕਰਣਕਾਲੇ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਕ੍ਖਣੇ। **ਸੀਤਾਦੀਨਿ ਨ ਖਮਤੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਕਾਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਖਮਤੀ**ਤਿ ਸਹਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ। **ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਸਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਮਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਟਿਪਦਾ।

ਸਮਾਧਿਞਾਣਾਦਿਭੇਦੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਪਦੰ।** ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਵ ਧਮ੍ਮਪਦੰ **ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਧਮ੍ਮਪਦੰ।** ਅਯੰ ਤਾਵ ਅਲੋਭਪਕ੍ਖੇ ਨਯੋ, ਇਤਰਪਕ੍ਖੇ ਪਨ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਪਧਾਨੋ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੋ **ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਧਮ੍ਮਪਦੰ। ਅਕੋਪੋ**ਤਿ ਅਦੋਸੋ, ਮੇਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਸਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ। **ਸਤਿਸੀਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਪਧਾਨਮੁਖੇਨ। ਸਮਾਧਿਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਞਾਨਾਨੰ **"ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਕਾਮੰ ਸਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਅਸੁਭੇਪਿ ਞਾਣਭਾਵਨਾ ਅਲੋਭਪ੍ਪਧਾਨਾ ਹੋਤਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੇਨ, ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਕਾਰਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਸਤ੍ਤਵ◌ਿਧਉਗ੍ਗਹਕੋਸਲ੍ਲਾਦਿਵਸੇਨ ਪਨਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਤਿਪਧਾਨਾਤਿ ਤਤਿਯਧਮ੍ਮਪਦੇਨੇਵ ਨੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮੋ **"ਦਸ ਅਸੁਭਵਸੇਨ ਵ◌ਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵ◌ਿਹਾਰਭਾਵਨਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵ◌ਿਰੋਧਿਨੀ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਪ੍ਪਧਾਨਾਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਬ੍ਰਹ੍ਮ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਪਦ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਗਤਾਨਿ ਞਾਨਾਦੀਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗਮਨਾਦਿਤੋ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੰ ਸਞ੍ਞਾਯ ਥਿਰਭਾਵ◌ੇਨੇਵ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਥਿਰਸਞ੍ਞਾਪਦਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹਾਰੇ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਾਪਿ ਤਤਿਯਧਮ੍ਮਪਦੇ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਤਾ। ਆਰੁਪ੍ਪਸਮਾਧਿਅਭਿਞ੍ਞਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਕਸਿਣਭਾਵਨਾ,

ਸਤ੍ਤਵਿਧਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਾਰਿਪੂਰਿਹੇਤੁਤੋ ਆਨਾਪਾਨੇਸੁ ਪਠਮਆਨਾਪਾਨਭਾਵਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਮਾਧਿਪਧਾਨਾਤਿ ਸਾ ਚਤੁਤ੍ਥਧਮ੍ਮਪਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤਾਨਿਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਿਯੁਂ, ਪਞ੍ਞਾਪਧਾਨਤਾਯ ਪਨ ਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ।

ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੇਸੁ ਪਠਮਂ ਅਚੇਲਕਪਟਿਪਦਾ ਏਤਰਹਿ ਚ ਦੁਕ੍ਖਭਾਵਤੋ, ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਵਡ੍ਢਦੁਕ੍ਖਾਵਹਤੋ। **ਅਚੇਲਕਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਛਨ੍ਨਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਮ੍ਪਿ ਉਭਯਦੁਕ੍ਖਾਵਹਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਦੁਤਿਯਂ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਚਰਣਂ** ਏਤਰਹਿ ਸਤਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਆਯਤਿਂ ਸੁਖਾਵਹਤ੍ਤਾ। **ਕਾਮੇਸੁ ਪਾਤਬ੍ਯਤਾ** ਯਥਾਕਾਮਂ ਕਾਮਪਰਿਭੋਗੋ। **ਅਲਭਮਾਨਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਲਭਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਖਮ੍ਭਨਂ ਪਟਿਬਨ੍ਧਨਂ **ਖਨ੍ਧਟ੍ਠੋ,** ਸੋ ਪਨ ਸੀਲਾਦਿ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਗੁਣਟ੍ਠੋ ਖਨ੍ਧਟ੍ਠੋ"**ਤਿ। ਗੁਣਵਿਸਯਤਾਯ **ਖਨ੍ਧ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗੁਣਤ੍ਥਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਗੁਣਧਮ੍ਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਨਾਪਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਮਾਨਾਤਿ ਤੇਹਿ ਸਹ ਦੇਸਨਂ ਆਰੁਲ੍ਹਾ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋਪਿ ਤਯੋਤਿ ਆਹ **"ਫਲਸੀਲਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਚਤੂਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਫਲਮੇ**ਵ **ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਚ। ਏਤੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਫਲਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਵਾਯਾਮਸਤਿਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਥਿਰਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਏਤੇਨੇਵ ਅਹਿਰਿਕਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਨਮ੍ਪਿ ਸਵਿਸਯੇ ਬਲਟ੍ਠੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਹਿ ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੋ ਏਕਨ੍ਤਿਕੋ। ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਨਞ੍ਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੋ ਸਾਤਿਸਯੋ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮਹਾਬਲਭਾਵਤੋ, ਅਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਅਬਲਾ ਨਂ ਬਲੀਯਨ੍ਤਿ, ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੇ ਨਂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੭੬; ਮਹਾਨਿ॰ ੫; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇ ੫) ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਵਸੇਨਾਯਂ ਦੇਸਨਾਤਿ **"ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਧੀਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ, ਨ ''ਅਧਿਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੫) ਵਿਯ ਅਧਿਕਾਰਾਦਿਅਤ੍ਥਂ। ਕਰਣਾਧਿਕਰਣਭਾਵਸਾਧਨਵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤੇਨ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤੇਨ** ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ **ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਗੁਣਾਧਿਕਾ ਪੁਰਿਸਾ, ਤੇ ਏਵ **ਤਤ੍ਥ** ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇ **ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ** ਸਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ, **ਠਾਨਮੇ**ਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਠਮੇਨ** ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ। **ਅਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਂ। **ਕਿਲੇਸੂਪਸਮੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵੂਪਸਮੋ । ਪਠਮੇਨ ਨਯੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਕਦੇਸਤੋਵ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋਵ ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਠਮੇਨ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਞਾਣਾਭਿਞ੍ਞਾਪਞ੍ਞਞ੍ਚੇਵ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਵਚੀਸਚ੍ਚਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤਿਯੇਨ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ, ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿ ਅਨੁਸਯਪਰਿਚ੍ਚਾਗਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **"ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੇ ਕਿਲੇਸੇ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਵੂਪਸਮਂ ਵਤ੍ਵਾ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਤੇਸਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵੂਪਸਮਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾ ਕਥਿਤਾ** ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋਵ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਚੀਸਚ੍ਚਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣਂ ਸਿਯਾ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਮੋਸਧਮ੍ਮਤਾਯ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ **ਸਚ੍ਚਂ,** ਸਬ੍ਬਸਂਕਿਲੇਸਪਰਿਚ੍ਚਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਚਾਗੋ,** ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮਭਾਵਤੋ **ਉਪਸਮੋ**ਤਿ ਚ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਕਟ੍ਠਜਾਨਨਫਲਤਾਯ **ਪਞ੍ਞਾ,** ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚਜਨ੍ਤੇ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਚਾਗੋ, ਉਪਸਮੋ**ਤਿ ਚ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਗ੍ਗਫਲਞਾਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਥੇਰੋ ਆਹ **"ਸੇਸੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ।

ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੨. ਕਾਲ਼ਕਨ੍ਤਿ ਮਲੀਨਂ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਪਥਪ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਦਸਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਕਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ। ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤੋ ਵਾ **ਕਣ੍ਹਂ।** ਤੇਨਾਹ ''ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕ''ਨ੍ਤਿ। ਅਪਾਯੂਪਤ੍ਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ

ਦੋਭਗ੍ਗਿਯੰ **ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕੋ।** ਅਯੰ ਤਸ੍ਸ ਤਮਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪਨਤੋ। **ਪਣ੍ਡਰ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਾਤੰ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤੋ ਵਾ **ਸੁਕ੍ਕੰ।** ਤੇਨਾਹ ‘‘ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਗ੍ਗੁਪਪਤ੍ਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੋਭਗ੍ਗਿਯਞ੍ਚ **ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕੋ।** ਅਯੰ ਤਸ੍ਸ ਜੋਤਿਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਨ “**ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਿਸ੍ਸਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਣ੍ਹੰ, ਕਾਲੇਨ ਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਕਤਕਮ੍ਮੰ। “**ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ**”ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਮਿਸ੍ਸਕਕਮ੍ਮਞ੍ਹਿ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਮਞ੍ਞਾ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਹੇਤੁਤਾਯਾਤਿ ਅਪਚਯਗਾਮਿਤਾਯ ਤਦੁਭਯਵਿਦ੍ਧੰਸਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਇਧ ਸੁਕ੍ਕਪਰਿਯਾਯੋਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਆਹ “**ਉਭਯ...ਪੇ॰... ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭਯਵਿਪਾਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਗਤਸ੍ਸ ਉਭਯਵਿਪਾਕਸ੍ਸ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਵਿਪਾਕੋ ਇਧ ‘‘ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕੋ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਰਿਯਫਲਵਿਪਾਕੋ।

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚੁਤੂਪਪਾਤੋ ਚ **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਾ**; ਇਤਰੇ **ਪਟਿਲਾਭੇਨ** ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੇਨ** ਚ **ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਾ।** ਨਨੁ ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਪੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਨ ਪਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਾਰੀਨੰ ਪਿਟ੍ਠਿਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਾਯੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਓਹਨਨ੍ਤੀਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਹਨਨ੍ਤਿ ਗਮੇਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਭੂਤਾ ਚ ਅਧੋ ਸੀਦੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ “**ਓਸੀਦਾਪੇਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਕਾਮਨਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮੋ ਚ ਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਟ੍ਠੇਨ ਓਘੋ ਚਾਤਿ, ਕਾਮੇਸੁ ਓਘੋਤਿ ਵਾ **ਕਾਮੋਘੋ।** ਭਵੋਘੋ ਨਾਮ ਭਵਰਾਗੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੂ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੇਸੁ ਰਾਗੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਕਮ੍ਮਭਵੇਸੁ, ਤਤਿਯੋ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ। ਯਥਾ ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰਾਗੋ, ਏਵੰ ਓਹਨਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਓਘੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਯੋਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮੰ ਵਿਪਾਕੇਨ, ਭਵਾਦਿੰ ਭਵਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਸਤ੍ਤੇ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਯੋਗਾ। ਓਘਾ ਵਿਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ** ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਮਯੋਗਾਦਿਭਾਵਤੋ।

ਵਿਸੰਯੋਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਕਾਮਯੋਗਾਦਿਤੋ ਵਿਯੋਜੇਨ੍ਤਿ। ਸੰਕਿਲੇਸਕਰਣੰ ਯੋਜਨੰ **ਯੋਗੋ,** ਗਨ੍ਥਿਕਰਣੰ (ਗਨ੍ਥਕਰਣੰ ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੨੦-੨੫), ਸਙ੍ਖਲਿਕਚਕ੍ਕਲਿਕਾਨੰ ਵਿਯ ਪਟਿਬਦ੍ਧਤਾਕਰਣੰ ਵਾ ਗਨ੍ਥਨੰ ਗਨ੍ਥੋ, ਅਯੰ ਏਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। **ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਤੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁੰ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤਿ ਵਿਬਨ੍ਧਤਿ। **ਇਦਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾਦਿਕੰ ਵਦਤਿ। **ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤੰ।

ਭੁਸੰ , ਦਲ੍ਹਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਆਦੀਯਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਉਪਾਦਾਨਾਨਿ।** ਯੰ ਪਨ ਤੇਸੰ ਤਥਾਗਹਣੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਦਾਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਉਪਾਦਾਨਾਨੀਤਿ ਆਦਾਨਗ੍ਗਹਣਾਨੀ**”ਤਿ। **ਗਹਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਨਵਸੇਨ ਦਲ੍ਹੰ ਗਹਣਟ੍ਠੇਨ। ਪੁਨ **ਗਹਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵਿਸਨਵਸੇਨ ਦਲ੍ਹੰ ਗਹਣਟ੍ਠੇਨ। **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੀਲਵਤਾਦਿਨਾ। **ਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਸੰਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿ। **ਏਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੇਨ। “**ਅਤ੍ਤਾ**”ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵ**ਦਤਿ ਚੇ**ਵ ਅਭਿਨਿਵੇਸਨਵਸੇਨ **ਉਪਾਦਿਯਤਿ ਚ।**

ਯਵਨ੍ਤਿ ਤਾਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਮਿਸ੍ਸਿਤਾਪਿ ਸਮਾਨਜਾਤਿਤਾਯ ਮਿਸ੍ਸਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਯੋਨਿਯੋ,** ਤਾ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਣ੍ਡਾਦਿਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਭਾਗਸੋ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਾਤਿ ਆਹ “**ਯੋਨਿਯੋਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ**”ਤਿ। **ਸਯਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਸਨ੍ਥਰਾਦਿਸਯਨਸ੍ਮਿੰ। ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਤੇ ਸਯਿਤਾ ਜਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਯਨ**ਗ੍ਗਹਣੰ। ਤਯਿਦੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ, ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਪੂਤਿਮਚ੍ਛਾਦੀਸੁ ਕਿਮਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਉਪਪਤਿਤਾ ਵਿਯਾਤਿ** ਉਪਪਜ੍ਜਵਸੇਨ ਪਤਿਤਾ ਵਿਯ। ਬਾਹਿਰਪਚ੍ਚਯਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਵਾ ਉਪਪਤਨੇ ਸਾਧੁਕਾਰਿਨੋ **ਓਪਪਾਤਿਨੋ,** ਤੇ ਏਵ ਇਧ “**ਓਪਪਾਤਿਕਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇ ਦੇਵੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਦੇਵਗ੍ਗਹਣੰ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਭੁਮ੍ਮਦੇਵੇਸੂ**”ਤਿ ਆਹ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੇਨ ਆਹਾਰਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਮਰਣਤੋ “**ਪਠਮੋ ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਵਸੇਨਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਮਨੋਪਦੋਸਵਸੇਨ ਮਰਣਤੋ “**ਤਤਿਯੋ ਮਨੋਪਦੋਸਿਕਵਸੇਨਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਰਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ** ਕੇਵਲਂ ਪੁਵ੍ਵਕ੍ਖਯੇਨੇਵ ਮਰਣਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਚਤੁਤ੍ਥੋ…ਪੇ॰… ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।**

ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੩. ਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾ **ਦਕ੍ਖਿਣਾ**, ਨ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਾ। **ਵਿਸੁਜ੍ਝਨਾ** ਮਹਾਜੁਤਿਕਤਾ, ਸਾ ਪਨ ਮਹਾਫਲਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ “**ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**”ਤਿ।

ਅਨਰਿਯਾਨਨ੍ਤਿ ਅਸਾਧੂਨਂ। ਤੇ ਪਨ ਨਿਹੀਨਾਚਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਲਾਮਕਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। **ਵੋਹਾਰਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੋਹਾਰਾ ਅਭਿਲਾਪਾ ਵਾ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਏਤ੍ਥ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੪. ਤੇਸੁ **ਅਚੇਲਕੋ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਛਨ੍ਨਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਲਬ੍ਭਨਤੋ।

ਨ ਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ।

ਤਮੋਤਿ ਅਪ੍ਪਕਾਸਭਾਵੇਨ ਤਮੋਭੂਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਨ੍ਧਕਾਰਭੂਤੋ**”ਤਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਯ ਭੂਤੋ ਜਾਤੋ ਅਪ੍ਪਕਾਸਭਾਵੇਨ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਮਮੇਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਤਮਮੇਵ। **ਪਰਂ** ਪਰਤੋ **ਅਯਨਂ ਗਤਿ** ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਨੀਚੇ…ਪੇ॰… ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਮਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, “**ਤੀਣਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਮਪਰਾਯਨਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਕਾਸਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਤਥਾਵਿਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨੀਚੇ…ਪੇ॰… ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। “**ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਜੋਤਿਪਰਾਯਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪਕਾਸਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਇਤਰਦ੍ਵਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਮਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੬੦੫) ਵਿਯ। **ਚਤੂਹਿ ਵਾਤੇਹੀ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤਵਾਤੇਹਿ। **ਪਰਪ੍ਪਵਾਦੇਹੀ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨਂ ਵਾਦੇਹਿ। ‘‘ਅਕਮ੍ਪਿਯੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ “**ਅਚਲਸਦ੍ਧਾਯਾ**”ਤਿ, ਮਗ੍ਗੇਨਾਗਤਸਦ੍ਧਾਯ। **ਪਤਨੁਭੂਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਤਨੁਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਅਧਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਮਨ੍ਦਤਾਯ ਚ। ਸਕਦਾਗਾਮਿਸ੍ਸ ਹਿ ਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਾ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚ ਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਨ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਨ੍ਦਾ ਮਨ੍ਦਾ ਤਨੁਕਾਕਾਰਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਤਨੁਭਾਵੇਨ ਗੁਣਸੋਭਾਯ ਗੁਣਸੋਰਚ੍ਚੇਨ **ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਸਮਣਪਦੁਮੋ ਨਾਮ। ਰਾਗਦੋਸਾਨਂ ਅਭਾਵਾ**ਤਿ ਗੁਣਵਿਕਾਸਵਿਬਨ੍ਧਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਦੋਸਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ। **ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਿਕਸਨੇਨ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਨਵਸੇਸਗੁਣਸੋਭਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨਾਗਾਮੀ ਸਮਣਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ ਨਾਮ।** “**ਪੁਣ੍ਡਰੀਕ**”ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਰਤ੍ਤਕਮਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਕਿਰ ਲਹੁਂ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਤਿ। ‘**ਪਦੁਮ**’ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਕਮਲਂ, ਤਂ ਚਿਰੇਨ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਨ੍ਥਕਾਰਕਿਲੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਦ੍ਧਭਾਵਕਰਾਨਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ **ਅਭਾਵਾ ਸਮਣਸੁਖੁਮਾਲੋ ਨਾਮ** ਸਮਣਭਾਵੇਨ ਪਰਮਸੁਖੁਮਾਲਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ।

ਪਞ੍ਹਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੫. ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਵਿਯ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਤਿ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁੱਤਰਵਸੇਨ ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸੁ ਤਦਭਾਵਤੋ **"ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਲੋਕਿਯਾ** ਵਾ"ਤਿ ਆਹ।

ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਸਤਿਪਿ ਕਾਰਕੇ ਪਚ੍ਚਯਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧੋ ''ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨਾ ਸਨ੍ਤਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਤ੍ਤੇਨ ਕਤੋ''ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਲਕ੍ਖਣਾ ਗਤਿਯੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਸਤਿਪਿ ਗਮਕੇ ਤਂਤਂਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਯੇਹਿ ਤਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ''ਕਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤੋ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਅਯੋ,** ਸੁਖਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯੋਤਿ **ਨਿਰਯੋ।** ਤਤੋ ਏਵ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **"ਨਿਰਸ੍ਸਾਦੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਅਵੀਚਿਆਦਿਓਕਾਸੇਪਿ ਨਿਰਯਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋਤਿ ਆਹ **"ਸਹੋਕਾਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ। ਸੁਰਿਯਵਿਮਾਨਾਦਿ ਓਕਾਸਵਿਸੇਸੇਪਿ ਲੋਕੇ ਦੇਵ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਓਕਾਸੋਪੀ"**ਤਿ।

ਆਵਾਸੇਤਿ ਵਿਸਯੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਪੇਤੋ ਵਾ ਅਜਗਰੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ** ਲਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਤਾਯ, ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਚ। ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਮਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ, ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ ਚ। ਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਵਣ੍ਣਂ ਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਪਰੇਸਂ ਵਣ੍ਣੇ ''ਕਿਂ ਵਣ੍ਣੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਦੋਸਂ ਵਦਤਿ। ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੋ ਅਰਿਯਾਨਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਚ ਤਂ ਨ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿਆਦਿ। ''ਅਯਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ **ਧਮ੍ਮਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਨ ਦੇਤਿ।** ''ਅਯਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਤੋ ਉਨ੍ਨਲੋ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ **ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਨ ਦੇਤਿ। ਨ ਤਂ** ਅਦਾਨਂ **ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ** ਮਚ੍ਛਰਿਯਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ।

ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਸੇਧੇਨ੍ਤਿ ਤਥਾਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨੀਵਰਣਾਵਤ੍ਥੋ। **"ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੋ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਭਵਰਾਗਾਨੁਸਯਸ੍ਸਪਿ ਨੀਵਰਣਭਾਵਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ? ''ਆਰੁਪ੍ਪੇ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਨੀਵਰਣ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੩.ਨੀਵਰਣਗੋਚ੍ਛਕੇ ੮) ਆਦਿਵਚਨਤੋ ਨ ਯਿਦਂ ''ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਕਾਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਭਾਵਤੋ ਭਵਰਾਗਸ੍ਸਪਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਭਾਵਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਭਵਰਾਗਾਨੁਸਯਮਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੋ। ''ਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਲ੍ਲਤਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੬੨) ਆਦਿਵਚਨਤੋ **ਥਿਨਂ ਚਿਤ੍ਤਗੇਲਞ੍ਞਂ।** ਤਥਾ ''ਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੪੪) ਆਦਿਵਚਨਤੋ **ਮਿਦ੍ਧਂ ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਗੇਲਞ੍ਞਂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਿਤ੍ਤਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕਲ੍ਲਤਾ, ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸਪਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਾਹੇਤੁਤ੍ਤਾ। **ਤਥਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਤਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ ਤਥਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ , ਨ ਉਭਯਤਂ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸੀ ਉਭਯਤਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਂ ਪਨ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤਾਨਵੁਤ੍ਤਿ ਸੇਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਨਵੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਇਧ ਅਨੁਪਯੋਗਿ ਸੇਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਨਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਏਵ ਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ।

ਤੇਹੀਤਿ ਸਂਯੋਜਨੇਹਿ। ''ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ''ਸਂਯੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਚਤੁਕ੍ਕਾਨੁਰੂਪਵਿਕਤਾਵਸੇਨ, ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਕਥਞ੍ਚਿਪਿ ਅਵਿਨਿਪਾਤੇਯਜਤਾਮੁਤ੍ਤੋ ਕਾਮਭਵੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਟ੍ਠੇਨ **ਅਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੋ ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਬਹਿ** ਨਾਮ। ਤਥਾ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨਿ, ਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਂਯੋਜਨੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿ, ਸੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾਸਂਯੋਜਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨਤਾਯ, ਬਹਿ ਚ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਭਵਙ੍ਗਸਨ੍ਤਾਨਤਾਯ **ਅਨ੍ਤੋਬਦ੍ਧਾ ਬਹਿਸਯਿਤਾ ਨਾਮ।** ਨਿਰਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਭਵਙ੍ਗਸਨ੍ਤਾਨਵਸੇਨ ਹਿ ਸਯਿਤਵੋਹਾਰੋ। ਕਾਮਂ ਨੇਸਂ ਬਹਿਬਨ੍ਧਨਮ੍ਪਿ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ,

ਅਨੋੱਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਪਨ ਥੂਲਤਾਯ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਤੇਸਞ੍ਚ ਕਾਮਭਵੇ ਬਨ੍ਧਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁ ਚ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸੰਯੋਜਨਿਯੇਸੁ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਅਗਣਨੂਪਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਅਰਿਯਾਨੰਯੇਵ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਚਤੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਟਤ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਨ ਉਦ੍ਧਟਾ।

ਸਿਕ੍ਖਾਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਭਾਗੋ। ਪਜ੍ਜਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ**, ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯੋਤਿ। **ਆਗਤਾਯੇ**ਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਭਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਾਦਿਪਞ੍ਹਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੬. **ਦੇਸਨਾਸੀਸਮੇਵਾ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਪਦੇਸੋ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਅਭਬ੍ਬਾ।** ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਦੇਸਨਾਤਿ ਆਹ “**ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਖੀਣਾਸਵਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨੇ ਯੇਸੰ ਞਾਤੀਨੰ ਵਿਨਾਸੋ, ਤੇਸੰ ਹਿਤਸੁਖੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਬ੍ਯਸਤੀਤਿ ਬ੍ਯਸਨੰ।** ਭੋਗਬ੍ਯਸਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਰੋਗਬ੍ਯਸਨਾਦੀਸੁ ਪਨ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਰੋਗੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਨੇਵ ਅਕੁਸਲਾਨਿ** ਅਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। **ਨ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਾਨਿ** ਅਭਾਵਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਇਤਰੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਅਕੁਸਲੰ, ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਞ੍ਚ।**

ਗੁਣੇਹਿ ਸਮਿਦ੍ਧਭਾਵਾ **ਸਮ੍ਪਦਾ।**

ਵਤ੍ਥੁਸਨ੍ਨਸ੍ਸਨਾਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸਨਾ। **ਆਪਤ੍ਤਿਸਨ੍ਨਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਯੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਸੋ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਦਸ੍ਸਨਾ। **ਸੰਵਾਸਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਦਿਸੰਵਾਸਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨੰ ਅਕਰਣੰ। **ਸਾਮੀਚਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ** ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿਸਾਮੀਚਿਕਿਰਿਯਾਯ ਅਕਰਣੰ। **ਚੋਦਯਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਚੋਦੇਨ੍ਤੇਨ। **ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਕਾਲੋ**ਤਿ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਕਾਲੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ। **ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਯੰ ਚੁਦਿਤਕਲਕ੍ਖਣੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ। **ਅਯਸੰ ਆਰੋਪੇਤਿ** ‘‘ਇਮੇ ਮੰ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਆਪਾਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਯਸੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ।

ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਪਞ੍ਹਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੭. ਪਦਹਤੀਤਿ **ਪਦਹਨੋ;** ਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਯੋਗੀ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ **ਪਦਹਨਭਾਵੋ।** ਪਧਾਨੰ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਧਾਨਿਕੋ, ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ “**ਪਧਾਨਿਯੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣਿਧਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਆਗਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਆਗਮਨਸਦ੍ਧਾ ਏਵ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਨ “**ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਧਿਗਮਤੋ ਸਮੁਦਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਪਿ **ਅਧਿਗਮਨਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ,** ਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਚਲਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤ੍ਤਾ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵੇਨ। **ਓਕਪ੍ਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨੰ। **ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਪਸਾਦਨੀਯੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਪਸੀਦਨਮੇਵ। **ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ, ਯਥਾ ਤੇਨ ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਅਹੋਸਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ। ਯਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਦ੍ਧਾ ਅਚਲਾ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਯ, ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਯ ਚ ਸਦ੍ਧਾ ਨ ਤਥਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤੰ ਅਨਵਕਾਸੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ‘‘ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਧਮ੍ਮੇ ਸੋ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਸਙ੍ਘੇ ਸੋ ਪਸਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿ। **ਪਧਾਨਵੀਰਿਯੰ ਇਜ੍ਝਤਿ** ‘‘ਅਦ੍ਧਾ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਪਦਹਨਤੋ।

ਅਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋ ''ਅਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਖੋ ਪਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਅਰੋਗੋ**"ਤਿ। **ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਭੁਤ੍ਤੰ ਆਹਾਰੰ ਸਮਾਕਾਰੇਨੇਵ ਪਚਨਸੀਲਾਯ। ਦਲ੍ਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੀ ਹਿ ਗਹਣੀ ਘੋਰਭਾਵੇਨ ਪਿਤ੍ਤਵਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਰੋਗੰ ਜਨੇਤਿ, ਸਿਥਿਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੀ ਮਨ੍ਦਭਾਵੇਨ ਵਾਤਵਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਾਤਿਸੀਤਾਯ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਾਯਾ**"ਤਿ। ਗਹਣੀਤੇਜਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਤਾਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਸੀਤੁਣ੍ਹਸਹਗਤਾਤਿ ਆਹ "**ਅਤਿਸੀਤਗਹਣਿਕੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਚ੍ਚਯਦੇਸਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਵਿਕਰਣੰ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ "**ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗੁਣੰ ਪਕਾਸੇਤਾ**"ਤਿ। **ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਉਦਯੰ, ਵਯਞ੍ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਉਦਯਞ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਅਵਸੇਸੰ ਪਜਹਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾਯ। **ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਯੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਞਾਣੇ ਅਨਧਿਗਤੇ ਪਵਤ੍ਤਾਰਹੰ, ਅਧਿਗਤੇ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ''ਚੂਲ਼ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਦਿਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੮. "**ਸੁਦ੍ਧਾ ਆਵਸਿੰਸੂ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਦ੍ਧਤ੍ਤਯੇਪਿ ਤੇਸੰ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਪਰਿਯਾਯੋ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਿਲੇਸਮਲਰਹਿਤਾ**ਤਿ ਨਾਮਕਾਯਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਏਵ ਰੂਪਕਾਯਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨਾਗਾਮਿਖੀਣਾਸਵਾ**"ਤਿ।

ਆਯੁਨੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਅਵਿਹਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਯੁਨੋ ਮਜ੍ਝੰ **ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। ਅਨ੍ਤਰਾ** ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਓਰਮੇਵ। **ਮਜ੍ਝੰ ਉਪਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਆਯੁਨੋ ਮਜ੍ਝੰ ਅਤਿਚ੍ਚ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਯੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਹਨੇਨ। **ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਕਿਲਨ੍ਤੋ। **ਸੁਖੇਨਾ**ਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ। ਉਦ੍ਧੰ ਵਾਹਿਭਾਵੇਨ ਉਦ੍ਧੰ ਅਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਸੋਤੰ, ਵਟ੍ਟਸੋਤਞ੍ਚਾਤਿ **ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋ;** ਉਦ੍ਧੰ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਅਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸੋਤਨ੍ਤਿ **ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋ। ਅਕਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ **ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ। ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤੇ ਤੇ ਦੇਵਲੋਕੇ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਭਾਵੇਨੇਵ ਤਤੋਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦੇਵੂਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧਲੋਕੇ ਭਵਰਾਗਮਲੰ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਵਿਹੇਸੁ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸੰ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਤਪ੍ਪੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦਸ੍ਸੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦਸ੍ਸਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਅਟ੍ਠਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਕਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ।

ਚੇਤੋਖਿਲਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੯. **ਚੇਤੋਖਿਲਾ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਕੋਧੋ ਚ, ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਖਰਭਾਵੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ਭਾਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਲਕ੍ਖਣਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਗਹਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾ ਸਤ੍ਥੁਰੂਪਕਾਯਸਿਰੀ ਗਹਿਤਾਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸਿਰੀ'' ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਤਦੁਭਯਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ ਕਙ੍ਖੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸਰੀਰੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਆਤਪਤਿ ਕਿਲੇਸੇਤਿ **ਆਤਪ੍ਪੰ** , ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋਤਿ ਆਹ "**ਆਤਪ੍ਪਾਯਾਤਿ ਵੀਰਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਯੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਨੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਯੁਞ੍ਜਨਾਯ। **ਸਤਤਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪ੍ਪਯੋਗਾਯ। ''ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ? ਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ, ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਲਦ੍ਧੇ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਰੂਪੇ ਕਙ੍ਖਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ...ਪੇ॰... ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤੀ**"ਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਿਕ੍ਖਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾਯ ਚੇਵ ਸੰਵਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਘਟ੍ਟਨਾਹੇਤੁ ਅਭਿਣ੍ਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਤਾਯ ਚ 'ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੂ'ਤਿ ਕੋਪਸ੍ਸ

ਵਿਸਯੋ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤੋ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਪਨ ਕੋਪੋ 'ਨ ਚੇਤੋਖਿਲੋ'ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਚੇਤਸੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾਦਿਪਞ੍ਹਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੦. ਪਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਚੇਤਸੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ।** ਤਂ ਪਨ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਮੁਟ੍ਠਿਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਚਿਤ੍ਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਕਾਮਗਿਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਪਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵੁੱਤਂ **"ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਪੀ"**ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰਜਕਾਯੇ, ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਾ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪੇ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਕਾਯੇ, ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਰੂਪੇ ਚ। ਉਦਰਂ ਅਵਦਿਹਤਿ ਉਪਚਿਨੋਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ **ਉਦਰਾਵਦੇਹਕਂ। ਸੇਯ੍ਯਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਸਯਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੁਖਂ। **ਸਂਪਰਿਵਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। **ਪਣਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਪਣਿਦਹਿਤ੍ਵਾ। ਇਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ ਲੋਭਵਿਸੇਸੋ ਏਵ ਚੇਤੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧੋ ਵੁੱਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਲੋਕਿਯਾਨੇਵ ਕਥਿਤਾਨਿ ਰੂਪਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂਯੇਵ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਠਮਦੁਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ ਲੋਕਿਯਾਨਿ** ਪਰਿਤ੍ਤਭੂਮਕਤ੍ਤਾ। **ਤਤਿਯਪਞ੍ਚਮਾਨਿ** ਕਾਮਰੂਪਗ੍ਗਭੂਮਿਕਤ੍ਤਾ, ਕਾਮਰੂਪਾਰੂਪਗ੍ਗਭੂਮਿਕਤ੍ਤਾ ਚ। **ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਿ** ਕਥਿਤਾਨੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **"ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁੱਤਂ।

ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਪਞ੍ਹਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੧. ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਕਤ੍ਤਰਿ ਹੇਸ ਅਨੀਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ''ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ''ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਿਸ੍ਸਟਾ"**ਤਿ। ਕੁਤੋ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਟਾਤਿ? ਯਥਾਸਕਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ। ਨਿਜ੍ਜੀਵਟ੍ਠੇਨ **ਧਾਤੁਯੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਸਭਾਵਾ"**ਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਵਿਸੇਸਾ। ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੀਮਂਸਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਂ** ਨਾਮ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ, ਸੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਨ ਪਵਿਸਤੀ"**ਤਿ। **ਪਸਾਦਂ** ਨਾਮ ਅਭਿਰੁਚਿਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ , ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ **"ਪਸਾਦਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂਭੂਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਕਥਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਹ **"ਯਥਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਗੋਚਰੇ ਗਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਹਾਨਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ, ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ ਵਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਹਨਨਤੋ **ਵਿਘਾਤੇ,** ਦੁਕ੍ਖਂ। ਪਰਿਦਹਨਤੋ **ਪਰਿਲ਼ਾਹੇ,** ਕਾਮਦਰਥੋ। **ਨ ਵੇਦਯਤਿ** ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ ਤਤੋਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ।** ਕੇ ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ? ਕਾਮਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ **ਕਾਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਕਾਮਾ ਤਤੋ ''ਨਿਸ੍ਸਟਾ''ਤਿ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਕਾਮਤੋ ''ਨਿਸ੍ਸਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁੱਤਂ **"ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਕਾਮਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਤੋਵ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯੋ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ।

ਸੇਸਪਦੇਸੂਤਿ ਸੇਸਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ''ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਅਵਿਸੇਸੋਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਵਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨਾਮਟ੍ਠੋ, ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ਪਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਸ੍ਸਰਣੇ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਂ ਰੂਪਾਭਿਮੁਖਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਦਮਕ੍ਖਾਤਨ੍ਤਿ ਸਮਥਯਾਨਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾਰਾ ਕਥਿਤਾ, ਇਦਂ ਪਨ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਨ ਸਕ੍ਕਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਸਕ੍ਕਾਯਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਪਞ੍ਞਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੨. ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸ ਆਯਤਨਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਾਨੀ**ਤਿ ਆਹ **"ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਕਾਰਣਾਨੀ"**ਤਿ। **ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਇਧ ਸੀਲਂ ਆਗਤਂ, ਇਧ ਸਮਾਧਿ, ਇਧ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਾਲ਼ਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਂ ਪਾਲ਼ਿਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਰੁਣਪੀਤੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਮਤ੍ਤਾ ਮੁਦੁਕਾ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ। ਕਥਂ ਜਾਯਤਿ? ਯਥਾਦੇਸਿਤਧਮ੍ਮਂ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਦਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਸਮਾਚਾਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮੋਦਲਕ੍ਖਣਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਜਾਯਤਿ। **ਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰਭੂਤਾ ਬਲਵਪੀਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰਭੂਤਾ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਦਰਥਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਮਕਾਯੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੇ ਰੂਪਕਾਯੋਪਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਨਾਮਕਾਯੋ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ"** ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਖਂ ਪਟਿਲਭਤੀ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਚੇਤਸਿਕਂ ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਸੁਖਂ ਪਟਿਲਭਤਿ ਵਿਨ੍ਦਤਿ। ''ਸਮਾਧਿਯਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਮਾਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਧਿਯਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। **"ਅਯਞ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਵਿਭਾਵਨਂ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਭਾਵੋ। **ਓਸਕ੍ਕਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਯਿਤੁਂ। **ਸਮਾਧਿਯੇਵ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿਆਰੁਲ੍ਹੋ ਸਮਾਧਿਯੇਵ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਭਾਵਨਾਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ"**ਤਿਆਦਿ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਰਿਪਾਚੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ** ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ,** ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਹਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੭, ੩੦੬) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਞ੍ਞਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੩. ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾ, ਅਧਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮਾਸਵਿਸਯੇ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਥਂ, ਪਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾ;** ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੇਸੁ ਭਵਾਨਿ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਨਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਨ ਯੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ** ਯਥਾ ''ਵੇਨਯਿਕੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੧; ਪਾਰਾ॰ ੮) ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਤਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ, ਯਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਞ੍ਹਿ ਪਟਿਯੋਗੀਨਿ ਬਾਹਿਰਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਯ ਬਹਿਦ੍ਧਾਧਮ੍ਮਾ। ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੀ''ਤਿ ਹਿ ਸਪਰਸਨ੍ਤਾਨਿਕਾਨਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਰੂਪਾਦੀਨਿ ''ਬਾਹਿਰਾਨੀ''ਤਿ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਨਿ ਪਨ ਸਸਨ੍ਤਾਨਿਕਾ ਏਵ ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਾਦਯੋ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਵ ਬਹਿਦ੍ਧਾਤਿ। ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮੂਹਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦਿਪਿ ਤੇਸਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਸਮੋਧਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਭਿਨ੍ਨਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਅਭਿਸਂਯੂਹਨਵਸੇਨ ਸਮੂਹਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ''ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਚਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ

ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਕ੍ਖੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**, ਨ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕੋ। **ਇਮੇ ਦਸ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਇਮੇ ਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕੇ ਦਸ ਵਿਪਾਕਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ **ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਫਸ੍ਸੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ। ਤਣ੍ਹਾਛਕ੍ਕੇ ਤਣ੍ਹਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ **ਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਯੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਵੋ, ਵ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਗਰੁਨਾ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਗਾਰਵਵਸੇਨ ਪਟਿਸ੍ਸਵਨਂ **ਪਟਿਸ੍ਸਵੋ**, ਪਟਿਸ੍ਸਵਭੂਤਂ, ਤਂਸਭਾਗਞ੍ਚ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਾਰਵਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਸ੍ਸਵੋਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਵੋ**, ਗਾਰਵਰਹਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੀਚਵੁਤ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤਿਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਕਤਸਦਿਸਂ, ਏਵਂ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਕਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਪੁਰਤੋ ਕਤਸਦਿਸਂ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਆਦਰਂ ਗਾਰਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ। ਯਥਾ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਏਕਦੇਸੇ ਕੋਪਿਤੇ, ਅਗਾਰਵੇ ਚ ਕਤੇ ਸਬ੍ਬਾ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਅਗਾਰਵਂ ਕਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਸਮੁਦਾਯਤੋ ਸਂਵਰਸਮਾਦਾਨਂ ਅਵਯਵਤੋ ਭੇਦੋਤਿ। ਏਵਂ **ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂਪਿ…ਪੇ॰… ਅਗਾਰਵੋ ਕਤੋਵ ਹੋਤਿ।** ਅਨਾਦਰਿਯਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਿਯੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਪੂਰਯਮਾਨੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਗਾਰਵੋ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। **ਦੁਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ।

ਸੋਮਨਸ੍ਸੂਪਵਿਚਾਰਾਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਾ ਵਿਚਾਰਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਉਪਸਦ੍ਦੋ ਚ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਚਾਰਾ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ (ਧ॰ ਸ॰ ੮) ''ਚਾਰੋ ਵਿਚਾਰੋ…ਪੇ॰… ਉਪਵਿਚਾਰੋ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਪਵਤ੍ਤੋ। **ਸੋਮਨਸ੍ਸਕਾਰਣਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤੋਪਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ। ਕਾਮਂ ਪਰਿਤ੍ਤਭੂਮਕਾ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਵਿਯੋਗਿਨੋ , ਕਿਰਿਯਾਭੇਦਤੋ ਪਨ ਪਠਮਾਭਿਨਿਪਾਤਤਾਯ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਬਜਾਪਾਰੋ ਸਾਤਿਸਯੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਚਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਵਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਵਤ੍ਵਾ "**ਵਿਚਾਰੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬਾਸੇਵਨਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਸ੍ਸ ਬਜਾਪਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਵਿਚਾਰੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਪੇਟਕੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ**"ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਂ ਗਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕੋਸਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ "**ਕੋਸਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤੇ ਪਠਮਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ**"ਤਿ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ। ਚਤੂਸੁਪਿ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਆਹ "**ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਗ੍ਗਾ ਕਥਿਤਾ**"ਤਿ।

ਵਿਵਾਦਮੂਲਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੫. ਕੋਧਨੋਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕੋਧਤਾਯ ਵਿਗਤਕੋਧਨੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਕੋਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**"ਤਿ ਆਹ। ਉਪਨਾਹੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਉਪਨਯ੍ਹਨਸੀਲੋਤਿ ਵਾ **ਉਪਨਾਹੀ। ਵਿਵਾਦੋ** ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਪਠਮਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਵਾਦੋ**"ਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਯਥਾ ਬਹੂਨਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਕਥ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ।

ਪਰਗੁਣਮਕ੍ਖਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਕਂ ਗੂਥੇਨ ਪਹਰਨ੍ਤਂ ਗੂਥੋ ਵਿਯ ਪਠਮਤਰਂ ਮਕ੍ਖੇਤੀਤਿ **ਮਕ੍ਖੋ**, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਕ੍ਖੀ।** ਪਲਾਸਤੀਤਿ ਪਲਾਸੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਅਪਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਲਾਸੀ।** ਪਲਾਸੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਿ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਧੁਰਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਸਮਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਲਾਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**"ਤਿ। "**ਇਸ੍ਸੁਕੀ**"ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਮਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜੋਵ। ਕਮ੍ਮਪਥਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ "**ਨਤ੍ਥਿਕਵਾਦੀ ਅਹੇਤੁਕਵਾਦੀ ਅਕਿਰਿਯਵਾਦੀ**"ਤਿ।

ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੬. **ਹਾਪੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁਮੇਵ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ। **ਅਭੂਤੰ ਬਜਾਕਰਣੰ ਬਜਾਕਰੋਤਿ** ''ਮੇਤ੍ਤਾ ਹਿ ਖੋ ਮੇ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਭਾਵਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੩) ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਗੁਣਬਜਾਹਾਰੰ ਬਜਾਹਰਤਿ। ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ-ਸਦ੍ਦੰ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ **"ਨਿਸ੍ਸਟਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਪੁਨ ਬਜਾਪਾਦੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਮਮ ਬਜਾਪਾਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾ।

''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਸੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਭਾਵ◌ੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਰਾਗਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਰਾਗੋ ਏਵ ਵ◌ਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦੋਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਰੂਪਵ◌ੇਦਨਾਦਿਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤੰ **ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿ।** ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ **ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿ।** ਤਯਿਦੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ **"ਸਾ ਹਿ...ਪੇ॰... ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸਰਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋਤਿ ''ਅਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਵਿਸਯੋ ਮਾਨੋ। **ਅਯੰ ਨਾਮ ਅਹੰ ਅਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਰੂਪਲਕ੍ਖਣੋ, ਵ◌ੇਦਨਾਦੀਸੁ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਤਰਲਕ੍ਖਣੋ ਅਯੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਾ ਅਹੰ ਅਸ੍ਮਿ। ''ਅਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ,** ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ। **ਪੁਨ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨੰ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਭਾਵ◌ੇਤਿ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਦਿਛਕ੍ਕਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੩੨੭. ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸੰ ਉਤ੍ਤਰਾਨਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨੀਤਿ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਨਿ,** ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਏਵ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨਿ** ਯਥਾ ਅਨਨ੍ਤਮੇਵ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨੀਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਨੀ"**ਤਿ। **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ ਨਾਮ** ਅਨੁਤ੍ਤਰਫਲਵਿਸੇਸਾਵਹਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਸਤ੍ਤਵਿਧਅਰਿਯਧਨਲਾਭੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਸਦ੍ਧਾਦਿਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਨਲਾਭੋ। **ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪੂਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਨੰ ਪਰਿਪੂਰਣੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਪੂਰਣੰ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਅਸੇਕ੍ਖਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਅਰਹਾ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਿਕ੍ਖੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ।

ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ ਏਵ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦਿਹਿਤਸੁਖਾਨੰ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਠਾਨਾਨੀਤਿ **ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਏਵ◌ੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ੰ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵ◌ਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੭, ੨੫੫) ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਪਚਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਵਹੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ, ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਪਨ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਸੇਸਾਵਹੰ।

ਸਤਤਵਿਹਾਰਛਕ੍ਕਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੩੨੮. **ਨਿਚ੍ਚਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ ਪਵਤ੍ਤਨਕਵਿਹਾਰਾ। ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਹਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵ◌ੇਲੰ, ਭਵਙ੍ਗਵ◌ੇਲਞ੍ਚ ਖੀਣਾਸਵ◌ਾ ਇਮਿਨਾਵ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਸਸਮ੍ਭਾਰਕਥਾ ਹੇਸਾ ਯਥਾ ''ਧਨੁਨਾ ਵਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਯਸੀਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਗਹਣੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਦਿਸ੍ਵ**◌ਾ"ਤਿ। **ਇਟ੍ਠੇ ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਟ੍ਠੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਰਾਗੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤਿ** ਗੇਹਸਿਤਪੇਮਵਸੇਨਪਿ। **ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ** ਪਸਾਦਞ੍ਞਥਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ। **ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇ**ਤਿ ਇਟ੍ਠੇਪਿ ਅਨਿਟ੍ਠੇਪਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨ ਸਮੰ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਗਹਣੇ। ਯੋ ਅਖੀਣਾਸਵ◌ਾਨੰ ਮੋਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੰ **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ** ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਤ੍ਤਾ। ਞਾਣੁਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨੇਵ **ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ।** ਅਯਞ੍ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵ◌ੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ , ਪਞ੍ਞਾਵ◌ੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਾਤਿ ਆਹ **"ਸਤਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਛਸੁ ਦ੍ਵ◌ਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਛਾਵਯਵ◌ਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ।

ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨਤਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਮਹਾਚਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਪਿ ਮਹਾਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ **ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਸਤਤਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਰਹਿਤਕਾਲੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦਨਤੋ। **ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ **ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ।** ਅਰਜ੍ਜਨਾਦੁਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾਤਿ।''ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਛਲਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਂ ਇਮੇਸਂ ਸਤਤਵਿਹਾਰਾਨਂ ''ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਕਥਂ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ **"ਆਸੇਵਨਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀ"**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਪਰਿਹਰਤੀਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੀਣਾਸਵੋ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਬਹੁਲਂ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਕਤਿਭਾਵਾਵਿਜਹਨਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਪਨ ਤਥਾ ਚੇਤੋਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਭਾਵੇ ਯਂ ਤਂ ਸਭਾਵਤੋ ਇਟ੍ਠਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਤ੍ਥ ਯਾਥਾਵਸਭਾਵਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨਪਿ ਅਰਹਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬਾਸੇਵਨਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ ''ਆਸੇਵਨਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ।

ਅਭਿਜਾਤਿਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੯. ''ਅਭਿਜਾਤਿਯੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਕੋਤਿ ਆਹ **"ਜਾਤਿਯੋ"**ਤਿ। **ਅਭਿਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਚ ਅਨ੍ਤੋਗਧਹੇਤੁਅਤ੍ਥਪਦਂ, ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਜਾਤਿਯਾ, ਤਂਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਕਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਪਰਿਯਾਯਤਾਯ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਤੋ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚੇ ਕਣ੍ਹਂ ਭਵੇਯ** ਯਥਾ ਤਂ ਦਸਵਿਧਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਕਮ੍ਮਂ। **ਸਚੇ ਸੁਕ੍ਕਂ** ਭਵੇਯ ਯਥਾ ਤਂ ਦਾਨਸੀਲਾਦਿਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ** ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਾਨਂ। **ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ** ''ਅਭਿਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਤਂ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ** ਯਥਾ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਖਯਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਦੋਸਕ੍ਖਯੋ ਮੋਹਕ੍ਖਯੋਤਿ।

ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਬ੍ਬੇਧੋ ਵੁ**ਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ** ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ, ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ**ਤਿ ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ **ਸਞ੍ਞਾ,** ਤੇਨ ਸਹਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਪਨਟ੍ਠੇਨ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਵਾ ਪਟਿਲਾਭੋ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭੋ,** ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠੋ, ਤੇਨ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠੇਨ।** ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਤੋ''ਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾ**ਵ ਉਭਯਹਿਤਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਧਨਾਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਧਨਂ **ਸਦ੍ਧਾਧਨਂ। ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਧਨੇਸੁ। **ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ** ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਭਾਵਤੋ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਸਂਕਿਲੇਸਵਿਸੋਧਨੇਨ ਮਹਾਜੁਤਿਕਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰਭਾਵਾਪਾਦਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਞ੍ਞਾਯ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਾਯ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ **ਸੁਚਰਿਤਾਦੀਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।** ਤਤ੍ਥੇ ਚੇਵ ਪਾਰਮਿਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਠਤ੍ਵਾ **ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਾਦੀਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।**

ਸਮਾਧਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ,** ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਭੂਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ **"ਸਮਾਧਿਪਰਿਵਾਰਾ"**ਤਿ।

ਅਸਤਂ ਅਸਾਧੂਨਂ **ਧਮ੍ਮਾ** ਤੇਸਂ ਅਸਾਧੁਭਾਵਸਾਧਨਤੋ। **ਅਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਸੁਨ੍ਦਰਾ ਗਾਰਯ੍ਹਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਲਾਮਕਾ"**ਤਿ। ''ਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸੇਵ ਕਥਿਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤੇਸੁਪੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸਨਤੋ

ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਸਾਤਿਸਯਂ ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤਂਸਮਙ੍ਗੀ ਚ ਅਰਿਯੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਕੋਤਿ।

ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਾ, ਨ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ। ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਹਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੁਆਦਿਭਾਵੋ , ਨ ਪਾਲਿਧਮ੍ਮਪਠਨਾਦਿਮਤ੍ਤੇਨ। **ਭਾਸਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਚੇਵ ਤਦਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਪਰਤ੍ਥਬੋਧਕਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ। ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਤਾਵਸੇਨ **ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੂ । ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਜਾਨਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਹਿ ਏਵ ਪਰਿਯੇਸਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਪਿ ਬੋਧਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **"ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗੇਸੁ"** ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਾ ਅਨਵਜ੍ਜਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਯੋਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨਸ੍ਸ। **ਅਤਿਸਮ੍ਬਾਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਂ ਅਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਾਵਤਾ ਕਾਲੇਨ ਤੀਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। **ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਪਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾਦਿਕਂ ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਪਰਿਸਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਦਿਕਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾਦਿਕਂ ਮਨੁਸ੍ਸਪਰਿਸਂਯੇਵ ਪੁਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। ''ਇਮਂ ਮੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤਦਞ੍ਞੋ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਵਂ **ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਞ੍ਞੂ।** ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਮ੍ਪਿ ਬੋਧਨਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ, ਨਿਹੀਨਂ ਵਾ **ਜਾਨਾਤਿ** ਨਾਮ।

੩੩੧. **"ਨਿਦ੍ਦਸਵਤ੍ਥੂਨੀ"**ਤਿ। ''ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦਲੋਪੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਦ੍ਦਸਾਦਿਵਤ੍ਥੂਨੀ"**ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸ ਦਸਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਸੋ। **ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ਞਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਨ ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੋ ਕਿਰਾ"**ਤਿ ਕਿਰਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਂ। ''ਨਿਦ੍ਦਸੋ''ਤਿ ਚੇਤਂ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬੀਸਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨਿਨ੍ਨਵਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਾਮੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ।

ਨ ਇਦਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਤੇਸੁ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ। ਸਾਸਨੇਪਿ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਇਦਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਪਨੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਯੇਨ ਚ ਕਾਰਣੇਨ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਭਾਵੋ ਹਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਕਾਰਣਂ। ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਇਤਰਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾਨਿ।

ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦਾਨਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ,** ਤਂ ਪਨਸ੍ਸਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪੂਰਣੇ"**ਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰਕ੍ਖਣਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ,** ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪੂਰਣੇ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਅਰਕ੍ਖਣੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਾਵਤੋ, ਰਕ੍ਖਣੇ ਚ ਪਰਿਪੂਰਣਤੋ। **ਬਹਲਚ੍ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਚ੍ਛਨ੍ਦੋ। **ਆਯਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਾਨਾਗਤਦਿਵਸਾਦਿਕਾਲੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ , ਨ ਅਨਾਗਤਭਵੋਤਿ ਆਹ **"ਅਨਾਗਤੇ ਪੁਨਦਿਵਸਾਦੀਸੁਪੀ"**ਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਿਟ੍ਠਅਤ੍ਥਿਤਾ **ਅਵਿਗਤਪੇਮਤਾ,** ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ **ਧਮ੍ਮਨਿਸਾਮਨਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਯਨੇ**ਤਿ ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧੇ ਤਣ੍ਹਾਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇ। **ਏਕੀਭਾਵੇ**ਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਾਵਿਗਮਸਿਦ੍ਧੇ ਵਿਵੇਕਭਾਵੇ। **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇ, ਤਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪੂਰਣੇ"**ਤਿ। **ਸਤਿਯਞ੍ਚੇਵ ਨੇਪਕ੍ਕਭਾਵੇ ਚਾ**ਤਿ ਸਤੋਕਾਰਿਤਾਯ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰਿਤਾਯ ਚ। ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਬਲੇਨੇਵ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ ਇਜ੍ਝਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਪਟਿਵੇਧੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੇ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇ"**ਤਿ। ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੇ ਹਿ ਇਜ੍ਝਮਾਨੇ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਿਦ੍ਧਾ ਏਵ ਹੋਤਿ।

ਅਸੁਭਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਤਿ ਦਸਵਿਧਸ੍ਸ, ਏਕਾਦਸਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਵਾ ਅਸੁਭਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣੇ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਰਿਚਯਞਾਣਂ। **ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਵਿਪਰਿਣਾਮਤਾਸਂਸੂਚਿਤਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣੇ। **ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ। **ਅਨੁਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁ ਅਨੁ ਸਯਨ੍ਤਿ। ਕਾਰਣਲਾਭੇ ਹਿ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾ ਕਿਲੇਸਾ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁ ਅਨੁ ਸਯਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤਦਵਤ੍ਥਾ ''ਅਨੁਸਯਾ''ਤਿ

ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਥਾਮਗਤੋਤਿ** ਥਾਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਥਾਮਗਮਨਟ੍ਠ** ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣੋ ਕਾਮਰਾਗਾਦੀਨਮੇਵ ਆਵੇਣਿਕੋ ਸਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ''ਥਾਮਗਤਾਨੁਸਯਂ ਪਜਹਤੀ''ਤਿ। ਕਾਮਰਾਗੋ ਏਵ ਅਨੁਸਯੋ **ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯੋ।** ਯੇ ਪਨ ''ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਅਨੁਸਯੋ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਕਾਮਰਾਗਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ''ਤਸ੍ਸ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤੇਵਾਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ।

ਅਧਿਕਰਣਸਮਥਸਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਧਿਕਰੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ।** ਕੇ ਅਧਿਕਰੀਯਨ੍ਤਿ? ਸਮਥਾ। ਕਥਂ ਅਧਿਕਰੀਯਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਮਨਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤੇਸਂ ਸਮਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਸਮੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਉਟ੍ਠਿਤਾਨਂ। **ਸਮਥਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨਤ੍ਥਂ।

"ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹੀ"ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਮੇਤਂ ਯਥਾ ''ਯਦਿ ਮੇ ਬ੍ਯਾਧੀ ਦਾਹੇਯ੍ਯੁਂ ਦਾਤਬ੍ਬਮਿਦਮੋਸਧ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਿਵਦਨ੍ਤਾ ''ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਉਪਵਦਨਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸੋ। **ਚੋਦਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਯੋਗੋ।

ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ ਵਿਨਯਨਤੋ **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ** । ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣਂ **ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ। ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਸਮ੍ਮੁਖਤਾ **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਨਾਮ।**

ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗ੍ਯਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੋ, ਨ ਯਥਾ ਤਥਾ ਕਾਰਕਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਤਾ। **ਭੂਤਤਾ**ਤਿ ਤਚ੍ਛਤਾ। ਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਯੋ ਹਿ ਇਧ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯, ੧੯੪) ਵਿਯ। ਵਿਨੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਨਯੋ,** ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਾਯ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਤਾ **ਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ।** ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾ ਤਂ... ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮੁਖਤਾ"**ਤਿ। **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ। ਵਿਵਾਦਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ **ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ। ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਪਰਿਹਾਯਤਿ** ਸਮ੍ਮਤਪੁਗ੍ਗਲੇਹੇਵ ਵੂਪਸਮਨਤੋ।

ਨਨ੍ਤਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ। ''ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਗੁਲ੍ਹਕਾ**ਦੀਸੁ ਅਲਜ੍ਜੁਸ੍ਸਨ੍ਨਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਗੁਲ੍ਹਕੋ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਲਜ੍ਜੁਸ੍ਸਨ੍ਨਾਯ ਵਿਵਟਕੋ, ਬਾਲੁਸ੍ਸਨ੍ਨਾਯ ਸਕਣ੍ਣਜਪ੍ਪਕੋ। ਯਸ੍ਸਾ ਕਿਰਿਯਾਯ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਬਹੁਤਰਾ, ਸਾ **ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ।

"ਚਤੂਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤੀ"ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਏਵ ਵੂਪਸਮਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਵਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਭੋ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਥ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਰੋਪਨਵਸੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ। ਪਟਿਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸਮਥੇ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

ਨ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਂ **ਅਸ੍ਸਾਮਣਕਂ,** ਸਮਣੇਹਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੇ** ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਤਿ।

ਪਟਿਚਰਤੋਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਪਾਪੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ **ਪਾਪਿਯੋ,** ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ **ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਿਯਸਿਕਂ। ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਵੂਪਸਮੋ ਨਤ੍ਥਿ** ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਰੂਪਾਯ, ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਵਿਨਾ ਅਵੂਪਸਮਨਤੋ।

ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਯ। ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇ ਆਪਨ੍ਨਭਾਵਾਦਿਕੇ ਕਰਣਂ ਕਿਰਿਯਾ ''ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ, ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ **ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ।**

ਯਥਾਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਤੀਹਿ ਏਕੇਨਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਸਮਥਵਿਚਾਰੇ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ**ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਨਯਮਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ** ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੪-੧੮੭) **ਵੁਤ੍ਤੋ,** ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਦੁਤਿਯਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੩. **ਅਯਾਥਾਵਾ**ਤਿ ਨ ਯਾਥਾਵਾ। ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤਾਯ **ਮਿਚ੍ਛਾਸਭਾਵਾ।** ਵਿਪਰੀਤਵੁਤ੍ਤਿਕਤਾਯ **ਯਾਥਾਵਾ।** ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤਾਯ **ਸਮ੍ਮਾਸਭਾਵਾ** ਅਵਿਪਰੀਤਵੁਤ੍ਤਿਕਾ।

੩੩੪. ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਸੀਦਤੀਤਿ **ਕੁਸੀਤੋ** ਦ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਤ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਕੁਸੀਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਕੁਸੀਤਭਾਵੋ ਇਧ **ਕੁਸੀਤ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵਿਨਾਪਿ ਹਿ ਭਾਵਜੋਤਨੰ ਸਦ੍ਦੰ ਭਾਵਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ਯਥਾ ''ਪਟਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਸੀਤਭਾਵਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕੋਸਜ੍ਜਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਕਮ੍ਮੰ** ਨਾਮ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਈਦਿਸਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਚੀਵਰਵਿਚਾਰਣਾਦੀ**"ਤਿ। **ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਵੀਰਿਯੰ, ਤੰ ਪਨ ਚਙ੍ਕਮਨਵਸੇਨ ਕਰਣੇ ''ਕਾਯਿਕ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਲਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਦੁਵਿਧਮ੍ਪੀ**"ਤਿ। **ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਨਤ੍ਥੰ। **ਓਸੀਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੇ ਸਙ੍ਕੋਚੋ। ਮਾਸੇਹਿ ਆਚਿਤੰ ਨਿਚਿਤੰ ਵਿਯਾਤਿ **ਮਾਸਾਚਿਤੰ,** ਤੰ **ਮਞ੍ਞੇ।** ਯਸ੍ਮਾ ਮਾਸਾ ਤਿਨ੍ਤਾਵਿਸੇਸੇਨ ਗਰੁਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਯਥਾ ਤਿਨ੍ਤਮਾਸੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ** ਗਿਲਾਨਭਾਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੩੫. **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੂਨੰ। **ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੁਸੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ। ''ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵੀਰਿਯੰ ਆਰਭਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ, "**ਇਦੰ ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਵੀਰਿਯੰ ਆਰਭਾਮੀਤਿ ਏਵੰ ਭਾਵਨਾਯ ਅਬ੍ਭੁਸ੍ਸਹਨੰ ਪਠਮੰ ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ **ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।** ਯਥਾ ਤਥਾ ਪਠਮੰ ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਬ੍ਭੁਸ੍ਸਹਨਞ੍ਹਿ ਉਪਰਿ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਰੂਪਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਸਹਿਤਾਨਿ ਹਿ ਅਬ੍ਭੁਸ੍ਸਹਨਾਨਿ, ਤਮ੍ਮੂਲਕਾਨਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੩੩੬. **ਆਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਮੋਦਨਹੇਤੁ ਤੇਨ ਸਮਾਗਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਤ੍ਥ ਆਸਾਦਨੰ ਦਾਨਕਾਰਣੰ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। **ਭਯਾ**ਤਿ ਭਯਹੇਤੁ। ਨਨੁ ਭਯੰ ਨਾਮ ਲਦ੍ਧੁਕਾਮਤਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਵਿਯ ਚੇਤਨਾਯ ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਿਕਰੰ, ਤੰ ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ? ਨ ਇਦੰ ਤਾਦਿਸੰ ਚੋਰਭਯਾਦਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਦਾਸਿ ਮੇ**ਤਿ ਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤੰ ਉਪਕਾਰੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦੀਯਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦਸ੍ਸਤਿ ਮੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪਕਾਰਾਸੀਸਾਯ ਯੰ ਦੀਯਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਸਾਹੁ ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਦਾਨੰ ਨਾਮੇਤੰ ਪਣ੍ਡਿਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਧੁਸਮਾਚਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ। **ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸੋਭਨਤ੍ਥੰ। **ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਥੰ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਦਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਮੋਜ੍ਜਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਲੋਭਦੋਸਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛੇਰਾਦਯੋ ਵਿਦੂਰੀ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਦਾਨੰ ਅਨੁਕੂਲਧਮ੍ਮਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨੇਨ, ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਵਿਦੂਰੀਭਾਵਕਰਣੇਨ ਚ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਸੋਭਨਾਯ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਯ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥੰ, ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਮੁਦੁਕੰ ਕਰੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ** ਲਦ੍ਧਾ ਦਾਯਕੇ ''ਇਮਿਨਾ ਮਯ੍ਹੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ''ਤਿ, ਦਾਤਾਪਿ ਲਦ੍ਧਰਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਮੁਦੁਕੰ ਕਰੋਤੀ**"ਤਿ।

ਅਦਨ੍ਤੁਦਮਨਨ੍ਤਿ ਅਦਨ੍ਤਾ ਅਨਸ੍ਸਵ਼ਾਪਿਸ੍ਸ ਦਾਨੇਨ ਦਨ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਵ਼ਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਅਦਾਨਂ ਦਨ੍ਤੁਦੂਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਦਾਨਂ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਅਸ੍ਸਵ਼ਾਨਮ੍ਪਿ ਵ਼ਿਘਾਤੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦੂਸੇਤਿ। **ਉਨ੍ਨਮਨ੍ਤਿ** ਦਾਯਕਾ, ਪਿਯਂਵਦਾ ਚ ਪਰੇਸਂ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਟ੍ਠਾਨਤਾਯ। **ਨਮਨ੍ਤਿ** ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ **ਦਾਨੇਨ, ਪਿਯਵ਼ਾਚਾਯ** ਲਦ੍ਧਸਙ੍ਗਹਾ ਸਙ੍ਗਾਹਕਾਨਂ।

ਚਿਤ੍ਤਾਲਙ੍ਕਾਰਦਾਨਮੇਵ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ, ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ, ਗੁਣਵ਼ਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਤਾਯ ਚ।

੩੩੭. ਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਦਾਨਕਾਰਣਾ, ਦਾਨਮਯਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਦੇਵ਼ੇਸੁ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯੋ। **ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਕਵ਼ਾਰਮੇਵ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ਼ਾ ਯਥਾ ਉਪਰੂਪਰਿ ਤੇਨੇਵ਼ਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵ਼ਂ ਠਪੇਤਿ। ਤਦੇਵ ਚਸ **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਤਸ੍ਸੇਵ ਵ਼ੇਵਚਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਵਡ੍ਢੇਤੀ**ਤਿ ਬ੍ਰੂਹੇਤਿ, ਨ ਹਾਪੇਤਿ। **ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਂ, ਨਿਨ੍ਨਂ ਪੋਣਂ ਪਬ੍ਭਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਾ ਵ਼ਿਸਿਟ੍ਠਂ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਉਤ੍ਤਰਿ** ਨਾਮ ਪਣੀਤਂ ਮਜ੍ਝੇਪਿ ਹੀਨਮਜ੍ਝਿਮਵ਼ਿਭਾਗਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਨਤੋਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ "**ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਭਾਵ਼ਿਤਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਪਰਿ ਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥਾਯ ਅਭਾਵ਼ਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ** ਤਥਾ ਪਣਿਹਿਤਂ ਦਾਨਮਯਚਿਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ "ਤਞ੍ਚ ਖੋ"ਤਿਆਦਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵ਼ਿਬਨ੍ਧਕਾਰਦੁਸ੍ਸੀਲਜਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਪਰਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਨ ਦਾਨਮਯਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਤਂਸਂਵਤ੍ਤਨਤਾਦਸ੍ਸਨਪਰਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਵਰਾਗਸ੍ਸ। **ਵ਼ੀਤਰਾਗ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਮੇਸੁ ਵ਼ੀਤਰਾਗਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਯਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਦਾਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ਼ਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਵ਼ਂ ਦਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਅਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਦਾਨਂ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਦਾਨੇਨ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਬਦ੍ਧਾਘਾਤੇ ਵ਼ੇਰੀਪੁਗ੍ਗਲੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨ ਮੁਦੁਭੂਤਚਿਤ੍ਤੋ।

ਪਰਿਸੀਦਤਿ ਪਰਿਤੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਰਿਸਾ**, ਸਮੂਹੋ।

ਲੋਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵ਼ੀ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਤੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਕਦਾਚਿ ਲੋਕਂ ਅਨੁਪਤਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਤੇ ਲੋਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "ਅਟ੍ਠਿਮੇ"ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੬) ਆਹਰਿ। ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਾਦੀਨਂ ਲਦ੍ਧਿ **ਲਾਭੋ,** ਤਾਨਿ ਏਵ ਵ਼ਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤੋ **ਲਾਭੋ।** ਤਦਭਾਵ਼ੋ **ਅਲਾਭੋ। ਲਾਭ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਤਬ੍ਬਿਸਯੋ ਅਨੁਰੋਧੋ ਗਹਿਤੋ, **ਅਲਾਭ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵ਼ਿਰੋਧੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਲੋਹਿਤੇ ਸਤਿ ਤਦੁਪਘਾਤਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੋ ਵ਼ਿਯ ਅਨੁਰੋਧੇ ਸਤਿ ਵ਼ਿਰੋਧੋ ਲਦ੍ਧਾਵਸਰੋ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ "**ਲਾਭੇ ਆਗਤੇ ਅਲਾਭੋ ਆਗਤੋ ਏਵ਼ਾ**"ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਯਸਾਦੀਸੁਪਿ।

ਅਟ੍ਠਕਵ਼ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਵਕਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੩੪੦. ਵਸਤਿ ਤਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ,** ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤੋਵ਼ਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਆਘਾਤਕਾਰਣਾਨੀ**"ਤਿ। ਕੋਪੋ ਨਾਮਾਯਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਏਕਵ਼ਾਰਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪੁਨਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇਵ਼ਾਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ "**ਬਨ੍ਧਤੀ**"ਤਿ। ਅਥ ਵ਼ਾ ਯੋ ਪਚ੍ਚਯਵ਼ਿਸੇਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਆਘਾਤੋ ਸਵ਼ਿਸਯੇ ਬਦ੍ਧੋ ਵ਼ਿਯ ਨ ਵ਼ਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਪੁਨਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੇਵ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਤੀ**"ਤਿ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਮੇਵ਼ਾਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ "**ਕਰੋਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀ**"ਤਿ।

ਤਂ ਕੁਤੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਂ, ਪਦਜ੍ਝਾਹਾਰੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਵ਼ੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਂ ਅਨਤ੍ਥਚਰਣਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ** ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਤੋ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਕਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ, ਸੁਖਿਤਾ

ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਵਲੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਯ੍ਹੰ ਕੁਜ੍ਝਨਮਤ੍ਤੰ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਥ ਵਾ ਤੰ ਕੋਪਕਰਣਮੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ** ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਕੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਕੁਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵਤੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਮਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ, ਯਦਿਦੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ। ਯੰ ''ਸਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਇਤ੍ਤਰਕਾਲਾ ਖਣਿਕਾ, ਕਸ੍ਸ ਕੋ ਕੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਾਭਾ ਨਾਮ ਕੇ ਸਿਯੁੰ** ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ।

੩੪੧. ਸਤ੍ਤਾ ਆਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੂਤਿ **ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾ।** ਨਾਨਤ੍ਤਕਾਯਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ ਆਦਿਭੇਦਾ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਾ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਤਾਯ ਏਵ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ਆਧਾਰੋ ਵਿਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦਾਯਾਧਾਰਤਾਯ ਅਵਯਵਸ੍ਸ ਯਥਾ ''ਰੁਕ੍ਖੇ ਸਾਖਾ''ਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ "**ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਆਵਾਸਾ, ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੋਵ** ''ਨ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੋ ਸੁਲਭਰੂਪੋ, ਯੋ ਮਯਾ ਅਨਾਵੁਤ੍ਥਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਿਨਾ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਹਿ ਦੇਵੇਹੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਵੇਹਪ੍ਫਲੋ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥੰਯੇਵ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੰ ਭਜਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

੩੪੨. **ਓਪਸਮਿਕੋ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਪਸਮਾਵਹੋ, ਤੰ ਪਨ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਉਪਸਨ੍ਤੇਸੁ ਉਪਸਮਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਕਿਲੇਸੂਪਸਮਕਰੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਕ੍ਕਰੰ ਸਮ੍ਬੋਧੰ ਗਮੇਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮੀ।**

ਯਸ੍ਮਿੰ ਦੇਵਨਿਕਾਯੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਨ ਵਿਯੁਜ੍ਜਤਿ ਸਵਨਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ, ਸੋ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਦੀਘਾਯੁਕੋ ਦੇਵਨਿਕਾਯੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ "**ਅਸਞ੍ਞਭਵੰ ਵਾ ਅਰੂਪਭਵੰ ਵਾ**"ਤਿ।

੩੪੩. ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਤੋ ਵਿਹਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ। ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ। **ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਤਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ।

੩੪੪. **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨਿਰੋਧਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਰੋਧਾ**"ਤਿ।

ਨਵਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੫. ਯੇਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਸਰਣਤਾਯ ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਨਾਥਤਿ ਈਸਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ **ਨਾਥੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਨਾਥਭਾਵਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ "**ਨਾਥਕਰਣਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਸਨਾਥਾ...ਪੇ॰... ਪਤਿਟ੍ਠਾਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਕਰਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਨਾਥਭਾਵਕਰਾ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਵਿਧਾਯਿਨੋ। ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ ਅਨਾਥੋ, ਸਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ ਸਨਾਥੋਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਤ੍ਥੋ ਨਾਥਤ੍ਥੋ।

ਕਲ੍ਯਾਣਗੁਣਯੋਗਤੋ **ਕਲ੍ਯਾਣਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**"ਤਿ ਆਹ। ਮਿਜ੍ਜਨਲਕ੍ਖਣਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਿਤ੍ਤੋ,** ਸੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਮਤ੍ਤੰ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਸ੍ਸ ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਅਵਿਜਹਿਤਵਾਸੋਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਤੇਵਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤੇਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇ ਏਵ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਸਹ ਅਯਨਤੋ**ਤਿ ਸਹ ਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਅਸਮੋਧਾਨੇ **ਚਿਤ੍ਤੇਨ,** ਸਮੋਧਾਨੇ ਪਨ **ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚੇਵ ਕਾਯੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ।**

ਸੁਖੰ ਵਚੋ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨੁਕੂਲਗਾਹਿਮ੍ਹਿ ਆਦਰਗਾਰਵਵਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਤਿ **ਸੁਵਚੋ।** ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਖੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਖਮੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਤਾ, ਤਮੇਵਸ੍ਸ ਖਮਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਗਾਲ਼੍ਹੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਾਮਤੋ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾ, ਅਯੋਨਿਸੋ ਵਾ **ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਟਿਪ੍ਫਰਤੀ**ਤਿ ਪਟਾਣਿਕਭਾਵੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਯੋਨਿਸੋ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨੀਤਿ ਵਿਪੁਲਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ। **ਤਤ੍ਰੂਪਗਮਨੀਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਮਹਨ੍ਤੇ, ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਚ ਕਮ੍ਮੇ ਸਾਧਨਵਸੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਸਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਰੂਪਾਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਾ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਕਮ੍ਮੇ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੇ ਉਪਾਯਭੂਤਾਯ।

ਧਮ੍ਮੇ ਅਸ੍ਸ ਕਾਮੋਤਿ ਧਮ੍ਮਕਾਮੋਤਿ ਬ੍ਯਧਿਕਰਣਾਨਂਪਿ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥੋ ਸਮਾਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਤੋ ਵਾ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਕਾਮੋ,** ਧਮ੍ਮੋ; ਧਮ੍ਮੋ ਕਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ। ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਿਯਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਸਮੁਦਾਹਰਣਂ ਕਥਨਂ **ਸਮੁਦਾਹਾਰੋ,** ਪਿਯੋ ਸਮੁਦਾਹਾਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰੋ। ਸਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਅਨੁਕਡ੍ਢਤਿ, ਤੇਨ ਸਯਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਸਤ੍ਤਪ੍ਪਕਰਣਾਨਿ** ਅਧਿਕੋ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਿਨਯੇ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾ** ਵਿਨਯਨਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਨਂ। **ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰਾ** ਵਿਸੇਸਤੋ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਧਮ੍ਮਕਿਤ੍ਤਨਤੋ। ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਧਮ੍ਮਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨੇਵ ਹਿ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਧਮ੍ਮਪਾਰਿਪੂਰੀ। **ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ** ਪਿਟਕਦ੍ਵਯਸ੍ਸਾਪਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਭਾਵਤੋ। **ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਕਾਰਣਂ** ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮਥੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ। **ਬਹੁਲਪਾਮੋਜ੍ਜੋ**ਤਿ ਬਲਵਪਾਮੋਜ੍ਜੋ।

ਕਾਰਣਟ੍ਠੇਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਟ੍ਠੇ। ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹਿਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੇਸਂ ਅਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ। **ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬੇ ਭੁਮ੍ਮਂ ਯਥਾ ''ਚੇਤਸੋ ਅਵੂਪਸਮੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪਦਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ।

੩੪੬. ਸਕਲਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਨਿਸ੍ਸੇਸਟ੍ਠੇਨ, ਅਨਵਸੇਸਫਰਣਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਕਲਟ੍ਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਏਕਦੇਸੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਕਸਿਣਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਨਕਧਮ੍ਮਾਨਂ। **ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ। ਯਥਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਸਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਡ੍ਢਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ , ਏਵਮੇਤਂ ਝਾਨਂ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ, ਯੋਗਿਨੋ ਵਾ ਸੁਖਵਿਸੇਸਾਨਂ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ। **"ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ"** ਤਿ ਇਦਂ **ਉਦ੍ਧਂ ਅਧੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਸਿਣਂ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਉਪਰਿਆਦੀਸੁ ਕਸਿਣਵਡ੍ਢਨਕਾਰਣੇਨ। ਯਥਾ ਕਿਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਆਲੋਕਮਿਵ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ**"ਤਿ। ਯਥਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਉਦ੍ਧਂ ਚੇ ਰੂਪਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ, ਉਦ੍ਧਂ ਆਲੋਕਂ ਪਸਾਰੇਤਿ, ਅਧੋ ਚੇ ਅਧੋ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚੇ ਰੂਪਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਲੋਕਂ ਪਸਾਰੇਤਿ; ਏਵਮਯਂ ਕਸਿਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਕਸ੍ਸਾਤਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦੀਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਸ। **ਅਞ੍ਞਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਕਸਿਣਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸਿਣਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਸਾਰਿਤਕਸਿਣਂ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਸਾਰਿਤਕਸਿਣਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਅਞ੍ਞਕਸਿਣਸਮ੍ਭੇਦਾਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਅਞ੍ਞਂ** ਪਥਵੀਆਦਿ। ਨ ਹਿ ਉਦਕੇ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵੀ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਞ੍ਞੋ ਕਸਿਣਸਮ੍ਭੇਦੋ**ਤਿ ਆਪੋਕਸਿਣਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਕਰੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਸੇਸਕਸਿਣੇਸੁ। ਏਕਦੇਸੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਫਰਣਂ ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣਤੋ **ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ।** ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਨੇਸਂ ਕਸਿਣਸਮਞ੍ਞਾ। ਤਥਾ ਚਾਹ **"ਤਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਚੇਤਸਾ ਫਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਕਸਿਣਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਪੁਲਂ ਵਾ ਸਕਲਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਏਕਦੇਸਂ।

ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੇ ਪਵਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਫਰਣਅਪ੍ਪਮਾਣਵਸੇਨ **"ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਿਣ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਸਿਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਉਗ੍ਘਾਟਿਤਕਸਿਣਵਸੇਨ। **ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੇ ਉਦ੍ਧਂਅਧੋਤਿਰਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।** ਯਤ੍ਤਕਞ੍ਹਿ ਠਾਨਂ ਕਸਿਣਂ ਪਸਾਰਿਤਂ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਆਕਾਸਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਆਕਾਸੋ ਹੋਤੀਤਿ; ਏਵਂ ਯਤ੍ਤਕਂ ਠਾਨਂ ਆਕਾਸਂ

ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਸਕਲਮੇਵ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਆਗਮਨਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਿਣੇਪਿ ਉਦ੍ਧੰਅਧੋਤਿਰਿਯਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿੰ ਆਕਾਸਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਉਦ੍ਧੰਅਧੋਤਿਰਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ।

ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੭. **ਪਥਭੂਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਪਵਤ੍ਤਨੁਪਾਯਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਭੂਤਤ੍ਤਾ। **ਮੇਥੁਨਸਮਾਚਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਸਦਾਰਸਨ੍ਤੋਸਪਰਦਾਰਗਮਨਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੇਸੁ ਮੇਥੁਨਸਮਾਚਾਰੇਸੁ। ਤੇਪਿ ਹਿ ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਤੋ ਕਾਮਾ ਨਾਮ। **ਮੇਥੁਨਵਤ੍ਥੂਸੂ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ। **ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਗਾਰਯ੍ਹਾਚਾਰੋ। **ਗਾਰਯ੍ਹਤਾ** ਚਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਨਿਹੀਨਤਾਯ ਏਵਾਤਿ ਆਹ “**ਏਕਨ੍ਤਨਿਹੀਨੋ ਲਾਮਕਾਚਾਰੋ**”ਤਿ। **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ।

ਸਗੋਤ੍ਤੇਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾ **ਗੋਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਾ।** ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾ **ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ।** ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਾ **ਸਾਰਕ੍ਖਾ।** ਯਸ੍ਸਾ ਗਮਨੇ ਰਞ੍ਞਾ ਦਣ੍ਡੋ ਠਪਿਤੋ, ਸਾ **ਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾ।** ਭਰਿਯਾਭਾਵਤ੍ਥੰ ਧਨੇਨ ਕੀਤਾ **ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ।** ਛਨ੍ਦੇਨ ਵਸਨ੍ਤੀ **ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ।** ਭੋਗਤ੍ਥੰ ਵਸਨ੍ਤੀ **ਭੋਗਵਾਸਿਨੀ।** ਪਟਤ੍ਥੰ ਵਸਨ੍ਤੀ **ਪਟਵਾਸਿਨੀ।** ਉਦਕਪਤ੍ਤੰ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾ **ਓਦਪਤ੍ਤਕਿਨੀ।** ਚੁਮ੍ਬਟੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾ **ਓਭਤਚੁਮ੍ਬਟਾ।** ਕਰਮਰਾਨੀਤਾ **ਧਜਾਹਟਾ।** ਤਙ੍ਖਣਿਕਾ **ਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਾ।** ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਨ ਤਥਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦਤਾਯ। ‘‘ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨੇ ਸਤਿਪਿ ਮਗ੍ਗੇਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਧਿਵਾਸਨੇ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੇਵਨਾਭਿਸਨ੍ਧਿਪਯੋਗਾਭਾਵਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਪਯੋਗਾਭਾਵੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸੇਵਨਪਯੋਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਪੁਰੇਤਰੰ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਪਨੇਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਨ ਸਿਯਾ, ਤਥਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਪਿ ਸੇਵਨਪਯੋਗਾਭਾਵੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਯੋ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਯੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ “**ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਉਪਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਵਾਚਿਨੋ ਧਾਤੁਸਦ੍ਦਾਤਿ “**ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਤੀ**”ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ “**ਪਰਭਣ੍ਡਾਭਿਮੁਖੀ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਤਨਿਨ੍ਨਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਰਭਣ੍ਡੇ ਲੁਬ੍ਭਨਵਸੇਨ ਨਿਨ੍ਨਤਾਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਭਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਵਾ **ਝਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਬ੍ਭਨੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਉਪਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਵਾਚਿਨੋ ਏਵ ਧਾਤੁਸਦ੍ਦਾ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਚੂਲ਼ਸੀਲਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ “**ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚਾ**”ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡੰ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਗੁਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਤਾ, ਮਹਾਗੁਣਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨੰ** ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਹਿਤਸੁਖੰ ਬ੍ਯਾਪਾਦਯਤੀਤਿ ਯੋ ਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਯੰ ਪਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਤਿ ਸਮਵਾਯੇ ਹਿਤਸੁਖੰ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। ਫਰੁਸਵਾਚਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵਿਭਾਵਿਤਾਤਿ ਆਹ “**ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਵਿਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਯੰ ਪਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਬ੍ਯਾਪਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਗੁਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਮਹਾਗੁਣਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਦੁਭਯਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। “**ਅਹੋ ਵਤਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾਯ ਵਿਨਾਸਚਿਨ੍ਤਨੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸ੍ਸ ਦਾਰੁਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਪਥਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ।

ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗਹਣਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਯਾਥਾਵਗਹਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਗਹਣੇਨ। **ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਤਥੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। “**ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਵਿਯਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਸੇਵਨਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਤੰ, ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਗਹਿਤਾਕਾਰਵਿਪਰੀਤਤਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗਹਿਤਾਕਾਰਵਿਪਰੀਤਭਾਵੋ। **ਵਤ੍ਥੁਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਯਥਾਭੂਤਸਭਾਵਮਾਹ। **ਤਥਾਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਗਹਿਤਾਕਾਰੇਨੇਵ ਵਿਪਰੀਤਾਕਾਰੇਨੇਵ। **ਤਸ੍ਸ** ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ, **ਤਸ੍ਸ** ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਨੋ **ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ,** ‘‘ਏਵਮੇਤੰ ਨ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ’’ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਤੋਤਿ ਸਭਾਵਤੋ। **ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ**ਤਿ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਾਦੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤਙ੍ਗਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਯੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚੇਤਨਾਧਮ੍ਮਾਤਿ ਚੇਤਨਾਸਭਾਵਾ।

''ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਨੁ ਚੇਤਨਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੋ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਨ, ਅਵਚਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਚੇਤਨਾਯ ਅਕਮ੍ਮਪਥਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ (ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਕਮ੍ਮਪਥਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਅਵਚਨਂ, ਕਦਾਚਿ ਪਨ ਕਮ੍ਮਪਥੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬਦਾਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨਿਯਤਤ੍ਤਾ ਅਵਚਨਂ। ਯਦਾ ਪਨ ਕਮ੍ਮਪਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਕਮ੍ਮਪਥਰਾਸਿਸਙ੍ਗਹੋ ਨ ਨਿਵਾਰਿਤੋ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਦਿ ਚੇਤਨਾਯ ਸਬ੍ਬਦਾ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵਾਭਾਵਤੋ ਅਨਿਯਤੋ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੋਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਅਵਚਨਂ, ਨਨੁ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਅਨਿਯਤੋ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੋਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਪਥਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਅਵਚਨਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਤਾਤਂਸਭਾਗਤਾ ਹਿ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਚੇਤਨਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਸਾ ਪਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਕਾਵਾਤਿ ਪਾਕਟੋ ਤਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੋਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਚੇਤਨਾਯ ਹਿ ''ਚੇਤਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮਂ ਵਦਾਮਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੩; ਕਥਾ॰ ੫੩੯), ਤਿਵਿਧਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਯਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਅਕੁਸਲਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਕਥਾ॰ ੫੩੯) ਵਚਨਤੋ ਕਮ੍ਮਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋ; ਕਮ੍ਮਂਯੇਵ ਚ ਸੁਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤੀਨਂ, ਤਦੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਞ੍ਚ ਪਥਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ''ਕਮ੍ਮਪਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਪਾਕਟੋ ਤਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੋ। ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਪਨ ਚੇਤਨਾਸਮੀਹਨਭਾਵੇਨ ਸੁਚਰਿਤਦੁਚ੍ਚਰਿਤਭਾਵੋ, ਚੇਤਨਾਜਨਿਤਭਾਵੇਨ [ਚੇਤਨਾਜਨਿਤਤਂਬਨ੍ਧਤਿਭਾਵੇਨ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਨੁਟੀ॰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਵਣ੍ਣਨਾ)] ਸੁਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿਤਦੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਪਥਭਾਵੋ ਚਾਤਿ ਨ ਤਥਾ ਪਾਕਟੋ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੋਤਿ ਤੇ ਏਵ ਤੇਨ ਸਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਚੇਤਨਾ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੇ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਤਥਾਜਾਤਿਯਤ੍ਤਾ ਵਾ ਚੇਤਨਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਮੂਲਂ ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੂਲਦੇਸਨਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਮੂਲਸਭਾਵੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

"ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣ"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਕਪਾਲ਼ਿਯਾ (ਵਿਭ॰ ੭੧੫) ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਦੁਸ੍ਸੀਲਜਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ , ਤਦੇਵ ਤਂਵੇਰਮਣਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਤੋ ਏਵ ਹਿ ਵਿਰਤੀਤਿ। **ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਮੇਵ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਰੋਧੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ** ''ਯਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਏਤ੍ਥ 'ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਨੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇਯੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੧੪) ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ। ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਨੋ ''ਇਤ੍ਥੀ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ **"ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ"ਤਿ ਏਕੇ।** ''ਏਕੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਦ੍ਵੇ ਸੁਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੇਨ **ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਵਸੇਨ। ਤਥਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਥਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਵਸੇਨਾ'' ਤਿਦਮ੍ਪਿ ਉਪਸਂਹਰਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਨਤੋ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੧) ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਵਿਸਯਾ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਾਧਾਰਣਤੋ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਫਲਂ ਵਿਪਾਕੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੪) ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰਧਮ੍ਮਾਪਿ ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਸੁਖਬਹੁਲਤਾਯ ਰਾਜਾਨੋ ਹਸਮਾਨਾਪਿ ''ਘਾਤੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ , ਹਾਸੋ ਪਨ ਨੇਸਂ ਅਤ੍ਤਵੂਪਸਮਾਦਿਅਞ੍ਞਵਿਸਯੋਤਿ ਆਹ **"ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨੋ ਨ ਹੋਤਿ,** ਸੁਖਵੇਦਨੋਵ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਲੋਭਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਸੁਖਵੇਦਨੋ ਵਾ ਸਿਯਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨੋ ਵਾ, ਦੋਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੋ ਵਾਤਿ **ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਤਿਵੇਦਨੋ।** ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਵੇਦਨਾਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਕੋਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮੂਲਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਮੂਲਟ੍ਠੇਨ ਉਪਕਾਰਕਭਾਵੋ। ਨਿਦਾਨਮੂਲੇ ਪਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ''ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨਪੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ਆਮਿਸਕਿਞ੍ਜਕ੍ਖਹੇਤੁਪਿ ਪਾਣੰ ਹਨਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਲੋਭੋ ਨਿਦਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਸਮੁਦਯਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪)। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ …ਪੇ॰… ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਨੰ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਵੇਰਹੇਤੁਤਾਯ ਵੇਰਸਞ੍ਞਿਤੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮੰ ਮਣਤਿ ''ਮਯਿ ਇਧ ਠਿਤਾਯ ਕਥੰ ਆਗਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਤਜ੍ਜਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਨੀਹਰਤੀਤਿ **ਵੇਰਮਣੀ,** ਵਿਰਮਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਾ ''ਵਿਰਮਣੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ **"ਵੇਰਮਣੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਰਤਿ **ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤਿ।** ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੀਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਤੋ ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਿਰਤਿ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿ।** ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤਿ।** ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵਿਰਤਿਯੇਵ ਆਗਤਾ, **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਵਿਭ॰ ੭੦੩) ਪਨ ਚੇਤਨਾਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **"ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪੀ"**ਤਿ ਆਹ। **ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਹਿ ਮੂਲੰ ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ''ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਮੂਲਤੋ **ਅਲੋਭੋ ਕੁਸਲਮੂਲੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਰਮ੍ਮਣਾ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾ ਕਥੰ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਨਿ ਪਜਹਨ੍ਤੀਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਯਥਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਜਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ** ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਵਿਰਮਣਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਅਥ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇ, ਨ ਸੋ ਤਾਨਿ ਪਜਹਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਦੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਤੰ ਪਜਹਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤੋ ਅਵਿਨਿਸ੍ਸਟਭਾਵਤੋ।

ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ…ਪੇ॰… ਵਿਰਮਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝੰ ਪਜਹਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਹਿ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਤੋ ਵਿਰਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਦੀਹੇਵ ਤਪ੍ਪਹਾਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋ।

ਅਰਿਯਵਾਸਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੮. ਅਰਿਯਾਨਮੇਵ ਵਾਸਾਤਿ **ਅਰਿਯਵਾਸਾ** ਅਨਰਿਯਾਨੰ ਤਾਦਿਸਾਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਅਰਿਯਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਖੀਣਾਸਵਾ ਗਹਿਤਾ, ਤੇ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਅਵਿਰਹਿਤਵਾਸਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਰਿਯਾ ਏਵ ਵਸਿੰਸੁ ਵਸਨ੍ਤਿ ਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਸਿੰਸੂ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਿੰਸੁ। ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾਦਯੋ ਹਿ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਪਸ੍ਸਯਾ। ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹਾਨਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਪਨੋਦਨਏਸਨਾਸਮਵਯਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਨਿ ''ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਵਿਨੋਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਪਸ੍ਸੇਨੇਸੁ ਵਿਨੋਦਨਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਾਨੇਵ, ਇਤਰੇ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਮਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

ਞਾਣਾਦਯੋਤਿ ਞਾਣਞ੍ਚੇਵ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਚ। ਤੇਨਾਹ **"ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਆਰਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤਿ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **"ਚਰਤੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਚ੍ਚਸਮਾਦਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੰ ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਤਾਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਉਪਗਤਾ, ਨ ਸਮਿਤਪਾਪਾ। **ਭੋਵਾਦਿਨੇ**ਤਿ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਵਦਤਿ। **ਪਾਟੇਕ੍ਕਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਹਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਗਹਿਤਾਨਿ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੭, ੨੦੩, ੪੨੭; ੩.੨੭; ਉਦਾ॰ ੫੫; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫੯) ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚਾਦੀਨਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿਪਿ ਹਿ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੭, ੨੦੨, ੪੨੭; ੩.੨੭, ੨੯; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫੯) ਗਹਣੰ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸਚ੍ਚਾਨੀ''ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਦਮੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਨੀਹਟਾਨੀ**ਤਿ

ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਨੀਹਰਿਤਾਨਿ ਅਪਨੀਤਾਨਿ। **ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਸ੍ਸ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਵੇਵਚਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਭਾਵਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨਾਨਿ।

ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਾਸਂ ਵਯੋ ਵੇਕਲਜਨ੍ਤਿ **ਅਵਯਾ**ਤਿ ਆਹ "**ਅਨੂਨਾ**"ਤਿ, ਅਨਵਸੇਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਸਨਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਮੇਸਨਾਦਯੋ।

ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਪਹੀਨਭਾਵਦੀਪਨਤੋ।

ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਫਲਂ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਮੁਖੇਨ ਅਰਿਯਫਲਂ ਕਥਿਤਂ। ਅਧਿਗਤੇ ਹਿ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਨ੍ਤਿ।

ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਫਲਞ੍ਚ ਤੇ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਚਾਤਿ **ਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ**, ਅਰਿਯਫਲਸਭਾਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਫਲਧਮ੍ਮਾ ਚੇਵ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਚਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਵ ਕਥਿਤਾ** ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ,** ਸਮ੍ਮਾ ਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਮ੍ਮਾਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚ। ਅਤ੍ਥਿ ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਜਾਨਨਾਨਂ ਸਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਿਸੇਸੋ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਏਵ। **ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਧਮ੍ਮਾ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਹਗਤਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਰਿਯਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਕੇਨਚਿ ਪਨ ਯਥਾ ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਫਲਪਞ੍ਞਾ ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ; ਏਵਂ ਅਰਿਯਫਲਸਮਾਧਿ ਸਮਾਦਾਨਟ੍ਠਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ'' ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ।

ਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਸਮੋਧਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਮੋਧਾਨੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮਾਹਰਿਤਬ੍ਬਾ।

੩੪੯. ਓਕਪ੍ਪਨਾਤਿ ਬਲਵਸਦ੍ਧਾ। ਆਯਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਵਿਵਾਦਹੇਤੁਭੂਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਸਙ੍ਗਾਯਨਂ **ਸਙ੍ਗੀਤਿ,** ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਂ ਅਯਂ ਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸਙ੍ਗੀਤਿਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਕਾਰਣ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਥਾ ਅਹੋਸਿ** ''ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਾ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹੇਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸੁਣਨ੍ਤੋ, ਸਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਸਮਨੁਞ੍ਞਤਾ ''ਸਾਧੁ, ਸਾਧੂ''ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨੇਨ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਨੁਮੋਦਨੇਨ ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸੀ**"ਤਿ। **ਜਿਨਭਾਸਿਤੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ,** ਨ ਸਾਵਕਭਾਸਿਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਰਾਜਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਲਿਖਿਤਪਣ੍ਣਂ ਯਾਵ ਰਾਜਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਨ ਲਞ੍ਛਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਾਵ ''ਰਾਜਪਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਜਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਲਞ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤਂ ਪਨ ਰਾਜਪਣ੍ਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ ''ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿ ਅਨੁਮੋਦਨਵਚਨਸਂਸੂਚਿਤਾਯ ਸਮਨੁਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਜਿਨਵਚਨਮੁਦ੍ਦਾਯ ਲਞ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਜਿਨਭਾਸਿਤੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ ਆਹਚ੍ਚਵਚਨੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੧੧. ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੦. **ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਸਾਵਕਾਨੰ ਆਲਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਕਾਨੰ ਆਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨ ਆਲਪਨਸਮੁਦਾਚਾਰੋ, ਨ ਕੇਵਲੰ ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਆਲਪਨੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਬੁਦ੍ਧਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਤ੍ਥੁਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਅਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਏਵੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥੁ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨੰ। ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਨਿਬਦ੍ਧੋ ਵਾਸੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਾ,** ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਸੇਨਾਸਨੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਸੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਦਿਸਾਗਮਨੀਯਾ।** ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਏਕਾਦਸਵਿਧੰ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪੰ ਤਦਨੁਰੂਪਮੇਵ ਦੇਤਿ। ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸਪਿ ਕਾਮੰ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਸਪ੍ਪਾਯੰ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਪਨ ਭਾਜਨਭੂਤੰ ਕਾਤੁੰ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਗਮਾਯ ਪਠਮੰ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾਸੁ ਨਿਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ"**ਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਚਰਿਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪੁਰਿਮਾ ਛ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ ਸਪ੍ਪਾਯਾ, ਤਾਸੰ ਪਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨੇ ਅਯੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਞਾਣਚਰਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮਰਣਸ੍ਸਤਿ, ਉਪਸਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨੰ, ਆਹਾਰੇਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਪ੍ਪਾਯਾ, ਤੇਸੰ ਪਨ ਉਪਕਾਰਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **"ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿ...ਪੇ॰... ਕਥੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਵ। **ਤੇਮਾਸਿਕੰ ਪਟਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੰ ਪਟਿਪਦੰ।

ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਭੂਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। **"ਏਵੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ"**ਤਿ ਇਦੰ ''ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਦੁਦ੍ਦੇਸਿਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ''ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ। ਤੇਨਾਹ **"ਪੇਸੇਤੀ"**ਤਿ। **ਅਪਲੋਕੇਥਾ**ਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਥ। **"ਪਣ੍ਡਿਤਾ"**ਤਿਆਦਿ ਸੇਵਨਭਜਨੇਸੁ ਕਾਰਣਵਚਨੰ। **"ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਵਿਨੇਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ ''ਏਵਮੇਤੇ ਨਿਯਤਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣਾ''ਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ''ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਵਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰਯੇਵ ਪਾਪੇਤਿ।

ਸਾਵਕੇਹਿ ਵਿਨੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ ਸਾਵਕਵੇਨੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ ਨ ਸਾਵਕੇਹੇਵ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਸਾਵਕਵੇਨੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਦਸਧਾ ਮਾਤਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦਸਕਾ ਦਸਧਾ ਦਸਧਾ ਮਾਤਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ **ਵਿਭਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰੋ। ਦਸੁਤ੍ਤਰੋ ਗਤੋਤਿਪਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰੋਤਿ** ਏਕਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦਸਕਾ ਦਸਹਿ ਉਤ੍ਤਰੋ ਅਧਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿਪਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰੋ। **ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਪਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਏਕਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦਸਕਾ ਦਸਸੁ ਪਬ੍ਬੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਪਬ੍ਬੇ। **ਦਸ ਦਸ ਪਞ੍ਹਾ**ਤਿ ''ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ ਦਸ ਪਞ੍ਹਾ। **ਵਿਸੇਸਿਤਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਾ। **ਦਸੁਤ੍ਤਰੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਦੇਸਿਯਮਾਨੰ ਦੇਸਨੰ ਨਾਮਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ਵਣ੍ਣਭਣਨਤ੍ਥੰ। **ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ। ਤਥਾ ਹੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਸਾਧਿਕਾਨੰ ਪਞ੍ਹਨ੍ਨੰ ਪਞ੍ਹਸਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੋ ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੰ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੭੩) ਵਿਯ। ਸੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਚਾਯੰ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਵਹੋ। ਤਤੋ ਏਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਹੋਤਿ, ਸ ਚਾਯਮਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੋ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਪਮੋਚਨੁਪਾਯਭਾਵਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਉਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ ਉਦਗ੍ਗੰ ਉਲ਼ਾਰੰ ਪਣੀਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੇਮੰ ਜਨੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਆਚਿਣ੍ਣੰ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਕਾਯਨੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਕਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੧. (ਕ) **ਕਾਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਉਪਕਾਰਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ, ''ਬਹੁਕਾਰਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪) ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਬਹੁਕਾਰੋਤਿ ਬਹੂਪਕਾਰੋ"**ਤਿ।

(ਖ) ਵਡ੍ਢਨੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਤਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਨਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ **"ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਉਪ੍ਪਾਦਨਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਹਿ ਵਡ੍ਢਨਾਤਿ। ਨਨੁ ਚ **"ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਨਂ ਪੇਤ੍ਥ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਂ ਏਵਾਤਿ? ਅਵ੍ਵਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਨਾਯਂ ਵਿਰੋਧੋ। ਤਥਾ ਹਿ **"ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯੋ"**ਤਿ ਤੀਹਿਪਿ ਪਰਿਵ੍ਵਾਹਿ ਪਰਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯਤਂ ਵਤ੍ਵਾਪਿ **"ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

(ਗ) **ਤੀਹਿ ਪਰਿਵ੍ਵਾਹੀ**ਤਿ ਞਾਤਤੀਰਣਪਹਾਨਪਰਿਵ੍ਵਾਹਿ।

(ਘ) **ਪਹਾਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਪਜਹਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ। ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

(ਙ) ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਦੀਨਂ ਪਰਿਹਾਨਾਵਹੋ **ਪਰਿਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਕੋ।**

(ਚ) ਝਾਨਾਦਿਵਿਸੇਸਂ ਗਮੇਤੀਤਿ **ਵਿਸੇਸਗਾਮੀ।**

(ਛ) **ਦੁਪ੍ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਕਰੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਚਿਤਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ।

(ਝ) **ਅਭਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਮਾਤਿਕਾਸੂਤਿ ਦੁਕਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਸੁ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਮਾਤਿਕਾਸੁ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਾਵਨਾਯ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਭਾਵਨਾਯ ਉਪਕਾਰਧਮ੍ਮਂ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਉਪਕਾਰਕੇਨ ਉਪਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਆਹ। ਅਯਞ੍ਚ ਭਾਵਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਆਹ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ਪਰਿਵ੍ਵਾ ਚ ਨਾਮ ਯਾਵਦੇਵ ਪਹਾਤਬ੍ਬਪਜਹਨਤ੍ਥਾਤਿ ਆਹ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਪਜਹਨ੍ਤੇਨ ਚ ਹਾਨਭਾਗਿਯਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੇ ਅਵਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਹਾਨਭਾਗਿਯੋ, ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੋ''ਤਿ। ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੇ ਅਵਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੇਨ, ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਞ੍ਚੇ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬਨਿਪ੍ਫਾਦਨਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੋ, ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਅਭਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯਾਦਿਜਾਨਨੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਭਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ਅਭਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯਞ੍ਚੇ ਅਭਿਵ੍ਵਾਤਂ, ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚੋਵ ਹੋਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਾਵ ਮਹਾਥੇਰੋ ਏਕਕਵਸੇਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਧਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਪਦਾਨਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸਿ।

(ਕ) ਏਵਂ ਅਨਿਯਮਤੋ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਸਰੂਪਤੋ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਕਤਮੋ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਦੁਕਾਦੀਸੁ। **ਵੇਲੁਕਾਰੋ**ਤਿ ਵੇਨੋ। ਸੋ ਹਿ ਵੇਲੁਵਿਕਾਰੇਹਿ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦਿਕਰਣੇਨ ''ਵੇਲੁਕਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਨ੍ਤੋ, ਬਹਿ ਚ ਸਬ੍ਬਗਤਗਣ੍ਠਿਂ ਨੀਹਰਣੇਨ **ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਕੇਕਕੋਟ੍ਠਾਸੇ**ਤਿ ਏਕਕਾਦੀਸੁ ਦਸਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਂ ਉਪਕਾਰਕਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕਾਰਵਨ੍ਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਯਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਪਨੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਉਪਰਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਰਿਪਚ੍ਚਤਿ ਤਿਕ੍ਖਾ ਵਿਸਦਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟੇਤਿ, ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਡ੍ਢਨੇ। **ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦੀਸੁ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬੇਸੁ, ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ। **ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਠਾਨੇ, ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੇ। **ਮਹਾਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਤਿਯਂ ਞਾਨਾਦਿਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਨੋਮਯਿਦ੍ਧਿ ਆਦਿਕਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਿਜ੍ਜਾਸੂ**ਤਿ **ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੯) ਆਗਤਨਯਾਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਿਜ੍ਜਾਸੁ।

ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ਥੋਮੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਨ੍ਤਿ** ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ।

ਥਾਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਾਤਿ ਞਾਣਬਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ। **ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਬਹੁਪਕਾਰੋ''ਤਿ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਵਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕਮਤ੍ਥਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

(ਖ) **ਕਾਯਗਤਾਸਤੀ**ਤਿ ਰਸ੍ਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਵਾ ਏਤਂ ਸਮਾਸਪਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਿ ਪੁਞ੍ਜਕਿਤਾਨਿ ਤੇਰੋਵਸ੍ਸਿਕਾਨਿ...ਪੇ॰... ਪੂਤੀਨਿ ਚੁਣ੍ਣਕਜਾਤਾਨੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੯) ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਮਨਸਿਕਾਰੋ "**ਚੁਣ੍ਣਿਕਮਨਸਿਕਾਰੋ**"ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਚੁਣ੍ਣਿਕਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮਨਸਿਕਾਰੋ''ਤਿ। **ਏਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਏਕੂਨਤਿਂਸਵਿਧੇ ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਸਤਿਯਾ। **ਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇ ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤਿ ਸਨ੍ਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ।

(ਗ) ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਾਦਿਵਿਸਯੋਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਵਣੋ ਵਿਯ ਆਸਵੇ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਸੋ ਸਮ੍ਪਯੋਗਸਮ੍ਭਵਾਭਾਵੇਪਿ ਸਹ ਆਸਵੇਹੀਤਿ **ਸਾਸਵੋ।** ਤਥਾ ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਹਿਤੋਤਿ **ਉਪਾਦਾਨਿਯੋ।** ਇਤਰਥਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਵਿਧਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ।

(ਘ) **ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਮਾਨੇ**ਤਿ ''ਅਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਮਾਨੇ।

(ਚ) **ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ।

(ਛ) **ਇਧ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਨ੍ਤਰੋ ਮਗ੍ਗੋ "ਆਨਨ੍ਤਰਿਕੋ ਚੇਤੋਸਮਾਧੀ"ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।** ਕਸ੍ਮਾ? **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ** ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਫਲਦਾਯਕਤ੍ਤਾ।** ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਫਲਂ **ਅਨਨ੍ਤਰਂ,** ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਵਾ ਅਰਹਤਿ, ਅਨਨ੍ਤਰਪਯੋਜਨੋਤਿ ਵਾ **ਆਨਨ੍ਤਰਿਕੋ।**

(ਜ) **ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਪਞ੍ਞਾ। **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ** ਅਕੁਪ੍ਪਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ।

(ਝ) ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਆਹਰਤੀਤਿ **ਆਹਾਰੋ,** ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਆਹ "**ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਤਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿਕਾ**"ਤਿ। **ਅਯਂ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤਾਸਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ।

(ਞ) **ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਅਕੁਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਤ੍ਤਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਏਵ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਅਕੋਪਨੀਯਤ੍ਤਾ।

ਅਭਿਵ੍ਵਾਯਾਤਿ ''ਅਭਿਵ੍ਵੇਯਜੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਅਭਿਵ੍ਵਾਯ। **ਪਰਿਵ੍ਵਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਹਾਤਬ੍ਬਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੇਹੀ**ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਪਦੇਹਿ। **ਪਹਾਨਪਰਿਵ੍ਵਾ**ਵ ਕਥਿਤਾ ਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਨੰ ਏਕਾਵਾਰਤਾਯ ਪਰਿਵ੍ਵਾਯ ਸਹੇਵ ਇਜ੍ਝਨਤੋ। **ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ** ਵਿਸੇਸਤੋ **ਫਲੰ ਕਥਿਤੰ। ਏਕਸ੍ਮਿੰਯੇ**ਵ ਸਤ੍ਤਮੇ ਏਵ **ਪਦੇ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਫਲੰ ਪਨ ਅਨੇਕੇਸੁਪਿ ਪਦੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿ** ਪਠਮਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮੇਸੁ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੰ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਦਸਮੇ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਇਤਰੇਸੁ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤਸ੍ਮਾ "**ਲਬ੍ਭਤਿ ਏ**ਵਾ"ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕੰ ਵਦਤਿ।

ਸਭਾਵਤੋ ਵਿ**ਜ੍ਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਬਹੁਕਾਰਾਦਿਸਭਾਵੇਨ ਦੇਸਿਤਾ, ਤੇਨ ਸਭਾਵੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨਾ । **ਯਾਥਾ**ਵਾਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਾ। **ਤਥਾਸਭਾ**ਵਾਤਿ ਤੰਸਭਾਵਾ। **ਨ ਤਥਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਤਥਤ੍ਤਾ ਤਥਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਵ**ੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਨ** ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਯਥਾਭੂਤਮੇਵ ਵਦਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਞਾਯੇਨ। ਯੰ ਪਨ ਞਾਤੰ, ਤੰ ਹੇਤੁਯੁਤ੍ਤੰ ਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਹੇਤੁਨਾ ਕਾਰਣੇਨਾ**"ਤਿ। **ਓਕਪ੍ਪਨੰ ਜਨੇਸੀ**ਤਿ ਜਿਨਵਚਨਭਾਵੇਨ ਅਭਿਪ੍ਪਸਾਦੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ।

ਏਕਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦ੍ਵੇਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੨. (ਕ) ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ'' ਤਿ ਇਦੰ ''ਸੀਲਪੂਰਣਾਦੀਸੂ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ। "**ਸੀਲਪੂਰਣਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ** ਵ**ਿਯ ਉਪਕਾਰਕਾ**"ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਪਕਾਰਕਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਾਤਿਵਿਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਤੇਸੰ। ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ, ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਵਿਜਹਿਤਾ ਸਤਿ ਏਵ, ਸਾ ਚ ਖੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਇਤਰਾਯ ਤਥਾਰੂਪਸਮਤ੍ਥਤਾਭਾਵਤੋ।

(ਖ) ਤੇਸੰ ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾ ਕਥਿਤਾ।**

(ਛ) **ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਸੰਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਹੇਤੁ,** ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ **ਪਚ੍ਚਯੋ। ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਥਾ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸੰਕਿਲੇਸਾਯ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿ ''ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਇਮੇਹਿ ਧਮ੍ਮਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਥਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵ**ਿਸੰਯੋਗਾ** ਨਾਮ ਕਾਮਯੋਗਾਦਿਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ । "**ਏਵੰ ਪਭੇਦਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਨੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਨੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਕਣ੍ਹਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸੁਕ੍ਕਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੧, ੧੦੪) ਏਵਮਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

(ਝ) ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਮੇਚ੍ਚ ਸਮ੍ਭੁਯ੍ਯ ਕਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ **ਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ।** ਕੇਨਚਿ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ **ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ।**

(ਞ) ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ, ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਚ ਵ**ਿਜ੍ਜਾ। ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੰ** ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਅਭਿਞ੍ਞਾਦੀਨੀਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਞ੍ਞਾਦੀਨਿ। **ਏਕਕਸਦਿਸਾਨੇ**ਵ ਪੁਰਿਮਵਾਰੇ ਵਿਯ ਵਿਭਜ੍ਜ ਕਥੇਤਬ੍ਬਤੋ। **ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਗ੍ਗੋਵ ਕਥਿਤੋ''ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ''ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਫਲਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਪਦੇ ਫਲੰ ਕਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਫਲਮੇਵ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਫਲੰ ਕਥਿਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਵਿਜ੍ਜਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਦਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

ਦ੍ਵੇਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਯੋਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੩. (ਛ) **ਸੋ**ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ। **ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਮਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ** ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਜਹਨਤੋ। **ਆਰੁਪ੍ਪੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ। **ਪੁਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣਤੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਵਾਰਣਤੋ। ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਰੋਧੋ,** ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ। ਤੇਨ ਹਿ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੇ ਨਿਰੋਧਿਤੇ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਦ੍ਵਯਂ ਨਿਰੋਧਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ''ਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਂ ਲਭ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ"**ਨ੍ਤਿ। **"ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇ"** ਤਿ ਇਦਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸਾਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਰਹਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ'' ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ।

(ਜ) **ਅਤੀਤਂ ਸਾਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤਕੋਟ੍ਠਾਸਾਰਮ੍ਮਣਂ ਞਾਣਂ, ਅਤੀਤਾ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਨਕਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋਵਾ''ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ''ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੇ ਫਲਂ ਕਥਿਤਮੇਵਾ''ਤਿ।

(ਞ) **ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਨ੍ਤੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ ਸਿਯਾ।

ਤਯੋਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੪. (ਕ) ਦਾਰੁਮਯਂ ਚਕ੍ਕਂ **ਦਾਰੁਚਕ੍ਕਂ,** ਤਥਾ **ਰਤਨਚਕ੍ਕਂ।** ਆਣਟ੍ਠੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ।** ਇਰਿਯਾਪਥਾਨਂ ਅਪਰਾਪਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ **ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਂ,** ਤਥਾ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕਂ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇ ਦੇਸੇਤਿ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਰੂਪਦੇਸੇ। **ਸੇਵਨਂ** ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ। **ਭਜਨਂ** ਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਯੋਨਿਸੋ ਠਪਨਂ ਸਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਨਿਵੇਸਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਚੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਇਦਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕਮੇਤ੍ਥ ਏਤੇਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕੇਸੁ ਪਮਾਣਭੂਤਂ ਇਤਰੇਸਂ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਯੇਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸੋ ਏਵ ਚ** ਕਤਪੁਞ੍ਞੋ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ** ਅਤ੍ਤਾਨਂ **ਸਮ੍ਮਾ ਠਪੇਤਿ** ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਦਭਾਵਤੋ। **ਪਠਮੋ ਲੋਕਿਯੋਵ,** ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਮਾਵਚਰੋਵ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਲੋਕਿਯਾਵਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਵਤ੍ਤਨਕਾ ਲੋਕਿਯਾ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

(ਚ) ਕਾਮਯੋਗਵਿਸਂਯੋਗੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਗਵਿਸਂਯੋਗੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ, ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋਤਿ ਏਵਂ **ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।**

(ਛ) **ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਅਪ੍ਪਗੁਣਸ੍ਸ ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭੀ, ਤਂ। **ਕਾਮਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਕਾਮਸਹਗਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ ਤੁਦੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਾਨੁਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਹਾਯਤਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਹਾਨਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਦਨੁਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਤਦਨੁਰੂਪਸਭਾਵੋ। **"ਸਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਨੁਰੂਪਸਭਾਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤੋ ਪਣੀਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦਯਮਾਨਾ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਮਾਨਾ

ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਕਨ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਨੇਵ ਹਾਯਤਿ, ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਠਿਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਠਿਤਿਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧੀ**”ਤਿ।

ਅਵਿਤਕ੍ਕਸਹਗਤਾਤਿ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤੋ ਪਣੀਤਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਅਵਿਤਕ੍ਕਸਹਗਤਾ **ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ। ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਗੁਣਪਠਮਜ੍ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਂ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ ਤੁਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨੁਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਵਿਸੇਸਭੂਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯ “**ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਹਗਤਾ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭਿਂ ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨ ਸਹਗਤਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਹਿ ਝਾਨਙ੍ਗੇਸੁ ਪਭੇਦੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ ਤੁਦੇਨ੍ਤਿ। **ਵਿਰਾਗੂਪਸਞ੍ਹਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਉਪਸਞ੍ਹਿਤੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਹਿ ‘‘ਸਕ੍ਕਾ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਰਾਗਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ “**ਵਿਰਾਗੂਪਸਞ੍ਹਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਪਿ ਵਿਰਾਗੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾ ਏਵ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯ “**ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੋ ਸਮਾਧੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦਿਕਾ ਸਬ੍ਬਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਹਾਨਭਾਗਿਯਾਦਿਅਤ੍ਥੋ ਤਾਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਉਦ੍ਧਟਤ੍ਤਾ। **ਫਲਂ** ਕਥਿਤਂ ਸਰੂਪੇਨੇਵ।

ਚਤੁਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੫. (ਖ) “**ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ**”ਤਿ ਸਮਾਧਿਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਚ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਪੀਤਿਫਰਣਤਾਦਿਵਚਨੇਨ ਹਿ ਤਮੇਵ ਵਿਭਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਪੀਤਿਂ ਫਰਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿਆਦਿ।‘‘ਸੋ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯਂ ਵਿਵੇਕਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੨੭) ਨਯੇਨ ਪੀਤਿਯਾ, ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਫਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਰਾਗਵਿਰਾਗਤਾਦਿਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ **ਪਰੇਸਂ ਚੇਤੋ ਫਰਮਾਨਾ। ਆਲੋਕਫਰਣੇ**ਤਿ ਕਸਿਣਾਲੋਕਸ੍ਸ ਫਰਣੇ ਸਤਿ ਤੇਨੇਵ ਆਲੋਕੇਨ ਫਰਿਤਪ੍ਪਦੇਸੇ। ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।**

ਪੀਤਿਫਰਣਤਾ ਸੁਖਫਰਣਤਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨਤੋ ਤਾ “**ਪਾਦਾ ਵਿਯਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਚੇਤੋਫਰਣਤਾ ਆਲੋਕਫਰਣਤਾ**ਤਿ ਤਂਤਂਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਤੋ ਤਾ “**ਹਤ੍ਥਾ ਵਿਯਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ** ਸਮਾਧਾਨਸ੍ਸ ਸਰੀਰਭਾਵਤੋ “**ਮਜ੍ਝਿਮਕਾਯੋ ਵਿਯਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਭਾਵਤੋ “**ਸੀਸਂ ਵਿਯਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

(ਜ) ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਾਨਂ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕਿਯਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਮੇਤ੍ਥ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸੁਖਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖੋ**”ਤਿ। ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਤਾਯ ਸਨ੍ਤਤਰਪਣੀਤਤਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪੁਰਿਮੋ ਪੁਰਿਮੋ…ਪੇ॰… ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ**”ਤਿ।

ਕਿਲੇਸਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨੇਨ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਕਿਲੇਸਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਭਾਵਂ। **ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ** ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਬ੍ਭਾਵਂ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ। ਲੋਕਿਯਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾਨਿ ਨੀਵਰਣਪਠਮਜ੍ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਕਿਲੇਸਾ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਸਮਾਧਿਸ੍ਸ

ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਚ ਅਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ, ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਪਰਿਹਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ **ਨਸਙ੍ਖਾਰਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਵਾਰਿਵਾਵਟੋ। "ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯਪਿ ਸਤਿਯਾ ਸਤਿਬਹੁਲਤਾਯ **ਸਤੋ ਏਵ** ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **"ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਵਸੇਨਾ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਤਿਯਾ **ਸਤੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੇਸੇਸੁ** ਞਾਣਙ੍ਗੇਸੁ। **ਪਞ੍ਚਞਾਣਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸਮਾਧਿਮੁਖੇਨ ਪਞ੍ਚ ਞਾਣਾਨੇਵ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ, ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ।

ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੀਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਾਦੀਨਂ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। **ਫਲਂ** ਕਥਿਤਂ ਅਸੇਕ੍ਖਾਨਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ।

ਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੬. **ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਸਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੭. (ਞ) **ਹੇਤੁਨਾ**ਤਿ ਆਦਿਅਨ੍ਤਵਨ੍ਤਤੋ, ਅਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਤੋ, ਤਾਵਕਾਲਿਕਤੋ, ਨਿਚ੍ਚਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋਤਿ ਏਵਂ ਆਦਿਨਾ ਹੇਤੁਨਾ। **ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਯਥਾ ਇਮੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਏਤਰਹਿ, ਏਵਂ ਅਤੀਤੇ, ਅਨਾਗਤੇ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇਸੁ ਨਯਨਨਯੇਨ। ਕਾਮਂ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿ ਸੁਦਿਟ੍ਠਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ, ਤਂ ਪਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਨਵਸੇਨ ਕਿਚ੍ਚਤੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨ ਸੁਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਰਿਲਾਹੋ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ , ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾਵਸ੍ਸਯੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹਟ੍ਠੇਨ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁ ਵਿਯਾ"**ਤਿ। **ਨਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ [ਨਿਨ੍ਨਸ੍ਸ (ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ)] ਨਿਨ੍ਨਭਾਵਸ੍ਸੇਵ। **ਅਨ੍ਤੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ ਤਣ੍ਹਾ। ਬਜਨ੍ਤਂ ਵਿਗਤਨ੍ਤਂ ਭੂਤਨ੍ਤਿ **ਬਜਨ੍ਤੀਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਰਤਿਭੂਤਂ,** [ਨਿਯਤਿਭੂਤਂ (ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ) ਵਿਗਤਨ੍ਤਿਭੂਤਂ (?)] **ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। **ਇਧ** ਸਤ੍ਤਕੇ। **ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ** ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੮. (ਕ) **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਏਵ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਿਕਾ ਯਥਾ ''ਵਿਨਯੋ ਏਵ ਵੇਨਯਿਕੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਿਕਾਯ। ਕਾ ਪਨ ਸਾਤਿ ਆਹ **"ਪਞ੍ਞਾਯਾ"**ਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਿਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ। ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਸਹਗਤਾ ਤਰੁਣਸਮਥਪਞ੍ਞਾਵ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ** [ਤਰੁਣਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ (ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ)]। **ਆਦਿਭੂਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਠਮਾਵਯਵਭੂਤਾਯ, ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਤਾ ਏਕਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਕਜ੍ਝਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਪੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਭਤ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਵਲ਼੍ਲਭਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਗੇਹਸਿਤਸਦਿਸਂ ਹੋਤੀਤਿ **"ਗੇਹਸਿਤਪੇਮ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਰੁਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਗਰੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਰੁਚਿਤ੍ਤੋ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਗਰੁਚਿਤ੍ਤਭਾਵੋ,** ਗਰੁਮ੍ਹਿ ਗਰੁਕਾਰੋ। ''ਕਿਲੇਸਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਂ ਲਭਤੀ"**ਤਿ। ਗਰੂਨਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ।

(ਛ) **ਪੇਤਾ**ਤਿ ਪੇਤਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ। **ਅਸੁਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾਸੁਰਾਨਂ। ਪੇਤਾਸੁਰਾ ਪਨ ਪੇਤਾ ਏਵਾਤਿ ਤੇਸਂ ਪੇਤੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੋਵ। **ਆਵਾਹਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗਮੁਖੇਨ ਪੇਤੇਹੇਵ ਅਸੁਰਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

(ਜ) **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਇਚ੍ਛਸ੍ਸ। ਅਭਾਵਤ੍ਥੋ ਹੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਪ੍ਪਡਂਸਮਕਸਵਾਤਾਤਪਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੧) ਵਿਯ। ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ **ਪਚ੍ਚਯਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ,** ਚੀਵਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਇਚ੍ਛਾਰਹਿਤੋ। **ਅਧਿਗਮਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਞਾਣਾਦਿਅਧਿਗਮਵਿਭਾਵਨੇ ਇਚ੍ਛਾਰਹਿਤੋ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਵਿਭਾਵਨੇ ਇਚ੍ਛਾਰਹਿਤੋ। **ਧੁਤਙ੍ਗਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਧੁਤਙ੍ਗੇਸੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਧੁਤਙ੍ਗਵਿਭਾਵੇਨ ਇਚ੍ਛਾਰਹਿਤੋ। **ਸਨ੍ਤੁਗੁਣਨਿਗੂਹਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਞਾਣਾਦਿਗੁਣਾਨਞ੍ਞੇਵ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਗੁਣਸ੍ਸ ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਗੁਣਸ੍ਸ ਚ ਨਿਗੂਹਨੇਨ ਛਾਦਨੇਨ। **ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। **ਨੋ ਮਹਿਚ੍ਛਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਇਚ੍ਛਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ, ਇਚ੍ਛਂ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨਤੋ।

ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਉਪਧਿਵਿਵੇਕੇਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **"ਅਟ੍ਠਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨਾ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗਵਸੇਨ ਏਕੀਭਾਵੋਵ ਇਧ ''ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਭਾਵਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਗਕਮ੍ਮਂ।

ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚ ਸਙ੍ਗਣਨਂ ਸਮੋਧਾਨਂ **ਸਙ੍ਗਣਿਕਾ,** ਸਾ ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਆਰਾਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮੋ,** ਤਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ **"ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਚੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯਸ੍ਸ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੇ ਨਿਨ੍ਨਤਾਵਸੇਨ ''ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ। ਵਿਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂਯੇਵ ਹਿ ਸਮਾਧਾਨਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪਿ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਞ੍ਞਾਯ ਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਤੋ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ''ਭਵੇਸੁ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੋ ਅਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰਞਾਣਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਕਰੋਤਿ। ਮਾਨਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰੇ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗਤਮਾਨਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸਾ"**ਤਿ।

ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ ਸਰੂਪੇਨੇਵ।

ਨਵਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯. (ਖ) **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮੇਵ ਵਾ। **ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਾਦਿਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਵਨ੍ਤਂ ਸੀਲਂ। **ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਧਾਨਭੂਤਂ ਅਙ੍ਗਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵਸ੍ਸ ਪਧਾਨਙ੍ਗ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਮਥਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵੋ ਵੋਦਾਨਂ ਪਗੁਣਭਾਵੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਟ੍ਠ ਪਗੁਣਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ"**ਤਿ। ਵਿਗਤੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਞ੍ਹਿ ''ਪਗੁਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਸਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਹਾਨਭਾਗਿਯਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਸਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਮਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਤੋ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ।** ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਅਦ੍ਧਤ੍ਤਯਕਙ੍ਖਾਮਲਵਿਧਮਨਤੋ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿ।** ਯਸ੍ਮਾ **ਨਾਮਰੂਪਂ** ਨਾਮ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਨਾਮਰੂਪਦਸ੍ਸਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਤੀਸੁ ਅਦ੍ਧਾਸੁ ਕਙ੍ਖਾਮਲਵਿਤਰਣਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਾਵਬੋਧਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਞਾਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ''ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਞਾਣਂ। **ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ''ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ''ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ''ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾ, ਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ ? ਮਗ੍ਗੋ ਬਹੁਕਾਰਪਦੇ ਵਿਰਾਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤੋ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਇਧ ਬਹੁਕਾਰਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੫੯)।

(ਛ) **ਚਕ੍ਖਾਦਿਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਰੂਪਾਦਿਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਧਾਤੂਨਂ ਵੇਮਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਘਾਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸਵਿਭਾਗਂ। **ਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਦਿਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵ, ਤਂ ਪਨ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦਿਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਸਞ੍ਞਾਨਿਦਾਨਤ੍ਤਾ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾਨਂ ''ਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਨਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਯਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਂ ਪਪਞ੍ਚੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਛਨ੍ਦਨਾਨਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਛਨ੍ਦਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਤਣ੍ਹਾਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਨਤ੍ਤਂ। **ਰੂਪਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਰੂਪਵਿਸਯੋ ਰੂਪਾਭਿਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹੋ। **ਸਦ੍ਦਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕਿਲੇਸੋ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਥਾਭੂਤਸ੍ਸ ਪਨ ਕਿਲੇਸਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਰੂਪਾਦਿਪਰਿਯੇਸਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਲ਼ਾਹਨਾਨਤ੍ਤਤਾਯ ਰੂਪਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਤਂ ਰੂਪਾਦਿ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਤਾਯ ਰੂਪਪਟਿਲਾਭਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ।

(ਜ) **ਮਰਣਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ**ਤਿ ਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣੇ, ਮਰਣਾਨੁਸ੍ਸਤਿਸਹਗਤਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਹਾਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਹਾਰਂ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ।

ਦਸਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੦. (ਝ) **ਨਿਜ੍ਜਰਕਾਰਣਾਨੀ**ਤਿ ਪਜਹਨਕਾਰਣਾਨਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਅਭਿਞ੍ਞਾ**ਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥੀਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਅਯਂ ਹੇਟ੍ਠਾ..ਪੇ॰... ਪੁਨ ਗਹਿਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਇਧ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ'' (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੬੦) ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਿਜ੍ਜਿਣ੍ਣਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਿਜ੍ਜਿਣ੍ਣਾਪਿ ਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਗਹਿਤਾ, ਏਵਂ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਹੀਨਾਪਿ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਯ ਇਧ ਪੁਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚਾਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਅਨੇਕੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਂ **ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**, ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਅਟ੍ਠ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਉਦ੍ਧਟਾਨਿ। ਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਹਿ ਫਲੇਸੁ ਭਾਵਨਾ ਪਾਰਿਪੂਰੀ ਨਾਮਾਤਿ। **ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸਿਨੇਹਨਟ੍ਠੇਨਿਦਞ੍ਹਿ। ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਸਾਤਸਭਾਵਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਸਿਨੇਹਨ੍ਤਂ ਤੇਮੇਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਪਵਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਜੀਵਨੇ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੇਨ। "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਗਮਨਂ।

ਅਦ੍ਧੇਨ ਸਹ ਛਟ੍ਠਾਨਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿ, ਪਞ੍ਞਾਸਾਧਿਕਾਨਿ ਸਹ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ''ਦਸਸੁ ਨਾਥਕਰਣਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਦਸਕਸਿਣਾਯਤਨਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਦਸਆਯਤਨਮੁਖੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਦਸਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤੇ, ਦਸਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ ਚ ਪਹਾਯ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਚ ਅਵਟ੍ਠਿਤੋ ਦਸਸੁ ਅਰਿਯਾਵਾਸੇਸੁ ਆਵਸਿਤੁਕਾਮੋ ਦਸਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਦਸਨਿਜ੍ਜਰਵਤ੍ਥੂਨਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਦਸਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਪਮੋਦਵਸੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ **ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਾਧੁ ਸਾਧੂਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੂ**"ਤਿ। **ਤਾਯ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਯਥਾਦੇਸਿਤਦੇਸਨਾਗਤਾਯ ਪਹਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਤਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਲਦ੍ਧਅਤ੍ਥਵੇਦਧਮ੍ਮਵੇਦੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਮਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤੇ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਭੇਦੇ

ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਜਾਨਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤਾ। **ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ…ਪੇ॰… ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਯਥਾਰਦ੍ਧਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹਿਂਸੂਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗਟੀਕਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਥੇਰਾਨਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦੀਨਂ ਵਂਸੋ ਪਵੇਣੀ ਅਨ੍ਵਯੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਥੇਰਵਂਸਨ੍ਵਯੋ,** ਤੇਨ; ਚਤੁਮਹਾਨਿਕਾਯੇਸੁ ਥੇਰਿਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗੁਣਗਣਾਨਂ ਪਰਿਦੀਪਨਤੋ **ਦਸਬਲਗੁਣਗਣਪਰਿਦੀਪਨਸ੍ਸ।** ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਗਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਾਦੀਸੁ, ਮਹਾਪਦਾਨਾਦੀਸੁ, ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਾਦੀਸੁ ਚ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਤੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਦਿਤੋ ''ਸਦ੍ਧਾਵਹਗੁਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ)।

ਮਹਾਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਨ੍ਤਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਤ੍ਥਸਾਰਂ।

ਏਕੂਨਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੋਤਿ ਥੋਕਂ ਊਨਭਾਵਤੋ **ਮਤ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣਂ।

ਮੂਲਕਟ੍ਠਕਥਾਸਾਰਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੀਘਨਿਕਾਯਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਸਾਰਮੇਵ ਪੁਨ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਮੂਲਕਟ੍ਠਕਥਾਸਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਅਤ੍ਥਸਾਰਂ, ਤੇਨੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਦੀਘਨਿਕਾਯਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਤ੍ਥਸਾਰਂ ਆਦਾਯ ਇਮਂ ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੇਸਮਹਾਨਿਕਾਯਾਨਮ੍ਪਿ ਮੂਲਕਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਇਧ ਵਿਨਿਯੋਗਕ੍ਖਮਂ ਅਤ੍ਥਸਾਰਂ ਆਦਾਯਏਵ ਅਕਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ।

"**ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀਨ**"ਨ੍ਤਿ [ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਨਿਵਾਸਿਨਂ (ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ)] ਚ ਇਦਂ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ ''ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀਨਂ ਸਮਯਂ ਪਕਾਸਯਨ੍ਤਿਂ, ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀਨਂ ਮੂਲਕਟ੍ਠਕਥਾਸਾਰਂ ਆਦਾਯਾ''ਤਿ ਚ। **ਤੇਨ** ਪੁਞ੍ਞੇਨ। **ਹੋਤੁ ਸਬ੍ਬੋ ਸੁਖੀ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਵਿਭਾਗੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਯਥਾਰਹਂ ਬੋਧਿਤ੍ਤਯਾਧਿਗਮਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤੋ ਹੋਤੂਤਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖਾਧਿਗਮਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ।

ਪਰਿਮਾਣਤੋ ਸਾਧਿਕਟ੍ਠਵੀਸਸਹਸ੍ਸਨਵੁਤਿਭਾਣਵਾਰਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ। ਪਰਿਮਾਣਤੋ ਸਾਧਿਕਟ੍ਠਵੀਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਗਨ੍ਥੇਨ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟੀਕਾ ਰਚਿਤਾਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲੇਨ।

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਾਦਿਚੋਰੇਹਿ , ਸੀਲਾਦਿਧਨਸਞ੍ਚਯਂ।
ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ, ਮਞ੍ਜੂਸਂ ਵਿਯ ਕਾਰਿਤਨ੍ਤਿ॥ (ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਾਠੋ ਪਚ੍ਛਾ ਲਿਖਿਤੋ)

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

ਦੀਘਨਿਕਾਯਟੀਕਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।